

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI**

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI

Yüksek Lisans Tezi

Hayrullah Burak YILDIRIM

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet NAR

Erzincan 2020

TEZ BİLDİRİMİ

"Destekten Yoksun Kalma Tazminatı" isimli "**Yüksek Lisans**" tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

Hayrullah Burak YILDIRIM

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI

Hayrullah Burak YILDIRIM

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ekim 2020

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet NAR

ÖZET

Ülkemizde meydana gelen birçok trafik kazası, iş kazası, taksirle ya da kasten öldürme olayları sebebi ile ölen kişinin bakımını üstlendiği ya da gelecekte muhtemel olarak üstleneceği kişi ya da kişiler, maddi ve manevi zarara uğramaktadır. Çalışmanın konusunu oluşturan destekten yoksun kalma tazminatı, desteğini yitiren kişilerin uğradıkları zararların tazminini amaçlayan bir tazminat türüdür. Dolaylı ve maddi bir zarar olan destekten yoksun kalma tazminatı, desteğini yitiren kişilere, Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan özel hükümle zararın giderimi için talep imkânı tanımıştır. Bu anlamda, tazminata hak kazanılması için gereken şartların neler olduğu, zararın hangi koşullarda oluştuğu, yardım ve hizmet edimlerinden nelerin anlaşılması gerektiği, belirlenen zarardan hangi hususların indirim konusu yapılacağı, destek ilişkisinde göz önünde bulundurulacak hususların neler olduğu, doktrin ve yüksek yargının görüşleri doğrultusunda açıklanması ve uygulama birliğine varılması gereken önemli hususlardır.

Anahtar Kelimeler: Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Destek Türleri, Destek İlişkisi, Destek Süresi, Destek Payları, Usul Kuralları

COMPENSATION FOR LOSS OF SUPPORT

Hayrullah Burak Yıldırım

**Erzincan Binali Yıldırım University, Institute of Social Sciences, Department of
Private Law Master's Thesis, May 2020**

Thesis Supervisor: Assistant Professor Doctor Ahmet NAR

ABSTRACT

The person or persons who have taken care of the deceased or who will possibly undertake in the future due to many traffic accidents, occupational accidents, negligent or deliberate killing in our country suffer material and moral damage. The compensation for deprivation of support, which is the subject of the study, is a type of compensation that aims to compensate the damages suffered by those who lose their support. Compensation for deprivation of support, which is an indirect and material damage, has given the people who lost their support the opportunity to demand the compensation of the damage with a special provision in the Turkish Code of Obligations. In this sense, explaining what the conditions are required to be entitled to compensation, under what conditions the damage occurs, what should be understood from the aid and service actions, which issues to be deducted from the determined damage, what are the points to be considered in the support relationship, in accordance with the doctrine and the opinions of the high judiciary, and implementation unity are important issues to be reached.

Keywords: Lack of Support Compensation, Support Types, Support Relationship, Support Time, Support Shares, Rules of Procedure

ÖN SÖZ

Tez yazım süresince; her türlü yardımı, bilgiyi ve desteği benden esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ahmet NAR ve her zaman manevi desteğiyle yanımda olan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Hayrullah Burak YILDIRIM

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	I
ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
ÖN SÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	V
KISALTMALAR.....	IX
TABLO LİSTESİ.....	XI
GİRİŞ	1

I. BÖLÜM

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ TANIMI, ÖZELLİKLERİ VE ŞARTLARI

I. GENEL OLARAK DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI	3
II. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ HUKUKİ NİTELİĞİ	7
A. Bağımsız Bir Tazminat Olması.....	7
B. İstisnai Bir Zarar Olması.....	8
C. Yansıma Bir Zarar Olması	8
D. Maddi Bir Tazminat Olması	10
III. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ ÖZELLİKLERİ.....	12
A. Tazminat Talebinin Bağımsız Olması	12
B. Miras Hukuku İle Bağlantılı Olmaması	13
C. Hacze Konu Edilemeyecek Olması.....	15
D. Ahlâki Borç İfası ve Nafaka İle İlgili Olmaması	16
IV. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ ŞARTLARI.....	17
A. Genel Şartlar	17
1. Hukuka Aykırı Fiil ile Desteğin Ölümü	18
2. Hukuka Aykırı Fiilden Zarar Doğması.....	20
3. Hukuka Aykırı Fiilin Kusurla İşlenmiş Olması.....	21
4. Hukuka Aykırı Fiil ile Zarar Arasında Uygun İlliyet Bağının Bulunması	23
B. Özel Şartlar.....	24
1. Destek Açısından Özel Şartlar	24

a) Destek Kavramı	24
b) Destek Türleri	26
(1) Gerçek Destek	26
(2) Farazi Destek	27
c) Destek Tipleri	29
(1) Eş	29
(2) Ana-Baba	31
(3) Çocuklar	33
(4) Kardeşler	36
(5) Nişanlılar	38
(6) Birlikte Yaşayanlar	39
2. Bakma Açısından Özel Şartlar	40
a) Bakma Kavramı	40
b) Bakmanın Sürekli ve Düzenli Olması	42
c) Bakmanın Karşılıksız Olması	44
d) Bakmanın Ahlâka Aykırı Olmaması	45
e) Ölenin Bakım Gücüne Sahip Olması	45
3. Destek Gören Açısından Özel Şartlar	47
a) Destek Gören Kavramı	47
b) Bakım İhtiyacı	48

II. BÖLÜM

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATINDA

ZARAR MİKTARININ VE TAZMİNATIN BELİRLENMESİ

I. DESTEĞİN GELİRİ	51
A. Gerçek Desteğin Geliri	51
B. Farazi Desteğin Geliri	56
C. Desteğin Gelirinde İleride Meydana Gelebilecek Değişiklikler	57
II. DESTEK PAYLARI	59
A. Genel Olarak	59
B. Eş ve Çocuklara Ayrılacak Pay	61
C. Ana-Babaya Ayrılacak Pay	64

D. Diğer Destek Görenlere Ayrılacak Pay.....	66
III. DESTEK SÜRELERİ.....	68
A. Genel Olarak	68
B. Desteğin Bakım Gücü Süresi	69
C. İhtiyaç Süresi.....	74
1. Eşler Yönünden.....	74
2. Çocuklar Yönünden	78
3. Ana-Baba Yönünden.....	80
4. Nişanlılar Yönünden	81
5. Kardeşler Yönünden	81
6. Birlikte Yaşayanlar Yönünden.....	83
IV. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATINDA İNDİRİMLER	84
A. Hayatta Kalan Eşin Yeniden Evlenme İhtimali	84
1. Genel Olarak	84
2. Kadının Yeniden Evlenme İhtimali	86
3. Erkeğin Yeniden Evlenme İhtimali	89
B. Kusur Durumundan Kaynaklanan İndirim.....	91
C. Sosyal Güvenlik Kurumu’nun Bağladığı Gelirler.....	96
D. Sigorta Şirketlerince Bağlanan Gelirler ve Tazminatlar	100
E. Miras Menfaatleri	103
F. Yetiştirme Giderleri ve Yapılamayan Masraflar	105
G. Hatır Taşımacılığı	106
H. İndirimde Sıra	109

III. BÖLÜM

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI DAVASININ USULE İLİŞKİN HÜKÜMLERİ

I. DAVANIN TARAFLARI.....	111
A. Davacı	111
B. Davalı	112
II. GÖREVLİ MAHKEME	116
III. YETKİLİ MAHKEME	119

IV. TAZMİNATIN ÖDEME BİÇİMİ	121
A. Toptan Ödeme.....	121
B. İrat Şeklinde Ödeme.....	122
V. FAİZ.....	124
VI. ZAMANAŞIMI	127
A. Genel Olarak	127
B. Haksız Fiillerde Zamanaşımı	127
1. Normal Süre (Kısa Süre).....	128
2. Azami Süre (Uzun Süre).....	128
3. İstisnai Süre.....	129
C. İş Kazası ve Meslek Hastalığında Zamanaşımı	129
D. Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Zamanaşımı	130
VII. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI DAVASINDA CEZA MAHKEMESİ YARGILAMASININ HUKUK MAHKEMESİNDEKİ YARGILAMAYA ETKİSİ.....	131
SONUÇ.....	133
KAYNAKLAR	138
İNTERNET KAYNAKLARI	145

KISALTMALAR

AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AYİM	: Askeri Yüksek İdare Mahkemesi
AGİ	: Asgari Geçim İndirimi
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BK	: 818 sayılı Borçlar Kanunu
b.	: bent
bkz.	: bakınız
C.	: Cilt
C.S.O.	: Commissioners Standard Ordinary
DEÜHF	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
f.	: fıkra
HD.	: Hukuk Dairesi
H.G.K.	: Hukuk Genel Kurulu
hk.	: hakkında
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İİK	: 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
İMK	: 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu
K.	: Karar

KTK	: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu
m.	: madde
P.M.F.	: Population Masculine et Femine
R.G.	: Resmi Gazete
s.	: sayfa
S.	: Sayı
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SSGSSK	: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
T.	: Tarih
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
T.R.H .	: Türkiye Kadın - Erkek Hayat Tablosu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı
vs.	: ve saire
Yarg.	: Yargıtay
Y.H.G.K.	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
Y.İ.B.K.	: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı
Y.İ.B.B.G.K.	: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu
Y.	: Yıl
ZMSS	: Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

TABLO LİSTESİ

		Sayfa No
Tablo 1	PMF Yaşam Tablosu	72
Tablo 2	TRH – 2010 Yaşam Tablosu	73
Tablo 3	Kadınlar İçin Yeniden Evlenme Olasılığı	88
Tablo 4	Erkekler İçin Yeniden Evlenme Olasılığı	91

GİRİŞ

Destekten yoksun kalma tazminatı, haksız fiil sonucu ölen kişinin bakım yardımından mahrum kalan destek gören kişilere Türk Borçlar Kanunu'na tanınmış, zararlarının tazminini amaçlayan bir tazminat türüdür. Destekten yoksun kalma tazminatı, ölüm ile sonuçlanan haksız fiile dayalı tüm olaylarda dava konusu yapılabilen bir tazminat türü olması sebebiyle hukuk davalarında yaygın bir şekilde görülmektedir. Ülkemizde yaşanan trafik kazaları, iş kazaları, taksirle ya da kasten meydana gelen öldürme olaylarının fazlalığı bu tazminatı daha da önemli bir hale getirmektedir.

Sorumluluk hukukuna dayalı en yaygın tazminat türlerinden biri olan destekten yoksun kalma tazminatı, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 53. ve 55. maddelerinde “*Ölüm ve Bedensel Zararlar*” başlığı altında düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile birlikte doğrudan zararların tazmin edilebileceği ilkesinin istisnası olarak yansıma bir zarar olan destekten yoksun kalma tazminatı talep edilebilir hale gelmiştir.

Haksız fiil kaynaklı ölümlü vaka sayılarının fazlalığı ve neticesinde destekten yoksun kalanların açtıkları davalar ile her geçen gün destekten yoksun kalma tazminatı davalarının sayısı artmaktadır. Tazminatın bağımsız ve yansıma zarar olma özelliklerinden kaynaklı olarak kapsamı miras, nafaka, kanuni ve akdi yükümlülük ile halefiyet gibi kurallarla sınırlandırılmamaktadır. Çerçevesinin oldukça geniş olması ve tazminat hesabının genellikle varsayım dayanağına dayanması, uygulamada çeşitli ve çelişkili kararların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Çalışmamızda yüksek mahkeme kararının konuya yaklaşımı ve uygulama farklılıkları üzerinde durularak doktrindeki görüşler ışığında farklı açılardan destekten yoksun kalma tazminatı irdelenmeye çalışılmıştır.

Üç bölümden oluşan çalışmamızın birinci bölümünde, destekten yoksun kalma tazminatı kavramı, tazminatın hukuki niteliği, özellikleri, şartları, destek türleri ve tipleri ele alınarak incelenecektir.

İkinci bölümde, destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesinde önem arz eden unsurlar üzerinde durularak kavramlar açıklanmaya çalışılacaktır. Desteğin geliri, destek payları, destek süreleri ve tazminattan yapılacak indirimler Yargıtay kararları ve doktrindeki görüşler karşılaştırılarak ifade edilecektir.

Üçüncü ve son bölümde ise, destekten yoksun kalma tazminatı davalarının tarafları, görevli ve yetkili mahkemeler ile tazminatın ödeme biçimi, faiz, zamanaşımı ve ceza yargılamasının destekten yoksun kalma tazminatına etkileri gibi usul konularında açıklamalar ve değerlendirmeler yer alacaktır.

I. BÖLÜM

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ TANIMI, ÖZELLİKLERİ VE ŞARTLARI

I. GENEL OLARAK DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI

Tüm insanların doğdukları andan itibaren sadece insan olmaları sebebiyle sahip oldukları hakların başında yaşam hakkı gelmekle birlikte, fiziksel özgürlüğünü ifade eden kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı da büyük önem taşımaktadır. Zira fiziksel özgürlüğünden yoksun bir kişinin diğer haklarını kullanması zorlaşmakta, hatta imkânsız hale gelmektedir. Bu nedenle kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı diğer tüm hakların kullanılmasının ön koşulunu oluşturmaktadır. Kişinin fiziksel bütünlüğünün önemi sebebi ile tüm hukuk sistemlerinde vücut bütünlüğünü koruyucu, cezai ve hukuki yaptırımlar öngören hukuki düzenlemeler bulunmaktadır. Bununla birlikte doğrudan zarar verici fiile maruz kalan kişinin dışında, üçüncü kişilerin de mağdur olarak zarara uğradıkları durumlar söz konusu olmaktadır. Bu bağlamda destekten yoksun kalma tazminatı, “*destek*” sıfatını taşıyan ölen kişinin desteğinden yararlananların ölüm sebebi ile uğradıkları zararların tazminini amaçlayan bir tazminat türü olarak karşımıza çıkmaktadır.¹ Türk Borçlar Kanunu m. 53/b.3 hükmü “*Ölenin*

¹ Farklı tanımlar için bkz. **Fikret Eren**, *Türk Borçlar Hukukunda Kişiye İlişkin Zararlar*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C.1, Ankara 2016, s. 57-76, s. 69; **Gediz Kocabaş**, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Unsurları”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.20, S. 3, Y.2014, s. 273-302, s. 274, 275; **Fikret Eren**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. bs., İstanbul 2013, s. 753; **Gökhan Antalya**, 6098 sayılı *Türk Borçlar Kanunu’na göre: Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.1, 2. bs., İstanbul 2013, s. 474; **Kemal Oğuzman/Turgut Öz**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.2, 14. bs., İstanbul 2018, s. 103; **Ayşenur Şahin Caner**, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Mirasçılar*, 9. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi Bildiriler Kitabı, İzmir 2019 s. 51; **Ali Güneren**, *İş Kazası Ve Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları*, 3. bs., Ankara 2018, s. 1028; **Cemal Öztürkler**, *Uygulamanın İçinden Ölüm ve Bedeni Zararlar Hallerinde Maddi Tazminatın Hesaplanması Teknikleri*, 1. bs., Ankara 2003, s. 31; **Mesut Balcı**, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları Uygulaması*, 2. bs., Ankara 2011, s. 195; **Haluk N. Nomer**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. bs., İstanbul 2017, s. 244; **Ejder Yılmaz**, *Hukuk Sözlüğü*, Ankara 2003, s. 160; **Mine Kaya**, *Yargı Kararları Yönünden Bedensel Zararların Değerlendirilmesi*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016, s. 153-169, s. 159.

desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar” düzenlemesi ile genel kuralın aksine, haksız fiile doğrudan maruz kalmayan kişilerin zararı olarak tanımlanan yansıma zarara uğrayanların destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunabilmelerine çerçeve olarak yasal dayanak oluşturmaktadır.²

Sorumluluk hukuku ilkeleri gereği doğrudan ya da dolaylı zarara uğramayıp yansıma yolu ile zarar gören üçüncü kişilerin tazminat isteminde bulunma hakları yoktur.³ Yansıma bir zarar⁴ olan destekten yoksunluk, istisnai olarak kanuni düzenleme ile talep edilebilir hale gelmiştir.⁵

Destekten yoksun kalma tazminatında amaç, zarar görenin malvarlığını zenginleştirmek olmadığı için⁶ kişi her ne sebeple olursa olsun desteğin ölümü sonrasında önceki yaşam düzeyini devam ettirebilme olanağına sahip ise, bakım ihtiyacı ve tazminattan söz edilemeyecektir.⁷

Destekten yoksun kalma tazminatına hak kazanabilmek için destek olan, yani ölen kişinin bakım gücünün, destek gören kişinin ise, bakım ihtiyacının olması

² Sema Güleç Uçakhan, *Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması*, 8. bs., Ankara 2017, s. 657; Oğuzman/Öz, s. 103; Antalya, s. 469.

³ Sami Narter, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları*, 3. bs., Ankara 2018, s. 77; Oğuzman/Öz, s. 70; Güneren, s. 1055.

⁴ Nomer, s. 244; Safa Koçoğlu, “İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sonucu Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Şartları”, *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 19, Y. 2017, s. 189-206, s. 202; Emre Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Ankara 2004, s. 60; Oğuzman/Öz, s. 103.

⁵ Narter, Destek, s. 53; Fulya Erlüle, *Türk Borçlar Kanunu’na Göre Bedensel Bütünlüğün İhlali Halinde Manevi Tazminat*, 2. bs., Ankara 2015, s. 243; Oğuzman/Öz, s. 103; Halis Yaşar, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Ankara 2016, s. 4, 7, 24, 25; Murat Demircioğlu/Sergül Balsever, “İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonrası Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, *Dergipark akademik C. 74, Y. 2016, s. 1167-1183, s. 1172.*

⁶ “Davalı destekten yoksun kalmadan ileri gelen somut zararı gidermek zorundadır. Bu nedenle tazminat hesabından önce zarar tutarını belirlemek gerekir. Bunun yanında amaç zarar görenin malvarlığındaki eksilmeyi gidermek olduğuna göre, ölüm nedeniyle desteğini yitirenin elde ettiği çıkarlar varsa, bunların da zarar tutarından indirilmesi gerekir. Aksi halde zarar görenin malvarlığında olaydan önceki duruma göre bir artış meydana gelmiş olur. Buradaki amaç zarar görenin malvarlığını zenginleştirmek değil, desteğini yitiren kişiye ölümden önceki yaşam düzeyini sürdürebilme olanağı tanınmaktadır.” Yarg. 17. H.D. 13.06.2019 T. 2013/13685 E. 2019/7556 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷ Demircioğlu/Balsever, s. 1176; Gökyayla, Destek, s. 135; Oğuzman/Öz, s. 108.

öncelikli koşuldur.⁸ Buradaki bakım ihtiyacı, mevcut yaşam standardının destek ile birlikte sağlanıyor olmasıdır.⁹ Kişinin, desteğin ölümü sebebi ile yoksulluğa düşmesi gerekmez.¹⁰ Desteğin ölümü sebebiyle yaşam düzeyinde azalma gerçekleşmesi yeterlidir.¹¹ Bu bakımdan desteğin çalışıyor olması ve gelirinin bulunması da önemli değildir.¹²

Desteğin ölümü üzerine yardım görenlerin malvarlığında bir eksilmenin meydana gelip gelmediğinin belirlenebilmesi için, desteğin ölümü sonrası destek görenlerin malvarlıklarının aldıkları durum ile zarar verici olay gerçekleşmemiş olsaydı malvarlığının içinde bulunacağı varsayımsal durumun karşılaştırılması gerekir.¹³ Tazminatın temelini aradaki bu fark oluşturmaktadır. Davacının temel amacı ölüm sebebi ile uğranılan maddi zararın tazminidir. Bu nedenle destekten yoksun kalma tazminatı maddi zarara dayanmaktadır.¹⁴

Destekten yoksun kalma tazminatı diğer tazminat türlerine göre birçok farklılığı içinde barındırmaktadır. Yansıma bir zarar olmasına karşın tazmin edilebilir olması, tazminat talep edebilecek kişilerin kapsamının geniş olması, miktarının belirlenmesinde ölenin ve destek görenlerin özelliklerine göre farklı yöntemlerin kullanılması bu tazminatın ayırıcı özelliklerindendir.

⁸ **Hasan Tahsin Gökcan**, *Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku*, 4. bs., Ankara 2016, s. 709; **Yaşar**, s. 48; **Demircioğlu /Balsever**, s. 1175; **Narter**, Destek, s. 21; **İştar Cengiz**, “İş Verenin İş Kazasından Doğan Hukuki Sorumluluğu”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 34, Y. 2018, s. 123-142, s. 136.

⁹ “Eğer ölenin eylemli olarak baktığı davacı, ölüm yüzünden bu bakımın sağladığı yaşama düzeyinin altına düşmüş olursa, ihtiyaç bulunma koşulu gerçekleşmiş sayılır.” Yarg. 17. H.D. 09.10.2019 T. 2017/587 E. 2019/9193 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁰ **Narter**, Destek, s. 22; **Gökyayla**, Destek, s. 114; **Oğuzman/Öz**, s. 108; “... destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilmek için, zaruret durumuna düşmek, en zaruri ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hâle gelmek gerekli olmayıp, sosyal hayat seviyesinin gerilemesi yeterli görülmelidir.” Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹¹ **Narter**, Destek, s. 73; **Kemal Tahir Gürsoy**, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, *AÜHFD.*, Y.1972/1-2, s. 143-193, s. 154

¹² **Çelik Ahmet Çelik**, *Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk*, 2. bs., Ankara 2016, s. 55; **Gökyayla**, Destek, s. 127.

¹³ **Kocabaş**, s. 277; **Gökyayla**, Destek, s. 55.

¹⁴ **Gökyayla**, Destek, s. 40, 55; **Yaşar**, s. 28.

Destekten yoksun kalma tazminatının kanunda düzenleme alanı sınırlı olmasına karşın uygulama alanı oldukça geniştir. Maddi vakalar çerçevesinde devamlı gelişmekte olan bu tazminat türünün uygulama esasları, doktrindeki görüşler ve mahkeme kararları ile belirlenmektedir. Bu nedenle uygulama esasları bakımından çok farklı görüş ve mahkeme kararları ortaya çıkmıştır. Farklılıkların temelinde destekten yoksun kalma tazminatının varsayımsal¹⁵ bir hesaplamaya dayalı olarak yapılması yer almaktadır.

¹⁵ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 167; **Yaşar**, s. 59.

II. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ HUKUKİ NİTELİĞİ

A. Bağımsız Bir Tazminat Olması

Destekten yoksun kalma tazminatının hem hukuki niteliğini hem de özelliğini oluşturan tazminatın bağımsızlığı, destekten yoksun kalanların kendi kişiliklerinden doğan ve kişiliklerine sıkı sıkıya bağlı bir hak olmasından kaynaklanmaktadır.¹⁶ Bu nedenle tazminat talep hakkı üzerinde destek ya da mirasçılarının tasarruf imkânı bulunmamaktadır.¹⁷ Talep hakkı destekten bağımsız olarak yalnızca destek gören kişilere aittir.¹⁸

Fiili duruma dayanan destekten yoksun kalma tazminatının mirasçılık, halefiyet ya da nafaka hükümleri ile ilgisi yoktur.¹⁹ Ayrıca aile hukuku kurallarından da bağımsızdır. Destek ilişkisinin varlığının tespiti aşamasında aile hukukuna dayanan bağlar yalnızca fiili karine oluşturması açısından önem taşımaktadır. Bunun haricinde destek gören sıfatını haiz olabilmek için aile hukukundan kaynaklanan bir ilişkinin varlığı aranmamaktadır.²⁰

Destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunacak kişilerin, destek ile fiili ilişkilerinin farklı olmasından dolayı tazminat miktarları birbirlerinden farklılık göstermektedir. Her bir hak sahibinin tazminat talebi diğerinden bağımsız olduğu için ayrı değerlendirme konusu olacaktır.²¹

¹⁶ Yaşar, s. 4; Narter, Trafik, s. 398, 502; Çelik Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hukuksal Niteliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 20.02.2020; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 24; Kılıçoğlu, s. 22.

¹⁷ Kocabaş, s. 281; Kaba, s. 29.

¹⁸ Kaba, s. 29.

¹⁹ Gökyayla, Destek, s. 45; Gürsoy, s. 146.

²⁰ Kocabaş, s. 282.

²¹ Esin Evsine Pıtırılı, *Çalışmayan Kişilerin Vefatında Destekten Yoksun Kalma Zararı*, Ankara 2019, s. 30; Çakırca, s. 176; Yaşar, s. 27.

B. İstisnai Bir Zarar Olması

Sorumluluk hukuku ilkelerine göre tazminat talep hakkı kural olarak sadece zarar verici fiilden doğrudan zarar gören kişiye aittir.²² Doğrudan zarar gören dışındaki üçüncü kişilerin tazminat isteminde bulunmaları mümkün değildir.²³ Kanunda açıkça düzenlenmeyen hallerde, yansıma zarar ile hukuka aykırı fiil arasında hukuka aykırılık bağı bulunmadığı için yansıma zararın tazmini talep edilemez.²⁴ Yansıma zararın tazmini için açık bir yasal düzenlemenin bulunması gerekmektedir. Yansıma bir zarar olan destekten yoksunluk, kanuni düzenleme ile istisnai bir şekilde talep edilebilir hale gelmiştir.²⁵

İstisnai hükümlerin dar yorumlanmasından dolayı hâkim, destekten yoksunluk dışında kalan diğer yansıma zararların tazminat kapsamında değerlendirilmesi konusunu geniş yorumlayamayacaktır.²⁶ Hâkim, yalnızca kanuni düzenleme kapsamı içinde kalan destekten yoksunlukla ilgili kavramların ve vakaların değerlendirilmesinde yorum ve takdir hakkını kullanacaktır.

C. Yansıma Bir Zarar Olması

Hukuka aykırı bir fiile maruz kalan kişi dışında üçüncü bir kişinin, bu haksız fiilden zarar görmesi halinde uğramış olduğu zarara yansıma zarar denilmektedir.²⁷ Desteğin ölümüne sebep olan hukuka aykırı fiil, desteğin yaşam hakkını ihlal ettiği kadar aynı zamanda yansıma yoluyla üçüncü kişiler üzerinde de zarar

²² Gürsoy, s. 143.

²³ Tuba Güven, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatında İşletenin Kusurunun Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortasında Sigortacının Sorumluluğuna Etkisi*, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 28; Çakırca, s. 165; Yaşar, s. 24; Gürsoy, s. 154; Narter, Trafik, s. 515.

²⁴ Kocabaş, s. 284.

²⁵ Narter, Destek, s. 53; Erlüle, s. 243; Oğuzman/Öz, s. 103; Yaşar, s. 4, 7, 24, 25; Demircioğlu /Balsever, s. 1172; Gökyayla, Destek, s. 50, 51; Kocabaş, s. 285; Eren, Kişiyeye İlişki Zarar, s. 69; Koçoğlu, s. 190; Genel kuralın bir diğer istisnası ise TBK m.56/f.2'de düzenlenen ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına tanınan manevi tazminat talep edebilmelerine yönelik kanun hükmüdür.

²⁶ Gökyayla, Destek, s. 50, 51; Gürsoy, s. 143; Kocabaş, s. 285.

²⁷ Oğuzman/Öz, s. 43; Gökyayla, Destek, s. 60; Yaşar, s. 7; Seda İrem Çakırca, *Türk Sorumluluk Hukukunda Yansıma Zararı Kuramı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, 2011, s. 68.

oluşturmaktadır.²⁸ Destekten yoksun kalma tazminatının en önemli özelliği, zarara uğrayanın haksız fiile doğrudan maruz kalan destek değil, desteğini yitiren üçüncü kişi olmasıdır.²⁹

Hukukumuzda yansıma zararlar çerçevesinde kural olarak tazminat istemi mümkün olmamasına karşın Türk Borçlar Kanunu'ndaki özel hüküm gereği yansıma bir zarar³⁰ olan destekten yoksun kalma tazminatı talep edilebilir hale gelmiştir.³¹ Bu kanuni düzenleme yapılmamış olsaydı genel hükümler çerçevesinde bu tazminatı talep etme hakkı doğmayacaktı.³²

Yansıma zarar, maddi zarar olarak ortaya çıkabileceği gibi manevi zarar olarak da ortaya çıkmaktadır.³³ Ancak destekten yoksun kalma tazminatı kapsamında sadece maddi zararlar talep edilebilecektir. Manevi zararlar bakımından TBK'da ayrı bir düzenleme bulunmaktadır.³⁴ Kanunda yer alan düzenleme şekli nedeniyle maddi tazminat talep edebilecek kişiler ile manevi tazminat talebinde bulunabilecek kişiler arasında fark bulunmaktadır. Maddi tazminat talepleri Türk Borçlar Kanunu'nun 53/3. maddesinde, manevi tazminat taleplerine yönelik düzenleme ise, aynı kanunun 56/2. maddesinde düzenlenmiştir. Maddi tazminatı destekten yoksun kalan kişiler talep edebilirken, manevi tazminatı ise, ölüm halinde, yalnızca ölenin yakınları³⁵ talep edebilmektedir. Bu durum, olayın özellikleri ve tarafların durumlarına göre maddi ve

²⁸ Kocabaş, s. 282.

²⁹ Çakırca, s. 181.

³⁰ Aksi Görüş: Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 12.

³¹ Narter, Destek, s. 53; Erlüle, s. 243; Oğuzman/Öz, s. 103; Yaşar, s. 4, 7, 24, 25; Demircioğlu/Balsever, s. 1172; Sami Narter, *Trafik Kazalarında Hukuki ve Cezai Sorumluluk*, 4. bs., Ankara 2016, s. 515; Sami Narter, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi Zarar ve Tazminatlar*, 3. bs., Ankara 2017, s. 364; Burak Pıtırılı/Ayşe Nur Aladağlı, "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.12, S. 155-156, 2017, 115-163, s. 117.

³² Mustafa Kılıçoğlu, Mustafa, *Trafik Kazası, İş Kazası, Meslek Hastalığı, Haksız Fiil Sonucu Ölümden Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 2. bs., Ankara 2014, s. 33; Narter, *İş Kazası* s. 364.

³³ Yaşar, s. 8; Erlüle, s. 239.

³⁴ TBK. m. 56/f.2'ye göre "Ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir."

³⁵ Detaylı bilgi için bkz. Erlüle, s. 240-272.

manevi tazminat talep edebilecek kişilerin farklılaşmasına neden olmaktadır. Örneğin, ölenin kardeşinin şartları gerçekleşmediği takdirde destekten yoksun kalma tazminatı talep etme hakkı bulunmazken manevi tazminat isteminde bulunabilecektir.³⁶ Aynı şekilde ölenin düzenli ve sürekli bir şekilde destek olduğu kişi destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecekken elem ve ızdırap duymamışlarsa manevi tazminat isteminde bulunamayacaktır.

D. Maddi Bir Tazminat Olması

Destekten yoksun kalma tazminatında amaç, desteğin ölmesi ile destek görenlerin malvarlığında meydana gelen eksilmenin telafisidir. Bu sebeple, desteğin ölümü ile ortaya çıkan zarar, destek görenlerin malvarlığında meydana gelen maddi bir zarardır.³⁷ Malvarlığında meydana gelen zararın toplamı, desteğin ölümünden önceki durum ile sonraki durum arasındaki fark olarak kabul edilmektedir.³⁸

Destekten yoksun kalma tazminatı, geçmişte meydana gelen zararların tazmin edilmesi ilkesi yönünden diğer maddi tazminatlardan ayrılmaktadır. Destekten yoksun kalma tazminatı, gelecekte doğacak malvarlığı zararlarının tazmin edilmesine yöneliktir.³⁹

Maddi nitelikte olmasının bir sonucu olarak destekten yoksun kalma tazminatı, başkasına devredilebilen ve rehnedilebilen, yani üzerinde tasarruf edilebilen bir tazminattır.⁴⁰ Tazminat alacağının miras yolu ile intikali mümkündür. Destekten yoksun kalan kişinin dava açmadan önce veya dava sırasında henüz tazminata karar verilmeden ölmesi durumunda mirasçılarını dava açabilir ya da açılan davaya devam edebilir. Ancak talep edilecek tazminat, desteğin ölüm tarihi ile davacının ölüm tarihi arasındaki süre ile sınırlıdır.⁴¹

³⁶ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 396.

³⁷ Gürsoy, s. 145; Gökyayla, Destek, s. 40, 55; Yaşar, s. 28; Çakırca, s. 177.

³⁸ Kocabaş, s. 277; Gökyayla, Destek, s. 55.

³⁹ Gökyayla, Destek, s. 40.

⁴⁰ Çakırca, s. 178; Gürsoy, s. 145; Koçoğlu, s. 190; Eren, Kişiyi İlişki Zarar, s. 69.

⁴¹ Gökyayla, Destek, s. 76.

Destekten yoksun kalma tazminatı davası sırasında sorumlu kişinin (davalının) ölmesi halinde, davaya sorumlu kişinin (davalının) mirasçıları aleyhine devam olunması da yine bu tazminatın maddi bir tazminat olmasından kaynaklanmaktadır.⁴²

⁴² Gürsoy, s. 145.

III. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ ÖZELLİKLERİ

A. Tazminat Talebinin Bağımsız Olması

Destekten yoksun kalma tazminatı mirasçılık sıfatından ve nafaka hükümlerinden kaynaklanmayan, destekten yoksun kalanların kendi kişiliklerinden doğan bağımsız karakterli bir tazminattır.⁴³

Destekten yoksun kalma tazminatının bağımsız nitelikte bir tazminat olmasının bazı hukuki sonuçları vardır. Öncelikle desteğin sağlığında haksız fiil sorumlusuna karşı sahip olduğu haklarından vazgeçmiş olması, sorumlu ile anlaşması, borçlanması ya da hak ve alacaklarından vazgeçmesi destek görenlerin tazminat talebinde bulunmasına engel olmayacaktır.⁴⁴

Diğer yandan, destekten yoksun kalanlar mirasçı olmalarına karşın mirası reddetseler veya bu haklarından feragat etseler dahi destekten yoksun kalma tazminatı talep edebileceklerdir.⁴⁵ Ayrıca desteğin terekesinin borca batık olması da bu tazminatın talep edilmesine engel değildir.

Miras hukuku yönünden bir diğer sonucu ise, mirasta derece sisteminden bağımsız olarak, mirasçı olmasalar da alt derecede bulunan kan hısımlarının destek ilişkisini kanıtlamaları halinde destek gören sıfatı ile tazminat talebinde bulunabilmeleridir.⁴⁶ Örneğin miras bırakanın kardeşi, destek ilişkisini kanıtlar ise miras derecesinden bağımsız olarak destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecektir.

Ölenin haksız fiile maruz kaldığı zamandan ölümün gerçekleştiği zamana kadarki iş gücü kaybından kaynaklanan tazminatların destekten yoksun kalma

⁴³ Yaşar, s. 4; Narter, Trafik s. 398, 502; Çelik Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hukuksal Niteliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 20.02.2020.

⁴⁴ Kocabaş, s. 281; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 26; Gökyayla, Destek, s. 32.

⁴⁵ Kocabaş, s. 280; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 25.

⁴⁶ Kocabaş, s. 281.

tazminatından indirilemeyecek olması bağımsızlığının bir diğer sonucudur.⁴⁷ Ayrıca tazminata ölenin borçları sebebi ile haciz konulamaması, alacakların murisin iflası halinde iflas masasına kaydedilemeyecek oluşu, tazminattan veraset ve intikal vergisi alınmayışı ve ölenin vergi borçlarından dolayı tazminata haciz konulamaması yine bağımsız karakterli olmasından kaynaklanmaktadır.⁴⁸

B. Miras Hukuku İle Bağlantılı Olmaması

Destekten yoksun kalma tazminatının bağımsız bir tazminat olması özellikle miras hukukunda belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Tazminat isteme hakkı, ölüm sebebiyle doğrudan doğruya destek olunanların şahsında doğan bir hak olup, miras bırakanın terekesinde yer almaz.⁴⁹ Kaynağını borçlar hukukundan almaktadır. Bu nedenle mirasçılık sıfatı veya miras hukukundan kaynaklanan haklarla bir ilgisi bulunmamaktadır.⁵⁰

Bu hak üzerinde ölen desteğin ya da mirasçılarının herhangi bir tasarruf yetkisi yoktur.⁵¹ Ölenin terekesinden bağımsızdır.⁵² Tazminat talebinde bulunabilmek için

⁴⁷ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 27.

⁴⁸ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 26.

⁴⁹ Fikret Eren/İpek Yücer Aktürk, *Türk Miras Hukuku*, Ankara, s. 9; Rona Serozan, *Miras Hukuku*, Ankara 2018, s. 133; Güneren, s. 1029; Gürsoy, s. 145; Öztürkler, s. 31, 32; Narter, İş Kazası, s. 352, 356; Narter, Trafik, s. 502; Şahin Caner, s. 54; “...Davacıların uğradıkları zarara bağlı olarak talep ettikleri hak, salt miras yoluyla geçen bir hak olmayıp, bilimsel ve yargısal içtihatlarda kabul edildiği üzere destekten yoksun kalanın şahsında doğrudan doğruya doğan, asli ve bağımsız bir talep hakkıdır.” Yarg. 17. H.D. 22.10.2019 T. 2019/2199 E. 2019/9774 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁰ Eren/Yücer Aktürk, s. 9, 10; Memet Sinan Cebe, *Destekten Yoksunluk ve İş Göremezlik Tazminatı ile Aktüeryal Hesap Esasları*, Ankara 2019, s. 74; Güneren, s. 1029; Koçoğlu, s. 190; Eren, Kişiyi İlişki Zarar, s. 69.

⁵¹ Narter, Destek, s. 9; Gürsoy, s. 145; Öztürkler, s. 32; “Destekten yoksun kalma tazminatı talebi miras yoluyla kazanılan, mirasçılık sıfatına bağlı bir hak olmadığından desteğin veya mirasçılarının da herhangi bir tasarruf hakkı bulunmamaktadır (Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 22.06.2018 tarihli ve 2016/5 E., 2018/6 K. sayılı kararı, Tekinay, s. 64 vd.; Tunçomağ, s. 506; M.Ş. Karabasan: *Tazminat Hukuku*, İstanbul 1996, s. 249; Gökyayla: s. 45 vd.; Tandoğan, s. 299; M. Kılıçoğlu: *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Ankara 2014, s. 25; Eren, s. 775, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.06.2011 tarihli ve 2011/17-142 E., 2011/17-411 K. ile 20.04.2011 tarihli ve 2011/17-34 E., 2011/216 K. sayılı kararları).” Y.H.G.K. 14.03.2019 T. 2017/17-1089 E. 2019/294 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵² Mustafa Dural/Turgut Öz, *Miras Hukuku*, 13. bs., İstanbul 2019, s. 11, 12; Koçoğlu, s. 190; Kılıçoğlu, s. 22; Gürsoy, s. 145.

desteğin mirasçısı olmak şart olmayıp, mirasçı konumunda olmayan kişilerin de tazminat alacaklısı olabilmeleri mümkündür.⁵³

Miras hakkından vazgeçmiş kişiler dahi destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilir.⁵⁴ Çünkü bu tür bir tazminattan önceden feragat etmek mümkün değildir.⁵⁵ Bununla birlikte mirastan feragatin ivazlı ya da ivazsız yapılmasına göre destekten yoksun kalma tazminatı talep etme hakkında farklı değerlendirmeler yapılmaktadır. İvazsız feragat halinde destekten yoksun kalma tazminatının şartlarının oluşması durumunda tazminata hükmedilmesi gerektiği, feragatin ivazlı olması halinde ise, bakım ihtiyacının tamamen ortadan kalkması durumunda destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmemesi gerektiği ileri sürülmektedir.⁵⁶

Tazminat hesabında ölenin mirası ve miras gelirleri doktrinde tartışmalı olsa da kanaatimizce indirim konusu olmamalıdır.⁵⁷ Ancak destekten yoksun kalan kimseler, terekenin borca batık olduğu hallerde⁵⁸ mirası reddederlerse tazminat talebinde bulunamayacaklardır. Çünkü ölenin sağlığında destek şartının gerçekleşmediği kabul edilmektedir.⁵⁹ Ayrıca mirasçılıktan çıkarılan ya da çıkarılması gereken kişilerin de destekten yoksun kalma tazminatı talep etme hakları yoktur.⁶⁰ Mirastan yoksunluk⁶¹

⁵³ Demircioğlu/Balsever, s. 1177; Narter, Destek, s. 9; Kılıçoğlu, s. 25.

⁵⁴ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 25; Yaşar, s. 32, 33; Kılıçoğlu, s. 25; Narter, Destek, s. 10; Gürsoy, s. 146; Pıtırılı/Aladağlı, s. 118; "... 818 sayılı BK 45 (TBK 53) hükmünün açıklığı karşısında, destekten yoksun kalma tazminatı isteyebilmek için mirasçı olmak gerekmediğine göre, destekten yoksun kalan kişiler, ölenin mirasçısı olup da mirası reddetmiş olsalar bile sorumlulara karşı dava açabilirler ve tazminat isteyebilirler." Yarg. 17. H.D. 26.06.2018. 2015/11112 E. 2018/6213 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁵ Gürsoy, s. 145.

⁵⁶ Şahin Caner, s. 55.

⁵⁷ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 17, 269; Yaşar, s. 194.

⁵⁸ Terekenin borca batık olması tek başına destekten yoksun kalma tazminatı talep edilmesine engel değildir. Ancak borca batık olması sebebine dayanarak mirasın reddedilmesi durumunda kişiler destekten yoksun kalma tazminatı talep edemeyecektir.(Kılıçoğlu, s. 26)

⁵⁹ Kılıçoğlu, s. 26.

⁶⁰ Gürsoy, s. 146; Şahin Caner, s. 55.

⁶¹ TMK m. 578'e göre "Aşağıdaki kimseler, mirasçı olamayacakları gibi; ölüme bağlı tasarrufla herhangi bir hak da edinemezler: Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenler, Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirenler, Mirasbırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla

sebeplerinin varlığı halinde destek ilişkisi bulunsa bile bir kimsenin kendi kusurundan yararlanamayacağı ilkesi gereği destekten yoksun kalma tazminatı talep edilemeyecektir.⁶²

C. Hacze Konu Edilemeyecek Olması

İstisnai bir özellik olarak destekten yoksun kalma tazminatı alacağına destek olanın borçlarından dolayı haciz konulamayacağına dair 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda⁶³ özel bir hüküm bulunmaktadır.⁶⁴ “*Haczi caiz olmıyan mallar ve haklar*” kenar başlıklı İİK. m. 82 hükmünün 11. Fıkrasında “*Vücut veya sıhhat üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak mutazarrırın kendisine veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi lazım gelen paralar*” haczedilemez ifadesi yer almaktadır. Hükümde destekten yoksun kalma tazminatı yönünden “*ailesine*” kelimesi kullanılarak aile dışında kalan ve destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecek üçüncü kişilerin kapsam dâhilinde olmadığı sonucu çıkarılabilmektedir. Ancak destek olan kimse ile arasında hısımlık bağı olmasa bile ölen destek ile birlikte yaşayan ya da onun tarafından bakımı sağlananlar kişilerin de en geniş anlamda aile kapsamında İİK m. 82/f.11 maddesine dâhil olduğu kabul edilmektedir.⁶⁵

Tazminat alacağının haczedilmesi mümkün olmadığı gibi iflas masasına girmesi de İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre mümkün değildir.⁶⁶ Alacak yalnızca deftere kaydedilecek, başka bir işlem yapılmayacaktır.⁶⁷

sağlayanlar ve engelleyenler, Mirasbırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldıranlar veya bozanlar. Mirastan yoksunluk, mirasbırakanın affıyla ortadan kalkar.”

⁶² Şahin Caner, s. 56.

⁶³ 09.06.1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (RG. 19.06.1936/2128)

⁶⁴ Baki Kuru, *İcra İflas Hukuku*, Ankara 2009, s. 272; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 26; Gürsoy, s. 146; Koçoğlu, s. 190.

⁶⁵ Gökyayla, Destek, s. 74.

⁶⁶ İİK m. 82, 211; Gökyayla, Destek, s. 62; Gürsoy, s. 146; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 26.

⁶⁷ İİK m. 211'ye göre “*Daire 82 nci maddede sayılan malları deftere kaydetmekle beraber müflisin elinde bırakır.*”

D. Ahlâki Borç İfası ve Nafaka İle İlgili Olmaması

Destekten yoksun kalma tazminatında destek ile destek gören kişi arasındaki ilişki karşılıksız bir ilişkidir.⁶⁸ Destek ilişkisi nafaka veya ahlâki bir borcun ifası ile ilgili değildir.⁶⁹ Bu ilişki ailevi bir ilişki olabileceği gibi hısımlık bağı ile ilgili olmayan özel bir ilişki de olabilir.⁷⁰

Zarar verenin, destek görene yönelik borcu, nafaka borcundan ayrılmaktadır.⁷¹ Nafaka taleplerinde talep edenin yoksulluğa düşecek olması gerekirken⁷² destekten yoksun kalma tazminatında tazminat alacaklısının önceki yaşam düzeyini devam ettirebilme olanağının bulunmaması, ölüm sebebi ile uğradığı bir zararın olması gereklidir. Ayrıca destekten yoksun kalma tazminatında, talep eden tazminata hak kazandıktan sonra yoksulluğa düşecek olsa dahi nafakada olduğu gibi ek talepte bulunamayacaktır.⁷³ Yargıtay, destek kavramını açıklarken hısımlıkla ve nafakaya ilişkin hükümler ile bağlantısının olmadığını belirtmiştir.⁷⁴

⁶⁸ Çakırca, s. 168; Yaşar, s. 29.

⁶⁹ Eren, Kişiyi İlişki Zarar, s. 69.

⁷⁰ Çakırca, s. 168.

⁷¹ Oğuzman/Öz, s. 108.

⁷² Mustafa Dural/Tufan Ögüz/Mustafa Alper Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, İstanbul 2019, s. 155.

⁷³ Hafize Nisan Soysal, *Türk İş Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 37.

⁷⁴ “...destek kavramı hukuksal bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu hedef tutar ve ne hısımlığa ne de yasanın nafaka hakkındaki hükümlerine dayanır; sadece eylemli ve düzenli olarak geçimini kısmen veya tamamen sağlayacak şekilde yardım eden ve olayların olağan akışına göre eğer ölüm vuku bulmasaydı, az çok yakın bir gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimse destek sayılır.” Y.H.G.K. 16.06.2020 T. 2020/17-111 E. 2020/422 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Y.H.G.K. 14.03.2019 T. 2017/17-1089 E. 2019/294 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 17. H.D. 11.02.2020 T. 2018/6057 E. 2020/1221 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

IV. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ ŞARTLARI

A. Genel Şartlar

Türk Borçlar Kanunu'nda haksız fiil sorumluluğu kural olarak zarar verenin kusurlu olması esasına dayanmaktadır.⁷⁵ Bu husustaki kural TBK m. 49'da "*Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiil ile başkasına zarar veren bu zararı gidermekle yükümlüdür (f.1). Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlâka aykırı bir fiille kasten başkasına zarar veren de bu zararı gidermekle yükümlüdür (f.2).*" ifadesi ile belirtilmiştir. Haksız fiil sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için Kanun'un 49. maddesinde yer alan şartların özel bir düzenleme olmadığı takdirde birlikte gerçekleşmesi gereklidir.⁷⁶

Haksız fiil, kişinin başkalarına zarar verici nitelikteki davranışları olarak tanımlanabilir.⁷⁷ Destekten yoksun kalma tazminatı Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre (m. 53/b.3) haksız bir fiil sonucu desteğin ölmesi üzerine doğan bir tazminat türüdür.⁷⁸ Destekten yoksun kalma tazminatından söz edebilmek için özel bir takım şartlarının yanında tüm kusur sorumluluklarında yer alan ölüme sebebiyet veren bir hukuka aykırı fiilin olması, bu fiilin kural olarak kusura dayanması⁷⁹, fiil sebebi ile zararın meydana gelmiş olması ve zarar ile hukuka aykırı fiil arasında uygun illiyet bağının bulunması gereklidir.⁸⁰

⁷⁵ Nomer, s. 150; Oğuzman/Öz, s. 11; Antalya, s. 417; Eren, Genel Hükümler, s. 493.

⁷⁶ Oğuzman/Öz, s. 11.

⁷⁷ Gökcan, s. 39.

⁷⁸ Gökyayla, Destek, s. 79; Kocabaş, s. 274; Yaşar, s. 41, Oğuzman/Öz, s. 103.

⁷⁹ Kusursuz sorumluluk kapsamında sorumlu tutulmak istenenler de kusurlu olmamalarına rağmen destekten yoksun kalma taminatı borçlusu olabilirler. (bkz. s. 114-118)

⁸⁰ Oğuzman/Öz, s. 11.

1. Hukuka Aykırı Fiil ile Desteğin Ölümü

Tazminat talebinde bulunabilmenin öncelikli koşulu desteğin ölmüş olmasıdır.⁸¹ Ölüm olayı destekten yoksun kalma tazminatını diğer tazminatlardan ayıran en önemli özelliğidir.⁸² Ölümün hukuka aykırı fiil anında gerçekleşmesi şart değildir.⁸³ Haksız fiil sonucu yaralanıp, fiilin etkisiyle bir süre sonra desteğin ölmesi tazminat talebi için yeterli olacaktır.⁸⁴ Ölüm gibi sonuç doğuran ölüm karinesi ve gaiplik halleri de destekten yoksun kalma tazminatına konu edilebilecektir.⁸⁵

Gerçek destek ilişkisinin olduğu durumlarda destekten yoksun kalma zararının başlangıç anı, desteğin ölüm anı olarak kabul edilmektedir.⁸⁶ Meydana gelen kaza sonrasında desteğin bir süre yaralı olarak tedavi gördüğü süre içerisinde destek görenler zarara uğramış olsalar bile, ölüm gerçekleşmeden destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmayacaktır.

Desteğin yaralanması veya sakat kalması ile kısmen ya da tamamen çalışma gücünü kaybetmesi üzerine meydana gelen zararlar destekten yoksun kalma tazminatı kapsamında değildir.⁸⁷

Sadece gerçek kişilerin ölümü tazminat talebine imkân verir. Tüzel kişilerin hangi sebeple olursa olsun sona ermeleri ile zarara uğrayan mağdurların bu tazminatı talep etmeleri mümkün değildir.⁸⁸

⁸¹ Güneren, s. 1058; Yaşar, s. 41; Ayşe Düriye Bahar, *Tıbbi Hata Kaynaklı Ölümelerde Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 85.

⁸² Kılıçoğlu, s. 28.

⁸³ Gökcan, s. 702; Narter, Destek, s. 46

⁸⁴ Gökyayla, Destek, s. 92

⁸⁵ Yaşar, s. 42; Gökyayla, Destek, s. 92, 93.

⁸⁶ Güleç Uçakhan, s. 729, Yaşar, s. 41, Narter, Destek, s. 83

⁸⁷ Gökyayla, Destek, s. 91.

⁸⁸ Gökyayla, Destek, s. 90, 91; Bahar, s. 85.

Destekten yoksun kalma tazminatında, genel davranış kurallarının ihlali olarak tanımlanan hukuka aykırı fiilin, aktif ya da pasif davranış ile gerçekleşen ölümlü olayda bulunması şarttır.⁸⁹

Türk Borçlar Kanunu m. 63/f.1-2’de yer alan, fiilin hukuka aykırılığını kaldıran haller, hukuk yargılaması kapsamında kişini fiilinden sorumlu tutulmasına engel olmaktadır.⁹⁰ Ceza yargılamasında da benzer bir durum söz konusudur.⁹¹ Kanunun verdiği yetkiye dayanan ve bu yetkinin sınırları içinde kalan fiil, zarar verenin haklı savunması, yetkili kamu makamlarının müdahalesinin zamanında sağlanamayacak olması durumunda kişinin hakkını kendi gücüyle koruması, zarar görenin rızası hukuk ve ceza yargılamalarında ortak olan hukuka uygunluk sebeplerindendir.⁹²

Destekten yoksun kalma tazminatının temelini, desteğin hukuka aykırı bir şekilde öldürülmesi oluşturduğu için Türk Borçlar Kanunu’nda yer alan hukuka uygunluk sebeplerinin tamamı uygulama alanı bulmayacaktır. Örneğin, mağdurun öldürülmeye rıza göstermesi, öldürme fiilini hukuka uygun bir hale getirmeyecek, fail fiilinden sorumlu olacaktır.⁹³ Ancak bu rıza tazminat miktarının indirilmesi sebebi olarak kabul edilebilir.⁹⁴ Özel hukuka dayanan bir yetki, zorunluluk hali, hakkını kendi gücüyle koruma gibi malvarlığına karşı gerçekleştirilen fiillerin ölüme sebebiyet vermesi durumunda hukuka aykırılık ortadan kalkmayacaktır.⁹⁵ Destekten yoksun kalma tazminatı özelinde uygulama alanı bulan hukuka uygunluk sebepleri meşru savunma⁹⁶ ve kanunun verdiği yetkinin kullanılması olacaktır. Bu iki durumun

⁸⁹ **Oğuzman/Öz**, s. 14; **Narter**, Trafik, s. 128, **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 123, **Gökyayla**, Destek, s. 89.

⁹⁰ **Gürsoy**, s. 144; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 125; Hukuk yargılamasında düzenlenen hukuka uygunluk sebepleri hakkında detaylı bilgi için bkz. **Oğuzman/Öz**, s. 22-38, **Eren**, Genel Hükümler, s. 601-612; **Hatemi Gökyayla**, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, 2. bs., İstanbul 2012, s. 115-117; **Antalya**, s. 445-455; **Nomer**, s. 154-162.

⁹¹ Ceza yargılamasında düzenlenen hukuka uygunluk sebepleri hakkında detaylı bilgi için bkz. **İzzet Özgenç**, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 4. bs., Ankara 2009, s. 284-344.

⁹² 29.09.2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (RG. 12.10.2004/25611) m. 24, 25, 26.

⁹³ **Oğuzman/Öz**, s. 23; **Gökyayla**, Destek, s. 80; **Yaşar**, s. 46; **Gürsoy**, s. 175.

⁹⁴ **Gürsoy**, s. 175.

⁹⁵ **Yaşar**, s. 46; **Gökyayla**, Destek, s. 89, 90.

⁹⁶ **Yaşar**, s. 45.

gerçeklemesi halinde destek görenler öldürme fiilini gerçekleştirenlerden tazminat isteyemeyecektir.

2. Hukuka Aykırı Fiilden Zarar Doğması

Destekten yoksun kalma tazminatının şartlarından bir diğeri de zararın meydana gelmiş olmasıdır. Burada bahsedilen zarar destek olan kişinin zararı değil destekten yoksun kalanların zararlarıdır.⁹⁷ Meydana gelen zarar nitelik itibari ile maddi bir zarardır.⁹⁸ Tazminatın amacı da ölüm ile ortaya çıkan bu zararların giderilmesidir.⁹⁹

Destekten yoksun kalanların zararları desteğin ölümü ile birlikte ortaya çıktığı için zararın başlangıcı ölümün meydana geldiği tarihtir.¹⁰⁰ Desteğin gaipliğine karar verildiği ya da ölüm karinesinin uygulandığı durumlar ölüm gibi sonuç doğuracağı için bu durumlarda da destekten yoksun kalma tazminatı istenebilecektir.¹⁰¹

Ölüm gerçekleşmeden desteğin uğradığı terekeye bağlı zararlar¹⁰² sadece mirasçıların talep edebilecekleri başka bir tazminat talebinin konusunu oluşturmaktadır.¹⁰³ Tedavi süresi içinde destekten yoksun kalma tazminatı talep edilemez.¹⁰⁴ Tazminatın temelinde ölüm olayının gerçekleşmiş olması bulunmaktadır.¹⁰⁵

⁹⁷ Gürsoy, s. 143; Kocabaş, s. 275; Oğuzman/Öz, s. 103; Gökyayla, Destek, s. 54.

⁹⁸ Gürsoy, s. 145, 155; Gökyayla, Destek, s. 40, 55; Yaşar, s. 28.

⁹⁹ Demircioğlu/Balsever, s. 1170; Şahin Caner, s. 51.

¹⁰⁰ Mustafa Hayri Tacın, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Tespitinde Göz Önünde Bulundurulacak Hususlar”, *Adalet Dergisi*, S. 61, 2018, s. 123-167, s. 135, Yaşar, s. 41; “...davacılar, desteğin öldüğü günde destekten yoksun kalmışlardır. Bu durumda, destekten yoksun kalma tazminatının ölüm gününden itibaren hesaplanması ve kabul edilecek destekten yoksun kalma ve manevi tazminatlara da desteğin öldüğü günden itibaren faiz yürütülmesi gerekir.” Yarg. 4. H.D. 22.12.2019 T. 2019/1854 E. 2019/14631 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁰¹ Gökyayla, Destek, s. 92, 93; Yaşar, s. 42.

¹⁰² TBK m.53/b.2 “Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar”

¹⁰³ Oğuzman/Öz, s. 102; Çakırca, s. 165; Gökyayla, Destek, s. 91.

¹⁰⁴ Pıtırılı/Aladağlı, s. 124.

¹⁰⁵ TBK m. 53/b.3’e göre, “Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar.”

Destegın ölümü ile destek görenlerin malvarlığındaki zararının belirlenmesi için destegın ölümü sonrası destek görenlerin malvarlıklarının aldıkları durum ile zarar verici olayın gerçekleşmemiş olması halinde malvarlığının içinde bulunacağı durumun karşılaştırılması gerekir. Çıkacak sonuç, destekten yoksun kalanların zararını oluşturmaktadır.¹⁰⁶

Destegın ölümü ile birlikte yakınlarının bakım ihtiyaçları kısmen ya da tamamen doğmamış ise, ortada bir zarar olmayacağı için destekten yoksun kalma tazminatı talep edilemeyecektir.¹⁰⁷

3. Hukuka Aykırı Fiilin Kusurla İşlenmiş Olması

Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan düzenlemede kusurun tanımı yapılmamış yalnızca “*Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.*”¹⁰⁸ denilerek zararın giderimi için gerekli şartlar arasında kusurlu olunması aranmıştır.

Kusur, genellikle fiilden sorumlu kişinin hukuka aykırı sonucu istemesi ya da sonucu istememekle beraber hukuka aykırı davranışın gerçekleşmesini engellemek için iradesini yeteri kadar kullanamamasıdır.¹⁰⁹ Bir diğer tanıma göre ise, kusur, hukuk düzeninin kınadığı, hoş görmediği davranış şeklidir.¹¹⁰ Sonucun istenilmesi hali kast, sonucun gerçekleşmemesi için iradenin yeteri kadar kullanılmaması hali ihmal olarak ifade edilmektedir.¹¹¹ Bu ayrım ceza hukukunda olduğu kadar sorumluluk hukukunda da büyük önem arz etmektedir. İster kasten, ister ihmali davranışla zarar verilmiş olsun, fail zararı tazmin etmekle yükümlüdür.¹¹²

¹⁰⁶ Kocabaş, s. 277; Gökyayla, Destek, s. 55, 56.

¹⁰⁷ Demircioğlu/Balsever, s. 1176; Gökyayla, Destek, s. 135; Oğuzman/Öz, s. 108.

¹⁰⁸ TBK m. 49.

¹⁰⁹ Oğuzman/Öz, s. 55.

¹¹⁰ Eren, Genel Hükümler, s. 569.

¹¹¹ Oğuzman/Öz, s. 56, Eren, Genel Hükümler, s. 574, 576; Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 139.

¹¹² Eren, Genel Hükümler, s. 574.

Sorumluluğun ortaya çıkması bakımından kusurun derecesi önemli değildir.¹¹³ Kasten zarara sebep olan kişinin tazminat sorumluluğu ile dikkatsizlikle zararın doğmasına sebep olan kişinin tazminat sorumluluğu arasında bir fark yoktur.¹¹⁴ Ancak bu tazminat sorumluluğunun sınırlarını kusurunun ağırlığı belirleyecektir.¹¹⁵ Zira hiç kimse kusurundan daha fazla bir sorumluluk altına girmeyeceği gibi, kendi kusurundan kaynaklanan bir durumda da hak iddia edemeyecektir.¹¹⁶

Türk Borçlar Kanunu'nda genel kural, kusura dayalı sorumluluktur.¹¹⁷ Haksız fiil sorumluluğuna dayanan destekten yoksun kalma tazminatından sorumlu tutulabilmek için kural olarak failin kusurlu olması gerekir.¹¹⁸ Ancak kanunda düzenlenen bazı istisnai durumlarda failin kusuru bulunmasa dahi sorumluluğu doğmaktadır.¹¹⁹ Böyle bir durum söz konusu olduğunda kusursuz olan kimse zararı tazmin yükümlülüğü altına girer.¹²⁰ Kusursuz sorumlulukta sorumluluğun doğması için failin fiili ile zarar arasında illiyet bağının mevcut olması yeterlidir.¹²¹

Kusursuz sorumluluk halleri istisnai¹²² bir sorumluluk hali olduğu için kanuni düzenlemeler dışında bu sorumluluğun yorum ya da kıyas yolu ile genişletilmesi mümkün değildir.¹²³ Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen hakkaniyet (ayırt etme gücü bulunmayan) sorumluluğu, adam çalıştırmanın sorumluluğu, hayvan

¹¹³ **Gökyayla**, Destek, s. 247; **Eren**, Genel Hükümler, s. 764; **Günhan Koşar**, *Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2019, s. 13.

¹¹⁴ **Şahin**, s. 85.

¹¹⁵ **Narter**, Destek, s. 122.

¹¹⁶ **Yaşar**, s. 160.

¹¹⁷ **Mehmet Yaşar Şahin**, *Vücut Bütünlüğünün İhlali Halinde Zarar ve Maddi Tazminat Hesabı*, 1. bs., Ankara 2017, s. 27; **Oğuzman/Öz**, s. 11; **Eren**, Genel Hükümler, s. 493; **Sevda Bora**, “6098 Sayılı Borçlar Kanununa Göre Manevi Tazminat Davası”, *Terazi Dergisi*, C. 8, S. 83, 2013, s. 31-42, s. 34.

¹¹⁸ **Gökyayla**, Destek, s. 85.

¹¹⁹ **Kılıçoğlu**, s. 1, 23, 139.

¹²⁰ **Gökyayla**, Destek s. 85.

¹²¹ **Eren**, Genel Hükümler, s. 510; **Gökyayla**, Borçlar Hukuku, s. 142.

¹²² **Bora**, s. 34.

¹²³ **Gökyayla**, Borçlar Hukuku, s. 142.

bulunduranın sorumluluğu, yapı malikinin sorumluluğu ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nda düzenlenen motorlu araç işletenin sorumluluğu gibi haller özel olarak düzenlenmiştir. Bunlara benzer şekilde doğrudan düzenleme bulunmayan hallerde kişi zararın ortaya çıkmasında kusursuz ise sorumlu tutulamaz.¹²⁴

Failin kusurunun yanında mağdur da ölüm olayına kendi kusuru ile sebebiyet vermiş olabilir. Mağdurun makul bir insandan beklenen davranışta bulunmayarak zararın meydana gelmesinde veya artmasında etkili olmasına “birlikte” yani “müterafik kusur” denilmektedir.¹²⁵ Mağdurun fail ile birlikte kusurunun bulunması tazminatın hesaplanması noktasında başlıca indirim sebeplerindendir.¹²⁶ Kusursuz sorumluluk hallerinde de mağdurun kusurunun bulunması durumunda tazminatta indirim yapılması gerekmektedir.¹²⁷

4. Hukuka Aykırı Fiil ile Zarar Arasında Uygun İlliyet Bağının Bulunması

İlliyet bağı gerçekleşen zarar ile sorumluluğu doğuran olay veya davranış arasındaki neden sonuç ilişkisi olarak açıklanabilir. Hukuka aykırı bir davranışta bulunan kimse ancak bu fiili sebebi ile meydana gelen zararları tazminle yükümlüdür.¹²⁸ İlliyet bağı, sözleşme sorumluluğu veya sözleşme dışı sorumluluk, kusur sorumluluğu ya da kusursuz sorumluluk fark etmeksizin her durumda varlığı aranacak bir unsurdur.¹²⁹

Haksız fiil ile ölüm şeklinde ortaya çıkan zarar arasında uygun illiyet bağının bulunması sorumluluk bakımından zorunludur.¹³⁰ Zarar verenden kaynaklanan bir

¹²⁴ Oğuzman/Öz, s. 7.

¹²⁵ Oğuzman/Öz, s. 123; Şahin, s. 90; Eren, Genel Hükümler, s. 563; Nomer, s. 249.

¹²⁶ Balcı, s. 451, Durmuş Özcan, *Uygulamalı İş Davaları*, 3. bs., Ankara 2016, s. 1100.

¹²⁷ Oğuzman/Öz, s. 125; Eren, Genel Hükümler, s. 767; Nomer, s. 249.

¹²⁸ Oğuzman/Öz, s. 45.

¹²⁹ Eren, Genel Hükümler, s. 536, 537.

¹³⁰ Filiz Yenipınar Berberoğlu, *Trafik Kazalarında Tazminat Davaları*, 1. bs., Ankara 2017, s. 15; Kılıçoğlu, s. 29.

fiilin mağdura yönelmesi sonucunda mağdurda meydana gelen zarardan zarar verenin sorumlu tutulabilmesi için, fiilin zararı doğurmaya elverişli olması gerekmektedir.¹³¹

Fiil ile zarar arasında bağlantı kurulamaması halinde uygun illiyet bağı olmadığından failin sorumlu tutulması mümkün değildir.¹³² Benzer şekilde, illiyet bağını kesen zarar görenin ağır kusuru, üçüncü kişinin ağır kusuru ya da mücbir sebep mevcut ise, kişinin tazminat sorumluluğu olmayacaktır.¹³³ Ancak zarar görenin kusuru veya mücbir sebep illiyet bağını kesecek düzeyde değilse tazminatta indirim sebebi sayılacaktır. Üçüncü kişinin sorumluluk doğuran davranışı indirim sebebi değildir.¹³⁴

B. Özel Şartlar

1. Destek Açısından Özel Şartlar

a) Destek Kavramı

Destek, bir başkasının geçimini sürekli ve düzenli bir şekilde sağlayan ya da eğer ölüm olayı vuku bulmasaydı ileride geçimini sağlaması kuvvetle muhtemel olan kişidir.¹³⁵ Destek kavramı, hukuki bir ilişkiyi değil, fiili durumu belirtmektedir.¹³⁶ Fiilen yapılan yardım ve bakımların kanuni ya da sözleşmeden kaynaklanan bir

¹³¹ **Nomer**, s. 165.

¹³² **Oğuzman/Öz**, s. 45; **Eren**, Genel Hükümler, s. 536.

¹³³ **Eren**, Genel Hükümler, s. 562, 564, 568.

¹³⁴ **Nomer**, s. 167.

¹³⁵ Farklı tanımlar için bkz. **Oğuzman/Öz**, s. 103; **Nomer**, s. 244; **Gökyayla**, Borçlar Hukuku, s. 156; **Eren**, Genel Hükümler, s. 755; **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 16; **Gökcan**, s. 705; **Kılıçoğlu**, s. 30, 31; **Narter**, İş Kazası, s. 350; **Haluk Hadi Sümer**, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, 2. bs., Ankara 2018, s. 228; **Sarper Süzek**, *İş Hukuku*, 5. bs., İstanbul 2009, s. 278; **Eren**, Kişiyeye İlişkin Zarar, s. 69; **Meral Sucu**, *Tazminat Hesaplarına Aktüeryal Yaklaşım*, Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongre, Ankara 2018, s. 905-920, s. 907; **Narter**, Trafik, s. 497; **Gizem Kaba**, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Ankara 2017, s. 17; **Kocabaş**, s. 289; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 119; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1174; **Gürsoy**, s. 146; **Koçoğlu**, s. 192; **Şahin Caner**, s. 52; **Çelik Ahmet Çelik**, “Ölüm ve Bedensel Zararlarda Tazminat ve Sigorta”, Mersin Konferansı. *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 13.02.2020; **Ayça Zorluoğlu Yılmaz**, *Tehlike Sorumluluğunda Bedensel Zararlar ve Tazminat*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2019, s. 94; “Destek, Hukuk sistemimizde bir başkasının geçimini sağlayan veya ileride sağlayacak olan kişidir.” *Yarg. 17. H.D. 10.04.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 K.*(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹³⁶ **Eren**, Genel Hükümler, s. 755.

mükellefiyetten kaynaklanıyor olmasının bir önemi bulunmamaktadır.¹³⁷ Ayrıca yardım ve bakımı gerçekleştiren kişinin hısımlı olması da şart değildir.¹³⁸ Önemli olan destek gören kişinin sürekli ve düzenli bir şekilde geçimini sağlamaktır.¹³⁹ Düzensiz veya bir defalık yapılan ödeme ya da hizmetler destek olarak kabul edilmeyecektir.¹⁴⁰

Destek kavramı hukuki bir ilişkiden ziyade fiili bir ilişkiyi ifade eder.¹⁴¹ Bir kişiye bakan, onun geçimini sağlayan kişinin ölümü ile destekten yoksun kalanlar ortaya çıkabileceği gibi ileride destek sağlayacak olan, bakma veya geçindirme ihtimali bulunan kişilerin ölümü ile de destekten yoksun kalınarak tazminat talebinde bulunulabilecektir.¹⁴²

Destek ilişkisi değerlendirilirken fiili durum esas alınmaktadır. Ancak desteğin kanunen bakmakla yükümlü olduğu kişilere hayatta iken destek olmaması, destek görmesi gerekenlerin tazminat talebinde bulunamayacakları anlamına gelmeyecektir. Ölenin kanunen bakmakla yükümlü olduğu kişiler, destek ölmeden önce yardım görmeseler dahi destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunabileceklerdir.¹⁴³

¹³⁷ Gürsoy, s. 146; Gökcan, s. 706; Şahin Caner, s. 52.

¹³⁸ Gürsoy, s. 146.

¹³⁹ “Destek tazminatı isteyebilmek için; ölenin kanuni ve akdi bakım yükümlülüğünün bulunması veya fiilen veya düzenli olarak bakması veya ileride bakması kuvvetle muhtemel olması yeterlidir.” Yarg. 17. H.D. 10.04.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁴⁰ Gökyayla, Destek, s. 104; Şahin Caner, s. 52; Kocabaş, s. 287.

¹⁴¹ Eren, Genel Hükümler, s. 755; Narter, Trafik, s. 497; Oğuzman/Öz, s. 103.

¹⁴² Eren, Genel Hükümler, s. 755; Çelik Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı” Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası, E.T.: 13.02.2020; Koçoğlu, s. 193; Pıtırılı/Aladağlı, s. 119.

¹⁴³ “Desteğin kanunen bakmakla yükümlü olduğu kişiler de desteğin sağlığında herhangi bir yardım görmeseler bile tazminat talep edebilirler. Ölenin ölüm tarihine kadar bakma mükellefiyetini yerine getirmemiş olması destekten yoksun kalma tazminatı talep edilmesine engel değildir.” Yarg. 17. H.D. 10.04.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 E.

Destek ilişkisinin karşılıksız olması gereklidir.¹⁴⁴ Herhangi bir bedel karşılığında yapılan bakım ve ödemeler destek kavramı dışında kalıp, hizmetin karşılığı olacağından destek ilişkisinden söz edilemeyecektir.¹⁴⁵

Yapılan desteğin yardım amaçlı olması yeterlidir. Yardımın şekli ya da kapsamı önem taşımamaktadır. Nakdi olarak destek olunabileceği gibi bedensel destek olmak da mümkündür.¹⁴⁶ Ev işlerinin karşılıksız görülmesi, emeklilerin ev alışverişinin üstlenilmesi, çocukların ana ve babasına ev işlerinde yardımcı olmaları da destek olarak kabul edilmektedir.¹⁴⁷

b) Destek Türleri

(1) Gerçek Destek

Gerçek destek, birlikte yaşadığı kişilere ya da yakınlarına düzenli ve sürekli bir şekilde farklı yollarla yardım eden, eğer ölmeseydi bu yardımların devam edeceği muhtemel kişi olarak tanımlanmaktadır.¹⁴⁸ Destek görenlerin geçimini bir bütün olarak sağlamak şart olmayıp, bir kısmının üstlenilmesi gerçek destek olmak için yeterlidir.¹⁴⁹

Genel olarak eşlerin birbirlerine desteği ile ana ve babanın çocuğuna desteği gerçek destek niteliğindedir.¹⁵⁰ Birlikteliklerin nikâhlı ya da nikâhsız bir şekilde olması birbirlerine destek olmaları açısından bir önem arz etmemektedir. Nikâhsız

¹⁴⁴ Kocabaş, s. 287.

¹⁴⁵ Gökcan, s. 706; Kocabaş, s. 287.

¹⁴⁶ Pıtırılı/Aladağlı, s. 120.

¹⁴⁷ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 45; Oğuzman/Öz, s. 105.

¹⁴⁸ Farklı tanımlar için bkz. Oğuzman/Öz, s. 105; Eren, Genel Hükümler, s. 755; Yaşar, s. 55; Gökcan, s. 706; Narter, İş Kazası, s. 351; Narter, Trafik, s. 518; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 47; Eren, Kişiyi İlişkin Zarar, s. 70; Kılıçoğlu, s. 30, 32; Erhan Günay, *Trafik Kazalarında Kaynaklanan Davalar*, Ankara 2016, s. 179; Mustafa Hayri Tacın, *Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016, s. 5; Çelik Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 15.02.2020; Şahin Caner, s. 52.

¹⁴⁹ Koçoğlu, s. 193; Eren, Genel Hükümler, s. 756.

¹⁵⁰ Kocabaş, s. 290; Koçoğlu, s. 193, 194; Narter, İş Kazası, s. 351; Narter, Trafik, s. 518.

birlikte yaşayanlar da birbirleri için gerçek destek olacaklarından destekten yoksun kalma tazminatı talep edebileceklerdir.¹⁵¹

Yardım kavramını yalnızca parasal olarak değerlendirmemek gerekir.¹⁵² Özellikle bir kimsenin elbise, yiyecek ya da konut ihtiyacının karşılanması, okul masrafları ile süreklilik arz eden hastalıklarda doktor ve hastane masraflarının üstlenilmesi gibi durumlar destek olarak kabul edilmektedir.¹⁵³ Aynı şekilde, kazancı ya da herhangi bir malvarlığı bulunmayan ev hanımı olan desteklerin yardımı parasal nitelikte değil yardım ve hizmet şeklindedir.¹⁵⁴

Gerçek destek tarafından yapılan yardımın düzenli bir şekilde, bakılan kimsenin normal yaşama imkânlarını sağlamak amacıyla yapılması gereklidir.¹⁵⁵ Hayatın idame ettirilmesi veya geçimin sağlanması amacı ile olmayıp örneğin, sürekli dahi olsa mesleki ya da bilimsel araştırmalar için destek olunması durumunda bu anlamda bir destek olma söz konusu değildir.¹⁵⁶

(2) Farazi Destek

Ölmemiş olsaydı ileride kurulacak ilişkiler ile kuvvetle muhtemel destek olacak kişiler farazi destektir.¹⁵⁷ Farazi destekte mevcut bir yardım olmasa da gelecekte hayatın olağan akışı içerisinde kişiye yardım edeceği beklentisi bulunmaktadır.¹⁵⁸

Uygulamada en fazla çocukların desteği farazi destek olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁵⁹ Küçük çocukların hayat tecrübelerine göre gelecekte ana ve babasına

¹⁵¹ Yaşar, s. 56.

¹⁵² Yaşar, s. 5; Eren, Genel Hükümler, s. 756.

¹⁵³ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 47; Şahin Caner, s. 52, 53; Oğuzman/Öz, s. 105.

¹⁵⁴ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 45.

¹⁵⁵ Gürsoy, s. 147.

¹⁵⁶ Eren, Genel Hükümler, s. 756.

¹⁵⁷ Kılıçoğlu, s. 32; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 48; Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 156; Gürsoy, s. 147; Oğuzman/Öz, s. 105; Kocabaş, s. 291; Eren, Kişiye İlişkin Zarar, s. 70; Gökcan, s. 706.

¹⁵⁸ Koçoğlu, s. 194; Gürsoy, s. 148.

¹⁵⁹ Kocabaş, s. 291.

kuvvetle muhtemel bakma durumları mevcut ise, destek sayılacaklardır.¹⁶⁰ Öz çocuklarla birlikte üvey ya da evlatlık çocukların da farazi destek olmaları mümkündür.¹⁶¹ Çocuğun fikri ve fiziki becerileri, ana ve babanın ekonomik durumları, farazi destek sayılmalarında göz önünde bulundurulacak unsurlardır.¹⁶² Yargıtay İtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu kararında çocukların ana ve babasına destek oldukları karine olarak kabul edilmiştir.¹⁶³

Çocuklar dışında nişanlılar da farazi destek olarak kabul edilmektedir.¹⁶⁴ Nişanlanma ile birlikte bakım yükümlülüğü doğmasa bile nişanlının ölümü ile birlikte sağ kalan nişanlı gelecekteki müstakbel eşinin desteğinden yoksun kalacağı için ölen nişanlı farazi destektir.¹⁶⁵ Nişanlının farazi destek olarak kabulü için şekli bir nişan merasiminin yapılmış olması şart değildir. Durum ve koşullar evliliğin gerçekleşeceğini gösterdiği takdirde nişan ilişkisi ve desteğin varlığı kanıtlanmış olacaktır.¹⁶⁶

Farazi destek kavramı gerçek destek kavramına göre daha dar yorumlanması gereken bir kavramdır.¹⁶⁷ Çünkü farazi destek, somut olarak ispat edilebilir bir durumdan ziyade varsayımlara ve karinelere dayanmaktadır. Hâkimin, farazi destek iddiası söz konusu olduğunda daha titiz ve çekingen davranarak kişiler arasındaki sosyal ilişkilere göre karar vermesi gerekmektedir.¹⁶⁸

¹⁶⁰ Eren, Genel Hükümler, s. 758; Narter, Trafik, s. 519.

¹⁶¹ Gökcan, s. 706.

¹⁶² Eren, Genel Hükümler, s. 758; Gökcan, s. 706.

¹⁶³ "...destekten yoksun kalma tazminatı davalarında, çocukların anne-babaya destek olduklarının karine olarak kabulünün gerektiğine 22.06.2018 günlü ikinci oturumda esas hakkında 2/3 oy çokluğuyla, karar verilmiştir." Y.İ.B.B.G.K. 22.06.2018 T. 2016/5 E. 2018/6 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁶⁴ Narter, İş Kazası, s. 352; Narter, Trafik, s. 519.

¹⁶⁵ Koçoğlu, s. 195.

¹⁶⁶ Eren, Genel Hükümler, s. 758; Narter, İş Kazası, s. 352; Narter, Trafik, s. 519; Gökcan, s. 706.

¹⁶⁷ Demircioğlu/Balsever, s. 1174; Eren, Genel Hükümler, s. 758; Şahin Caner, s. 53.

¹⁶⁸ Eren, Genel Hükümler, s. 758; Oğuzman/Öz, s. 106.

c) Destek Tipleri

(1) Eş

Eşlerin birbirlerine ve çocuklarına destek olma durumları Türk Medeni Kanunu¹⁶⁹ m. 185 gereğidir.¹⁷⁰ Hükme göre, “Evlenmeyle eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur. Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler. Eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar.” Eşler arasındaki bu yükümlülük boşanmanın kesinleşmesi ile sona erecektir.¹⁷¹

Destek ilişkisinde eşler arasında cinsiyet ayrımı yapılmamaktadır.¹⁷² Sağ kalan eşin maddi durumunun iyi olması da destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesinde etkili bir unsur değildir. Talep edilecek tazminat, sağ kalan eşin maddi durumundan bağımsız olarak yoksun kalınan destek miktarıdır.¹⁷³

Eşlerin birbirlerine destek olmaları için aralarında mutlaka evlilik bağı bulunması gerekmez.¹⁷⁴ Nikâhsız birlikte yaşayan kişiler de destekten yoksun kalma tazminatı talep etme hakkına sahiptir.¹⁷⁵ Ancak birlikteliğin geçici olduğu, birlikte yaşama kararlılığı bulunmayan veya taraflardan birinin evli olduğu hallerde destek ilişkisinden söz edilemez.¹⁷⁶

Boşanmış eşler destek ilişkisi sona erdiği için kural olarak birbirlerinin desteği olamazlar.¹⁷⁷ Ancak boşanmalarına rağmen birlikte yaşamaları veya birbirlerine destek olmaları halinde tazminat talep etme hakları olacaktır.¹⁷⁸ Ayrıca evlilik sona

¹⁶⁹ 22.11.2011 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (RG. 08.12.2011/24607)

¹⁷⁰ **Eren**, Genel Hükümler, s. 756; **Gökcan**, s. 706; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1178.

¹⁷¹ **Eren**, Genel Hükümler, s. 756.

¹⁷² **Yaşar**, s. 63; **Sümer**, s. 230.

¹⁷³ **Yaşar**, s. 63.

¹⁷⁴ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 54.

¹⁷⁵ **Nomer**, s. 245.

¹⁷⁶ **Sümer**, s. 231; **Nomer**, s. 245.

¹⁷⁷ **Eren**, Genel Hükümler, s. 756.

¹⁷⁸ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 57; **Gürsoy**, s. 150; **Gökyayla**, Destek, s. 109.

ermiş olsa bile eşlerden birinin nafaka alacaklısı olması veya böyle bir yükümlüğü olmasa bile eşlerden birinin fiilen ödeme yapması durumunda destek durumu devam ettiğinden ödeme yapan eşin ölümünden dolayı diğer eş destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecektir.¹⁷⁹

Boşanma davası devam ederken eşlerden birinin ölmesi durumunda boşanma davası açan eşin birlikte yaşamama isteğini açığa vurması sebebi ile tazminat talep etme hakkı yoktur.¹⁸⁰ Ancak boşanmak için dava açan eş, TMK m.175.'de yer alan şartları sağlamak koşulu ile nafaka isteyecek durumda ise, destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecektir.¹⁸¹ Dava edilen eş yönünden ise; ağır kusurlu olmaması, boşanmak istememesi ve dava sürse idi nafaka isteyebilecek konumda olması şartlarını sağlaması halinde tazminat talep hakkı vardır.¹⁸²

Eşlerin destek olabilmeleri için ücretli bir işte çalışıyor olmaları gerekmez.¹⁸³ Çalışmayan eşin ev işlerine yardımcı olması, çocuklara bakması şeklinde yapacağı yardım ve hizmetler de destek olmak için yeterlidir.¹⁸⁴

Eşler, yaşamları boyunca birbirlerinin desteği kabul edilirler.¹⁸⁵ Üst sınır, kural olarak desteğin yaşam süresidir. Ancak destekten yoksun kalan eş, yaş olarak destek olandan büyükse bu kez onun yaşam süresi üzerinden hesaplama yapılacaktır.¹⁸⁶

¹⁷⁹ Yaşar, s. 63; Gökyayla, Destek, s. 108; Güleç Uçakhan, s. 672; "...ölenin eşi olup eş yönünden evlilik birliği devam ettiği sürece ayrı yaşıyor olsalar dahi eşler birbirlerinin desteği sayılır, boşanma halinde dahi nafaka ödeniyorsa yine destek sayılır." Yarg. 17. H.D. 10.04.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁸⁰ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 57.

¹⁸¹ TMK m. 175'e göre; "Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir."; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 57.

¹⁸² Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 57.

¹⁸³ Demircioğlu/Balsever, s. 1178; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 54; Gürsoy, s. 150; "...yalnız ev işlerini gören bir kadın da kocasının desteği sayılabilir." Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁸⁴ Gürsoy, s. 150; Çelik Ahmet Çelik, "Yardım ve Hizmet Ederek Desteklik", *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020; Çelik Ahmet Çelik, "Ölüm ve Yaralanma Nedeniyle Tazminat Davalarında Ev Hizmetlerinin Değerlendirilmesi", *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020; Gökcan, s. 707; Gökyayla, Destek, s. 114.

¹⁸⁵ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 54; Demircioğlu/Balsever, s. 1178.

¹⁸⁶ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 131.

Ancak dul kalan eşin evlenmesi ya da işe girmesi halinde oluşan bu yeni durum ölenin desteğini karşılıyor ise, destek ihtiyacı daha önce sonlanacağından bakım ihtiyacı bu tarihte sona erecektir.¹⁸⁷ Dul kalan eşin, evliliğini resmi biçimde gerçekleştirmesi gereklidir. Resmi olmayan birliktelikler tam bir güvence teşkil etmeyeceğinden bakım ihtiyacının ortadan kalktığı söylenemez.¹⁸⁸

(2) Ana-Baba

Ana babanın çocuklarına karşı bakım, eğitim ve gözetim borcu TMK m. 185/f.2 gereğidir.¹⁸⁹ TMK'nın 328. maddesinde yer alan, *"Ana ve babanın bakım borcu, çocuğun ergin olmasına kadar devam eder. Çocuk ergin olduğu halde eğitimi devam ediyorsa, ana ve baba durum ve koşullara göre kendilerinden beklenebilecek ölçüde olmak üzere, eğitimi sona erinceye kadar çocuğa bakmakla yükümlüdürler."* ifadesi ile de destek ilişkisinin sınırları düzenlenmiştir. Bu hükümler ana ve babanın, çocuklarının kanuni desteği olduklarını göstermektedir.¹⁹⁰

Eşlerin birbirlerine destek olma durumundan farklı olarak, ana babanın çocuklarına olan destekleri yaşam boyunca sürmez. Ana ve baba belirli bir yaşa kadar çocuklarına destek olurlar.¹⁹¹ Çocukların kız veya erkek olmalarına, yükseköğrenim

¹⁸⁷ **Süzek**, s. 380; **Sümer**, s. 231; "...davacı eşin evlenmesi gibi eylemli olarak bakım ihtiyacı son bulmuşsa, destekten yoksun kalma tazminatı evlenme tarihine kadar hesaplanır." Yarg. 17. H.D. 21.10.2019 T. 2017/2656 E. 2019/9725 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁸⁸ "Dul kalan kadın, kocası öldükten sonra gayri resmi olarak başka bir erkekle beraber yaşıyorsa her zaman bakım ihtiyacının ortadan kalktığı söylenemez. Zira nikahsız birleşmeler, tam bir güvence teşkil etmez. Somut olayda davacı kadının nikahsız olarak bir arada yaşadığı erkeğin bir kadınla resmi nikahla evli olması ve iki çocuğunun bulunması karşısında davacı kadının böyle bir kişi ile beraber yaşamasının bakım ihtiyacının sona erdiğinin kabulünü gerektirmez. Dairemizin giderek Yargıtay'ın oturmuş görüşleri de bu yöndedir." Yarg. 21. H.D. 28.10.2010 T. 2009/8056 E. 2010/10541 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁸⁹ **Eren**, Genel Hükümler, s. 756, **Gökcan**, s. 706; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1178; **Yaşar**, s. 74; TMK m. 185/f.2'ye göre, "Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler."

¹⁹⁰ **Gürsoy**, s. 149.

¹⁹¹ **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 121; "Gerçek zarar hesaplanması yönteminde, hak sahibi eşin kalan ömür süresi daha uzun olsa bile, destek süresi, sigortalının kalan ömrü ile sınırlı olup çocuklardan erkeğin 18, ortaöğretimde 20, yükseköğretim durumunda 25 yaşını doldurduğu tarih itibarıyla gelirden çıkacağı kabul edilmeli, evlenme tarihine kadar gelire hak kazanacağı belirgin bulunan kızın, aile bağlarına, sosyal ve ekonomik duruma, ülke şartlarına ve yörenin töresel koşullarına göre evlenme yaşı değişkenlik arz ettiğinden bu konuda Türkiye İstatistik Kurumunca bölgelere göre hazırlanan istatistiklerden yararlanılmalıdır." Yarg. 10. H.D. 14.01.2020 T. 2017/6065 E. 2020/86 K. (UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); "Dairenin yerleşik uygulamasına göre;

yapıp yapmamalarına göre farklı süreler kabul edilmiştir. Kural olarak erkek çocuklar 18 yaşına kadar, kız çocuklar kentlerde yaşıyorlarsa 22, köylerde yaşıyorlarsa 18 yaşına kadar ana ve babasından destek görürler.¹⁹² Erkek çocuklar ortaöğretim çağında iseler 20, yükseköğrenim görüyorlarsa kız erkek ayrımı yapılmaksızın 25 yaşına kadar destek ilişkisinin varlığı kabul edilmektedir.¹⁹³ Burada amaçlanan, çocukların geçimlerini sağlama yaşının somutlaştırılarak belirlenmeye çalışılmasıdır. Çünkü, bakım ihtiyacı yaşam sürelerinin sonuna kadar değil, çocukların kendi olanakları ile geçimlerini sağlayıncaya kadar geçecek süredir.¹⁹⁴

Destegin ölüm tarihinde henüz doğmamış olan ceninin dahi sağ ve tam doğmak koşulu ile doğum tarihinden itibaren destekten yoksun kalma tazminatı talep hakkı vardır.¹⁹⁵ Ancak ana karnındaki cenin henüz hukuki anlamda kişilik kazanmadığı için, ceninin ölümüne dayanarak destekten yoksun kalma tazminatı talep edilemez.¹⁹⁶ Evlat

erkek çocuklar için 18 yaş, kız çocukları için ise 22 yaşa kadar destek tazminatı hakkı ve hesaplanması kabul edilmektedir. Eğitim ve öğretimin devamı halinde ise bu süre 25 yaş ile sınırlıdır.” Yarg. 17. H.D. 27.11.2018 T. 2015/19049 E. 2018/11280 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁹² **Süzek**, s. 383.

¹⁹³ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 61; **Çelik Ahmet Çelik**; “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 20.02.2020.

¹⁹⁴ **Süzek**, s. 383; **Sümer**, s. 232; “... yetişkin ve geçimini sağlaması gereken çocuklar yönünden destek tazminatının istenmesi olanaklı değildir.” Yarg. 17. H.D. 08.10.2015 T. 2014/2768 E. 2015/10294 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁹⁵ **Yaşar**, s. 75, **Demircioğlu/Balsever**, s. 1179; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 121; Daha fazla bilgi için bkz. **Dilşad Keskin**, “Doğum Öncesi Gerçekleşen Zarar Verici Fiil Sebebiyle Tazminat: Ceninin Tazminat Talebi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII*, Y.2013, s. 743-774; “...olay anında cenin olup, sağ olarak doğduğu anlaşılan F... K... yönünden “babanın ölümü anında henüz doğmamış olması nedeniyle manevi yönden yıpranmayacağı” gerekçesiyle manevi tazminat istemi reddedilmiştir. Oysa, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 28.maddesindeki “Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer. Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.” hükmünden hak ehliyetinin sağ doğmak koşuluyla ana rahmine düştüğü andan itibaren kazanıldığı anlaşılmaktadır. F...’ın sağ olarak doğduğu, hak ehliyetine sahip bir birey olarak babasını hiç görememekten dolayı manevi acı ve üzüntü duymamasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu düşünülmektedir. F...’ın bu davacı yönünden manevi tazminat isteminin reddedilmesi doğru değildir.” Yarg. 4. H.D. 23.09.2013 T. 2012/15996 E. 2023/14674 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

¹⁹⁶ “Cenin sağ ve tam doğmak şartı ile hukuki anlamda kişilik kazanır. Şu durumda, henüz kişilik kazanmadan yitirilen cenin halindeki çocuk nedeniyle destekten yoksun kalma tazminatı istenemeyeceği gözetilerek...” Yarg. 4. H.D. 30.10.2007 T. 2006/12805 E. 2007/13183 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

edinilmiş çocuklar yönünden ise, çocuğa sürekli ve düzenli bakıldığıının kanıtlanması halinde destek olunduğu kabul edilmektedir.¹⁹⁷

Engelli çocuklarda bakım ihtiyacı, destek gören çocuğun ömrü boyunca devam edeceği için destek ilişkisi de destek olan ana veya babanın yaşam süreleri kadardır.¹⁹⁸ Üvey evlatların ve evlilik dışı ilişkiden doğmuş çocukların destekten yoksun kalma tazminatı bakımından öz çocuklarından farkı bulunmamaktadır.¹⁹⁹

Yargıtay kararları ile şekillenen destek sürelerinin tespitinde; desteğin, küçük çocuklarının bakım ihtiyacından ne zaman kurtulacağını tayin etmek için çocuğun yaşadığı yörenin, sosyal çevresinin, çocuğun özelliklerinin, cinsiyetinin, ailenin sosyal ve ekonomik durumunun tespit edilmesi, destek ölmeseydi ne kadar süre ile destek olacak idiyse bu sürenin destek süresi olarak kabul edilmesi, ana-babaya yardımda, onların yaşama süreleri; çocuklara yardımda ise, çocukların çalışmaya başlama süresinin esas alınması gerektiği kabul edilmiştir.²⁰⁰

Boşanma sonrası dul aylığı bağlanmamış, herhangi bir nafaka almayan dul kadın, eğer ana ve babasının yanında hayatını sürdürüyorsa, dul kadın ile ana ve babası arasında destek ilişkisi bulunduğu kabul edilmektedir.²⁰¹

(3) Çocuklar

Çocuk, ana ve babası ne kadar varlıklı olursa olsun onların desteğidir.²⁰² Çocuğun küçük olması ya da çalışmamasından dolayı bir gelirin bulunmaması, ileride ana ve babasına destek olmayacağı anlamına gelmemektedir.²⁰³

¹⁹⁷ **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 121; **Eren**, Genel Hükümler, s. 756.

¹⁹⁸ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 61.

¹⁹⁹ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 62; **Eren**, Genel Hükümler, s. 756.

²⁰⁰ Yarg. 17. H.D. 21.10.2019 T. 2017/908 E. 2019/9678 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁰¹ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 63.

²⁰² **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 82; **Çelik**, Ahmet Çelik “Çocukların Ana Babalarına Destekliği Nasıl Hesaplanmalı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020; “Anne ve babanın varlıklı olmaları çocukların desteğine ihtiyaç duymadıkları veya ileride duymayacakları sonucunu da doğurmaz.” Yarg. 17. H.D. 09.04.2013 T. 2012/8412 E. 2013/5129 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁰³ **Gökyayla**, s. 127.

Yargıtay daireleri kararlarında ana ve babaya Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan gelir bağlanması halinde çocuğun desteğinin olmadığı²⁰⁴ benimsenmesine karşın, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nda destek ilişkisinin varlığı için SGK'dan gelir bağlanması şartının aranmayacağı ve çocukların ana-babasına destek oldukları karine olarak kabul edilmiştir.²⁰⁵

Çocuklarda destek olma durumu, çocuğun küçük ya da yetişkin olmasına göre değişmektedir. Küçük çocukların belirli bir yaşa gelene kadar destek görecekları ve bu yüzden destek olamayacakları kabul edildiğinden ana ve babasına desteği farazi destek niteliğindedir.²⁰⁶ Yargıtay uygulamalarında kabul edilen, ana ve babanın çocuklarına destek olma durumu tersi şekilde işletilerek burada da geçerli olacaktır. Kural olarak erkek çocuklar 18, kız çocuklar kentlerde yaşıyorsa 22, köylerde 18 yaşına kadar ana ve babasına destek olamazlar.²⁰⁷ Erkek çocuklar ortaöğretim çağında ise 20, yükseköğrenim görüyorlarsa kız erkek ayrımı yapılmaksızın 25 yaşına kadar destek ilişkisinin varlığı kabul edilmemiştir.²⁰⁸

Erkek çocuklar yönünden ayrıca askerlik süreleri ve eğitimleri de dikkate alınmalıdır.²⁰⁹ Tazminat tutarı da ölen çocuğun belirlenen bu yaşları doldurdukları

²⁰⁴ "...davacının kendi çalışmaları nedeniyle yaşlılık aylığı aldığına anlaşılmamasına göre ölen çocuğundan dolayı gelir bağlanması yasal olarak mümkün bulunmadığı da ortadadır. Hal böyle olunca ölenin desteğinde bulunmadığı belli olduğu halde davacı babanın ölenin desteğinden yoksun kaldığından bahisle maddi tazminata karar verilmesi hatalıdır." Yarg. 21. H.D. 20.02.2018 T. 2016/11049 E. 2018/1501 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁰⁵ "Anne-babanın, çocuğunun haksız fiil ve/veya akde aykırılık sonucu ölmesi nedeniyle açtığı destekten yoksun kalma tazminatı davalarında, desteklik ilişkisinin varlığının ispatı için Sosyal Güvenlik Kurumundan gelir bağlanması şartının aranmayacağına 22.06.2018 günlü ikinci oturumda esas hakkında oy birliği, Anne-babanın çocuğunun haksız fiil ve/veya akde aykırılık sonucu ölmesi nedeniyle açtığı destekten yoksun kalma tazminatı davalarında, çocukların anne-babaya destek olduklarının karine olarak kabulünün gerektiğine 22.06.2018 günlü ikinci oturumda esas hakkında 2/3 oy çokluğuyla, karar verilmiştir." Y.İ.B.B.G.K. 22.06.2018 T. 2016/5 E. 2018/6 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁰⁶ Koçoğlu, s. 194; Yaşar, s. 75, 81; Demircioğlu/Balsever, s. 1180; Gökyayla, Destek, s. 108.

²⁰⁷ Balcı, s. 196; Nomer, s. 245.

²⁰⁸ Yaşar, s. 87, 88.

²⁰⁹ "Destekten yoksun kalma tazminatı, ölenin sağ kalan çocuklarının ergin olacakları güne kadar hesaplanmalı, bu hesaplamada erkek çocukların askerlik süreleri ve eğitimleri de gözetiilmedir." Yarg. 4. H.D. 04.02.2010 T. 2009/3789 E. 2010/844 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

tarihten itibaren hesaplanır. Yargıtay’ın bu uygulaması, çocukların ailesine yardım ve hizmet ederek destek olma durumlarının ve çocukların ülkemizde daha küçük yaşlarda çalışarak aile bütçesine katkı sağladıklarının göz ardı edilmesi sebebi ile eleştirilmektedir.²¹⁰

Küçük çocuğun farazi destek olması sebebi ile gelirin belirlenmesi gerçek desteğe göre daha zordur. Yargıtay kararlarında benimsendiği hali ile “*Her somut olayda farazî desteğin olmamış olsaydı, hayatın normal seyrine ve tecrübelerle göre yaşı, yaşadığı çevre, devam ettiği veya almış olduğu eğitimi, eğitim sürecindeki başarı düzeyi, aile efradının eğitim düzeyi ve gelir durumu dikkate alınarak gelir seviyesinin belirlenmesi gerekmektedir.*”²¹¹

Yetişkin çocuklar ise, ana ve babasının gerçek desteğidir. Fiili destek olgusu bulunduğu için varsayımsal yaş sınırlamasına ihtiyaç yoktur. Ana ve babanın yetişkin çocuğun desteğinden yararlanmaları halinde yaşamlarının sonuna kadar bakım ihtiyaçlarının devam edeceği kabul edilmektedir.²¹²

Yaşı ne olursa olsun engelli ya da destek olma durumu muhtemel olmayan çocukların desteğinden bahsedilemez. Bu nitelikteki bir çocuğun ölümü sebebi ile ana ve babası destekten yoksun kalma tazminatı talep edemeyecektir.²¹³

Sağ ve tam doğmak şartı ile çocuk, ana ya da babasının ölümü üzerine destekten yoksun kalma tazminatı davası açma hakkına sahip olmasına rağmen, ana ve baba ölen cenin için destekten yoksun kalma tazminatı isteyemeyecektir. Çünkü cenin yönünden sağ ve tam doğma şartı gerçekleşmemiş, kişilik henüz kazanılmamıştır.²¹⁴

²¹⁰ **Gökcan**, s. 707; **Çelik Ahmet Çelik**, “Küçük Yaşta Ölen Çocukların Anne ve Babalarına Destekliği Nasıl Hesaplanmalıdır”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 21.02.2020; **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk s. 66.

²¹¹ Yarg. 17. H.D. 21.01.2019 T. 2016/4403 E. 2019/425 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 17. H.D. 16.05.2018 T. 2016/10978 E. 2018/5122 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²¹² **Süzek**, s. 383, 384.

²¹³ **Gökyayla**, Destek, s. 128

²¹⁴ “...annesinin karnında iken ölen cenin, sağ olarak doğmadığı için kişilik kazanamamıştır. Kişilik kazanamadığından hak ehliyeti de bulunmayan ceninin ileride davacılar destek olacağı

(4) Kardeşler

Kardeşlerin kural olarak birbirlerine bakma yükümlülükleri yoktur.²¹⁵ Kardeşlerden birinin refah içinde yaşıyor olması şartı ile diğer kardeşine nafaka verme yükümlülüğü TMK'nun 364. maddesinde düzenlenmiştir. Hükme göre, *“Herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan üstsoyu ve altsoyu ile kardeşlerine nafaka vermekle yükümlüdür. Kardeşlerin nafaka yükümlülükleri, refah içinde bulunmalarına bağlıdır.”*

Kardeşler arasında fiili bakım ilişkisi kurulması halinde kardeşin de destekten yoksun kalma tazminatı talep etme hakkı bulunmaktadır.²¹⁶ Kardeşlerin desteklenen sıfatı kazanıp kazanamayacağı fiilen ve devamlı bir destek ilişkisinin varlığı ve kardeşin desteğinin olmaması halinde destek gören kardeşin yoksulluğa düşüp düşmeyeceğine göre belirlenecektir.²¹⁷ Farklı yönde Yargıtay kararı²¹⁸ bulunsa da yardım nafakasının aksine destek olan kardeşin refah içinde bulunması gerekli değildir.²¹⁹ Kardeşler arasında fiili destek ilişkisi genelde ana-babanın işsiz, yaşlı ya

da düşünülemez.” Yarg. 4. H.D. 03.02.2010 T. 2010/1601 E. 2011/1045 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²¹⁵ **Demircioğlu/Balsever**, s. 1180; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 122; **Eren**, Genel Hükümler, s. 757.

²¹⁶ **Süzek**, s. 384.

²¹⁷ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 17; **Çelik Ahmet Çelik**, “ Kardeşlerin Destekliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1180; *“...tüm dosya kapsamından müteveffanın kardeşine düzenli ve eylemli maddi anlamda bir katkısı bulunup, bulunmadığı, müteveffa Ö...’ın yardım etmediği takdirde kardeşinin yoksulluğa düşeceği, kardeşin müteveffanın desteğine ihtiyaç halinde olduğu ispatlanamadığından, davacı kardeş Ö...’ın destekten yoksun kalma tazminatı isteminin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davacı Ö... için destek tazminatı isteminin kabulü doğru görülmeyp bozma nedeni yapılmıştır.” Yarg. 17. H.D. 26.06.2019 T. 2016/18654 E. 2019/7871 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)*

²¹⁸ *“...kardeşlerin birbirlerine destekliğinden bahsedebilmek için ölenin maddi anlamda refah içinde olduğunun ispatlanması gerekir. Olayımızda ise böyle bir durumun bulunmadığı açıktır. Zira davacılar iddiasına göre dahi 2.000,00TL net geliri olan evli ve çocuklu birinin kardeşlerine destek olacak maddi yeterlilikte olduğunun kabulü mümkün değildir.” Yarg. 21. H.D. 02.11.2015 T. 2015/8859 E. 2015/19323 K; “TMK’nın 364. maddesi hükmüne göre, herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan kardeşlerine nafaka vermekle yükümlü olup, desteğin refah içinde olması ve destek tazminatı talep eden kardeşin de yardım edilmediğinde yoksulluğa düşeceğinin ispat edilmesi durumunda kardeş destek tazminatı talep edebilir.” Yarg. 17. H.D. 30.01.2018 T. 2016/1539 E. 2018/393 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)*

²¹⁹ **Yaşar**, s. 96; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 122.

da ölmüş olması ve kardeşlerden birinin aile geçimini üstlenmesi durumunda ortaya çıkmaktadır.²²⁰

Normal koşullarda, küçük yaşta ölen kardeşin ileride kardeşlerine destek olacağı varsayımı ile tazminat talebinde bulunmak mümkün değildir.²²¹ Farazi destek olma durumunda ancak bu hususun ispat edilmesi halinde talep hakkı doğacaktır.²²²

Kendisine gelecekte destek olacağı varsayımı ile tazminat talebinde bulunacak olan kardeşin ilk olarak; kendisinin ihtiyaç içinde olduğunu veya ileride olacağını, ikinci olarak ise, fiili destek durumundan farklı olarak kardeşinin bolluk içinde yaşadığını veya ileride bolluk içinde yaşayacağını çok yüksek bir ihtimal olduğunu ispatlaması gerekecektir.²²³ Ayrıca ölen kardeşin farazi destek sayılabilmesi için destekten yoksun kalacak kardeşin ölüm anında doğmuş veya en azından cenin halinde olması gereklidir.²²⁴

Engelli kardeşin de ölen kardeşi yönünden ana ve babası sağ olsa bile destekten yoksun kalması mümkündür. Küçük yaşta ölen farazi destek kardeş, ana ve babası sağ olduğu müddetçe engelli kardeşinin desteği olmasa da, ana ve babasının bakiye ömürleri sonunda kardeşine destek olacağı varsayılmaktadır. Çünkü engelli kardeşin bakım ihtiyacı yaşamının sonuna kadar devam edecektir.²²⁵

Kardeşlerin destek süreleri, destek ihtiyacı olan kardeşin geçimini sağlayacak yaşa geldiğinde son bulur.²²⁶ Ömrünün sonuna kadar bakım ihtiyacı bulunan engelli

²²⁰ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 265; **Yaşar**, s. 98.

²²¹ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 91.

²²² **Demircioğlu/Balsever**, s. 1180.

²²³ **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 122; **Gökyayla**, Destek, s. 119, 126; “Ölen kardeşin, küçük olması ve ölmeden önce çocuk esirgeme kurumunda kaldığı, ölümünden önce yardımının bulunmaması, sağ kalan kardeşlerin, ihtiyaç içinde bulunduğunu ya da ileride ihtiyaca düşeceğini ve ölenin de bolluk içinde yaşadığını, hiç değilse ileride bolluğa erişmesinin beklenir olduğu hususu araştırılarak tartışılması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 30.03.2016 T. 2016/385 E. 2016/3995 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²²⁴ **Gökyayla**, Destek, s. 111; **Gürsoy**, s. 150.

²²⁵ **Yaşar**, s. 98; **Çelik Ahmet Çelik**, “Kardeşlerin Destekliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020.

²²⁶ **Yaşar**, s. 55; **Öztürkler**, s. 104, 105.

kardeşlerde destek süresi, hangi kardeşin bakiye ömrü daha kısa ise, ona göre belirlenir.²²⁷

(5) Nişanlılar

Evlilik hazırlığı içinde bulunan nişanlılar birbirlerinin desteği kabul edilir ve destekten yoksun kalma tazminatı veya manevi tazminat talep edebilirler.²²⁸ Nişanlanma ile birlikte nişanlıların birbirlerine karşı bakım yükümlülüğü doğmasa bile nişanlının ölümü ile birlikte sağ kalan nişanlı, gelecekteki müstakbel eşinin desteğinden yoksun kalacağı için ölen nişanlı farazi destek olarak kabul edilmektedir.²²⁹ Nişanlının farazi destek olarak kabulü için şekli bir nişan merasiminin yapılmış olması şart değildir.²³⁰ Durum ve koşullar evliliğin gerçekleşeceğini gösterdiği takdirde nişan ilişkisi ve desteğin varlığı kanıtlanmış olacaktır.²³¹

Eşlerin birbirlerine destek olma süreleri ve tazminatın hesaplanmasındaki esaslar nişanlılar için de geçerlidir.²³² Ancak eşlerden farklı olarak geride kalan nişanlının evlenme olasılığı daha fazla olacağından tazminat miktarının belirlenmesinde bu durum dikkate alınacaktır.²³³

²²⁷ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 144.

²²⁸ Tuğba Balkaya, *Nişanlılık Hukuku ve Nişanlılıktan Doğan Tazminat Davaları*, s. 7, <http://www.balkaya.av.tr/files/NHNTD.pdf>, E.T.: 22.02.2020; Süzek, s. 381; Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 60; Aksi yönde Yargıtay kararı, “Nişanlılık evlilikten önceki döneme ilişkin bulunduğundan bu dönemde nişanlıların birbirlerine karşı nafaka yükümlülüğü yahut başka bir bakım ve gözetim mükellefiyeti yoktur. Kaldı ki destek tazminatı, fiili ve sürekli olarak bakımdan yoksun kalınması halinde takdir edilen bir tazminattır. Somut olayda davacı nişanlı, evlilik sonrası dönem için destekten yoksun kaldığını iddia etmiştir. Davacı nişanlının, desteğin ölüm tarihi itibari ile destek tazminatını gerektiren ispat edilmiş bir kazanç kaybı yoktur. Açıklanan nedenlerle davacı S... B....'un davasının reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 25.10.2018 T. 2015/13218 E. 2018/9634 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²²⁹ Koçoğlu, s. 195; Güneren, s. 1062; Oğuzman/Öz, s. 106; Yaşar, s. 93; “...nişanlı kişinin kural olarak nişanlısı ile evleneceği ve destek alacağı farazi olarak kabul edilmektedir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda da somut olayın özellikleri, tarafların konumları dikkate alınarak davacı nişanlının destek zararı doğru olarak belirlenmiştir.” Yarg.11. H.D. 06.12.2011 T. 2011/13091 E. 2011/16509 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²³⁰ Gürsoy, s. 151; Koçoğlu, s. 195.

²³¹ Eren, Genel Hükümler, s. 758; Narter, İş Kazası, s. 352; Narter, Trafik, s. 519; Gökcan, s. 706.

²³² Yaşar, s. 94.

²³³ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 60; Güneren, s. 726; Gökyayla, Destek, s. 190; “Davacı D..., desteğin nişanlısıdır. Kaza tarihinde 23 yaşında ve üniversite öğrencisidir.

(6) Birlikte Yaşayanlar

Destek kavramı gerçek destekte hukuki bir ilişkiyi değil, fiili durumu ifade etmektedir. Bu nedenle, birlikteliğin evlilik içi ya da evlilik dışı olması birbirlerine destek olmaları yönünden önem arz etmez.²³⁴ Düzenli ve devamlı, birlikte yaşama ve destek olma kararlılığı olan birlikteliklerin ispat edilmesi halinde destekten yoksun kalma tazminatı talep edilebilir.²³⁵

Özellikle ülkemizde dini hükümlere uygun birlikteliklerde tarafların birbirlerine eylemli bir şekilde fiili destekte bulundukları, evliliklerde olduğu gibi desteğin ömür boyunca sürdüğü görülmektedir.²³⁶ Gerçek destek ilişkisi bulunan dini hükümlere uygun birlikteliklerde birinin ölümü üzerine, sağ kalan kişi destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecektir.²³⁷

Birlikteliğin geçici olduğu, birlikte yaşama kararlılığının bulunmadığı veya taraflardan birinin evli olduğu durumlarda destekten söz edilemez.²³⁸ Ahlâka aykırılık teşkil eden, ilişkinin para karşılığı yürütülmesi gibi durumlarda da destek kaybı tazminata konu olmayacaktır.²³⁹

Hükme esas alınan bilirkişi raporunda her ne kadar davacının evlenme şansının % 40 olacağı kabul edilmiş ise de, davacının yaşı ve henüz nişanlı olması nedeni ile, belirlenen bu oran düşüktür. Mahkemece, evlenme şansının yeniden takdiri ile alınacak ek rapor sonucuna göre karar verilmesi gerekir.” Yarg. 17. H.D. 25.01.2011 T. 2010/9784 E. 2011/389 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²³⁴ Güneren, s. 1061; Demircioğlu/Balsever, s. 1179; Yaşar, s. 68.

²³⁵ Süzek, s. 381; Eren, Genel Hükümler, s. 757; Gürsoy, s. 151.

²³⁶ Gökcan, s. 708; Yaşar, s. 69.

²³⁷ Nomer, s. 245; Pıtırılı/Aladağlı, s. 212; Yaşar, s. 56; Öztürkler, s. 33; “...F...’in desteğinden yoksun kaldığı iddiasıyla imam nikahlı eşi N... davacı olarak destek tazminatı talep etmiş, mahkemece davacı N...’nin müteveffanın mirasçısı olmadığı gerekçesi ile talebin reddine karar verilmiştir. Ancak yukarıda da ifade edildiği gibi BK’nın 45. maddesinde sözü geçen destek kavramı hukuksal bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu hedef tutması nedeni ile dosyada mevcut tanık beyanları ve nüfus aile kayıt tablosuna göre, davacı ile müteveffanın aynı evde birlikte yaşadıkları, müşterek çocuklarının olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakımdan mahkemece davacı N... yönünden destek zararı talebinin kabul edilmesi gerekirken, reddine karar verilmesi doğru olmamış, hükmün bozulması gerekmiştir.” Yarg. 17. H.D. 07.03.2019 T. 2016/7933 E. 2019/2619 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²³⁸ Sümer, s. 231; Nomer, s. 245; Süzek, s. 381; Gökcan, s. 708; Demircioğlu/Balsever, s. 1179; Oğuzman/Öz, s. 104.

²³⁹ Demircioğlu/Balsever s. 1179; Gürsoy, s. 151, 152; Oğuzman/Öz, s. 104; Eren, Genel Hükümler, s. 757, 758.

Evlilik birliğinde eşler ile evlilik dışı birliktelik yaşayanlar arasında fiili destek yönünden farklılık olmadığı kabul ediliyor olsa bile tazminatın belirlenmesinde evlilik dışı birlikteliklerin kendine özgü farklılıkları bulunmaktadır.²⁴⁰ Evlilik dışı birliktelik yaşayan kişinin destekten yoksun kaldığının tespitinden sonra hükme esas alınacak tazminatın belirlenmesinde indirim yapılırken evlilik dışı birliktelik yaşayan kişinin ölüm sonrasında evlenme olasılığı, sağ kalan eşin evlenme olasılığına göre daha fazla olacaktır.²⁴¹

2. Bakma Açısından Özel Şartlar

a) Bakma Kavramı

Destekten yoksun kalma tazminatının talep edilebilmesi için destek ile destek gören arasında bakım ilişkisinin bulunması gereklidir.²⁴² Destek olan yani ölen kişinin bakım gücünün, destek gören kişinin ise, bakım ihtiyacının olması öncelikli koşuldur.²⁴³

Bakım ilişkisinin varlığı için, sürekli ve düzenli bir şekilde destek görenin bakım ihtiyaçlarının karşılanması gerekir.²⁴⁴ Burada anlaşılması gereken bakım ihtiyacı

²⁴⁰ Yaşar, s. 69.

²⁴¹ Demircioğlu/Balsever, s. 1179; Balcı, s. 610; “...Somut olayda, resmi evlilik sözleşmesi olmaksızın birlikte yaşayan nikahsız eşin; yaşı, sosyal durumu, yaşadığı ortam ve aile bağları gibi nedenlerle, desteğin ölümü ile nikahlı eş gibi, yaşama yaşının sonuna kadar, kocasının evinde yaşamını sürdüremeyeceği, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşamı tercih edeceği üstün olasılık içinde olduğu, giderek, bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi desteğin, bakiye ömrünün sonuna kadar devam etmeyeceği varsayımı göz önünde tutularak, gerek olay tarihinde yürürlükte bulunan Borçlar Kanununun 43. maddesi ve gerekse halen yürürlükte bulunan Türk Borçlar Kanunun 51. Maddesi gereğince belirlenen tazminattan hak ve adalete uygun bir indirim yapılması gerektiği de tartışmasızdır.” Yarg. 21. H.D. 01.04.2015 T. 2014/17542 E. 2015/6892 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁴² Gürsoy, s. 146; Antalya, s. 477.

²⁴³ Gökcan, s. 709; Yaşar, s. 48; Demircioğlu /Balsever, s. 1175; Narter, Destek, s. 21; Cengiz, s. 136; Sümer, s. 228.

²⁴⁴ Gökyayla, Destek, s. 90; Gürsoy, s. 147.

mevcut yaşam standardının, desteğin sağladığı bakım gücü ile birlikte sağlanıyor olmasıdır.²⁴⁵

Bakım, nakdi şekilde gerçekleştirilebileceği gibi giyinme, beslenme, barınma gibi aynı ya da hizmet şeklinde de gerçekleştirilebilir.²⁴⁶ Kazancı ya da herhangi bir malvarlığı bulunmayan ev hanımlarının ev işleri ile ilgilenecek aile bütçesine katkı sağlamaları parasal nitelikte değil, hizmet şeklinde destek olarak kabul edilir.²⁴⁷

Bakım ilişkisinin varlığı için destek gören kişinin geçim masraflarının tamamının karşılanması gerekmez.²⁴⁸ Geçim masraflarının bir kısmının üstlenilmesi dahi destek olmak için yeterlidir.²⁴⁹ Destek gören kişiye başkaları tarafından da düzenli ve sürekli yardımda bulunulması bakım ilişkisinin varlığını etkilemez.²⁵⁰

Yaşamsal ihtiyaçlar dışında, kişinin borçlarının ödenmesi, hediye alınması bakma kavramı içinde değerlendirilmez.²⁵¹ Aynı şekilde hayatın idame ettirilmesi veya geçimin sağlanmasından ziyade örneğin, sürekli dahi olsa mesleki ya da bilimsel araştırmalar için destek olunması durumunda destekten yoksun kalma tazminatı kapsamında bir bakmadan söz edilemez.²⁵²

Destekte bulunan kişinin bu destek karşılığında maddi bir kazanç sağlaması, bakma olarak nitelendirilemez. Destek ilişkisinin karşılık beklenmeksizin devam ediyor olması gereklidir.²⁵³ Sözleşmenin ifası sebebiyle yerine getirilen edimler destek

²⁴⁵ “Eğer ölenin eylemli olarak baktığı davacı, ölüm yüzünden bu bakımın sağladığı yaşama düzeyinin altına düşmüş olursa, ihtiyaç bulunma koşulu gerçekleşmiş sayılır.” Yarg. 17. H.D. 09.10.2019 T. 2017/587 E. 2019/9193 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁴⁶ Pıtırılı/Aladağlı, s. 120; Kocabaş, s. 287; Demircioğlu/Balsever, s. 1174; Antalya, s. 477; Oğuzman/Öz, s. 104.

²⁴⁷ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 45; Pıtırılı/Aladağlı, s. 120; Kocabaş, s. 287.

²⁴⁸ Kocabaş, s. 287; Demircioğlu/Balsever, s. 1176.

²⁴⁹ Koçoğlu, s. 192.

²⁵⁰ Demircioğlu/Balsever, s. 1176.

²⁵¹ Oğuzman/Öz, s. 104.

²⁵² Eren, Genel Hükümler, s. 756.

²⁵³ Kocabaş, s. 287.

gören kişinin ihtiyaçlarını karşılama amacına hizmet etmiş olsa dahi bakma unsuruna dâhil değildir.²⁵⁴

Destek tarafından yapılan yardımların nedeni önemsizdir.²⁵⁵ Dolayısıyla bakmanın ahlâki, dini veya sosyal nedenlerden kaynaklanması arasında fark bulunmamaktadır.²⁵⁶ Sadece destek süresinin belirlenmesi aşamasında destekleme nedeninden yola çıkılarak yardımın devamlılığı ve süresi belirlenecektir.²⁵⁷

Destek ilişkisinin kanuni veya sözleşmesel bir yükümlülüğten kaynaklanmasının veya destek ile bakılan kimsenin hısımlarının bir önemi yoktur.²⁵⁸ Yükümlülük olsun ya da olmasın herhangi bir düşünce ile bakımın gerçekleştirilmesi yeterlidir.²⁵⁹

b) Bakmanın Sürekli ve Düzenli Olması

Bir kimseye destek olabilmek için yalnızca o kişi ile aralarında bakım ilişkisinin bulunması yeterli değildir. Aynı zamanda bakımın düzenli ve sürekli olması, ileride de sürekliliğin kuvvetle muhtemel devam edeceğinin ihtimal dâhilinde olması gereklidir.²⁶⁰ Bakımın sürekli ve düzenli olduğunun kabul edilmesi için mutlaka belirli aralıklarla yapılması zorunlu değildir.²⁶¹ Ancak düzensiz veya bir defalık yapılan ödemeler ya da hizmetler destek olarak kabul edilmeyecektir.²⁶² Bir veya birden fazla maddi menfaat sağlandıktan sonra ölümün gerçekleşmesi halinde yalnızca bu durumun

²⁵⁴ Gökyayla, Destek, s. 92.

²⁵⁵ Sümer, s. 228; Demircioğlu/Balsever, s. 1174.

²⁵⁶ Gürsoy, s. 147; Demircioğlu/Balsever, s. 1176.

²⁵⁷ Gürsoy, s. 147.

²⁵⁸ Sümer, s. 228; Kocabaş, s. 286; Gürsoy, s. 146; Süzek, s. 379.

²⁵⁹ Gürsoy, s. 146.

²⁶⁰ Antalya, s. 479; Gürsoy, s. 147; Yaşar, s. 46; Gökyayla, Destek, s. 90; Sümer, s. 228; Günay, s. 181; Pıtırılı/Aladağlı, s. 125; "...destek kavramı hukuksal bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu hedef tutar ve ne hısımlığa ne de yasanın nafaka hakkındaki hükümlerine dayanır; sadece eylemli ve düzenli olarak geçimini kısmen veya tamamen sağlayacak şekilde yardım eden ve olayların olağan akışına göre eğer ölüm vuku bulmasaydı, az çok yakın bir gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimse destek sayılır." Y.H.G.K. 14.03.2019 T. 2017/17-1089 E. 201/294 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁶¹ Oğuzman/Öz, s. 104.

²⁶² Gökyayla, Destek, s. 104; Şahin Caner, s. 52; Kocabaş, s. 287; Yaşar, s. 46; Oğuzman/Öz, s. 104.

ileride devam edeceğinin kuvvetle muhtemel olduğu hallerde ölenin destek olarak kabulü gerekecektir.²⁶³

Bu kuralın istisnasını kanuni bakım yükümlülüğü altında bulunan kişiler oluşturur. Destek, kanunen bakmakla yükümlü olduğu kişilere hayatta iken düzenli ve sürekli bakım yükümlülüğünü yerine getirmese dahi desteğin kanunen bakmakla yükümlü olduğu kişiler, destekten yoksun kalma talebinde bulunabileceklerdir.²⁶⁴

Yargıtay'ın kabulüne göre, birbirlerine sürekli ve düzenli bir şekilde destek olacağı kabul edilen destek ilişkilerinden en yaygın olanları eşler²⁶⁵, ana ve babalar²⁶⁶ ve mevcut çocuklardır.²⁶⁷ Bunların dışında Yargıtay tarafından kabul edilen diğer sürekli ve düzenli destek ilişkileri ise, boşanmış ve nafaka yükümlülüğü bulunanlar²⁶⁸,

²⁶³ **Gökyayla**, Destek, s. 105; “Eğer yardım devamlı destek saiki ile değil de, tek seferlik, geçici, düzensiz ya da gelişigüzel zamanlarda yapılıyor ve ileride yardımın devam edeceğine dair bir beklenti yaratmıyorsa, bu durumda desteğin sürekli ve düzenli olduğundan bahsetmek mümkün olmayacaktır.” Yarg. 21. H.D. 19.12.2019 T. 2019/2291 E. 2019/7923 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁶⁴ **Gökyayla**, Destek, s. 104; “Desteğin kanunen bakmakla yükümlü olduğu kişiler de desteğin sağlığında herhangi bir yardım görmeseler bile tazminat talep edebilirler. Ölenin ölüm tarihine kadar bakma mükellefiyetini yerine getirmemiş olması destekten yoksun kalma tazminatı talep edilmesine engel değildir.” Yarg. 17. H.D. 14.10.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁶⁵ “...ölenin eşi olup...eşler birbirlerinin desteği sayılır, ...” Yarg. 17. H.D. 10.04.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁶⁶ “...destek tazminatının sosyal bir tarafı olduğu düşünüldüğünde evlatlar evli olsa da anne ve babalarına destek olmaları hayatın olağan akışı gereğidir. Maddi olarak ileride destek olması muhtemeldir. Nitekim, yoksun kalanın destek sadece parasal yardım olarak düşünülemez. Evladın haftasonlarında, bayram günlerinde vs. anne ve babayı ziyareti, her türlü hastalık ve sair sıkıntılarında yardımlarına koşması, onlara bakmaları da destek kapsamında değerlendirilmelidir. Bu durumda mahkemece davacı baba Salih bakımından hatalı gerekçe ile talebin tümünden reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir. (HGK ve Yargıtay uygulamaları bu yöndedir.)” Yarg. 17. H.D. 27.02.2019 T. 2019/931 E. 2019/2155 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁶⁷ “...destekten yoksun kalma tazminatı davalarında, çocukların anne-babaya destek olduklarının karine olarak kabulünün gerektiğine 22.06.2018 günlü ikinci oturumda esas hakkında 2/3 oy çokluğuyla, karar verilmiştir.” YİBBGK 22.06.2018 T. 2016/5 E. 2018/6 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁶⁸ “...boşanma halinde dahi nafaka ödeniyorsa yine destek sayılır.” Yarg. 17. H.D. 10.04.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

ayrı yaşayanlar²⁶⁹, dini birliktelikler²⁷⁰, destek ilişkisi bulunan nişanlılar²⁷¹, sağ ve tam doğmak koşulu ile çocuklar²⁷² ve evlilik dışı süreklilik arz eden birlikteliklerdir.²⁷³

c) Bakmanın Karşılıksız Olması

Destek ilişkisinin bir karşılığa dayanmaması, yani karşılıksız olması gereklidir.²⁷⁴ Bir bedel karşılığı yerine getirilen edimler hizmetin karşılığı olacağından kişiler arasında destek ilişkisi kurulmamış olacaktır.²⁷⁵ Fakat bakım karşılığında küçük

²⁶⁹ “...ölenin eşi olup eş yönünden evlilik birliği devam ettiği sürece ayrı yaşıyor olsalar dahi eşler birbirlerinin desteği sayılır.” Yarg. 17. H.D. 10.04.2012 T. 2011/5797 E. 2012/4460 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁷⁰ “F...’in desteğinden yoksun kaldığı iddiasıyla imam nikahlı eşi N... davacı olarak destek tazminatı talep etmiş, mahkemece davacı N...’nin müteveffanın mirasçısı olmadığı gerekçesi ile talebin reddine karar verilmiştir. Ancak yukarıda da ifade edildiği gibi BK’nın 45. maddesinde sözü geçen destek kavramı hukuksal bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu hedef tutması nedeni ile dosyada mevcut tanık beyanları ve nüfus aile kayıt tablosuna göre, davacı ile müteveffanın aynı evde birlikte yaşadıkları, müşterek çocuklarının olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakımdan mahkemece davacı N... yönünden destek zararı talebinin kabul edilmesi gerekirken, reddine karar verilmesi doğru olmamış, hükmün bozulması gerekmiştir.” Yarg. 17. H.D. 07.03.2019 T. 2016/7933 E. 2019/2619 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁷¹ “...nişanlı kişinin kural olarak nişanlısı ile evleneceği ve destek alacağı farazi olarak kabul edilmektedir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda da somut olayın özellikleri, tarafların konumları dikkate alınarak davacı nişanlının destek zararı doğru olarak belirlenmiştir.” Yarg. 11. H.D. 06.12.2011 T. 2011/13091 E. 2011/16509 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁷² “...olay anında cenin olup, sağ olarak doğduğu anlaşılan F... K... yönünden “babanın ölümü anında henüz doğmamış olması nedeniyle manevi yönden yıpranmayacağı” gerekçesiyle manevi tazminat istemi reddedilmiştir. Oysa, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 28.maddesindeki “Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer. Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.” hükmünden hak ehliyetinin sağ doğmak koşuluyla ana rahmine düştüğü andan itibaren kazanıldığı anlaşılmaktadır. F...’ın sağ olarak doğduğu, hak ehliyetine sahip bir birey olarak babasını hiç görememekten dolayı manevi acı ve üzüntü duymamasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu düşünülerek bir miktar manevi tazminata karar verilmesi gerekirken, mahkemece yanılığılı değerlendirme ile bu davacı yönünden manevi tazminat isteminin reddedilmesi doğru değildir.” Yarg. 4. H.D. 23.09.2013 T. 2012/15996 E. 2013/14674 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁷³ “Bu itibarla, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 53. maddesinde “ölenin desteğinden yoksun kalan kişiler” tabirinden, ölenle aralarında yakın ilişki bulunan anası, babası, eşi, çocukları, kardeşleri, nişanlısı, hatta evlilik dışı birlikte yaşadığı kimsenin anlaşılması gerektiği; miras hukuku ile ilgili olmadığı için de, mirasçı olmak veya ölen yönünden nafaka borçlusu bulunmak zorunluluğunun bulunmadığı her türlü duraksamadan uzaktır.” Yarg. 4. H.D. 15.05.2019 T. 2018/2928 E. 2019/2868 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁷⁴ Kocabaş, s. 287; Antalya, s. 478; Koçoğlu, s. 199; Yaşar, s. 5, 29.

²⁷⁵ Gökcan, s. 706; Kocabaş, s. 287; Antalya, s. 478.

ücretlerin alınması halinde desteğin varlığı kabul edilebilir.²⁷⁶ Örneğin, kira ilişkisinde sembolik bir ücret karşılığında muhtaç bir kişiye evin kiralanması halinde destek ilişkisinin varlığı kabul edilmektedir.²⁷⁷

Yargıtay, “Desteğin destekte bulunduğu kişinin murisi olması veya aynı aile içerisinde yer alması şart değildir. Önemli olan desteğin para, hizmet veya aynı olarak sürekli, düzenli ve karşılıksız bir şekilde desteklediği kişiye yardımlarda bulunmasıdır.” ifadesi ile desteğin karşılıksız olması gerektiğini vurgulamıştır.²⁷⁸

d) Bakmanın Ahlâka Aykırı Olmaması

Bakımın ahlâka aykırı bir amaçla yapılması durumunda destek ilişkisinden bahsedilemez.²⁷⁹ Ahlâka aykırılık teşkil eden, ilişkinin para karşılığı yürütüldüğü durumlarda destek kaybı tazminata konu olmayacaktır.²⁸⁰

TBK m. 53’de, “Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar”, ölüm halinde uğranılan zararlar arasında belirtilmiş, yardımların amacının ahlâka aykırı olmayacağına yönelik bir hükme yer verilmemiştir. Buna rağmen hükmün amacının ahlâka aykırı ilişkileri korumak olmadığı sonucunu çıkarmak mümkündür.²⁸¹

e) Ölenin Bakım Gücüne Sahip Olması

Destek olan kişinin bakım gücüne sahip olması destekten yoksun kalma tazminatının bir diğer koşuludur.²⁸² Bakım gücüne sahip olmak, destek olan kişinin maddi veya bedensel olarak destek sağlayabilecek durumda olmasını ifade

²⁷⁶ Koçoğlu, s. 199; Gökyayla, Destek, s. 105.

²⁷⁷ Gökyayla, Destek, s. 91.

²⁷⁸ Y.H.G.K. 01.11.2017 T. 2017/17-1315 E. 2017/1239 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁷⁹ Antalya, s. 478; Oğuzman/Öz, s. 104.

²⁸⁰ Demircioğlu/Balsever s. 1179; Gürsoy, s. 151, 152; Oğuzman/Öz, s. 104; Eren, Genel Hükümler, s. 757, 758.

²⁸¹ Gökyayla, Destek, s. 108.

²⁸² Gökcan, s. 708; Eren, Kişiyi İlişkin Zarar, s. 70; Eren, Genel Hükümler, s. 759; Güneren, s. 1062; Şahin Caner, s. 53, Güven, s. 40.

etmektedir.²⁸³ Yalnızca parasal yardımları bakma gücü olarak kabul etmek doğru değildir.²⁸⁴ Desteğin maddi veya bedensel hizmetinin fiilen ve düzenli bir bakımı gerçekleştirmeye elverişli olması yeterlidir.²⁸⁵

Desteğin bakım gücünün kaynağının mutlaka kendi malvarlığı olması şart değildir. Başkasından alınan yardım ve bağışlar ile çocuğunu okutan, bakımını üstlenen kişinin de bakım gücüne sahip olduğu kabul edilmektedir.²⁸⁶

Bakım ihtiyacı olan kişiye sürekli ve düzenli destek sağlayan kişinin bakım gücü ispat edilmedikçe tazminata karar verilemez. Eğer ölüm olayı vuku bulmasaydı ileride geçimini sağlaması kuvvetle muhtemel olan kişinin o tarihteki bakım gücünün ispat edilmesi tazminat için yeterli olur.²⁸⁷

Gerçek desteğin bakım gücü tespit edilirken, sahip olduğu veya olacağı mali imkânlar ile bakım ihtiyacı olana yaptığı veya yapacağı yardımların, farazi destek için ise, gelecekte sağlayacağı yardımların belirlenmesi gereklidir.²⁸⁸ Desteğin yaşının küçük olması bakım gücü olmadığı anlamına gelmez. Gelecekte destek ve bakım

²⁸³ “Bakma para ve para ile ölçülebilecek bir kıymet olabileceği gibi bir hizmet ifası veyahut benzeri yardımlar şeklinde de olabilir. Gerçekten de çocuğun annesine - babasına gündelik yaşamında ya da her türlü hastalık ve sair sıkıntısında yardımcı olması maddi destek kapsamında değerlendirilmelidir.” Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁸⁴ **Pıtırılı**, s. 51; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 123; “Bakma kavramının içeriği hususunda Kanunda herhangi bir biçim öngörülmemiştir. Bakma para ve para ile ölçülebilecek bir kıymet olabileceği gibi bir hizmet ifası veyahut benzeri yardımlar şeklinde de olabilir. Bu nedenle desteğin yardımının yalnızca parasal nitelikte olması bakım gücünün varlığı için bir şart değildir.” Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁸⁵ **Narter**, Destek, s. 47; **Kaba**, s. 56; “Desteğin yardımının yalnızca parasal nitelikte bulunması zorunlu değildir. Eylemli ve düzenli olarak yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılması için yeterlidir.” Yarg. 17. H.D. 23.10.2017 T. 2015/1991 E. 2017/9399 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁸⁶ **Güleç Uçakhan**, s. 666; **Gürsoy**, s. 106.

²⁸⁷ **Kaba**, s. 56, 57; **Şahin Caner**, s. 53; “Farazi destek ise az çok yakın bir gelecekte bu bakımın sağlanmasıdır. Ölüm meydana geldiği anda destek ilişkisi henüz ortaya çıkmamış ancak ileride bu ilişkinin kurulacağı kuvvetle muhtemel ise farazi destek kavramı ortaya çıkacaktır (Tandoğan, s. 303; Tekinay, s. 16; Tekinay / Akman / Burcuoğlu / Altop, s. 621; Oğuzman / Öz, s. 566; Gürsoy, s. 147; Eren, s. 777; Karahasan: Tazminat, s. 255; Seratlı s. 85). Küçük yaşta bulunan ve henüz bakım gücüne sahip olmayan çocukların ileride anne - babasına destek olabilir ihtimalleri yargı kararlarında ve öğretide farazi destek olarak kabul edilmektedir.” Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁸⁸ **Gürsoy**, s. 155; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 123.

gücüne sahip olacağı varsayılır.²⁸⁹ Ancak hayat tecrübelerine göre küçük çocuğun destek olamayacağı öngörülebilir ise, destek ilişkisi kurulamayacaktır.²⁹⁰

Fiili imkânsızlıklar halinde destek ilişkisi var olmayacağından ömür boyu hapis, süreklilik arz eden zihinsel hastalıklar ile çalışmayı engelleyen hastalık ve sakatlıklar bakım gücünü ortadan kaldırır.²⁹¹ Askerlik durumunda ise, bakım gücü askıdadır.²⁹²

Destegin bakım gücü değerlendirilirken bunun kaynağının da araştırılması gereklidir.²⁹³ Destegin bakım gücünün kaynağı; yasal olmayan, suç teşkil eden veya ahlâka aykırı gelirden sağlanıyor ise, yapılan yardım destek ilişkisi kapsamında değerlendirilmez.²⁹⁴ Çünkü bu yollarla elde edilen gelir ile yapılan yardımlardan mahrum kalan kişinin kaybı, yasal yollarla destek görenlere nazaran daha fazla olacaktır ki, bu da hakkaniyete uygun değildir.²⁹⁵

Ölen destegin nafaka yükümlülüğü altında bulunan eş ya da alt veya üstsoy olması halinde fiili bakım şartı aranmaz. Destegin ölüm vuku bulduğu zamanda bakım gücüne sahip olduğunun veya olacağının tespiti yeterli olacaktır.²⁹⁶

3. Destek Gören Açısından Özel Şartlar

a) Destek Gören Kavramı

Destek ilişkisi içinde, destek ölmeden önce kısmen veya tamamen, sürekli ve düzenli yardım gören ya da eğer ölüm olayı vuku bulmasaydı ileride yardım görmesi kuvvetle muhtemel olan kişi, destek görendir.²⁹⁷ Destegin ölümü ile birlikte yaşam

²⁸⁹ **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 123; “... çocuğun nakdi gücünün bulunmaması annesine - babasına maddi bir destek olmayacağı ya da ileride olamayacağı sonucunu doğurmayacaktır.” *Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.*(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

²⁹⁰ **Gürsoy**, s. 155.

²⁹¹ **Pıtırılı**, s. 60; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 123.

²⁹² **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 123.

²⁹³ **Narter**, Trafik, s. 520; **Koçoğlu**, s. 199.

²⁹⁴ **Şahin Caner**, s. 53; **Gökyayla**, Destek, s. 107; **Kaba**, s. 58.

²⁹⁵ **Narter**, Trafik, s. 520; **Tacım**, Destek s. 126.

²⁹⁶ **Gürsoy**, s. 156.

²⁹⁷ **Antalya**, s. 478, 479.

düzeyinin olumsuz etkilenmesi ve bakım ihtiyacı içine düşülmesi gereklidir. Bu koşulları sağlamayan ancak, destekten yardım gören veya görme ihtimali olan herkesin tazminat talep etme hakkı olmayacaktır.

Destek gören sıfatını haiz olabilmek için desteğin mirasçısı, kan veya kayın hısmı ya da herhangi bir yakını olmak şart değildir.²⁹⁸ Destek gören kişi, destek sağlayanda olduğu gibi gerçek ya da farazi olabilir.²⁹⁹ Ölenin desteğinden yoksun kalan eş, gerçek destek görendir. Küçük çocuklarının desteğinden ileride mahrum kalacak olan ana ve baba ise, farazi destek görene örnek olarak gösterilebilir.³⁰⁰

b) Bakım İhtiyacı

Tazminat talebinde bulunan kişinin bakıma muhtaç olması destekten yoksun kalma tazminatının bir diğer unsurudur.³⁰¹ Bakım ihtiyacı mevcut yaşam standardının destek ile birlikte sağlanıyor olmasıdır.³⁰² Yani desteğin düzenli ve sürekli yardımı olmadan sosyal durumuna uygun bir yaşam seviyesinin sürdürülememesini ifade eder.³⁰³ Desteğin ölümü ile kişinin yoksulluk içine düşmesi gerekli değildir.³⁰⁴ Destek göreninin yaşam düzeyinde ölüm ile birlikte azalma yaşanması yeterlidir.³⁰⁵

Bakım ihtiyacının ortadan kalkması ile birlikte destek ihtiyacı da ortadan kalkar. Bu sebeple, destek görenin gelir elde etmesi, evlenmesi veya ölümü gibi durumlarda destek görenin zararı, desteğin ölümü ile destek ilişkisinin kesildiği tarih arasında

²⁹⁸ Gürsoy, s. 146; Demircioğlu/Balsever, s. 1177; Narter, Destek, s. 9; Kılıçoğlu, s. 25.

²⁹⁹ Antalya, s. 479.

³⁰⁰ Gökyayla, Destek, s. 126.

³⁰¹ Eren, Genel Hükümler, s. 759; Narter, Destek, s. 48; Antalya, s. 479; Gürsoy, s. 156.

³⁰² “Eğer ölenin eylemli olarak baktığı davacı, ölüm yüzünden bu bakımın sağladığı yaşama düzeyinin altına düşmüş olursa, ihtiyaç bulunma koşulu gerçekleşmiş sayılır.” Yarg. 17. H.D. 09.10.2019 T. 2017/587 E. 2019/9193 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁰³ Antalya, s. 479; Pıtırılı/Aladağlı, s. 129.

³⁰⁴ Narter, Destek, s. 48; Gökyayla, Destek, s. 114; Oğuzman/Öz, s. 108; Koçoğlu, s. 200; Gökcan, s. 709; “... destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilmek için, zaruret durumuna düşmek, en zaruri ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hâle gelmek gerekli olmayıp, sosyal hayat seviyesinin gerilemesi yeterli görülmelidir.” Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁰⁵ Narter, Destek, s. 73; Gürsoy, s. 154; Oğuzman/Öz, s. 106.

sınırlandırılarak belirlenecektir.³⁰⁶ Destek gören, desteğin ölümünden sonra desteğin gerekliliği ortadan kalkacak şekilde önceki yaşam düzeyini sağlayabilir ise, tazminat talep hakkı sona erecektir.³⁰⁷

Desteğin ölümü ile birlikte, destek görenin bakım ihtiyacını etkileyen, destekten yoksun kalma zararının azalmasına yol açan yararların indirilmesi gerekecektir.³⁰⁸ Bakım ihtiyacının azalması veya tamamen ortadan kalkması destekten yoksun kalma tazminatında bir denkleştirme sorunundan ziyade destek ihtiyacının devam edip etmediği meselesidir.³⁰⁹ Bundan dolayı, desteğini kaybeden kişiye destekten kalan miras ile birlikte başka bir kişiden kalan miras da bakım ihtiyacının tespitinde dikkate alınacaktır.³¹⁰

Destek görenin çalışıyor olması ve gelirin bulunması destek ihtiyacı olmadığı anlamına gelmez.³¹¹ Kazancı ile karşılayamadığı ihtiyaçlarından bazılarının destek tarafından tamamlanması durumunda bakım ihtiyacının var olduğu kabul edilecektir.³¹²

Destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunacak kişi, öncelikle bakım ihtiyacında olduğunu veya ileride bakım ihtiyacı içinde olacağını ispat etmek

³⁰⁶ Narter, Destek, s. 48, Koçoğlu, s. 201; Gökyayla, Destek, s. 135.

³⁰⁷ Sümer, s. 229; Süzek, s. 379; Narter, Destek, s. 48; Gürsoy, s. 157; Kaya, s. 163; “Destekten yoksun kalma ile amaç, zarar görenin mal varlığındaki eksilmeyi giderme olduğundan, ölüm nedeniyle elde edilen çıkarlar varsa bunların da zarar tutarından indirilmesi gerekir. Burada dikkat edilecek husus zarar görenin mal varlığını zenginleştirmek değil, desteğini yitiren kişiye ölümünden önceki yaşam düzeyini sürdürebilme olanağı tanımaktır.” Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁰⁸ Oğuzman/Öz, s. 106; “...amaç zarar görenin malvarlığındaki eksilmeyi gidermek olduğuna göre, ölüm nedeniyle desteğini yitirenin elde ettiği çıkarlar varsa, bunların da zarar tutarından indirilmesi gerekir. Aksi halde zarar görenin malvarlığında olaydan önceki duruma göre bir artış meydana gelmiş olur. Buradaki amaç zarar görenin malvarlığını zenginleştirmek değil, desteğini yitiren kişiye ölümünden önceki yaşam düzeyini sürdürebilme olanağı tanımaktır.” Yarg. 17. H.D. 13.06.2019 T. 2016/13685 E. 2019/7556 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁰⁹ Oğuzman/Öz, s. 106.

³¹⁰ Koçoğlu, s. 201; Oğuzman/Öz, s. 106; Gökyayla, Destek, s. 128; Narter, Destek, s. 49.

³¹¹ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 55; Gökyayla, Destek, s. 127.

³¹² Koçoğlu, s. 200.

zorundadır.³¹³ Bakım ihtiyacının belirlenmesi ise, her somut olay ayrı şekilde değerlendirilerek hâkim tarafından takdir edilecektir.³¹⁴

Tazminat belirlenirken; destekten yoksun kalanın, desteğin ölümünden önce sürdürdüğü aşırı masraflı yaşam şeklinin devamının sağlanması için gerekli geniş maddi yardımlar göz önünde bulundurulmayacaktır. Kişinin toplumdaki sosyal durumuna uygun yaşamı sürdürebilmesi için desteğin olanakları dâhilinde yaptığı para ile değerlendirilebilir nitelikteki yardımlarının tespiti gerekecektir.³¹⁵

³¹³ **Gökyayla**, Destek s. 131; **Narter**, Destek, s. 49.

³¹⁴ **Koçoğlu**, s. 201.

³¹⁵ “Tazminatın saptanmasında göz önünde bulundurulması gereken, destekten yoksun kalanın desteğinin ölümünden önce onun geniş yardımları sonucu sürdürdüğü aşırı masrafları gerektiren, savurgan bir yaşam şeklinin devam ettirilmesi değil, toplum içindeki sosyal durumuna uygun yaşantısını sürdürebilmesi için desteğinin olanakları içinde yapabileceği para ile değerlendirilebilir yardımın belirlenmesidir (06.03.1978 tarihli ve 1978/1 E., 1978/3 K. sayılı İBK).” Yarg. 21. H.D. 25.06.2019 T. 2018/6371 E. 2019/4728 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

II. BÖLÜM

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATINDA ZARAR MİKTARININ VE TAZMİNATIN BELİRLENMESİ

I. DESTEĞİN GELİRİ

A. Gerçek Desteğin Geliri

Destekten yoksun kalma tazminatında desteğin gelir durumu ve ekonomik imkânları, zarar belirlenirken esas alınan ve tazminatın doğru tayininde önem arz eden unsurlardandır.³¹⁶ Belirlenen gelirlerin tazminat hesabında dikkate alınması için süreklilik arz etmesi gerekir.³¹⁷

Desteğin muhtemel yardım edeceği süre içinde meslek içi ve meslek dışı her türlü kazanımları ile mali imkânları desteğin geliri olarak değerlendirilecektir.³¹⁸ Gelirinin belirlenmesinde yalnızca ölmeden önceki malvarlığının ve gelirlerinin esas alınması doğru sonuca ulaştırmaz. Aynı zamanda desteğin malvarlığı ve gelirlerinde destek ölmemiş olsaydı oluşabilecek muhtemel değişim ve gelişmelerin de göz önünde bulundurulması gerekir.³¹⁹

³¹⁶ Eren, Genel Hükümler, s. 759; Gökcan, s. 709; Pıtırılı, s. 104; “Yoksun kalınan gerçek destek miktarının tespit edilebilmesi için öncelikle desteğin sağlığında elde ettiği net gelirin doğru saptanması icap eder. Destekten yoksunluk zararının hesabında müteveffanın gelirinin belirlenmesi tazminatın doğru tespitinde önemli bir yer tutmaktadır.” Yarg. 17. H.D. 23.12.2019 T. 2018/910 E. 2019/12325 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³¹⁷ Kaba, s. 82; “... desteğin olay tarihinde üniversite son sınıf öğrencisi olduğu, yaz aylarında oto yıkama işinde çalıştığı sabittir. Şu durumda davacıların murisinin destek tazminatının unsurlarından olan düzenli ve sürekli bir geliri olduğundan söz edilemez. Bu nedenle desteğin gelirinin asgari ücret düzeyinde olduğu kabul edilerek bu miktara göre destekten yoksun kalma zararının belirlenmesi...” Yarg. 4. H.D. 21.11.2019 T. 2018/1282 E. 2019/5472 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³¹⁸ Güleç Uçakhan, s. 687; Gökcan, s. 710; Pıtırılı, s. 104.

³¹⁹ Antalya, s. 481; Kaba, s. 82; “... destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanırken rapor tanzim tarihine kadar gerçekleşen zararın bilinen veriler nazara alınarak ve iskontoya tabi tutulmadan somut olarak, rapor tanzim tarihinden sonraki zarar da bilinen son gelir nazara alınıp 1/Kn katsayısına göre her yıl %10 oranında artırılmak ve iskonto edilmek suretiyle hesaplanmalıdır (YHGK., 28.06.1995 tarih, 1994/9-628 Esas, 1995/694 Karar).” Yarg. 17. H.D. 21.02.2017 T. 2014/12053 E. 2017/1786 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Zarar görenin hukuk düzeni içinde kazanamayacağı yararların tazminat yolu ile elde edilmesi mümkün değildir.³²⁰ Bu nedenle tazminatın hesaplanmasında desteğin hukuka uygun gelirleri esas alınacaktır.³²¹ Desteğin geliri, yıllık toplam gelirleri üzerinden hesaplanacaktır.³²² Hukuka, ahlâka aykırı ya da konusu suç teşkil eden yollarla elde edilen gelirler dikkate alınmayacaktır.³²³ Desteğin bu gelirleri dışında başka gelirin tespit edilememesi halinde asgari ücret üzerinden tazminat hesaplanmalıdır.³²⁴ Desteğin asıl işi dışında ek bir işte çalışması ya da kayıt dışı bir iş nedeni ile gelirin bulunması halinde bu gelirler de tazminat hesabında dikkate alınacak kalemler arasındadır.³²⁵

Desteğin ücretli bir işte çalışan memur veya işçi olması durumunda geliri, çalıştığı iş yerinden alınacak bordro ve ücrete ilişkin belgeler doğrultusunda tespit edilecektir.³²⁶ Memurların gelirinde aldığı son ücretin net tutarı dışında, fazla çalışma ücreti, ek ders ücreti, ek görev ücreti, makam ücreti, prim, tazminat ve başka isimler altında yapılan ödemeler ile terfi ve üst dereceye geçişlerde ücrette oluşacak artışların da dikkate alınması gereklidir.³²⁷

³²⁰ **Tacın**, Destek s. 126.

³²¹ **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 130; **Güleç Uçakhan**, s. 687; **Çelik Ahmet Çelik**, “Tazminat Davalarında Kazanç Kavramı ve Kazançların Araştırılması”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 06.03.2020; “Tazminatın hesaplanmasında desteğin kaza tarihindeki gerçek ücretinin esas alınması gerekir.” *Yarg. 17. H.D. 26.09.2017 T. 2015/2108 E. 2017/8168 K.*(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³²² **Kaba**, s. 83; **Antalya**, s. 481; “... müteveffanın ortalama yıllık gelirin hakkaniyete ve hayatın gerçeklerine uygun olarak belirlenmesi gerekirken eksik, hatalı ve önceki bozma ilamına aykırı bilirkişi incelemesine itibar edilerek hüküm verilmiş olması doğru görülmemiştir.” *Yarg. 17. H.D. 05.02.2019 T. 2016/2305 E. 2019/919 K.*(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³²³ **Narter**, Trafik, s. 520; **Tacın**, Destek s. 126; **Pıtırılı**, s. 109.

³²⁴ **Çelik**, Ölüm Nedeni İle Destekten Yoksunluk, s. 194.

³²⁵ “Davacı eşin destek tazminatı hesaplanırken emekli aylığı esas alınarak hesap yapılmıştır. Destek emekli olduğuna göre emekli olduktan sonra bu dönemde başka bir işte çalıştığı kanıtlanırsa o gelirin esas alınması, böyle bir iddia ileri sürülmez veya kanıtlanmaz ise mirasçısı olan eşi emekli maaşı dışında ancak asgari ücret düzeyinde bir destek sağlayabileceğinin kabulü gerekir. Bu durum karşısında davacının yoksun kaldığı destek tazminatının desteğin ek gelirin göre veya ek geliri ispatlanamaz ise asgari ücret esas alınarak hesaplanması gerekir.” *Yarg. 4. H.D. 16.10.2008 T. 2008/11467 E. 2008/11898 K.*(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³²⁶ **Narter**, Destek, s. 86.

³²⁷ **Güleç Uçakhan**, s. 687; **Kaya**, s. 161; “Kamu düzeni ile ilgili konularda usuli kazanılmış haktan söz edilemeyeceğinden bozmadan sonra asgari ücretlerin artmış olması durumunda dahi bu yeni artışlarında hesaplamada gözönünde tutulması gerekir. (Hukuk Genel Kurulu'nun

İşçilerin gerçek ücretinin tespitinde, işverenlerin prim ve vergi gibi işyeri maliyetlerini artıran sebeplerden dolayı gelirin düşük gösterilmesi hallerinde, bildirilen gelirin tazminata esas alınması mümkün değildir.³²⁸ Yargıtay, işçinin gerçek ücretinin tespitinde sadece işçinin imzasının bulunduğu maaş bordrolarının esas alınabileceği, işçinin imzasının bulunmadığı işyeri ve sigorta kayıtlarının esas alınmayacağı görüşündedir.³²⁹ Toplu iş sözleşmesi bulunan işçilerde ise, sözleşmenin yürürlük sonuna kadar işçinin fiili kazancının belirlenmesi mümkündür.³³⁰

Gerçek ücretin tespit edilememesi durumunda, ilgili meslek kuruluşları³³¹ ve benzeri iş kollarında faaliyet gösteren işyerlerinden emsal ücret araştırması yapılması

17.12.1997 gün Esas 97/10, Karar 97/1074 sayı, 28.01.2004 gün Esas 2004/10-24 Esas 2004/47 Karar sayı, 21 H.D. 25.5.2000 gün 4100-4206 sayı, 4 H.D. 18.12.2003 gün 8596-14191 sayı, 10 H.D. 10.09.1996 gün 7580-6635 sayı vs.)” Yarg. 17. H.D. 07.11.2019 T. 2019/1518 E. 2019/6657 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³²⁸ **Gökyayla**, s. 142; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 130; **Narter**, Destek, s. 86; **Pıtırılı**, s. 105; “Çalışma yaşamında daha az vergi ya da sigorta primi ödenmesi amacıyla zaman zaman iş sözleşmesi veya ücret bordrolarında gösterilen ücretlerin gerçeği yansıtmadığı görülmektedir. Öte yandan, gerçek ücretin ise; işçinin kıdemi ve yaptığı işin özelliği ve niteliğine göre işçiye ödenmesi gereken ücret olduğu, iş yeri ve/veya sigorta kayıtlarına geçmiş ücret olmadığı Yargıtay’ın yerleşmiş görüşlerindendir. Bu durumda gerçek ücretin tespiti önem kazanır.” Yarg. 21. H.D. 07.11.2019 T. 2019/1518 E. 2019/6657 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³²⁹ “Sigortalının maddi tazminatının saptanmasında ilke olarak öncelikle tazminat hesabını doğrudan etkileyecek olan sigortalının gerçek ücretinin açıkça saptanması gerekmektedir. Gerçek ücretin ise işçinin imzasının bulunduğu ücret tediye bordrolarından saptanacağı, işçinin imzasının bulunmadığı iş yeri ve sigorta kayıtlarının nazara alınamayacağı, işçinin imzasının bulunduğu ücret tediye bordrolarının bulunmaması durumunda ..., emsal işi yapan işçilerin aldığı ücret göz önünde tutularak belirlenmesi gerektiği, Dairemizin giderek Yargıtay’ın yerleşmiş görüşlerindendir.” Yarg. 21. H.D. 05.11.2019 T. 2019/2310 E. 2019/6538 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³³⁰ **Kılıçoğlu**, s. 35.

³³¹ “...meslek odasından o mesleği icra edenlerin kaza tarihi itibarı ile ortalama ücretleri sorulmalıdır.” Yarg. 17. H.D. 23.12.2019 T. 2018/910 E. 2019/12325 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

gerekir.³³² Araştırma sonucu belirlenen ücretin asgari ücretin altında olması halinde asgari ücret üzerinden hesaplama yapılmalıdır.³³³

Serbest meslek sahibi kişiler yönünden, vergi dairesinden yapılacak araştırma ve ticari defterlerin incelenmesi yolu ile gerçek gelirin tespiti yoluna gidilmektedir.³³⁴ Bununla birlikte, ülkemizde beyanların gerçeği yansıtmaması, gerçek gelirin tespiti için başkaca araştırmaların yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu gibi durumlarda, emsal ücret araştırmasına gidilerek desteğin gerçek gelirinin tespit edilmeye çalışılması gereklidir.³³⁵

³³² **Tacın**, Destek, s. 125; **Günay**, s. 184; **Gökyayla**, Destek, s. 143; **Turabi Tural**, “6098 Sayılı Borçlar Kanunu ve Cana Gelen Zararların Gideriminde Zarar Hesabı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 01.03.2020; “...işçinin yaşı, kıdemi, mesleki durumu dikkate alınarak, emsal işi yapan işçilerin aldığı ücret göz önünde tutularak belirlenmesi gerektiği, Dairemizin giderek Yargıtay'ın yerleşmiş görüşlerindendir.” Yarg. 21. H.D. 05.11.2019 T. 2019/2310 E. 2019/6538 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³³³ “...belirlenen ücretin ülkemizdeki asgari ücretin altında kalması durumunda asgari ücret üzerinden tazminatın hesaplanması...” Yarg. 17. H.D. 07.10.2019 T. 2017/558 E. 2019/9013 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³³⁴ “...iki adet perde dükkânı işlettiği iddia edilen desteğin o işletmelere katkısının tespiti gerekir. Söz konusu iş yerlerinin vergi dairesi ve SGK dan kayıtlarının getirilmesi... araştırmaların sonuçları dahilinde gerçek gelirin net biçimde saptanmasından sonra, bilirkişiden, tazminat hesabı konusunda rapor alınarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeyle yazılı olduğu biçimde hüküm tesisi doğru olmamıştır.” Yarg. 17. H.D. 11.06.2019 T. 2016/16802 E. 2019/7334 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “...raporu düzenleyen mali müşavir serbest muhasebeci bilirkişiden, desteğin gerçek gelirin net biçimde saptanması için; vergi mükellefi olarak iş yeri işleten desteğin vefatından sonra bayiliğin mirasçıları tarafından devam edilip edilmediğinde araştırılarak işletmesi ile ilgili olarak Vergi Dairesinden ve SGK'ndan getirilen beyanname ve kayıtlar ile işletmeye ait ticari defter ve kayıtlar üzerinde inceleme yaptırılmak suretiyle desteğin geliri belirlendikten sonra toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek tazminat hesabı konusunda da ek rapor alınarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeyle yazılı olduğu biçimde hüküm tesisi doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 07.05.2019 T. 2016/12892 E. 2019/5659 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³³⁵ **Antalya**, s. 481.

Yardım ya da hizmet ederek destek olunması durumunda hesaplamalar asgari geçim indirimi yapılmaksızın net asgari ücret üzerinden yapılacaktır.³³⁶ Ev hizmetleri ve emeklilik dönemindeki kişilerin yardımını bu duruma örnek olarak gösterilebilir.³³⁷

Tazminatın hesaplanma süresi, kararın verildiği tarihten sonraki dönemleri de kapsayacağı için gelirin tespiti yönünden iki dönem belirlenmiştir.³³⁸ Bilinen dönem geliri, ölenin somut olarak tespit edilebilen gelirinin bulunduğu dönemi ifade eder. Bu dönemde, ölüm tarihi ile hüküm tarihi arasında ölenin gerçek ücreti hesaplanır.³³⁹ Tazminat hükmü bilirkişi raporunda belirlenen tutar üzerinden tespit edildiği için bilinen dönem gelirinin hesabında alınan son bilirkişi raporunun tarihi esas alınır.³⁴⁰ Bilinen dönem hesabında, belirlenen tazminat miktarında artırım ve iskontolama yapılmaz.³⁴¹

Bilinmeyen dönem geliri ise, hüküm tarihi ile destek olunacağı varsayılan dönem arasında, desteğin tahmin edilen geliridir.³⁴² Bilinmeyen dönem, kendi içinde aktif ve pasif olmak üzere ikiye ayrılır. Aktif dönem, desteğin hüküm tarihinden 60 yaşına kadar çalışacağı varsayılan zaman aralığını ifade eder. Pasif dönem ise, aktif

³³⁶ **Antalya**, s. 481; **Pıtırılı**, s. 113; “Destek S...’in kaza tarihinde herhangi bir işte çalışmadığı, ev hanımı olduğu dosya kapsamı ile sabittir. Mahkemece, hükme esas alınan aktüer raporunda desteğin ev hanımı olduğu ve asgari ücret düzeyinde gelir elde edeceği kabul edilerek hesaplama yapılmıştır. Söz konusu zararın hesaplanması sırasında esas alınan asgari ücret, bir çalışmanın karşılığı değil ekonomik bir değer taşıyan yaşamsal faaliyetlerin sürdürülmesinin karşılığıdır. Hal böyle olunca da ücretle fiilen çalışanlara uygulanmak için getirilen asgari geçim indiriminin, ücretli bir çalışmanın söz konusu olmadığı ev hanımı olan destekten dolayı uğranılan zararın hesaplanması sırasında dikkate alınamayacağı açıktır. Buna göre; destek S...’in ev hanımı olması göz önüne alınarak, zarara ilişkin gelirinin AGİ’siz net asgari ücret üzerinden yapılması ve aktif-pasif devre ayrımı yapılmaksızın tüm hesap süresi pasif devre kabul edilerek AGİ’siz net asgari ücret üzerinden hesap yapılarak sonuca ulaşılması gerekirken, eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm tesisi doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 11.12.2019 T. 2019/2324 E. 2019/11803 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³³⁷ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 45; **Oğuzman/Öz**, s. 105.

³³⁸ **Yaşar**, s. 122.

³³⁹ **Güneren**, s. 1101; **Narter**, Destek, s. 85; **Yaşar**, s. 122.

³⁴⁰ “...raporun düzenlendiği en yakın tarih, bilinen dönem kabul edilerek...davacıların gerçekleşen zararınınhesaplanması gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 21.01.2019 T. 2016/7818 E. 2019/393 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁴¹ “...işçinin günlük net geliri tespit edilerek bilinen dönemdeki kazancı mevcut veriler nazara alınarak iskontolama ve artırma işlemi yapılmadan hesaplanacağı...” Yarg. 21. H.D. 04.03.2019 T. 2017/4478 E. 2019/1520 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁴² **Güneren**, s. 1102.

çalışma döneminin sona erdiği 60 yaşından, bakiye ömrünün sonuna kadar olan dönemdir.³⁴³ Pasif dönem hesabı, aktif dönemde belirlenen ücretler üzerinden değil, asgari geçim indirimisiz asgari ücret üzerinden yapılacaktır.³⁴⁴

B. Farazi Desteğin Geliri

Farazi desteğin gelirinin belirlenmesi gerçek desteğin gelirinin belirlenmesine göre daha zordur.³⁴⁵ Çünkü gerçek desteğin geliri somut verilere göre belirlenirken farazi destekte gelir varsayımlara dayanmaktadır.³⁴⁶

Farazi desteğin ileride yapacağı meslek kesin olarak belirlenebiliyor ise, geliri o mesleğe göre hesaplanır.³⁴⁷ Genelde bu belirleme, farazi desteğin öğrenim gördüğü üniversiteye göre değerlendirme konusu yapılmaktadır. Desteğin yükseköğrenime başlamamış olması halinde yeteneği, zekâ seviyesi, sosyal ve ekonomik durumu dikkate alınarak hesaplama yapılacaktır.³⁴⁸ Eğer destek öğrenimini tamamlamış ve herhangi bir işte çalışıyor ise, muhtemel kariyer ilerlemeleri de dikkate alınarak

³⁴³ **Güneren**, s. 1101; **Narter**, İş Kazası, s. 371; “...çalışma hayatının, aktif çalışma dönemi ve emeklilik dönemi olan pasif devre olarak ayrılması ve özel yasalarında çalışma süreleri ayrık olarak belirtilmemiş (asker, polis vb. gibi) kişiler yönünden 60 yaşın aktif çalışma devresi, bakiye yaşam süresi varsa kalan sürenin de pasif çalışma devresini oluşturduğu; destekten yoksun kalma nedeniyle tazminatın hesabında, pasif devrede de zararın oluşacağı ve bu zararın asgari ücret düzeyinde bir zarar olacağının kabulü gerektiği Dairemiz’in yerleşmiş içtihatlarındandır.” Yarg. 17. H.D. 04.12.2019 T. 2017/4770 E. 2019/11496 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁴⁴ “Çalışma hayatının aktif çalışma dönemi ve emeklilik dönemi olan pasif devre olarak ayrılması ve pasif devrede zararın asgari geçim indirimisiz asgari ücret düzeyinde bir zarar olacağının kabulünün gerektiği Dairemizin yerleşmiş içtihatlarındandır.” Yarg. 17. H.D. 19.09.2019 T. 2016/17558 E. 2019/8272 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁴⁵ **Güleç Uçakhan**, s. 695.

³⁴⁶ **Tacın**, Destek, s. 127.

³⁴⁷ **Yaşar**, s. 111.

³⁴⁸ **Antalya**, s. 482; **Narter**, Destek, s. 84; **Öztürkler**, s. 38; **Gökcan**, s 711; “...murisin yetiştiği aile ortamı yüksek tahsil yapmaya yönlendirecek şart ve imkanlara sahip olması nedeniyle murisin yüksek öğrenim yapma ihtimalinin olağan hayat koşullarında mümkün olmasına göre asgari ücretin üzerinde tazminata esas gelirin belirlenerek maddi tazminatın hesap edilmesi ve bu hesap sonucu bulunacak tazminattan davalıların sorumlu olacakları dikkate alınması gerekirken yazılı şekilde asgari ücret üzerinden hesap edilmesi de doğru görülmemiş kararın davacılar yararına bozulması gerekmiştir.” Yarg. 11. H.D. 03.03.2011 T. 2009/13245 E. 2011/2183 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

çalıştığı meslekteki geliri üzerinden tazminat belirlenecektir.³⁴⁹ Mesleğin belirlenememesi durumunda hesaplamalar asgari ücret üzerinden yapılacaktır.³⁵⁰

C. Desteğin Gelirinde İleride Meydana Gelebilecek Değişiklikler

Gerçek ya da farazi destek hayatını kaybetmeseydi belirlenen gelirin artması ya da azalması söz konusu olacaktı. Bu sebeple, tazminat hesabında bu artış ve azalışların dikkate alınması gereklidir.³⁵¹ Örneğin, memur ya da işçinin kıdem durumuna göre alacağı terfi ve dereceler, gelirin belirlenmesinde önem arz etmektedir.³⁵²

Yargıtay, gelirin ilerleyen zamanlarda geleceği seviyenin belirli olmadığı durumlarda genel uygulama olarak % 10 artış ve %10 iskonto oranı belirlemiştir.³⁵³ Somut olaya göre desteğin gelirin artacağı oranın belirli olması halinde bu oranın uygulanması gerekir.³⁵⁴ Örneğin, işçilerde toplu iş sözleşmesi varsa toplu iş

³⁴⁹ Antalya, s. 482.

³⁵⁰ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 58; “Desteğin kaza tarihi itibarıyla mesleği ve geliri tespit edilmelidir. Kişinin herhangi bir işi yoksa desteğin geliri asgari ücret kabul edilerek, raporun hazırlandığı tarihteki net asgari ücret üzerinden hesaplama yapılacaktır.” Yarg. 17. H.D. 23.12.2019 T. 2018/910 E. 2019/12325 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁵¹ Güleç Uçakhan, s. 696.

³⁵² Tacın, Destek, s. 127.

³⁵³ “...rapor düzenleme tarihine kadar gerçekleşen zarar yönünden bilinen verilerin nazara alınması suretiyle, rapor düzenleme tarihinden sonraki zarar yönünden de da bilinen son gelir nazara alınıp her yıl %10 oranında artırılmak ve %10 oranında iskonto edilmek suretiyle belirlenmelidir.” Yarg. 3. H.D. 09.10.2018 T. 2017/9933 E. 2018/9725 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “...her yıl %10 oranında artırılmak ve %10 oranında iskonto edilmek suretiyle hesaplanması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken...” Yarg. 17. H.D. 07.11.2017 T. 2015/8788 E. 2017/10179 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “...işçinin günlük net geliri tespit edilerek bilinen dönemdeki kazancı mevcut veriler nazara alınarak iskontolama ve artırma işlemi yapılmadan hesaplanacağı, bilinmeyen dönemdeki kazancının ise; yıllık olarak %10 arttırılıp %10 iskontoya tabi tutulacağı, 60 yaşına kadar (aktif) dönemde, 60 yaşından sonrada bakiye ömrüne kadar (pasif) dönemde elde edeceği kazançların ortalama yöntemine başvurulmadan her yıl için ayrı ayrı hesaplanacağı Dairemizin ve Yargıtay'ın oturmuş, yerleşmiş görüşlerindendir.” Yarg. 21. H.D. 25.11.2019 T. 2019/2038 E. 2019/7130 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁵⁴ Tacın, Destek, s. 129.

sözleşmesinin yürürlük tarihinin sonuna kadar ölenin fiilen kazancı bu oran üzerinden belirlenmelidir.³⁵⁵

³⁵⁵ **Kılıçoğlu**, s. 35; “...davacının ve davalı işverenin iş kazası tarihinde toplu iş sözleşmesi tarafı olan sendikaların üyesi olup olmadıklarını araştırmak, bu araştırma sonucunda davacının Toplu İş Sözleşmesinden yararlanacağını anlaşılmaması halinde buna göre tazminat hesabı yapılarak tazminata hükmetmek, davacının Toplu İş Sözleşmesinden yararlanmayacağı sonucuna varılması halinde ise şimdiki gibi ücret bordrolarındaki ücret üzerinden hesap raporu almak suretiyle sonuca gitmektir.” Yarg. 21. H.D. 11.04.2013 T. 2012/23471 E. 2013/7288 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

II. DESTEK PAYLARI

A. Genel Olarak

Destegın gelir tespitinin ardından bu gelirin hangi oranda destekten yoksun kalanlara paylaştırılması gerektiği önemlidir.³⁵⁶ Destek tarafından, destekten yoksun kalanlara yapılan yardımların miktarı belli ise, yardımın muhtemel artma veya azalma durumu dikkate alınarak bu miktar üzerinden tazminatın hesaplanması gerekir.³⁵⁷ Yardımın hizmet veya para dışında bir edim şeklinde gerçekleştirilmesi durumunda bunların parasal değerinin tespiti suretiyle tazminat belirlenir.³⁵⁸

Genellikle desteğin yardımı önceden belirlenemediğinden destek ilişkisi, cinsiyet, medeni durum gibi ölçütlerden faydalanılarak destek payının belirlenmesi yoluna gidilmektedir.³⁵⁹

Destekten yoksun kalan birden fazla kişi olmasına rağmen bir kısmının dava açması halinde tazminat belirlenirken davaya katılmayan diğer destekten yoksun kalanların payları davacıların paylarına eklenmeyecektir.³⁶⁰ Her davacı yönünden kendisine fiilen yapılan ve ileride yapılması muhtemel yardımlar üzerinden zararın tespiti yapılacaktır.³⁶¹ Dava açmayanların ileride destek alacakları yönünden dava açabilecekleri ihtimali unutulmamalıdır. Bu nedenle dava açsın ya da açmasın tüm destekten yoksun kalanların payları gözetilerek desteğin geliri paylaştırılmalıdır.³⁶²

³⁵⁶ **Tacın**, Destek, s. 130; **Gökcan**, s. 712.

³⁵⁷ Gürsoy, s. 175.

³⁵⁸ Gürsoy, s. 175.

³⁵⁹ **Gökyayla**, Destek, s. 157; **Tacın**, Destek, s. 130.

³⁶⁰ **Tacın**, Destek, s. 130; **Gökcan**, s. 712.

³⁶¹ **Gökcan**, s. 712.

³⁶² **Antalya**, s. 483; **Narter**, Destek, s. 91; **Narter**, Trafik, s. 527; **Narter**, İş Kazası, s. 372; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 135; “Destekten yoksun kalanlardan bir kısmının destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunup diğer kısmının destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunmadığı durumda talepte bulunmayan destek görenlerin paylarının da hesaplamada göz önünde tutulması gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 23.01.2019 T. 2016/5141 E. 2019/601 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Destek görenlere ayrılacak payların üst sınırı, destek görenlerin ihtiyaçlarının toplamı kadardır.³⁶³ Yani desteğin tüm gelirinin destekten yoksun kalanlara paylaştırılması söz konusu değildir.³⁶⁴ Ayrıca desteğin gelirinin bir kısmını kendisine ayıracağı kabul edilerek kalan kısım üzerinden paylaşırma yapılacaktır.³⁶⁵ Desteğin gelirinin paylaşmaya konu olan bölümü sadece desteğin kendisine ayıracağı geçim masraflarından arta kalan kısım değildir. Desteğin gelirinden yapacağı tasarruflar da dağıtımına konu olmayacaktır.³⁶⁶

Destek payları belirlenirken destek görenlerin miras payları dikkate alınmaz.³⁶⁷ Miras payları ile destek payları farklı kavramlardır.³⁶⁸ Destekten yoksun kalma tazminatında davacıların mirasçı sıfatını haiz olmaları şart olmamakla birlikte bakım ihtiyacı içinde olmaları gerekir. Ancak mirasçı olabilmek için böyle bir zorunluluk yoktur.³⁶⁹

Destekten yoksun kalma tazminatında desteğin gelirinin paylaştırılmasında kesin oranlar ya da kıstaslar bulunmamaktadır.³⁷⁰ Yakınlık dereceleri göz önünde bulundurularak payların paylaştırılması yapılmaktadır.³⁷¹

³⁶³ “...destek görece kimselere ayrılacak miktar da, bunların ihtiyaçlarının toplamı kadar olmalıdır.” Yarg. 17. H.D. 29.05.2019 T. 2016/15271 E. 2019/7042 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁶⁴ Pıtırılı/Aladağlı, s. 135.

³⁶⁵ Gürsoy, s. 175; Tacın, Destek, s. 130; Narter, Destek, s. 91; Narter, Trafik, s. 527; Narter, İş Kazası, s. 372; Güleç Uçakhan, s. 707; “...öncelikle gelirin tamamının, yardım görenlere tahsis olunmuş varsayılamayacağı, ölenin gelirinden bir bölümünü kendisine ayıracağı, bu tahsisten vazgeçilemeyeceği ve bu suretle yardımın (payların) geliri yutmaması ilkesi dikkate alınmalıdır.” Yarg. 17. H.D. 29.05.2019 T. 2016/15271 E. 2019/7042 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁶⁶ “...ölenin gelirinin kendi geçim masraflarından artan miktarın tamamının (hiçbir tasarruf düşüncesine yer bırakmadan) destek görenlere dağıtıldığı da kabul edilemez.” Yarg. 17. H.D. 29.05.2019 T. 2016/15271 E. 2019/7042 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁶⁷ Çelik Ahmet Çelik “Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Destek Payları”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 23.02.2020; Kaba, s. 92.

³⁶⁸ Pıtırılı/Aladağlı, s. 135.

³⁶⁹ Kaba, s. 92; Tacın, Destek, s. 130.

³⁷⁰ Pıtırılı/Aladağlı, s. 135.

³⁷¹ Pıtırılı/Aladağlı, s. 135.

Destek görenlere ayrılacak payın belirlenmesi ile sürekli bu pay oranları izlenerek tazminatın belirlenmesi yoluna gidilmeyecektir.³⁷² Destek paylarının dağılımı yapıldıktan sonra destek ilişkisinden çıkanların payları destek ilişkisi devam edenlerin paylarına eklenerek hesaplama yapılacaktır.³⁷³ Örneğin, ölen kişinin çocuklarına olan desteği sona erdikten sonra destek ilişkisi devam edenlerin paylarına çocuğun destek payı paylaştırılacaktır.³⁷⁴

Destekten yoksun kalma tazminatının ve destek paylarının belirlenmesinde SGK tarafından gelir bağlanıp bağlanmaması dikkate alınmaz.³⁷⁵ Özellikle ana ve babanın, çocuğun desteğinden yoksun kaldıkları durumlarda bazı Yargıtay dairelerinin SGK'dan gelir bağlanması şartı aramaları sebebi ile oluşan içtihat farklılıklarının giderilmesi amacıyla sorun Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kuruluna taşınmış ve çocukların ana ve babaya destek oldukları karine olarak kabul edilerek SGK'dan gelir bağlanma şartı aranmamıştır.³⁷⁶

B. Eş ve Çocuklara Ayrılacak Pay

Destek ilişkisinde normal şartlar altında desteğin eşine hayatının sonuna kadar bakacağı kabul edilmektedir. Bu nedenle, destek payından en fazla faydalananak olanlar eşlerdir.³⁷⁷

Desteğin eşine ayrılacak pay hesaplanırken sağ kalan eşin çalışıyor olması, çalışan eşe ayrılacak payın oranının çalışmayan eşe göre daha düşük olmasına neden

³⁷² Pıtırılı/Aladağlı, s. 136.

³⁷³ Çelik Ahmet Çelik, "Tazminat Hesaplama Yöntemleri", *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 09.03.2020.

³⁷⁴ Pıtırılı/Aladağlı, s. 135

³⁷⁵ Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 167.

³⁷⁶ "Anne-babanın, çocuğunun haksız fiil ve/veya akde aykırılık sonucu ölmesi nedeniyle açtığı destekten yoksun kalma tazminatı davalarında, desteklik ilişkisinin varlığının ispatı için Sosyal Güvenlik Kurumundan gelir bağlanması şartının aranmayacağına 22.06.2018 günlü ikinci oturumda esas hakkında oy birliği, Anne-babanın çocuğunun haksız fiil ve/veya akde aykırılık sonucu ölmesi nedeniyle açtığı destekten yoksun kalma tazminatı davalarında, çocukların anne-babaya destek olduklarının karine olarak kabulünün gerektiğine 22.06.2018 günlü ikinci oturumda esas hakkında 2/3 oy çokluğuyla, karar verilmiştir." Y.İ.B.B.G.K. 22.06.2018 T, 2016/5 E. 2018/6 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁷⁷ Narter, Destek, s. 92.

olacaktır.³⁷⁸ Benzer şekilde sağ kalan eşin çocuklu olması durumunda ayrılacak pay ile çocuksuz sağ kalan eşe ayrılacak pay arasında farklı oranlar söz konusudur.³⁷⁹

Yargıtay daireleri arasında özellikle eşler ve çocuklar yönünden destek paylarının hangi oranlarda belirleneceğine dair uygulama birliği bulunmamaktadır.³⁸⁰ Genellikle bilirkişilerin raporlarında belirledikleri pay oranları kabul edilmekte ve paylaşırma usulü üzerinde durulmadan hüküm kurulmaktadır.³⁸¹

Yargıtay uygulaması ve öğretide desteğin geride sadece eşinin kalması durumunda, sağ kalan eşin pay oranı, desteğin gelirini eşit paylaşacağı varsayımı ile %50 olarak kabul edilmektedir.³⁸²

Yargıtay kararlarında, desteğin eşi ile birlikte çocuklarının da pay alacağı durumlarda desteğin kendisine iki pay, eşine iki pay, çocuklarına birer pay verileceği³⁸³, eş ve çocuklar ile birlikte ana ve babanın da pay alacağı durumlarda desteğin kendisine iki pay, eşine iki pay, çocuklarına birer pay, ana ve babasına birer pay verileceği esasları benimsenmiştir.³⁸⁴

Aile bireylerinin sayısı arttıkça eşe ayrılan pay da azalacaktır. Ancak çocukların destek görme süreleri öğrenim durumlarına göre belirli bir yaşa kadar süreceğinden

³⁷⁸ **Kaba**, s. 93; **Antalya**, s. 483.

³⁷⁹ **Pıtlırlı**, s. 138, 139.

³⁸⁰ **Balcı**, s. 663.

³⁸¹ **Balcı**, s. 663.

³⁸² **Narter**, Destek, s. 93; **Antalya**, s. 483; **Güleç Uçakhan**, s. 709; “*Dairemizce kabul görmüş pay esasına göre; çocuksuz durumda destek, desteğin gelirini eşi ile ortak paylaşacağı varsayımına dayalı olarak, gelirden desteğin %50 ve eşin %50 pay alacağı kabul edilmektedir.*” Yarg. 17. H.D. 17.12.2019 T. 2018/1847 E. 2019/12104 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁸³ “*Çocukların eş ile birlikte destek payı alacağı durumda ise destek gelirden eşi ile birlikte 2’şer pay alırken çocuklara birer pay verileceği,...*” Yarg. 17. H.D. 17.12.2019 T. 2018/1847 E. 2019/12104 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı) Yarg. 17. H.D. 08.07.2020 T. 2019/1852 E. 2020/4568 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 17. H.D. 07.07.2020 T. 2019/114 E. 2020/4430 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁸⁴ “*...eş, çocuklar ile ana babanın pay alacağı durumlarda desteğe 2 pay, eşe 2 pay, çocukların her birine 1’er pay, ana ve babaya 1’er pay ayrılarak böylece gelirin tamamının dağıtılacağı esasına dayalıdır.*” Yarg. 17. H.D. 17.12.2019 T. 2018/1847 E. 2019/12104 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 17. H.D. 08.07.2020 T. 2019/1852 E. 2020/4568 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 17. H.D. 07.07.2020 T. 2019/114 E. 2020/4430 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

tazminat alamayacak çocukların payları geride kalan eş ve diğer çocuklara dağıtılacaktır. Böylece geride kalan eş ve çocukların payları da artmış olacaktır.³⁸⁵

Erkek çocuklar kural olarak 18 yaşına kadar, kız çocuklar kentlerde yaşıyorlarsa 22, köylerde yaşıyorlarsa 18 yaşına kadar ana ve babasından destek görürler.³⁸⁶ Destek ilişkisinin varlığının ortaöğretim çağındaki erkek çocuklarda 20, yükseköğrenim çağındaki kız ve erkek çocuklarda ise, 25 yaşına kadar devam ettiği kabul edilmektedir.³⁸⁷ Belirlenen bu yaşlardan sonra çocukların destek ilişkisinden çıkmaları durumunda kendilerine ayrılmış olan paylar destek, eş ve diğer çocuklara dağıtılarak yeniden pay oranları belirlenecektir. Desteğin ana ve babasına ise, pay dağıtılmayacaktır.³⁸⁸

Çocuklarla birlikte ana ve babanın destekten çıkmaları durumunda çocuksuz eşe ayrılan payda olduğu gibi, iki pay desteğin kendisine, iki pay eşe verilecek şekilde %50 oranında tazminat miktarı belirlenecektir.³⁸⁹

³⁸⁵ “... Çocukların sayısı arttıkça hem desteğe ayrılan pay, hem de eş ve çocuklar ile ana ve babaya ayrılacak paylar düşecektir. Çocukların destekten çıkması ile birlikte destekten çıkan çocuğun payları destek, eş ve diğer çocuklara dağıtılacak, ... Böylece geriye kalan eş ve çocukların payları ile desteğin payı artacaktır.” Yarg. 17. H.D. 17.12.2019 T. 2018/1847 E. 2019/12104 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁸⁶ **Süzek**, s. 383.

³⁸⁷ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 61.

³⁸⁸ “Çocukların destekten çıkması ile birlikte destekten çıkan çocuğun payları destek, eş ve diğer çocuklara dağıtılacak, anne ve babaya verilmeyecektir.” Yarg. 17. H.D. 17.12.2019 T. 2018/1847 E. 2019/12104 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁸⁹ “...ana ve baba ile çocukların tamamının destekten çıkması durumunda ise yine çocuksuz eş gibi desteğe 2 pay, eşe 2 pay esasına göre %50 pay desteğe, %50 pay eşe verilerek varsayımsal olarak gelir paylaştırılarak tazminat bu ilkelere göre hesaplanmalıdır.” Yarg. 17. H.D. 17.12.2019 T. 2018/1847 E. 2019/12104 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Adana Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi ve Ankara 26. Hukuk Dairesi Yargıtay 17. Hukuk Dairesi görüşlerini benimseyerek aynı doğrultuda kararlar vermektedir. (Adana Bam 3. H.D. 28.01.2020 T. 2019/1097 E. 2020/141 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı) ; Ankara Bam 26. H.D. 27.12.2019 T. 2018/1601 E. 2019/2242 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, gelirin yansıma oranının³⁹⁰ belirlenmesinde 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun³⁹¹ 34. maddesinde belirtilen esaslar gereğince, desteğin gelirin %70’ini dağıtımına esas kabul ederek desteğin sadece eşinin bulunması durumunda bu tutarın %75’inin eşe ayrılması gerektiğini kabul etmektedir.³⁹² Desteğin eşi ile birlikte çocuklarının da bulunması halinde gelirin %70’lik kısmından dul eşe %50’si, her bir çocuk için ise, %25’i verilerek tazminat belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.³⁹³

C. Ana-Babaya Ayrılacak Pay

Ana ve baba da çocuklarının desteğinden yoksun kalacakları için desteğin gelirinden pay ayrılması gereklidir. Desteğin bekâr olması halinde ana ve babaya ayrılacak destek payı, evli ve çocuk sahibi olduğu durumlara göre daha fazladır.³⁹⁴ Ana ya da babadan birinin ölmesi durumunda sağ kalanın destek payında artış olacaktır.³⁹⁵

Yargıtay’a göre, ana babaya ayrılacak pay uygulaması, ölen desteğin öldüğü tarih itibari ile yaşı ve medeni haline göre değişiklik göstermektedir. Bekâr ölen desteğin ileride evleneceği ve iki çocuğunun olacağı varsayımı ile evleninceye kadar

³⁹⁰ Gelirin yansıma oranı, desteğin gelirinden destek görenlere ayrılacak pay miktarı olarak tanımlanmaktadır.

³⁹¹ 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (RG. 16.06.2006/26200)

³⁹² “Gelirin yansıma oranına gelince; 5510 sayılı Kanunun 19. ve 34 maddeleri uyarınca, ölenin gelirin % 70’i dağıtımına esas tutulmalı, çocuk yoksa bu meblağın % 75’i eşe bağlanmalıdır.” Yarg. 10. H.D. 14.01.2020 T. 2017/6065 E. 2020/86 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁹³ “Çocuk varsa eşin payı (% 70 üzerinden) % 50’ye düşmeli, her bir çocuk için % 25 gelir bağlanmalıdır.” Yarg. 10. H.D. 14.01.2020 T. 2017/6065 E. 2020/86 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi Yargıtay 10. Hukuk Dairesi görüşlerini benimseyerek aynı doğrultuda kararlar vermektedir. (Ankara Bam 11. H.D. 11.02.2020 T. 2019/121 E. 2020/238 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı))

³⁹⁴ Gökyayla, Destek, s. 167.

³⁹⁵ Gökyayla, Destek, s. 168.

kendisine iki pay, ana ve babasına birer pay ayıracağı, desteğin tüm gelirleri oranlandığında ana ve babasına ayrı ayrı %25 pay verilmesi gerektiği belirtilmiştir.³⁹⁶

Desteğin ileride evlenmesi ile birlikte kendisine iki pay, eşine iki pay, ana ve babasına birer pay ayıracağı, desteğin tüm gelirleri oranlandığında ana ve babasına ayrı ayrı %16 pay ayrılması gerektiği³⁹⁷, desteğin bir çocuğunun olması durumunda, kendisine iki pay, eşine iki pay, çocuğuna bir pay, ana ve babasına birer pay ayıracağı, desteğin tüm gelirleri oranlandığında ana ve babasına ayrı ayrı %14 pay ayrılması gerektiği³⁹⁸, desteğin ikinci çocuğunun olması durumunda, kendisine iki pay, eşine iki pay, çocuklarına birer pay, ana ve babasına birer pay ayıracağı, desteğin tüm gelirleri oranlandığında ana ve babasına ayrı ayrı %12,5 pay ayrılması gerektiği³⁹⁹ belirtilerek ihtimaller dâhilinde ana ve babaya uygulanacak destek payları belirlenmiştir.

Ana ve babadan yaşam tablosuna göre destekten önce çıkanın payı diğerine ilave edilerek tazminatın hesaplanması yine Yargıtay'ın yerleşik uygulaması olarak kabul edilmektedir.⁴⁰⁰

³⁹⁶ “Hayatın olağan akışına göre bekar olarak ölen çocuğun ileride evleneceği ve en az iki çocuk sahibi olacağı kabul edilerek, desteğin evleninceye kadar gelirinin yarısını kendi ihtiyaçları yarısını da anne ve babası için ayıracağı varsayılarak bu dönemde desteğe iki anne ve babaya birer pay vermek suretiyle desteğin tüm gelirin oranlandığında evlenmeden önceki dönem içinde anne ve babanın her birine %25 pay verilmesi gerektiği,...” Yarg. 17. H.D. 19.12.2019 T. 2018/2229 E. 2019/12253 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁹⁷ “...desteğin ileride evlenmesi ile birlikte desteğe iki, eşe iki, anne ve babaya birer pay verilerek, yine desteğin tüm gelirin oranlanarak anne ve babaya %16 şar pay ayrılması,...” Yarg. 17. H.D. 07.03.2019 T. 2016/6708 E. 2019/2614 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁹⁸ “...desteğin bir çocuğunun olması durumunda iki pay desteğe, iki pay eşe, bir pay çocuğa ve birer pay anne ve babaya ayrılmak suretiyle desteğin tüm gelirin oranlandığında anne ve baba için %14'er pay verilmesi,...” Yarg. 17. H.D. 07.03.2019 T. 2016/6708 E. 2019/2614 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

³⁹⁹ “...daha sonra ikinci çocuğun doğacağı varsayılarak bu kez desteğe iki, eşe iki, çocukların her birine birer ve anne ve babaya birer pay verilerek, desteğin tüm gelirin oranlanarak anne ve babaya 12,5'er pay verilmesinin uygun olacağı,...” Yarg. 17. H.D. 07.03.2019 T. 2016/6708 E. 2019/2614 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁰⁰ “...daha sonra anne ve babadan yaşam tablosuna göre hangisi destekten çıkacaksa kalan kişiye diğerinin payının ilave edilerek destek tazminatlarının varsayımsal hesabının yapılması gerekeceği, Dairemizin yerleşik uygulaması gereğidir.” Yarg. 17. H.D. 07.03.2019 T. 2016/6708 E. 2019/2614 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

D. Diğer Destek Görenlere Ayrılacak Pay

Destekten yoksun kalma tazminatı, ölen kişinin desteğinden yararlananların ölüm sebebi ile uğradıkları zararların tazminini amaçladığı için ana, baba, eş ve çocuklar gibi mirasçıları dışında, desteğin ölümü sebebi ile destekten yoksun kalan diğer kişiler için de talep edilebilir bir tazminat türüdür. Dava aşsın ya da açmasın hak sahibi olanların payları dikkate alınarak hesaplamalar yapılmalı ve bu kişilerin payları ayrılmalıdır.⁴⁰¹

Kardeş ve evlilik dışı birliktelik yaşayan gibi destekten yoksun kalan kişilere, destekten yoksunluklarını ispat etmeleri şartı ile somut olayın özelliklerine göre pay ayrılarak tazminat belirlenecektir.⁴⁰² Yargıtay uygulamalarında bu tür destek görenlere ayrılacak pay yönünden benimsenmiş bir oran bulunmamaktadır. Genellikle bilirkişilerin raporları doğrultusunda farazi paylar belirlenerek çıkan sonuç üzerinden karar verilmektedir.

Kanaatimizce destekten yoksun kaldığı karine olarak kabul edilenler dışında kalanların destekten yoksun kalma tazminatı davasına taraf olmamaları durumunda dosya kapsamı itibari ile destek ilişkisi belirli olmayanlara pay ayrılmaması gereklidir. Çünkü bu kişilerin kendilerinin taraf olduğu davalarda dahi destek ile olan bakım ilişkisini kanıtlamadıkları sürece tazminata hak kazanamayacakları ortadadır. Bu sebeple bakım ilişkisinin varlığı ispatlanmadan taraf olmayan diğer kişilere pay ayrılması doğru olmayacaktır.

Karine dışında kalan diğer kişilerin, ilk davadan bağımsız açtıkları ve bakım ilişkilerini kanıtladığı diğer davada tazminata hak kazanmaları durumunda, ilk davanın davacıları, ikinci davanın davacılarına ayrılacak pay oranında sebepsiz zenginleşeceklerdir. Her iki davanın davalısı ise, bu oranda mükerrer ödeme ile

⁴⁰¹ **Pıtırılı**, s. 144; **Güleç Uçakhan**, s. 710; **Gürsoy**, s. 191; **Antalya**, s. 483; **Narter**, Destek, s. 91; **Narter**, Trafik, s. 527; **Narter**, İş Kazası, s. 372; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 135; “*Hükme esas alınan aktüer raporunda, murisin hayatta olan babasına ayrılması gereken pay ayrılmadan davacılara tamamen pay verilerek hesaplama yapılması doğru olmayıp bu yöndeki bilirkişi raporunun hükme esas alınması isabetli değildir.*” Yarg. 17. H.D. 28.02.2019 T. 2017/3811 E. 2019/2274 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁰² **Gökyayla**, Destek, s. 169.

karşılaşacaktır. Bu durumda yapılması gereken, desteğin ölümüne sebebiyet veren davalı konumundaki kişinin, sebepsiz zenginleşme hükümleri kapsamında ödemiş olduğu fazla miktarı, sebepsiz zenginleşenlerden talep etmesi olacaktır.

III. DESTEK SÜRELERİ

A. Genel Olarak

Desteğin gelirin ve destekten yoksun kalanların paylarının belirlenmesinin ardından yardımın devam edeceği varsayılan süre tespit edilecektir.⁴⁰³ Bu süreler belirlenirken desteğin yardım sağlayacağı süre ile destekten yoksun kalanların destek ihtiyacının devam edeceği süre dikkate alınmaktadır.⁴⁰⁴ Bu iki sürenin kesişimi, destekten yoksun kalma tazminatı talep eden davacının destek süresini belirleyecektir.⁴⁰⁵

Bazı durumlarda destek ilişkisi fiili bakım durumuna göre kısıtlı bir zaman dilimi için geçerli olabilmektedir.⁴⁰⁶ Destek ilişkisinin belirli bir amaç doğrultusunda kurulması halinde amacın, bozucu şarta bağlı olarak destek ilişkisi kurulmuşsa şartın gerçekleşmesi halinde fiili bakım ilişkisi sona ereceği için destek süresi bakım ilişkisinin süresi ile sınırlı olacaktır.⁴⁰⁷ Belirlenecek olan bakım süresi, ihtiyaç süresi ya da fiili bakım sürelerinden hangisi daha önce sona erecek ise, o destek süresi olarak kabul edilecektir.⁴⁰⁸

Destek süresinin başlangıcı, farazi desteğin ölümü halinde bakım gücüne ulaşacağı muhtemel gün ile destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacının başlayacağı günden hangisi daha sonra ise, o gün olacaktır.⁴⁰⁹ Gerçek destek ilişkisinin mevcut olduğu hallerde ise, destek süresinin başlangıcı desteğin ölümünün meydana geldiği tarihtir.⁴¹⁰

⁴⁰³ Oğuzman/Öz, s. 109.

⁴⁰⁴ Eren, Genel Hükümler, s. 760; Antalya, s. 483; Kaba, s. 99.

⁴⁰⁵ Antalya, s. 483; Kaba, s. 99.

⁴⁰⁶ Gökyayla, Destek, s. 173.

⁴⁰⁷ Antalya, s. 483.

⁴⁰⁸ Gökyayla, Destek, s. 167; Antalya, s. 483; Kaba, s. 99.

⁴⁰⁹ Gökyayla, Destek, s. 174; Oğuzman/Öz, s. 109; Kaba, s. 99; Narter, Destek, s. 95.

⁴¹⁰ Gürsoy, s. 161; Güleç Uçakhan, s. 729.

Destek ihtiyacının devam edeceği süre, en çok destekten yoksun kalanın muhtemel yaşam süresi kadardır.⁴¹¹ Destek görenin destek ihtiyacı daha önceki bir tarihte sonlanırsa, yaşam süresi değil ihtiyacın sonlandığı süre esas alınır.⁴¹² Desteğin yardım edebileceği süre ile destek görenin ihtiyacının sonlandığı günden hangisi daha önce ise, destek süresi o tarihte sona erecektir.⁴¹³

B. Desteğin Bakım Gücü Süresi

Destekten yoksun kalanların zararları, desteğin bakım gücünün devam ettiği süre ile sınırlıdır.⁴¹⁴ Ölenin bakım gücünün olmaması, tazmini gereken bir zararın doğmasına engeldir. Bakım gücünün, eğer destek yaşıyorsa ileride sona ereceği belirleniyor ise, bu durumda zarar miktarı azalacak ve belirlenen tarihe kadar zarar hesabı yapılacaktır.⁴¹⁵

Desteğin bakım gücünün yaşam süresinin sonuna kadar sürmeyeceği, çalışma gücü sona erdiğinde bakım gücünün de sona ereceği kabul edilmektedir.⁴¹⁶ Bu nedenle, bakım gücü süresinin belirlenmesinde desteğin muhtemel yaşam süresi değil, faal çalışma süresi esas alınmaktadır.⁴¹⁷

Bazı durumlarda desteğin iş görebilirlik yaşı, muhtemel yaşam süresi ile sınırlıdır. Desteğin ölümünden önceki sağlık durumunun tespit edilmesi ve buna göre muhtemel yaşam süresinin belirlenmesi ile iş görebilirlik yaşı muhtemel yaşam süresi ile sınırlandırılmış olacaktır. Örneğin, haksız fiil sebebi ile ölen destek, ölüm sırasında kanser hastası ise, muhtemel yaşam süresi boyunca destek ilişkisi süreceğinden bakım

⁴¹¹ Oğuzman/Öz, s. 109.

⁴¹² Oğuzman/Öz, s. 109.

⁴¹³ Antalya, s. 483, 484; Güleç Uçakhan, s. 729.

⁴¹⁴ Gökyayla, Destek, s. 174.

⁴¹⁵ Gökyayla, Destek, s. 175.

⁴¹⁶ Narter, Destek, s. 94; Kılıçoğlu, s. 37; Gökcan, s. 717.

⁴¹⁷ Narter, Destek, s. 94; Eren, Genel Hükümler, s. 760; Gürsoy, s. 162; Kaba, s. 100; Gökcan, s. 717; Aksi görüşte olan Gökyayla'ya göre, iş görebilirlik süresinin bakım gücünün sınırını oluşturduğu görüşü her zaman doğru değildir. Bazen desteğin emeklilik maaşı sayesinde iş görebilirlik süresinden sonra dahi yardımları devam edebilmektedir. (Gökyayla, Destek, s. 175, 176.)

süresi, iş görebilirlik süresine göre değil muhtemel yaşam süresine göre belirlenecektir.⁴¹⁸

Desteğin bakım gücü çalışma yaşı ile başlayacak ve çalışma gücünün sona erdiği tarihe kadar devam edecektir.⁴¹⁹ Desteğin ölmemiş olması durumunda çalışabileceği yaşa kadar gelir elde edeceği ve destek görenlere yardım edeceği kabul edilmektedir. Bu sebeple, çalışma süresinin tespiti için yaşam sürelerinin de tespit edilmesi gereklidir.⁴²⁰

Yargıtay, desteğin çalışma hayatını aktif ve pasif olmak üzere iki döneme ayırmaktadır.⁴²¹ Çalışma süreleri yönünden farklı düzenlemelerin olduğu meslek grupları hariç, desteğin 60 yaşına kadar olan dönemi aktif dönem, desteğin bakiye yaşam süresi ile 60 yaş arasındaki dönemi ise, pasif dönem olarak kabul etmektedir.⁴²² Pasif dönem içinde de destek görenin zararının olacağı kabulü ile bu zararın asgari ücret düzeyinde bir zarar olduğu, bu dönem için de hesaplama yapılması gerektiği Yargıtay kararıyla vurgulanmıştır.⁴²³

Desteğin muhtemel yaşam süresinin tespiti, zararın ve tazminatın belirlenmesinde oldukça önemlidir. Uygulamada yaşam süresinin tespiti için genellikle 1931 yılında Fransa’da hazırlanmış olan Population Masculine Et-Femine (P.M.F.) tablosu kullanılmaktadır.⁴²⁴ Bu tablonun dışında Amerikan Yaşam Tablosu

⁴¹⁸ **Gökyayla**, Destek, s. 177.

⁴¹⁹ **Narter**, Destek, s. 94.

⁴²⁰ **Gökcan**, s. 717; **Narter**, Destek, s. 94.

⁴²¹ “...çalışma hayatının, aktif çalışma dönemi ve emeklilik dönemi olan pasif devre olarak ayrılması...gerektiği...” Yarg. 17. H.D. 04.12.2019 T. 2017/4770 E. 2019/11496 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴²² “...özel yasalarında çalışma süreleri ayrık olarak belirtilmemiş (asker, polis vb. gibi) kişiler yönünden 60 yaşın aktif çalışma devresi, bakiye yaşam süresi varsa kalan sürenin de pasif çalışma devresini oluşturduğu...” Yarg. 17. H.D. 04.12.2019 T. 2017/4770 E. 2019/11496 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴²³ “...destekten yoksun kalma nedeniyle tazminatın hesabında, pasif devrede de zararın oluşacağı ve bu zararın asgari ücret düzeyinde bir zarar olacağının kabulü gerektiği Dairemiz'in yerleşmiş içtihatlarındandır.” Yarg. 17. H.D. 04.12.2019 T. 2017/4770 E. 2019/11496 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴²⁴ **Gökcan**, s. 717; **Gökyayla**, Destek, s. 178; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi muhtemel ölüm sürelerinin tespitinde PMF yaşam tablosunu kullanmaktadır. (**Özge Okay Tekinsoy**, *AYİM*

C.S.O. 1980 ve T.R.H. 2010 tabloları da yaşam sürelerinin belirlenmesinde kullanılan diğer yöntemlerdir.⁴²⁵

Yargıtay Daireleri arasında yaşam tablolarının kullanımı yönünden uygulama birliği bulunmamaktadır. Yargıtay 21. Hukuk Dairesi⁴²⁶, 17. Hukuk Dairesi⁴²⁷ ve 4. Hukuk Dairesi⁴²⁸ P.M.F. yaşam tablosunu kullanırken 10. Hukuk Dairesi⁴²⁹ T.R.H. yaşam tablosunu kullanmaktadır.⁴³⁰

P.M.F. yaşam tablosu hazırlanış tarihi, ülkemizdeki yaşam sürelerini tam olarak yansıtmadığı⁴³¹ ve kadın erkek ayrımı yapılmaksızın tüm kişilerin yaşam sürelerini

Kararlarında Bedensel Zararların Tazmini, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C.1, Ankara 2016, s. 329-346, s. 336)

⁴²⁵ **Kaba**, s. 100; **Gökcan**, s. 718; **Tacın**, Destek, s. 135.

⁴²⁶ Yarg. 21. H.D.'nin temel görevi sosyal güvenlik hukukudur. Ayrıca “İş kazaları ve meslek hastalığından doğan maddi ve manevi tazminat davalarından kaynaklanan işveren ve işçi arasındaki rü'cu davaları ile, İş kazaları ve meslek hastalığından doğan maddi ve manevi tazminat istemiyle birlikte açılan işçilik alacaklarına ilişkin davalar sonucu verilen hüküm ve kararlar” ve “5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunundan kaynaklanan davalar” yönünden temyiz incelemesi yapmaktadır.

⁴²⁷ Yarg. 17. H.D.'nin temel görevi Trafik Kazaları (Tazminat – Sigorta) / Mercii tayinidir. Ayrıca “Trafik kazası sonucu oluşan maddi hasara ilişkin tazminat davaları sonucu verilen hüküm ve karar” yönünden temyiz incelemesi yapmaktadır.

⁴²⁸ Yarg. 4. H.D.'nin temel görevi haksız fiil tazminatıdır. Ayrıca “Trafik kazası sonucu oluşan cismani (bedensel) zarar ile ölüm nedeniyle destekten yoksun kalmadan kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davaları sonucu verilen hüküm ve kararlar” yönünden temyiz incelemesi yapmaktadır.

⁴²⁹ Yarg. 10. H.D.'nin temel görevi sosyal güvenlik hukukudur. Ayrıca “5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunundan kaynaklanan davalar” yönünden temyiz incelemesi yapmaktadır.

⁴³⁰ “...maddi tazminat hesabı yapılırken, bakiye ömrün tespitinde P.M.F. 1931 yaşam tablosu yerine; yerleşik içtihatlarla aykırı olacak şekilde TRH 2010 adlı başka bir tablo kullanılması hatalı olmuş ise de...” Yarg. 21. H.D. 25.11.2019 T. 2019/2028 E. 2019/7128 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “...destek ve davacı eş H...’nin muhtemel bakiye ömür sürelerinin PMF 1931 Yaşam Tablosu’na göre belirlenmesi... oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken...” Yarg. 17. H.D. 23.12.2019 T. 2019/194 E. 2019/12312 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 1989/4-586 esas, 1990/199 sayılı kararı ve Dairemizin yerleşik içtihatları gereği, PMF 1931 yaşam tablosu esas alınarak davacının muhtemel yaşam süresinin belirlendiği seçeneğe göre karar verilmesi gerekirken TRH 2010 yaşam tablosu esas alınarak yapılan hesaplama göre hüküm tesisi doğru değildir.” Yarg. 4. H.D. 06.11.2019 T. 2018/1250 E. 2019/5080 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “... gerçek zarar hesabı TRH 2010 yaşam tablosu esas alınarak yapılmalı, ... sonucuna göre karar verilmelidir.” Yarg. 10. H.D. 25.02.2019 T. 2016/14004 E. 2019/1579 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴³¹ **Çelik**, Ölüm Nedeni İle Destekten Yoksunluk, s. 132.

hayat gerçeklerine aykırı olarak eşit kabul ettiği için eleştirilmektedir.⁴³² T.R.H-2010 tablosu ise, 1927-2000 yılları arası nüfus sayım istatistikleri verilerine göre hazırlanması sebebi ile ülkemize daha uygun gözüküyor olsa da alınan tarih aralığının genişliği sebebi ile günümüze uygulandığında doğru sonuçlar vermeyeceği açıktır.⁴³³

Tablo.1. P.M.F. YAŞAM TABLOSU					
Yaş	Bakiye Ortalama Ömür	Yaş	Bakiye Ortalama Ömür	Yaş	Bakiye Ortalama Ömür
0	56.64	31	36.70	62	13.59
1	60.60	32	35.90	63	12.97
2	60.58	33	35.10	64	12.35
3	59.97	34	34.29	65	11.75
4	59.22	35	33.49	66	11.17
5	58.41	36	32.69	67	10.51
6	57.57	37	31.90	68	10.05
7	56.71	38	31.10	69	9.50
8	55.83	39	30.31	70	8.98
9	54.93	40	29.73	71	8.47
10	54.03	41	28.73	72	7.98
11	53.11	42	27.95	73	7.54
12	52.19	43	27.18	74	7.08
13	51.28	44	26.40	75	6.88
14	50.37	45	25.64	76	6.25
15	49.49	46	24.78	77	5.86
16	48.62	47	24.12	78	5.50
17	47.78	48	23.36	79	5.15
18	46.96	49	22.62	80	4.85
19	46.15	50	21.88	81	4.52
20	45.90	51	21.15	82	5.22
21	44.59	52	20.42	83	3.95
22	43.83	53	19.70	84	3.71
23	43.03	54	18.98	90	2.71
24	42.27	55	18.28	95	2.40
25	41.49	56	17.82	100	2.00
27	39.90	58	16.10	105	1.00
28	39.10	59	15.55		
29	38.32	60	14.89		
30	37.50	61	14.23		

⁴³² Güleç Uçakhan, s. 741.

⁴³³ Çelik, Ölüm Nedeni İle Destekten Yoksunluk, s. 133.

Tablo.2.**TRH – 2010 YAŞAM TABLOSU**

Yaş	Erkek	Kadın	Yaş	Erkek	Kadın	Yaş	Erkek	Kadın
0	71,93	78,02	33	41,58	46,06	66	13,37	15,85
1	72,35	77,66	34	40,62	45,08	67	12,72	15,08
2	71,42	76,68	35	39,67	44,1	68	12,08	14,32
3	70,47	75,7	36	38,72	43,12	69	11,47	13,58
4	69,52	74,72	37	37,77	42,15	70	10,87	12,87
5	68,57	73,73	38	36,81	41,17	71	10,29	12,18
6	67,6	72,74	39	35,87	40,2	72	9,73	11,51
7	66,63	71,75	40	34,93	39,23	73	9,2	10,85
8	65,66	70,76	41	33,99	38,26	74	8,68	10,22
9	64,68	69,76	42	33,05	37,3	75	8,17	9,62
10	63,7	68,77	43	32,12	36,34	76	7,69	9,05
11	62,72	67,78	44	31,19	35,38	77	7,24	8,51
12	61,74	66,78	45	30,27	34,43	78	6,81	8
13	60,76	65,79	46	29,36	33,48	79	6,4	7,5
14	59,78	64,79	47	28,46	32,54	80	5,99	7,01
15	58,8	63,8	48	27,56	31,6	81	5,59	6,55
16	57,84	62,81	49	26,67	30,67	82	5,23	6,12
17	56,87	61,82	50	25,79	29,74	83	4,9	5,71
18	55,91	60,83	51	24,93	28,82	84	4,57	5,32
19	54,95	59,84	52	24,06	27,9	85	4,25	4,93
20	53,99	58,85	53	23,21	26,98	86	3,93	4,54
21	53,04	57,86	54	22,37	26,08	87	3,64	4,2
22	52,09	56,88	55	21,54	25,18	88	3,37	3,88
23	51,14	55,89	56	20,74	24,29	89	3,12	3,59
24	50,19	54,9	57	19,94	23,4	90	2,9	3,29
25	49,24	53,92	58	19,15	22,52	91	2,66	2,97
26	48,28	52,93	59	18,38	21,65	92	2,39	2,64
27	47,33	51,95	60	17,62	20,79	93	2,1	2,32
28	46,37	50,97	61	16,88	19,94	94	1,8	1,99
29	45,41	49,98	62	16,14	19,09	95	1,55	1,67
30	44,45	49	63	15,42	18,26	96	1,4	1,36
31	43,5	48,02	64	14,72	17,43	97	1,23	1,05
32	42,54	47,04	65	14,04	16,63			

C. İhtiyaç Süresi

Destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilebilmesi için destek görenin bakım ihtiyacı içinde ya da içine düşecek olması gereklidir.⁴³⁴ Zarar tespit edilirken destek görenin ne kadar süre ile destekten yoksun kalacağını belirlenmesi önemlidir. Buna rağmen ihtiyaç süresi için kesin kriterler koymak mümkün değildir.⁴³⁵ Bakım ihtiyacı kişilere ve destek ilişkilerine göre değişiklik göstereceğinden her somut olay ayrı incelenerek hesaplamaların yapılması gerekir.⁴³⁶

Destek süresi hiçbir zaman destek veya destek görenin yaşam sürelerinden uzun olmayacaktır.⁴³⁷ İhtiyaç süresinin üst sınırı, destek görenin muhtemel yaşam süresidir.⁴³⁸ Destek görenin bakım ihtiyacı ya belirli bir süre için ya da yaşam süresi boyunca olacaktır.⁴³⁹ Destekten yoksun kalan destek görenin ihtiyaç süresi hayatı boyunca devam edecekse, ortalama yaşam sürelerinin tespiti için kullanılan tablolar yardımı ile yaşam süresi belirlenecektir.⁴⁴⁰ Ancak destekten yoksun kalma tazminatı için açılan davadan sonra veya dava devam ederken davacının ölmesi halinde bakım ihtiyacı süresi davacının öldüğü tarihe kadar hesaplanacaktır.⁴⁴¹

1. Eşler Yönünden

Sağ kalan eşin bakım ihtiyacı kural olarak ölen eşin bakiye ömrünü geçmemek kaydı ile yaşamının sonuna kadar devam eder.⁴⁴² Bakım ihtiyacının belirlenmesinde

⁴³⁴ **Kaba**, s. 104.

⁴³⁵ **Gökyayla**, Destek, s. 179.

⁴³⁶ **Gökyayla**, Destek, s. 179, 180; **Kaba**, s. 104.

⁴³⁷ **Eren**, Genel Hükümler, s. 760.

⁴³⁸ **Antalya**, s. 484.

⁴³⁹ **Narter**, Destek, s. 95.

⁴⁴⁰ **Kaba**, s. 104.

⁴⁴¹ “Davacılar N... C...’in dava açıldıktan sonra 27/03/2004 gününde öldüğü yargılama aşamasında anlaşılmıştır. Davacılar N...C... öldüğü güne kadar destekten yoksun kaldığından bu davacı yönünden destekten yoksun kalma tazminatının ölüm tarihine kadar hesaplanması gerekir. Adı geçen için ölüm gününden sonraki süreyi de kapsayacak biçimde 12/01/2012 tarihine kadar 10 yıl süreyle destekten yoksun kaldığı benimsenerek tazminata hükmedilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmektedir.” Yarg. 4. H.D. 25.01.2007 T. 2006/2822 E. 2007/556 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁴² **Güneren**, s. 1112; **Narter**, Destek, s. 95; “...ölen sigortalının 1972 davacı eşin ise 1969 doğumlu oldukları dosya içerisindeki bilgi ve belgelerden anlaşılmaktadır. Yaşça büyük olan

sağ kalan eşin yaşı, çocuk sayısı, çalışıp çalışmadığı, eğitim durumu, fiziki ve sosyal yapısı, evlenme ihtimali gibi çeşitli faktörler göz önünde bulundurulur.⁴⁴³

Dul kalan eş ister erkek ister kadın olsun, ölmesi ya da yeniden evlenmesi durumunda ihtiyaç süresi desteğin ölüm tarihi ile ölüm ya da ikinci evliliğin yapıldığı tarih arasındaki dönemdir.⁴⁴⁴ Ancak dava henüz sonuçlanmadan yapılan ikinci evlilik haklı nedenle ve muvazaa olmadan kısa sürede sonlanacak olursa kısa süren evlilik hesaplama dışında bırakılarak dul eşin ihtiyaç süresine göre tazminat belirlenecektir.⁴⁴⁵

Boşanma davası devam ederken eşlerden birinin ölmesi üzerine destekten yoksun kalma tazminatı davası açılmış ise, bu davanın kesinleşmesine kadar geçen süre için eşlerin ihtiyaç süresinin devam ettiği kabul edilecektir.⁴⁴⁶ Çünkü boşanma davası devam etse de kanuni bakım ilişkisi devam etmektedir.⁴⁴⁷

Destekten yoksun kalan kişinin kadın ya da erkek olmasına göre farklı uygulamalar ve bakım ihtiyaç süreleri belirlenmektedir. Sağ kalan destek görenin erkek olması halinde tazminat hesabı ihtiyacın devamı süresince hesaplanacaktır.⁴⁴⁸ Genellikle erkeğin zararı kadının ölmesi ile ev işlerinin görülmesinden yoksun kalma şeklinde gerçekleştiği için erkeğin yeniden evlenmesi ile bu yoksunluk son bulacaktır.⁴⁴⁹

eşin bakiye yaşam süresinin sigortalıdan daha kısa olacağı ortadadır. Bu duruma göre de davacı eşin kendi yaşam süresinden daha uzun bir süre destekten yararlanacağını kabulü ile maddi tazminatının hesaplanmasının hatılı olduğu ortadadır.” Yarg. 21. H.D. 26.05.2015 T. 2014/22416 E. 2015/12011 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁴³ **Antalya**, s. 484; **Kaba**, s. 105; **Gökyayla**, Destek, s. 180, 181.

⁴⁴⁴ **Antalya**, s. 484, 485; **Gökyayla**, Destek, s. 184; “...davacı eşin evlenmesi gibi eylemli olarak bakım ihtiyacı son bulmuşsa, destekten yoksun kalma tazminatı evlenme tarihine kadar hesaplanır.” Yarg. 17. H.D. 21.10.2019 T. 2017/2656 E. 2019/9725 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁴⁵ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 140.

⁴⁴⁶ **Kaba**, s. 107.

⁴⁴⁷ **Gökyayla**, Destek, s. 184.

⁴⁴⁸ **Tacın**, Destek, s. 139.

⁴⁴⁹ **Güneren**, s. 1112; **Gökyayla**, Destek, s. 184.

Erkeğin yaşı ya da fiziki imkânsızlık sebebiyle çalışmıyor olması hallerinde, kadının bakım gücünden erkeğin mahrum kalması söz konusu olabilmektedir.⁴⁵⁰ Bu gibi durumlarda kadının muhtemel yaşam süresi boyunca kocasına bakacağı kabul edilmektedir.⁴⁵¹

Erkeğin yeniden evlenme ihtimali kadına göre daha fazladır.⁴⁵² Tazminat miktarı belirlenirken destek görenin erkek olması halinde evlenme şansı ihtiyaç süresinin belirlenmesinde değil zararın belirlenmesinde göz önünde bulundurulur.⁴⁵³ Kadınlarda ise, evlenme şansı ihtiyaç süresi tayin edilirken önem arz eder.⁴⁵⁴

Destekten yoksun kalan kadının ihtiyaç süresi belirlenirken yaşı, çocuğu, mesleği ve yeniden evlenme ihtimali önemlidir.⁴⁵⁵ Kadının yaşı, yeniden evlenme ve çalışma olasılığını doğrudan etkilemektedir. Kadın eğer yaşlı ise, tekrar evlenme veya çalışma ihtimali düşeceği için ihtiyaç süresi yaşamı boyunca devam edecektir. Bununla birlikte, sağ kalan eşin genç ve çocuksuz olması durumunda yeniden evlenme ihtimali yüksek olacağından bakım ihtiyacı süresinin kısılacağı ve bu oranda tazminat miktarından indirim yapılacağı kabul edilmektedir.⁴⁵⁶ Evlenme ihtimali sebebine dayanarak yapılacak indirimler, hükme esas alınacak en yakın tarihli aktüerya raporunun düzenlendiği tarihteki davacı eşin yaşına göre belirlenmelidir.⁴⁵⁷

⁴⁵⁰ **Tacın**, Destek, s. 139.

⁴⁵¹ **Gökyayla**, Destek, s. 184.

⁴⁵² **Güneren**, s. 1112; “Yaşam görgülerine göre dul erkeğin evlenme ihtimali dul kadınıkinden daha fazla olduğu gerçeği, davacının yaşadığı çevre, çocuklarının sayısı ve yaşları sosyal ve ekonomik durum dikkate alınarak dul erkek için makul, hakkaniyete ve hayatın geçeklerine uygun oranda bir evlenme indiriminin uygulanması gerekir.” Yarg. 17. H.D. 08.10.2015 T. 2014/2768 E. 2015/10294 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁵³ **Tacın**, Destek, s. 139; **Gökyayla**, Destek, s. 184.

⁴⁵⁴ **Gökyayla**, Destek, s. 184.

⁴⁵⁵ **Eren**, Genel Hükümler, s. 761; **Gökcan**, s. 722; **Tacın**, Destek, s. 140.

⁴⁵⁶ **Güneren**, s. 1112; **Kaba**, s. 106.

⁴⁵⁷ “Hükme esas alınan aktüerya raporunda; sağ kalan eş davacı F...’nın olay tarihinde 23 yaşında olduğu belirtilerek AYİM tablosuna göre %40 evlenme ihtimali bulunduğu, iki küçük çocuğu nedeniyle %10 tenzil yapıldığında %30 evlenme ihtimali indirimi yapılması gerektiği belirtilmiştir. Oysa, davacı eş aktüerya raporunun tanzimi tarihinde 28 yaşında olup AYİM tablosuna göre evlenme ihtimali %27 olup, iki küçük çocuğu nedeniyle %10 tenzil yapıldığında eşin %17 evlenme ihtimalinin olduğu kabul edilerek hesaplama yapılması gerekirdi. Mahkemece, davacı eşin evlenme ihtimalinin belirlenmesinde, riziko tarihindeki yaşını esas alan

Yeniden evlenen eş, bakım ihtiyacının halen devam ettiğini kanıtlaması halinde yeniden evlenmesine rağmen ihtiyacı oranında tazminata hak kazanacaktır.⁴⁵⁸ Çünkü destekten yoksun kalma tazminatı ile amaçlanan, destek görenin destek ölmeden önceki sosyal hayat seviyesinin desteğin ölümü ile kaybedilmesi üzerine oluşan zararın tazminidir.⁴⁵⁹ Eski hayat düzeyine ulaşamayan eşin tazminat talep etme hakkı eksik kalan kısım ile sınırlı olarak devam etmektedir.⁴⁶⁰

Destekten yoksun kalan kadının gayri resmi olarak başka bir erkekle hayatını devam ettirmesi halinde bakım ihtiyacının ortadan kalktığı söylenemez.⁴⁶¹ Çünkü gayri resmi birliktelikler evlilikler gibi eşlere güvence sağlamayacaktır.⁴⁶²

Destekten yoksun kalan kadın, desteğinin ölümünden sonra çalışmaya başlamış ve bakım gücüne ulaşmış ise, destekten yoksun kalma tazminatı talep edemeyecektir. Ancak çalışıyor olmasına rağmen eşinin sağ olduğu dönemdeki hayat seviyesine ulaşamaması halinde aradaki farkı talep edebilecektir.⁴⁶³ Desteği hayatta iken çalışmayan bir kadının ölüm gerçekleştikten sonra çalışarak eski hayat seviyesini devam ettirme durumu olsa bile kural olarak çalışma zorunluluğu yoktur.⁴⁶⁴ Ancak

bilirkişi raporu benimsenerek yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 23.02.2015 T. 2013/1594 E. 2015/3262 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁵⁸ **Gökcan**, s. 722; **Kaba**, s. 104; **Gökyayla**, Destek, s. 181.

⁴⁵⁹ “Eğer ölenin eylemli olarak baktığı davacı, ölüm yüzünden bu bakımın sağladığı yaşama düzeyinin altına düşmüş olursa, ihtiyaç bulunma koşulu gerçekleşmiş sayılır.” Yarg. 17. H.D. 09.10.2019 T. 2017/587 E. 2019/9193 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁶⁰ **Kaba**, s. 106; **Tacın**, Destek, s. 140; “Dul eş dava bitmeden evlenmişse, destek tazminatı, önceki eşinin ölüm tarihi ile yeniden evlenme tarihi arasındaki süreye göre hesaplanması gerekir. Çünkü yeniden evlenmekle yeni bir destek bulunduğu kabul edilmektedir. Şu kadar ki, ölen eşinin gelir durumuna oranla, yeni eşinin geliri daha düşükse, aradaki farkın tazminat olarak ödenmesi gerekir.” Y.H.G.K. 02.02.2011 T. 2010/4-712 E. 2011/4 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁶¹ **Gökyayla**, Destek, s. 182; **Güneren**, s. 1113; **Gökcan**, s. 722.

⁴⁶² “Dul kalan kadın, kocası öldükten sonra gayri resmi olarak başka bir erkekle beraber yaşıyorsa her zaman bakım ihtiyacının ortadan kalktığı söylenemez. Zira nikahsız birleşmeler, tam bir güvence teşkil etmez. Somut olayda davacı kadının nikahsız olarak bir arada yaşadığı erkeğin bir kadınla resmi nikahla evli olması ve iki çocuğunun bulunması karşısında davacı kadının böyle bir kişi ile beraber yaşamasının bakım ihtiyacının sona erdiğinin kabulünü gerektirmez. Dairemizin giderek Yargıtay’ın oturmuş görüşleri de bu yöndedir.” Yarg. 21. H.D. 28.10.2010 T. 2009/8056 E. 2010/10541 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁶³ **Tacın**, Destek, s. 142.

⁴⁶⁴ **Gökyayla**, Destek, s. 182; **Tacın**, Destek, s. 142.

desteğin ölümünün gerçekleşmesinden sonra kadının çalışmaya başlamış olması halinde tazminat hesabında bu durum göz önünde bulundurulacaktır.⁴⁶⁵

Mahkemece eşin bakiye ömür süresi üzerinden tazminata karar verildikten sonra dul eşin evlenmesi üzerine davalılar ödedikleri tazminatın dul eşin evlendiği tarihten sonraki bölümüne ilişkin kısmını geri talep edemeyeceklerdir.⁴⁶⁶ Aynı zamanda bu durum yargılamanın yenilenmesi sebebi de olmayacaktır.⁴⁶⁷

2. Çocuklar Yönünden

Eşlerin birbirlerine destek olma durumlarından farklı olarak çocuklarına olan destekleri yaşam boyunca sürmez.⁴⁶⁸ Destekten yoksun kalan çocukların bakım ihtiyacı, desteğin ölümünden başlayarak kendi bakım ve ihtiyaçlarını karşılayacakları zamana kadar devam eder.⁴⁶⁹

Engelli çocuklarda bakım ihtiyacı destek gören çocuğun ömrü boyunca devam edeceği için destek ilişkisi de destek olan ana veya babanın yaşam süreleri kadardır.⁴⁷⁰ Üvey evlatların ve evlilik dışı ilişkiden doğmuş çocukların destekten yoksun kalma tazminatı bakımından öz çocuklarından farkı yoktur.⁴⁷¹

Yargıtay kararları ile şekillenen destek sürelerinin tespitinde, küçük çocukların bakım ihtiyacından ne zaman kurtulacağını tayin etmek için çocuğun yaşadığı yörenin, sosyal çevresinin, çocuğun özelliklerinin, cinsiyetinin, ailenin sosyal ve ekonomik durumunun tespit edilmesi gereklidir. Ayrıca destek ölmeseydi, ne kadar süre ile destek olacak idiyse bu sürenin destek süresi olarak kabul edilmesi, ana-babaya

⁴⁶⁵ **Gökyayla**, Destek, s. 182; **Kaba**, s. 107.

⁴⁶⁶ **Tacın**, Destek, s. 140.

⁴⁶⁷ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 140.

⁴⁶⁸ **Kaba**, s. 108.

⁴⁶⁹ **Gökyayla**, Destek, s. 185; **Tacın**, Destek, s. 142; **Antalya**, s. 485.

⁴⁷⁰ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 61; **Kaba**, s. 108, 110.

⁴⁷¹ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 62; **Eren**, Genel Hükümler, s. 756.

yardımda, onların yaşama süreleri; çocuklara yardımda ise, çocukların çalışmaya başlama süresinin esas alınması gerektiği Yargıtay tarafından kabul edilmektedir.⁴⁷²

Çocukların kız veya erkek olmalarına, yükseköğrenim yapıp yapmamalarına göre farklı sürelerin kabul edilmesi ile amaçlanan, çocukların geçimlerini sağlama yaşının somutlaştırılmaya çalışılmasıdır. Çünkü bakım ihtiyacı yaşam sürelerinin sonuna kadar değil çocukların kendi olanakları ile geçimlerini sağlayıncaya kadar geçecek süredir.⁴⁷³ Bu nedenle desteğini yitiren çocuk 25 yaşını doldurmasına rağmen halen eğitimi devam ettiriyorsa veya eğitimi tamamlamasına rağmen ücretli bir işte çalışma imkânı bulamamış ise, bakım ihtiyacının halen devam ettiği kabul edilmelidir.⁴⁷⁴

Desteğin ölüm tarihinde henüz doğmamış olan ceninin dahi sağ ve tam doğmak koşulu ile doğum tarihinden itibaren destekten yoksun kalma tazminatı talep hakkı vardır.⁴⁷⁵ Ayrıca evlat edinilmiş ya da üvey çocuklara da sürekli ve düzenli bakıldığının kanıtlanması şartı ile destek olduğu kabul edilmektedir.⁴⁷⁶

⁴⁷² **Gökyayla**, Destek, s. 185; **Tacın**, Destek, s. 142, 143; “Desteğin, küçük çocuklarının bakım ihtiyacından ne zaman kurtulacağını tayin etmek çocuğun yaşadığı yöreye, sosyal çevreye, çocuğun özelliklerine, cinsiyetine, ailenin sosyal ve ekonomik durumuna göre değişmektedir. Hakim, her somut olayda, destek ölmeseydi, ne kadar süre ile destek olacak idiyse bu süreyi destek süresi olarak kabul eder. Ana-babaya yardımda, onların yaşama süreleri; çocuklara yardımda ise, çocukların çalışmaya başlama süresi esas alınır.” Yarg. 17. H.D. 21.10.2019 tarih, 2017/908 E. 2019/9678 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁷³ **Süzek**, s. 383; **Sümer**, s. 232; “...yetişkin ve geçimini sağlaması gereken çocuklar yönünden destek tazminatının istenmesi olanaklı değildir.” Yarg. 17. H.D. 08.10.2015 T. 2014/2768 E. 2015/10294 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁷⁴ **Tacın**, Destek, s. 145.

⁴⁷⁵ **Yaşar**, s. 75; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1179; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 121; **Kaba**, s. 108; **Antalya**, s. 485; “...olay anında cenin olup, sağ olarak doğduğu anlaşılan F... K... yönünden “babanın ölümü anında henüz doğmamış olması nedeniyle manevi yönden yıpranmayacağı” gerekçesiyle manevi tazminat istemi reddedilmiştir. Oysa, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 28.maddesindeki “Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer. Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.” hükmünden hak ehliyetinin sağ doğmak koşuluyla ana rahmine düştüğü andan itibaren kazanıldığı anlaşılmaktadır. F...’ın sağ olarak doğduğu, hak ehliyetine sahip bir birey olarak babasını hiç görememekten dolayı manevi acı ve üzüntü duymamasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu düşünüldüğünde bir miktar manevi tazminata karar verilmesi gerekirken, mahkemece yanlışlıklarla değerlendirme ile bu davacı yönünden manevi tazminat isteminin reddedilmesi doğru değildir.” Yarg. 21. H.D. 23.09.2013 T. 2012/15996 E. 2013/14674 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁷⁶ **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 121; **Eren**, Genel Hükümler, s. 756; **Kaba**, s. 110, 111.

3. Ana-Baba Yönünden

Destekten yoksun kalan ana ve babanın destek ihtiyaç süreleri, kendilerine destek olan çocuklarının ölüm tarihi itibari ile başlayıp kendi bakiye ömürleri sonuna kadar devam edecektir.⁴⁷⁷ Ancak çocukları tarafından bakılan ana ve babanın bakım ihtiyaçlarının ilerleyen zamanda ortadan kalkma durumu olması halinde bakım süresinin sonu, belirlenecek bu tarihtir.⁴⁷⁸ Benzer şekilde ana ve babanın bakiye ömür sürelerini tamamlamalarını engelleyecek ciddi sağlık sorunlarının olması, muhtemel yaşam sürelerinin kısalmasına sebep olacaktır.⁴⁷⁹

Ölüm tarihi itibari ile çocuk henüz bakım gücüne sahip olmayabilir. Farazi destek ilişkisinin olduğu bu gibi durumlarda, destek çocuğun bakım gücüne sahip olacağı tarih ile ana ve babanın ihtiyaç içine düşecekleri tarihten hangisi daha sonra ise, destek ilişkisi o tarihte başlayacaktır. İhtiyaç süresi, ana ve babanın bakiye ömür sürelerinin sonuna kadar devam edecektir.⁴⁸⁰

Destegın ölümünden sonra ana ve babasının ölmesi durumunda destek zararı için belirlenecek süre, destegın ölüm tarihi ile ana ve babasının ölüm tarihi arasındaki zaman dilimidir.⁴⁸¹ Ana ve babanın bakiye ömür süreleri üzerinden hesaplama yapmak doğru olmayacaktır.⁴⁸²

⁴⁷⁷ **Antalya**, s. 485; **Güneren**, s. 1114; **Gökyayla**, Destek, s. 189; **Gökcan**, s. 726; **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 143; **Kaba**, s. 108; **Kılıçoğlu**, s. 38; **Tacın**, Destek, s. 145.

⁴⁷⁸ **Gökyayla**, Destek, s. 190; **Kaba**, s. 108; **Antalya**, s. 485.

⁴⁷⁹ **Kaba**, s. 108.

⁴⁸⁰ **Gökyayla**, Destek, s. 190; **Tacın**, Destek, s. 145.

⁴⁸¹ **Güneren**, s. 1114; “Davacılar N... C...’in dava açıldıktan sonra 27/03/2004 gününde öldüğü yargılama aşamasında anlaşılmıştır. Davacılar N...C... öldüğü güne kadar destekten yoksun kaldığından bu davacı yönünden destekten yoksun kalma tazminatının ölüm tarihine kadar hesaplanması gerekir. Adı geçen için ölüm gününden sonraki süreyi de kapsayacak biçimde 12/01/2012 tarihine kadar 10 yıl süreyle destekten yoksun kaldığı benimsenerek tazminata hükmedilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmektedir.” Yarg. 4. H.D. 25.01.2007 T. 2006/2822 E. 2007/556 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁸² “Davacının yaşadığı süreyle destek altında bulunacağı, ölümle birlikte destegın de sona ereceği açıktır. Oysa hükme esas alınan hesap bilirkişi raporunda 10.01.2013 ölüm tarihini geçer biçimde 17.06.2017 tarihine kadar hesap yapılarak ölümden sonra da destegın sürdüğünün kabul edildiği görülmektedir. Hal böyle olunca ölümden sonra destek zararı yapan hesap raporunun hükme esas alınmasının isabetsiz olduğu ortadadır.” Yarg. 21. H.D. 27.05.2014 T. 2014/5233 E. 2014/11411 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

4. Nişanlılar Yönünden

Nişanlanma ile birlikte nişanlılara bakım yükümlülüğü doğmasa bile nişanlının ölümü ile sağ kalan nişanlı, gelecekteki müstakbel eşinin desteğinden yoksun kalmaktadır. Bu sebeple ölen nişanlı farazi destek olarak kabul edilmektedir.⁴⁸³

Eşlerin birbirlerine destek olma süreleri ve tazminatın hesaplanmasındaki esaslar nişanlılar için de geçerlidir.⁴⁸⁴ Ancak eşlerden farklı olarak geride kalan nişanlının evlenme olasılığı fazla olacağından tazminat miktarında indirim de bu doğrultuda fazla olacaktır.⁴⁸⁵

Destekten yoksun kalan nişanlının bakım ihtiyacı süresi, eşlerde veya ana ve babada olduğu gibi ölüm tarihi itibari ile başlamayacaktır.⁴⁸⁶ Destek ile destek gören nişanlının muhtemel evlenecekleri tarihten itibaren ihtiyaç süresinin başlayacağı kabul edilmektedir.⁴⁸⁷

Hayatta kalan nişanlı, desteğin ölümünden sonra evlenirse ya da bakım ihtiyacı çalışmaya başlaması ile birlikte sona ererse, destekten yoksun kalma tazminatı talep edemeyecektir.⁴⁸⁸

5. Kardeşler Yönünden

Kardeşler arasında fiili bir bakım ilişkisi kurulması halinde hayatta kalan ve destek gören kardeşin destekten yoksun kalma tazminatı talep etme hakkı

⁴⁸³ **Koçoğlu**, s. 195; **Güneren**, s. 1062; **Oğuzman/Öz**, s. 106; **Yaşar**, s. 93; “...nişanlı kişinin kural olarak nişanlısı ile evleneceği ve destek alacağı farazi olarak kabul edilmektedir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda da somut olayın özellikleri, tarafların konumları dikkate alınarak davacı nişanlının destek zararı doğru olarak belirlenmiştir.” Yarg. 11. H.D. 06.12.2011 T. 2011/13091 E. 2011/16509 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁸⁴ **Gökcan**, s. 726; **Yaşar**, s. 94.

⁴⁸⁵ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 60; **Güneren**, s. 726; **Gökyayla**, Destek, s. 190; **Tacın**, Destek, s. 146; “Davacı D..., desteğin nişanlısıdır. Kaza tarihinde 23 yaşında ve üniversite öğrencisidir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda her ne kadar davacının evlenme şansının % 40 olacağı kabul edilmiş ise de, davacının yaşı ve henüz nişanlı olması nedeni ile, belirlenen bu oran düşüktür. Mahkemece, evlenme şansının yeniden takdiri ile alınacak ek rapor sonucuna göre karar verilmesi gerekir.” Yarg. 17. H.D. 25.01.2011 T. 2010/9784 E. 2011/389 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁸⁶ **Gökyayla**, Destek, s. 190.

⁴⁸⁷ **Gökyayla**, Destek, s. 190; **Kaba**, s. 105; **Tacın**, Destek, s. 147.

⁴⁸⁸ **Kaba**, s. 105.

bulunmaktadır.⁴⁸⁹ Kardeşlerin desteklenen sıfatı kazanıp kazanamayacağı fiilen ve devamlı bir destek ilişkisinin varlığı ve ölen kardeşinin desteği olmaması durumunda destek gören kardeşin yoksulluğa düşüp düşmeyeceğine göre belirlenecektir.⁴⁹⁰

Fiili destek ilişkisinin kurulamadığı farazi destek hallerinde, ispat edilmesi gereken, fiili destek ilişkisinden farklı olarak destek olacak kardeşin ileride refah bir hayatının olacağı ve hayatta kalan kardeşin bakım ihtiyacının ortaya çıkacağı hususudur.⁴⁹¹ Böyle bir durumda ihtiyaç süresi ölen kardeşin refah hayata ulaşacağı tarih ya da hayatta kalan kardeşin bakım ihtiyacının ortaya çıktığı tarihten itibaren başlayacaktır.⁴⁹²

Fiili destek ilişkisi kurulan kardeşler arasında ihtiyaç süresi destek olan kardeşin ölüm tarihinden itibaren başlayacaktır.⁴⁹³ İhtiyaç süresi, sağ kalan kardeşin kız kardeş olması halinde evlendiği tarih, erkek kardeş olması halinde ise çalışmaya başladığı tarih ile son bulacaktır.⁴⁹⁴ Kız kardeşin evlenmeden önce de bakım ihtiyacının son bulmasını sağlayacak hayat seviyesine ulaşması halinde yine ihtiyaç süresi son bulacaktır.⁴⁹⁵

Engelli kardeşin ölen kardeşi yönünden ana ve babası sağ olsa bile destekten yoksun kalması mümkündür. Destekten yoksun kalan kardeşin engel hali hayatı

⁴⁸⁹ **Süzek**, s. 384.

⁴⁹⁰ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 17; **Çelik Ahmet Çelik**, “Kardeşlerin Destekliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1180; “...tüm dosya kapsamından müteveffanın kardeşine düzenli ve eylemli maddi anlamda bir katkısı bulunup, bulunmadığı, müteveffa Ö...’ın yardım etmediği takdirde kardeşinin yoksulluğa düşeceği, kardeşin müteveffanın desteğine ihtiyaç halinde olduğu ispatlanamadığından, davacı kardeş Ö...’ın destekten yoksun kalma tazminatı isteminin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davacı Ö... için destek tazminatı isteminin kabulü doğru görülmeyp bozma nedeni yapılmıştır.” Yarg. 17. H.D. 26.06.2019 T. 2016/18654 E. 2019/7871 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁴⁹¹ **Gökyayla**, Destek, s. 190, 191; **Tacın**, Destek, s. 146.

⁴⁹² **Kaba**, s. 111; **Gökyayla**, Destek, s. 191.

⁴⁹³ **Tacın**, Destek, s. 146; **Kaba**, s. 111.

⁴⁹⁴ **Gökyayla**, Destek, s. 191; **Kaba**, s. 111.

⁴⁹⁵ **Gökyayla**, Destek, s. 191.

boyunca devam edecek ise, bakım ihtiyacı desteğin bakiye ömür tarihinden uzun olmamak koşulu ile yaşam süresi kadardır.⁴⁹⁶

6. Birlikte Yaşayanlar Yönünden

Destek kavramı gerçek destekte hukuki bir ilişkiyi değil, fiili durumu ifade etmesi sebebi ile evli olunması ya da evlilik dışı birliktelik yaşanması birbirlerine destek olmaları yönünden önem arz etmez.⁴⁹⁷ Düzenli ve devamlı, birlikte yaşama ve destek olma kararlığı olan birlikteliklerin ispat edilmesi halinde, birlikte yaşayanların destekten yoksun kalma tazminatı talep etmesi mümkündür.⁴⁹⁸

Birlikte yaşayan kişiler fiili destek ilişkisi içinde oldukları için ihtiyaç süresi de desteğin ölümü ile birlikte başlayacaktır.⁴⁹⁹ Eşlerde olduğu gibi, sağ kalan destek görenin bakım ihtiyacı ölen desteğin bakiye ömrünü geçmemek kaydı ile yaşamının sonuna kadar devam edecektir.⁵⁰⁰

⁴⁹⁶ **Yaşar**, s. 98; **Çelik Ahmet Çelik**, “Kardeşlerin Destekliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020; **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 144.

⁴⁹⁷ **Güneren**, s. 1061; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1179; **Yaşar**, s. 68.

⁴⁹⁸ **Süzek**, s. 381; **Eren**, Genel Hükümler, s. 757; **Gürsoy**, s. 151.

⁴⁹⁹ **Tacın**, Destek, s. 147.

⁵⁰⁰ **Güneren**, s. 1112; **Narter**, Destek, s. 95; **Gökcan**, s. 708; **Yaşar**, s. 69; “...ölen sigortalının 1972 davacı eşin ise 1969 doğumlu oldukları dosya içerisindeki bilgi ve belgelerden anlaşılmaktadır. Yaşça büyük olan eşin bakiye yaşam süresinin sigortalıdan daha kısa olacağı ortadadır. Bu duruma göre de davacı eşin kendi yaşam süresinden daha uzun bir süre destekten yararlanacağına kabulü ile maddi tazminatının hesaplanmasının hatılı olduğu ortadadır.” Yarg. 21. H.D. 26.05.2015 T. 2014/22416 E. 2015/12011 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

IV. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATINDA İNDİRİMLER

A. Hayatta Kalan Eşin Yeniden Evlenme İhtimali

1. Genel Olarak

Destekten yoksun kalma tazminatının şartlarından olan bakım ihtiyacının sağ kalan eşin yeniden evlenmesi ile birlikte ortadan kalkacağı genel olarak kabul edilmektedir.⁵⁰¹ Hakkaniyet gereği dava devam ederken evlilik gerçekleşmemiş olsa dahi yeniden evlenme ihtimalinin, tazminatın belirlenmesinde göz önünde bulundurulması ve belirlenecek tazminattan indirim yapılması gereklidir.⁵⁰²

Evlenme ihtimali, sağ kalan eşin erkek ya da kadın olması fark etmeksizin yaşı, cinsiyeti, çocuk sayısı, sağlık durumu, eğitim ve öğretimi, kişiliği, maddi durumu, aile bağları, fiziksel durumu ile ülke şartları ve yöresel koşullar gibi birçok faktör değerlendirilip gerektiğinde uzman bilirkişilerden yararlanılarak belirlenecektir.⁵⁰³

Kadınların yeniden evlenme ihtimallerinin erkeklerin yeniden evlenme ihtimallerine göre daha düşük olduğu kabul edilmektedir.⁵⁰⁴ Hatta kadınların aksine

⁵⁰¹ **Güneren**, s. 1126; **Tacın**, Destek, s. 148; **Eren**, Genel Hükümler, s. 488; **Yaşar**, s. 98.

⁵⁰² **Kaba**, s. 132, 133; **Tacın**, Destek, s. 148; **Balcı**, s. 605; **Eren**, Genel Hükümler, s. 488; “...hesaplama yapılırken, destekten yoksun kalan eşin yeniden evlenme olasılığı, zararı azaltan durumlardan sayılmakta, olasılığın oranına göre tazminattan indirim yapılması gerekmektedir.” Y.H.G.K. 01.10.2019 T. 2017/17-2038 E. 2019/979 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁰³ **Eren**, Genel Hükümler, s. 488; **Narter**, Destek, s. 96; **Tacın**, Destek, s. 148; **Güleç Uçakhan**, s. 748; **Gökyayla**, Destek, s. 222; **Öztürkler**, s. 60; **Nurten Fidan**, *Cismani Zararlara İlişkin 21. Hukuk Dairesinin Görüşleri*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016, s. 207-214, s. 210; “Dul kalan eşin yeniden evlenme şansının belirlenmesinde aile bağlarına, sosyal ve ekonomik durumuna, kişiliğine, çocuk sayısına, ülke şartlarına ve yörenin töresel koşullarına bakılarak bir sonuca varılması gerekir. Bu hususta, gerektiğinde konusunun uzmanı bilirkişilerin görüş ve düşüncesine de başvurulabilir.” Y.H.G.K.02.02.2011 T. 2010/4-712 E. 2011/4 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Y.H.G.K. 01.10.2019 T. 2017/17-2038 E. 2019/979 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁰⁴ “Yaşam görgülerine göre dul erkeğin evlenme ihtimali dul kadınınkinden daha fazla olduğu gerçeği, davacının yaşadığı çevre, çocuklarının sayısı ve yaşları sosyal ve ekonomik durum dikkate alınarak dul erkek için makul, hakkaniyete ve hayatın geçeklerine uygun oranda bir evlenme indiriminin uygulanması gerekir.” Yarg. 17. H.D. 08.10.2015 T. 2014/2768 E. 2015/10294 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

ileri yaşlarda olan erkeklerin dahi bakım ihtiyaçları sebebi ile evlenme ihtimallerinin daha fazla olduğu görülmektedir.⁵⁰⁵ Kadın ya da erkek fark etmeksizin engelli çocuğu olan kişilerin yeniden evlenme ihtimalleri ise, çocuksuz ya da engelli olmayan çocuklu kişilere göre daha düşük olacaktır.⁵⁰⁶

Destekten yoksun kalan sağ eşin yeniden evlenme ihtimali belirlenirken, olay tarihindeki yaşı üzerinden değil, hüküm tarihine en yakın rapor tarihindeki yaşı dikkate alınarak hesaplama yapılacaktır.⁵⁰⁷

Tazminat davası devam ettiği sürede hüküm verilmeden önce davacı eş henüz evlenmemiş ise, evlenme ihtimali indirimi bu süreç ile sınırlı olarak yapılmayacaktır.⁵⁰⁸ Evlenme ihtimali indirimi hükme esas alınacak, hüküm tarihine en yakın bilirkişi raporunun düzenlendiği tarihten sonra uygulanacaktır.⁵⁰⁹ Tazminat davası sırasında davacı eşin bakım ihtiyacını ortadan kaldıracak biri ile evlenmesi

⁵⁰⁵ **Gökyayla**, Destek, s. 227, 228.

⁵⁰⁶ **Gökyayla**, Destek, s. 225; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 141; **Yaşar**, s. 204.

⁵⁰⁷ **Çelik Ahmet Çelik**, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Dul Eşin Yeniden Evlenme Olasılığını Belirlenme Tarihi”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 17.03.2020; “Yargıtay’ın yerleşik kararlarına göre, dul eşin yeniden evlenme olasılığı saptanırken, olay tarihindeki yaşına göre değil, rapor tarihindeki ve hüküm tarihine en yakın tarihteki yaşına göre evlenme şansını belirlemek gerekmektedir. Çünkü: a) Tazminat hesabında, rapor (hüküm) tarihindeki en son veriler dikkate alınır. b) Gerçek belli iken varsayımlara göre değerlendirme yapılamaz (Çelik, s. 288).” Y.H.G.K. 01.10.2019 T. 2017/17-2038 E. 2019/979 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁰⁸ **Uğur Karabey**, *Cismani Zarar Hesabında Aktüerya*, Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongre, Ankara 2019, s. 938-942, s. 941; “...davacı eşin rapor tarihindeki yaşına, çocuk sayısına, içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik durum ile ülke ve yöre koşullarına, rapor tarihine kadar geçen zamanda da evlenmemiş olmasına göre evlenme şansı bulunmadığı yönündeki bilirkişi raporunun hükme esas alınmak suretiyle tazminattan bir indirimle gidilmesine yer olmadığına ilişkin direnme kararı yerindedir.” Y.H.G.K. 01.10.2019 T. 2017/17-2038 E. 2019/979 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁰⁹ “Destekten yoksunluk tazminatı hesaplarında dikkat edilmesi gereken hususlardan biri, dul eşin yeniden evlenme ihtimalinin nazara alınması keyfiyetidir. Hesaplama, bilinmeyen dönem için farazi bazı kriterlere göre yapılmakta ise de; evlenme ihtimali belirlenmesinde dul eşin hesap tarihi itibari ile evlenip evlenmediği tespit edilebilir bir olgudur. Hükme esas alınan ek raporda, olay tarihinde davacının 30 yaşında olmasına ve 18 yaşından küçük iki çocuğunun bulunmasına göre evlenme ihtimali belirlenmiştir. Ancak 1974 doğumlu olan davacının ek rapor tarihine (37 yaşına) kadar hala evlenmediği dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Şu halde, mahkemece davacı eşin nüfus tablosu dosya arasına getirtilerek, medeni hali belirlenmeli ve eğer eş hala evlenmemiş ise rapor tarihindeki yaşına göre evlenme ihtimali bulunup bulunmadığı hususunda ek rapor alınmalıdır. Kararın bu nedenle de bozulması gerekmiştir.” Yarg. 4. H.D. 07.02.2013 T. 2012/839 E. 2013/1958 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

halinde ise, hesaplama sadece ölüm tarihi ile yeniden evlenme tarihi arasında yapılacak ve evlenme ihtimali indirimi uygulanmayacaktır.⁵¹⁰ Tazminattan evlenme ihtimali indirimi yapıldıktan sonra değişen hayat şartları ve durumlara göre yeniden dava açılarak tazminatın düzenlenmesi istenemeyecektir.⁵¹¹

İlkesel olarak yukarıda açıklanan kriterler dikkate alınarak somut olaya göre evlenme ihtimalinin belirlenmesi gerekmekte ise de uygulamada paralellik sağlamak amacıyla yaşa ve cinsiyete göre hazırlanılan tablolardan yararlanılarak evlenme ihtimali belirlenmektedir. Yaş ve cinsiyet temelli bu uygulamalarda diğer etkenler göz ardı edildiği için tam olarak doğru sonuçların ortaya çıkması mümkün değildir.⁵¹² Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, uygulama birliğinin sağlanabilmesi için somut bir takım verilerin kullanılması da gereklidir.⁵¹³

2. Kadının Yeniden Evlenme İhtimali

Destegini yitiren kadının uğrayacağı zararın azalmasına veya tamamen ortadan kalkmasına yol açan nedenlerden birisi yeniden evlenme ihtimalidir.⁵¹⁴ Kadının yeniden evlenme ihtimali belirlenirken somut olayın özelliklerine göre yukarıda belirtildiği gibi kadının yaşı, cinsiyeti, çocuk sayısı, sağlık durumu, eğitim ve öğretimi,

⁵¹⁰ **Antalya**, s. 484, 485; **Gökyayla**, Destek, s. 184; “Davacı M. Y. 28.12.2012 tarihinde evlenmiş olup, eşi öldükten sonra yeniden evlenen davacı eşin destek gereksinimi evlendiği gün sona ereceğinden, davacı M. Y. yönünden destekten yoksun kalma tazminatının yeniden evlendiği güne kadar hesaplanması gerekmektedir.” Yarg. 3. H.D. 21.06.2018 T. 2017/15679 E. 2018/6919 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “Eşi öldükten sonra yeniden evlenen davacı eşin destek gereksinimi evlendiği gün sona erdiğinden, destekten yoksun kalma tazminatının yeniden evlendiği güne kadar hesaplanması gerekir.” Yarg. 21. H.D. 06.05.2014 T. 2014/1302 E. 2014/9906 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “...eşi öldükten sonra yeniden evlenen davacı eşin destek gereksiniminin ve bakım ihtiyacı evlendiği gün sona ereceğinden, destekten yoksun kalma tazminatının davacının yeniden evlendiği güne kadar hesaplanması gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 02.05.2014 T. 2013/6045 E. 2014/6926 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵¹¹ **Kaba**, s. 133; **Tacın**, Destek, s. 140.

⁵¹² **Eren**, Genel Hükümler, s. 488; **Gökyayla**, Destek, s. 223.

⁵¹³ **Tacın**, Destek, s. 149; **Gökyayla**, Destek, s. 223.

⁵¹⁴ **Kaba**, s. 133.

kişiliği, maddi durumu, aile bağları ve fiziksel durumu gibi kadına özgü haller ile ülke şartları ve yöresel koşullar dikkate alınarak karar verilmelidir.⁵¹⁵

Eski uygulamalarda kadının yeniden evlenme ihtimalinin belirlenmesi bilirkişilere bırakılmışken günümüzde belirli prensiplere bağlanmıştır.⁵¹⁶ Özellikle kadının yaşı ve çocuk sayısı evlenme ihtimalinin belirlenmesinde kullanılan başlıca unsurlardır.

Yargıtay, uygulama birliğinin sağlanması için Askeri Yüksek İdare Mahkemesi tarafından kabul edilen tabloyu esas alarak evlenme ihtimali oranlarını belirlemektedir.⁵¹⁷ AYİM uygulamasında belirlenmiş oranlar çocuksuz dul kadının yaşı üzerinden evlenme ihtimalinin belirlenmesi içindir. Bu nedenle, çocuğu olan kadının 18 yaşından küçük her çocuğu için evlenme ihtimalinde %5 indirim yapılacağı kabul edilmektedir.⁵¹⁸

Moser tablosu ve Stauffer/Schaetzle tablosu da evlenme ihtimalinin belirlendiği diğer tablolardır.⁵¹⁹ Ancak bu tablolar ülkemiz şartlarına uygun olmadığı gerekçesi ile Yargıtay tarafından uygulanmamaktadır.⁵²⁰

⁵¹⁵ **Gökyayla**, Destek, s. 223; **Tacın**, Destek, s. 149; **Gürsoy**, s. 163.

⁵¹⁶ **Öztürkler**, s. 59.

⁵¹⁷ **Kaba**, s. 134.

⁵¹⁸ **Cebe**, s. 312; **Yaşar**, s. 202.

⁵¹⁹ **Cebe**, s. 312; **Kaba**, s. 134; **Yaşar**, s. 202.

⁵²⁰ “Uygulamada, dul eşin yeniden evlenme şansının belirlenmesinde daha çok, hazır tablolardan yararlanılmaktadır. En sık başvurulmuş İsviçreli Hans Moser'in tablosu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (AYİM) tarafından kullanılan tablodur. Moser'in tablosu 1940'dan önceye ait olup, günümüz koşullarına ve ülkemiz şartlarına uyduğu söylenemez. Gene, İsviçre kaynaklı Stauffer/Schaetzle tablosu daha yakın tarihli ise de, bu tablonun da Türkiye koşulları dikkate alınarak hazırlanmadığı açıktır. Bu durumda, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi tarafından kullanılan tablonun mevcut koşullarda ülkemiz koşullarına daha çok uyumlu olduğu değerlendirilebilir.” Y.H.G.K. 01.10.2019 T. 2017/17-2038 E. 2019/979 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Tablo.3. KADINLAR İÇİN YENİDEN EVLENME OLASILIĞI

Moser tablosu	Stauffer/Schaetzle tablosu	AYİM tablosu
20 yaşındaki dul kadın için %72	18 yaşındaki dul kadın için %75	17-20 yaş arası %52
25 yaşındaki dul kadın için %48	20 yaşındaki dul kadın için %70	21-25 yaş arası %40
30 yaşındaki dul kadın için %28	25 yaşındaki dul kadın için %40	26-30 yaş arası %27
35 yaşındaki dul kadın için %17	30 yaşındaki dul kadın için %26	31-35 yaş arası %17
40 yaşındaki dul kadın için % 9	35 yaşındaki dul kadın için %15	36-40 yaş arası % 9
	40 yaşındaki dul kadın için % 9	41-50 yaş arası % 2
	45 yaşındaki dul kadın için % 7	51-55 yaş arası % 1
	50 yaşındaki dul kadın için % 4	
	55 yaşındaki dul kadın için % 3	

Destekten yoksun kalan kadının, destek ile evlilik dışı birliktelik yaşadığı durumlarda evlenme ihtimali nikâhlı, sağ kalan eşe göre daha yüksek olacaktır.⁵²¹ Yargıtay’ın bir kararında, evlilik dışı birliktelik yaşayan kişinin “... eş gibi, yaşama yaşının sonuna kadar, kocasının evinde yaşamını sürdüremeyeceği, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşamı tercih edeceği üstün olasılık içinde olduğu, giderek, bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi desteğin, bakiye ömrünün sonuna kadar devam etmeyeceği” ifadesi ile hakkaniyete uygun bir indirim yapılması gerektiğini vurgulamıştır.⁵²² Ancak bir başka

⁵²¹ Demircioğlu/Balsever, s. 1179; Balcı, s. 610; Kaba, s. 135; Pıtırılı/Aladağlı, s. 141; Gökyayla, Destek, s. 225; Fidan, s. 211.

⁵²² “Somut olayda, resmi evlilik sözleşmesi olmaksızın birlikte yaşayan nikahsız eşin; yaşı, sosyal durumu, yaşadığı ortam ve aile bağları gibi nedenlerle, desteğin ölümü ile nikahlı eş gibi, yaşama yaşının sonuna kadar, kocasının evinde yaşamını sürdüremeyeceği, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşamı tercih edeceği üstün olasılık içinde olduğu, giderek, bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi desteğin, bakiye ömrünün sonuna kadar devam etmeyeceği varsayımı göz önünde tutularak, gerek olay tarihinde yürürlükte bulunan Borçlar Kanununun 43. maddesi ve gerekse halen yürürlükte bulunan Türk Borçlar Kanunun 51. Maddesi gereğince belirlenen tazminattan hak ve adalete uygun bir indirim yapılması gerektiği de tartışmasızdır.” Yarg. 21. H.D. 01.04.2015 T. 2014/17542 E. 2015/6892 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Yargıtay kararında ise, dini hükümlere uygun evlilik dışı birliktelik yaşayanlar ve eşler arasında bir fark gözetilmeyerek AYİM tablosunda belirlenen oranlar üzerinden evlenme ihtimalinin belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.⁵²³

Destekten yoksun kalan kadının destek ile nişanlı oldukları aşamada desteğin ölmesi durumunda farazi desteklik söz konusu olacağı için zararı daha azdır.⁵²⁴ Ayrıca nişanlılarda evli eşlerden farklı olarak geride kalan nişanlının evlenme olasılığı daha fazla olacağından tazminat miktarında indirim de bu doğrultuda daha fazla olacaktır.⁵²⁵

3. Erkeğin Yeniden Evlenme İhtimali

Destekten yoksun kalan erkeğin yeniden evlenme ihtimali, kadınlarda olduğu şekli ile yaşı, cinsiyeti, çocuk sayısı, sağlık durumu, eğitim ve öğretimi, kişiliği, maddi durumu, aile bağları ve fiziksel durumu gibi erkeğe özgü haller ile ülke şartları ve yöresel koşullar göz önünde bulundurularak belirlenecektir.⁵²⁶

Erkeğe destek olan kadının destek şekli de yeniden evlenme ihtimalinin belirlenmesinde önemlidir. Kadının erkeğe mali olarak destek sağlaması halinde erkeğin yeniden evlenmesi, her koşulda zararının ortadan kalkmasına sebep

⁵²³ “Somut olayda, mahkemece müteveffanın gayriresmi (imam nikahlı) eşi davacı E... M... için bilirkişi raporu ile belirlenen tazminattan (bilirkişi görüşünün aksine) res'en değerlendirme yapılarak % 90 oranında yeniden evlenme ihtimali ve hakkaniyet indirimi yapılarak yazılı şekilde karar verilmiş ise de; kaza tarihinde 17 yaşında olan ve dosya kapsamına göre müteveffa ile birlikteliğinden 18 yaşından küçük bir çocuğu bulunan davacı eş için yapılan indirim fazladır .O halde mahkemece, davacı eşin durumu resmi evlilik gibi değerlendirilerek olay tarihindeki yaşı, 18 yaşından küçük bir çocuğunun bulunması (bir çocuk için % 5 pay düşümü yönünden) sosyal yaşantısı ve ekonomik durumu göz önünde bulundurularak Yargıtay uygulamaları ve evlenme ihtimali konusunda düzenlenmiş tablolardan da yararlanılarak davacının durumuna uygun bir oranda evlenme ihtimali indirimi ve buna göre aktüerya hesabı yapılması amacıyla bilirkişiden ek rapor alınması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yerleşik uygulamalara ve bu konuda hazırlanıp kabul gören tablolara aykırı şekilde ve yüksek oranda indirim yapılarak yazılı şekilde hüküm kurulması isabetli bulunmamıştır.” Yarg. 17. H.D. 25.05.2015 T. 2013/20061 E. 2015/7597 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵²⁴ **Gökyayla**, Destek, s. 228.

⁵²⁵ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 60; **Güneren**, s. 726; **Gökyayla**, Destek, s. 190, 228; **Tacın**, Destek, s. 146; “Davacı D..., desteğin nişanlısıdır. Kaza tarihinde 23 yaşında ve üniversite öğrencisidir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda her ne kadar davacının evlenme şansının % 40 olacağı kabul edilmiş ise de, davacının yaşı ve henüz nişanlı olması nedeni ile, belirlenen bu oran düşüktür. Mahkemece, evlenme şansının yeniden takdiri ile alınacak ek rapor sonucuna göre karar verilmesi gerekir.” Yarg. 17. H.D. 25.01.2011 T. 2010/9784 E. 2011/389 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵²⁶ **Öztürkler**, s. 60; **Gökyayla**, Destek, s. 227; **Yaşar**, s. 202, 203; **Kaba**, s. 139.

olmayacaktır.⁵²⁷ Erkeğin evlendiği ikinci eşinin çalışmaması ve herhangi başka bir gelirin olmaması halinde ikinci evliliği ile destek ihtiyacı son bulmayacaktır.⁵²⁸

Kadının erkeğe ev içi hizmet şeklinde desteği söz konusu ise, erkeğin yeniden evlenmesi ile birlikte bu ihtiyaç genellikle ortadan kalkacaktır.⁵²⁹ Ancak destek ihtiyacının son bulmadığı ispat edildiği takdirde, önceki ve sonraki yaşam düzeyleri arasında oluşan fark tutarında destekten yoksun kalma tazminatı istenebilecektir.⁵³⁰

Erkeklerin yeniden evlenme ihtimallerinin oransal olarak belirlenmesi için düzenlenmiş bir tablo bulunmamaktadır. AYİM tarafından hazırlanan yeniden evlenme ihtimalinin belirlendiği tablo sadece kadınlar için düzenlendiğinden erkeklerin evlenme ihtimallerinde bu oranların uygulanması mümkün değildir.⁵³¹ Bu tablonun erkekler için uyarlanmış hali, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 1967-1973 tarihleri arasındaki dönemi kapsayan araştırmasına göre erkeklerin kadınlara oranla %77,13 daha fazla evlenme ihtimallerinin olduğu belirlenmesine dayanmaktadır.⁵³²

Kadınlarda olduğu gibi erkelerin AYİM tablosuna göre evlenme ihtimal oranları çocuksuz erkeğin yaşı üzerinden evlenme ihtimalinin belirlenmesi içindir. Bu nedenle çocuğu olan erkeğin 18 yaşından küçük her çocuğu için evlenme ihtimalinde %5 indirim yapılacağı kabul edilmektedir.⁵³³

⁵²⁷ **Gökyayla**, Destek, s. 226; **Kaba**, s. 139.

⁵²⁸ **Gökyayla**, Destek, s. 226; **Kaba**, s. 139.

⁵²⁹ **Gökyayla**, Destek, s. 227.

⁵³⁰ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 294, 294.

⁵³¹ **Tacın**, Destek, s. 149; “Hükme esas alınan hesap bilirkişi raporunda AYİM tablosundaki kadınlar için evlenme ihtimali esas alınarak davacı erkek eşin %7 oranında evlenme ihtimaline göre yapılan hesaplama doğru olmadığından, mahkemece sağ kalan erkek eşin evlenme ihtimalinin hesaplanmasında AYİM tablosunun erkekler için evlenme ihtimali tablosuna göre değerlendirilmesi suretiyle tazminat hesabı için ek rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi yerinde değildir.” Yarg. 17. H.D. 21.11.2017 T. 2017/3946 E. 2017/10827 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵³² **Öztürkler**, s. 62; **Narter**, Destek, s. 97; **Tacın**, Destek, s. 149; **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk; s. 282; “Davacı kaza tarihindeki yaşı 32 olup, AYİM tablosundaki kadın oranlarının DİE'nin %77,13 oranı üzerinden artırarak, erkekler için evlenme olasılık tablosuna göre 31-35 yaş arası erkekler %30 evlenme şansına sahiptir.” Yarg. 17. H.D. 21.09.2017 T. 2015/2216 E. 2017/8050 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵³³ “...31-35 yaş arası erkekler %30 evlenme şansına sahiptir ve bu oranlardan, 18 yaşından küçük her çocuk için %5 indirim yapılacaktır.” Yarg. 17. H.D. 21.09.2017 T. 2015/2216 E.

Tablo.4.**ERKEKLER İÇİN YENİDEN EVLENME OLASILIĞI⁵³⁴**

Moser tablosu	Stauffer/Schaetzle tablosu	AYİM tablosu
20 yaşındaki dul erkek için %90	18 yaşındaki dul erkek için %75	17-20 yaş arası %90
25 yaşındaki dul erkek için %85	20 yaşındaki dul erkek için %70	21-25 yaş arası %70
30 yaşındaki dul erkek için %50	25 yaşındaki dul erkek için %40	26-30 yaş arası %48
35 yaşındaki dul erkek için %30	30 yaşındaki dul erkek için %26	31-35 yaş arası %30
40 yaşındaki dul erkek için %16	35 yaşındaki dul erkek için %15	36-40 yaş arası %15
	40 yaşındaki dul erkek için % 9	41-50 yaş arası % 4
	45 yaşındaki dul erkek için % 7	51-55 yaş arası % 2
	50 yaşındaki dul erkek için % 4	
	55 yaşındaki dul erkek için % 3	

B. Kusur Durumundan Kaynaklanan İndirim

Destegin ölümü üzerine gerçekleşen maddi zarar, destegin fiili ile meydana gelmiş ya da mevcut durum ağırlaşarak ölüm gerçekleşmiş ise, destegin kusuru oranında belirlenen tazminattan indirim yapılması gerekecektir.⁵³⁵

TBK m. 52/f.1'e göre, “Zarar gören, zararı doğuran file razı olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmış ise hâkim, tazminatı indirebilir veya tamamen kaldırabilir.”

Mağdurun makul bir insandan beklenen davranışta bulunmayarak zararın meydana gelmesinde veya artmasında etkili olmasına “birlikte” yani “müterafik kusur” denilmektedir.⁵³⁶ Mağdurun fail ile birlikte kusurunun bulunması, tazminatın

2017/8050 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Aksi görüşte olan Gökyayla'ya göre, kadınların aksine erkeklerin çocuklu olmaları halinde evlenme ihtimalleri bakım ihtiyaçları sebebi ile daha fazladır (Gökyayla, Destek, s. 228).

⁵³⁴ Çelik Ahmet Çelik “Destekten Yoksun Kalan Eşin Yeniden Evlenme Olasılığı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 17.03.2020

⁵³⁵ Kaba, s. 128.

⁵³⁶ Oğuzman/Öz, s. 123; Şahin, s. 90; Eren, Genel Hükümler, s. 563; Nomer, s. 249.

hesaplanması noktasında başlıca indirim sebeplerindendir.⁵³⁷ Kusursuz sorumluluk halinde de mağdurun kusurunun bulunması durumunda tazminatta indirim yapılması gereklidir.⁵³⁸ Ancak ölen desteğin kusurunun illiyet bağıni kesecek yoğunlukta olduğu durumlarda davalı açısından tazminat sorumluluğu doğmayacaktır.⁵³⁹

Desteğin kusurunun varlığı halinde indirim yapılması dürüstlük kuralı gereğidir. Kimse kendi kusurundan kaynaklanan ya da kendi kusuru sebebi ile ağırlaşan bir olayda oluşacak zararın tümünü tazminat sorumlusundan talep edemeyecektir.⁵⁴⁰

Uygulamada, desteğin ve tazminat sorumlusunun kusurları yüzde olarak bilirkişiler tarafından belirlenmektedir.⁵⁴¹ Ölüm olayının meydana gelmesinde hem desteğin hem de diğer sorumlu kişilerin kusurunun tam olarak belirlenmesi oldukça önemlidir.⁵⁴² Çünkü belirlenen toplam tazminat miktarı üzerinden desteğin kusur oranı indirilerek davacıların alacağı tazminat miktarı belirlenmektedir. Desteğin tam kusurlu olduğu durumlarda ise, davacıların tazminat talep etmeleri mümkün değildir.⁵⁴³

İstisna olarak Yargıtay, tek taraflı kaza sonucu hayatını kaybeden kişinin desteğinden yoksun kalanların zararlarından, kazanın meydana gelmesinde destek tam kusurlu olsa dahi zorunlu mali sorumluluk sigortacısının ya da güvence hesabının sorumlu olduğuna karar vermiştir.⁵⁴⁴ Gerekçe olarak ise 2918 sayılı Karayolları Trafik

⁵³⁷ **Balcı**, s. 451; **Özcan**, s. 1100; **Kaba**, s. 128; **Eren**, Genel Hükümler, s. 767; **Güneren**, s. 1125.

⁵³⁸ **Oğuzman/Öz**, s. 125; **Eren**, Genel Hükümler, s. 767; **Nomer**, s. 249; **Kaba**, s. 130.

⁵³⁹ **Güneren**, s. 1125.

⁵⁴⁰ **Gökyayla**, Destek, s. 252; **Yaşar**, s. 160; **Kaba**, s. 129.

⁵⁴¹ **Eren**, Genel Hükümler, s. 767.

⁵⁴² **Yaşar**, s. 160.

⁵⁴³ **Eren**, Genel Hükümler, s. 767.

⁵⁴⁴ “...davacının ölenin salt mirasçısı sıfatıyla değil, destekten yoksun kalan üçüncü kişi sıfatıyla dava açtığı, ölüm nedeniyle doğrudan davacı üzerinde doğan destekten yoksunluk zararının oluşumundaki kusurun davacıya yansıtılamayacağı, dolayısıyla araç sürücüsünün tam kusurlu olması hâlinde, desteğinden yoksun kalan davacıyı etkilemeyeceğine, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları’na, Sigortacılık Kanunu’na ve Yönetmeliğe göre, zorunlu trafik sigortası limitleri dahilinde sorumluluğu üstlenen davalı Güvence Hesabının, işletenin üçüncü kişilere verdiği zararları teminat altına aldığına ve olayda işleten veya sürücü tam kusurlu olsalar bile, destekten yoksun kalan davacının da zarar gören üçüncü kişi konumunda bulunduğundan, davalı Güvence Hesabının sorumlu olacağına karar vermek gerekir.” Y.H.G.K. 16.06.2020 T.

Kanunu ve Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının işletenin üçüncü kişilere verdiği zararları teminat altına aldığı ve destekten yoksun kalanların üçüncü kişi konumunda oldukları gösterilmiştir.

Yaşanan ölüm olayında ölen desteğin kusuru olabileceği gibi davalı ya da davalılar dışında üçüncü bir kişinin de kusuru bulunabilir. Birden çok davalının ya da tek davalının yanında birden çok sorumlunun bulunması durumunda ölen tarafın kusurunun tespiti yeterlidir.⁵⁴⁵ Diğer sorumluların kusur oranlarının belirlenmesi, aralarındaki müteselsil sorumluluk ve rücu ilişkisi sebebi ile zorunlu değildir.⁵⁴⁶ Çünkü kusurundan fazlası kendisinden tazmin edilen kişi diğer sorumlulara fazla ödemeleri için rücu davası açma hakkına sahiptir.⁵⁴⁷

Kusursuz sorumluluk hallerinin olduğu durumlarda, kusur, sorumluluk için kurucu unsur olmadığından sorumluluk derecesini kusurun oranı belirlemez.⁵⁴⁸ Dolayısıyla sorumlu kişinin hiçbir kusuru olmasa dahi kural olarak zarardan sorumlu olacaktır.⁵⁴⁹ Kusursuz sorumlulukta sorumluluğun doğması için failin fiili ile zarar arasında uygun illiyet bağının mevcut olması yeterlidir.⁵⁵⁰ Sorumlu kişinin munzam (ek) kusurunun bulunması, zarar görenin kusuru sebebi ile indirim yapılmasını engelleyecektir.⁵⁵¹ Eğer zarar görenin kusuru hafif, munzam kusur ağır ise, zarar görenin hafif kusuru dikkate alınmayarak tam tazminata karar verilecektir.⁵⁵² Zarar

2020/17-111 E. 2020/422 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); benzer kararlar için bkz. Y.H.G.K. 15.6.2011 T. 2011/17-142 E. 2011/411 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Y.H.G.K. 22.02.2012 T. 2011/17-787 E. 2012/92 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁴⁵ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 256, 277.

⁵⁴⁶ **Çelik Ahmet Çelik**, “İki veya Daha Fazla Aracın Karıştığı Trafik Kazalarında Kusuru Bulunmayan Zarar Görenlere Karşı Sigorta Şirketlerinin Ortaklaşa Ve Zincirleme Sorumluluğu”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 18.03.2020.

⁵⁴⁷ **Balcı**, s. 681.

⁵⁴⁸ **Gökyayla**, Destek, s. 249; **Güleç Uçakhan**, s. 839.

⁵⁴⁹ **Gökyayla**, Destek, s. 249.

⁵⁵⁰ **Eren**, Genel Hükümler, s. 510; **Gökyayla**, Borçlar Hukuku, s. 142.

⁵⁵¹ **Gökyayla**, Destek, s. 261, 262; **Eren**, Genel Hükümler, s. 767.

⁵⁵² **Gökyayla**, Destek, s. 262.

görenin % 50'den daha fazla orandaki kusuru ise, munzam kusur oranı ile denkleştirilerek tazminattan o oranda indirilecektir.⁵⁵³ Örneğin, desteğin müterafik kusurunun % 70, munzam kusurun % 30 olduğu bir olayda, denkleştirme sonrası desteğin müterafik kusuru (% 70 - % 30) % 40 olacaktır.

Yargıtay, her türlü önlemin alınmasına rağmen kazanın kaçınılmaz olduğu hallerde, meydana gelen kaza sebebi ile zararın tümünün zarar görene yüklenmesini hakkaniyete uygun görmeyerek özellikle iş kazalarında sorumluluğu %60 işveren, %40 işçi kusuru şeklinde paylaştırmıştır.⁵⁵⁴

Destekten yoksun kalma tazminatının sebebini oluşturan desteğin ölümü, hukuk yargılaması kadar ceza yargılamasının da konusunu oluşturmaktadır. Ceza mahkemelerinde belirlenen kusur durumlarının hukuk davalarına etkisi bakımından TBK m. 74/f.1'de "*Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir.*" hükmü bulunmaktadır. Hükümden anlaşılabileceği üzere hukuk mahkemesi hâkimi ceza mahkemelerinde belirlenen kusur durumu ile bağlı değildir.⁵⁵⁵ Ancak Yargıtay kararlarında istikrar kazanan görüşe göre, ceza mahkemelerinde tespit edilen maddi vakalar hukuk hâkimini bağlayacaktır.⁵⁵⁶ Destekten yoksun kalma

⁵⁵³ **Gökyayla**, Destek, s. 262; **Eren**, Genel Hükümler, s. 767

⁵⁵⁴ "*Kaçınılmazlık beklenmeyen hâl olarak nitelendirilir. Kaçınılmazlığın bir başka adı da aksi tesadüftür. Kaçınılmazlık öngörülebilir fakat engellenemeyen hadiseleri ifade eder. Bazen her türlü önlemin alınması durumunda dahi iş kazası ya da meslek hastalığı meydana gelebilir. Kaçınılmazlık durumunda zararın tümüne işçinin katlanması hakkaniyete uygun düşmez Yargıtay uygulamalarında kaçınılmazlık durumunda sorumluluğun paylaştırılması kural olarak %60 işveren, %40 kazalı kusuru olarak sorumluluğun paylaştırılması şeklindedir.*" Y.H.G.K. 14.02.2018 T. 2015/21-2347 E. 2018/217 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁵⁵ **Yaşar**, s. 160.

⁵⁵⁶ "*Ceza Mahkemesince davalı tarafa ait araç sürücüsü S... A...'ın kusursuz olduğu benimsenerek beraatine dair hüküm kurulmuş ve anılan hüküm kesinleşmiştir. Hukuk Mahkemesinde ise davalının %25 kusurlu olduğuna ilişkin bilirkişi raporu benimsenerek karar verilmiştir. Borçlar Kanunu'nun 53.maddesi gereğince, hukuk hakimi ceza hakiminin tespit ettiği kusurla bağlı değil ise de, ceza mahkemesince tespit edilen fiilin hukuka aykırılığı ve illiyet bağıını saptayan maddi vakalar yönünden Ceza Mahkemesi kararı ile bağlıdır. Yargılamada birliğin sağlanması ve yargıya olan güvenin sarsılmaması bakımından anılan dosya getirtilerek kusur oranı bakımından alınan her iki dosyadaki bilirkişi raporları incelenerek yeniden değerlendirme yapılması gerekmektedir.*" Y.H.G.K. 25.06.2019 T. 201 7/17-3188 E. 2019/755 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); "6098 sayılı TBK'nun 74. maddesine (818 Sayılı

tazminatının davalısı hakkında ceza mahkemesinde haksız tahrik indirimi yapılması halinde, uygun bir oranda tazminattan indirim yapılması gerektiği Yargıtay tarafından kabul edilmektedir.⁵⁵⁷

TBK m. 52/f.1'e göre, zarar görenin zarar verici fiile rıza göstermesi halinde tazminatta indirim yapılabileceği ya da tazminatın kaldırılabilmesi hâkimin takdirine bırakılmıştır. Mağdurun gösterdiği rızayı zarara değil, fiile rıza gösterme olarak algılamak gereklidir. İlgilinin rızası TBK'ya göre bir hukuka uygunluk sebebi olarak düzenlenmiş ise de özellikle destekten yoksun kalma tazminatında, mağdurun öldürülmeye rıza göstermesi, yapılan hukuka aykırı fiili hukuka uygun bir hale getirmeyecek, fail fiilinden sorumlu olacaktır.⁵⁵⁸ Ancak bu hukuka aykırı rıza somut olaya göre tazminat miktarının indirilmesi sebebi olarak kabul edilebilir.⁵⁵⁹

BK'nun 53. maddesi) göre hakim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hakimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Buna göre, hukuk hakimi kural olarak ceza hakiminin belirlediği kusur oranı ile bağlı değil ise de, kesinleşen maddi olgu ile bağlıdır.(H.G.K. 06.02.2002 gün 2002/19-16, 2002/47 sayılı kararı)." Yarg. 17. H.D. 08.10.2019 T. 2016/19674 E. 2019/9108 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); "Borçlar Kanunu'nun 53. maddesi hükmüne göre, kusurun takdiri ve zarar miktarının tayini hususunda hukuk hakimi ceza mahkemesi kararı ile bağlı değil ise de ceza mahkemesinde saptanan maddi olgularla bağlı olduğundan, mahkumiyetin kesinleşmesi halinde mahkum olanlara az da olsa bir miktar kusur verilmesi gerekmektedir." Yarg. 10. H.D. 25.09.2019 T. 2019/4597 E. 2019/6608 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); "818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 53. (TBK m. 74) maddesi gereği ceza mahkemesinde verilen beraat kararı hukuk hakimini bağlamaz ise de, hukuk hakiminin bu bağımsızlığı sınırsız olmayıp ceza mahkemesinin maddi vakıaların belirlenmesine ilişkin mahkumiyet kararı hukuk hakimi yönünden bağlayıcı olup taraflar yönünden kesin delil niteliği taşıyacaktır." Yarg. 4. H.D. 17.04.2019 T. 2018/4876 E. 2019/2383 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁵⁷ "...davalı hakkında, kasten öldürme suçundan dolayı verilen hapis cezasından 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 29. maddesi gereği haksız tahrik indirimi yapıldığı ve hükmün Yargıtay 1. Ceza Dairesi tarafından 17/04/2013 tarihinde onanarak kesinleştiği anlaşılmaktadır. Davaya konu olayda; davalının fiilini haksız tahrik altında gerçekleştirdiği maddi vakıa olarak kesinleşmiş ceza kararı ile tespit edilmiştir. Mahkemece alınan bilirkişi raporunda, davacılar A... A... ve S... A... 'ın destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanması sırasında haksız tahrik nedeni ile herhangi bir indirim yapılmamıştır. Buna göre; desteğin müterafik kusurunun varlığı göz önünde bulundurularak hesaplanan maddi tazminattan uygun bir indirim yapılmak suretiyle karar verilmesi gerekirken bu hususun gözetilmemiş olması usul ve yasaya aykırı olup kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir."Yarg. 4. H.D. 17.04.2019 T. 2018/4876 E. 2019/2383 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁵⁸ Oğuzman/Öz, s. 23; Gökyayla, Destek, s. 80; Yaşar, s. 46; Gürsoy, s. 175.

⁵⁵⁹ Gürsoy, s. 175; Gökyayla, Destek, s. 256.

C. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun Bağladığı Gelirler

Destekten yoksun kalma tazminatı davaları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmayan zararların giderimi olarak kabul edilmektedir.⁵⁶⁰ Destekten yoksun kalan kişilerin zararlarını SGK'nın yaptığı ödemeler karşılıyor ise, desteğin ölümü ile oluşan zararlar ortadan kalkacağı için bu kişiler tazminat talebinde bulunamayacaklardır.⁵⁶¹

SGK tarafından desteğin ölümü sonrasında geride kalan eş, çocuklar, ana ve babaya bağlanan aylıklar ve tazminatların mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu döneminde destekten yoksun kalma tazminatından indirilmesi konusu Kanun'da hüküm bulunmaması sebebi ile tartışmalı iken, yürürlüğe giren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile belirsizlik ortadan kalkmıştır.⁵⁶² TBK m. 55'te yer alan düzenlemeye göre *"Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu Kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır. Kısmen veya tamamen rücu edilemeyen sosyal güvenlik ödemeleri ile ifa amacını taşımayan ödemeler, bu tür zararların belirlenmesinde gözetilemez; zarar veya tazminattan indirilemez. Hesaplanan tazminat, miktar esas alınarak hakkaniyet düşüncesi ile artırılmaz veya azaltılamaz."* Bu düzenleme, SGK ödemelerinin tazminattan indirilmesi konusunda ikili bir yaklaşımı ortaya koymaktadır. Bağlanan gelirler ve ödenen tazminatlar davalıya rücu edilemeyecek ise, zarardan indirim yapılmayacaktır.⁵⁶³ Yapılan

⁵⁶⁰ Güneren, s. 1133.

⁵⁶¹ Gürsoy, 144; "Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 06.03.1978 tarih ve 1/3 sayılı kararının gerekçesinde de " destekten yoksun kalma tazminatının eylemin karşılığı olan bir ceza olmayıp, ölüm sonucu ölenin yardımından yoksun kalan kimsenin muhtaç duruma düşmesini önlemek ve yaşamının desteğin ölümünden önceki düzeyde tutulması amacına yönelik sosyal karakterde kendine özgü bir tazminat olduğu " hususu vurgulanmıştır. Dul ve yetim aylığı, destekten yoksun kalanların bakım ihtiyaçlarını giderdiği ölçüde uğradıkları zarar miktarı azalır. Ödenen maaş oranında bakım ihtiyacı ortadan kalkar. Aksi halde destek hayatta iken bulunduğu durumdan daha iyi bir duruma gelmiş olurlar ki bu da destekten yoksun kalma tazminatının amacı ile bağdaşmaz." Yarg. 11. H.D. 15.06.2009 T. 2008/3634 E. 2009/7307 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁶² Kaba, s. 149; Pıtırılı, s. 118; Hasan Seçkin Ozanoğlu, Türk Borçlar Hukuku ve Sorumluluk Hukuku Açısından TBK 55. Madde ve Bedensel Zararlar, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016 s. 121-127, s. 121.

⁵⁶³ Oğuzman/Öz, s. 107; Antalya, s. 487; Murat İncooğlu/Meliha Sermin Paksoy, "Bedensel Zararlarda ve Ölüm Halinde Zararın Belirlenmesi (TBK. M.55)", Yaşar Üniversitesi Dergisi, C.8, Y.2013, s. 1383-1412, s. 1390, Enes Berk, Karayolları Trafik Kanunu'nda Destekten

ödemelerden rücu edilebilir kısımları ise, halefiyet kuralı gereği destekten yoksun kalınan zarardan indirilecektir.⁵⁶⁴ Düzenlemenin amacı destek görenin aynı zarar verici olay sebebi ile iki ayrı tazminat olarak gerçek zararının üzerinde sebepsiz zenginleşmesinin önüne geçmektir.⁵⁶⁵

TBK m. 55'te geçen “*kısmen veya tamamen rücu edilemeyen*” sosyal güvenlik ödemelerinin neler olduğunun tespiti için öncelikle SGK'nın ölen sigortalının hak sahiplerine sağladığı yararların neler olduğunun bilinmesinde fayda vardır. SGK tarafından ölüm sigortası dalından bağlanan aylıklar ve kaza sigortasından bağlanan gelirler olmak üzere ölüm sonrası hak sahiplerine sağlanan iki çeşit ödeme bulunmaktadır.⁵⁶⁶ Ölüm sebebi ne olursa olsun ölüm sigortası⁵⁶⁷ kapsamında ölenin eş, çocuk, ana ve babasına bağlanan aylıklar destekten yoksun kalma tazminatından indirilmeyecektir.⁵⁶⁸ Çünkü bağlanan bu aylıklar sigortalının belirli süre ve yeterli miktarda prim ödemesinin karşılığıdır.⁵⁶⁹

Yoksun Kalma Tazminatından Sigorta Şirketlerinin Sorumluluğu, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016, s. 92.

⁵⁶⁴ **Antalya**, s. 487; **Narter**, Destek, s. 109; “...davacılar için SGK tarafından yapılan ödemelerin rücuya tabi olup olmadığı, eğer rücuya tabi ise ilk peşin sermaye değerleri öğrenilerek tazminattan mahsubu konusunda sonucuna göre karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi doğru olmayıp bozmayı gerektirmiştir.” Yarg. 17. H.D. 11.12.2019 T. 2019/1015 E. 2019/11799 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁶⁵ “Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından vefat edenin yakınlarına bağlanan aylığın niteliği ve bağlanan aylığın rücuya tabi ödemelerden olup olmadığının belirlenmesi zararın tazmininden sorumlu olanların mükerrer ödeme yapmasının önüne geçilmesi ve zarar görenlerin gerçek zararlarının üzerinde sebepsiz zenginleşmemesi için önemlidir.” Yarg. 17. H.D. 11.12.2019 T. 2019/1015 E. 2019/11799 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁶⁶ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 328; **Tacın**, Destek, s. 151.

⁵⁶⁷ SSGSSK. m. 32-34.

⁵⁶⁸ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 328; **Çelik Ahmet Çelik**, “Trafik Kazası Nedeniyle Açılan Davalarda Sosyal Güvenlik Gelirleri Tazminattan İndirilmez”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 19.03.2020.

⁵⁶⁹ “...adı geçen davacıya kurum tarafından bağlanan ölüm aylığı, kaza sigortası kolundan değil, ölüm sigortasından bağlanmıştır. Dairemizin ve Yargıtayın yerleşik uygulamasına göre ölüm aylığı, rücuya tabi değildir. Şöyle ki; ölüm sigortasından bağlanan aylıklar, belirli bir sigortalı olmanın ve prim ödemiş olmanın sonucu olup, haksız fiil failinin bundan yararlanması ve destekten yoksun kalma tazminatından düşürülmesi söz konusu olamaz. Bu nedenle, hesaplanan destek zararından, ölüm aylığının düşürülmesi doğru görülmemiştir.” Yarg. 4. H.D. 28.11.2016 T. 2015/10574 E. 2016/11649 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 39/f.1. maddesinde uzun vadeli sigorta kollarından bağlanan gelirler yönünden “Üçüncü bir kişinin kastı nedeniyle malûl veya vazife malûlü olan sigortalıya veya ölümü halinde hak sahiplerine, bu Kanun uyarınca bağlanacak aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı için Kurumca zarara sebep olan üçüncü kişilere rücu edilir.” hükmü getirilmiştir. Bu maddeye dayanarak hak sahiplerine verilen ilk peşin sermaye değerinin yarısı belirlenen tazminat tutarından indirilecektir. Dikkat edilmesi gereken husus, rücu edilecek zararın meydana gelmesine sebep olan fiilin kasten işlenmiş olması gerektiğidir.⁵⁷⁰ Taksirli fiilin meydana getirdiği ölüm olayından kaynaklanan ödemeler rücu edilmeyecektir.⁵⁷¹ Genel itibari ile meydana gelen trafik kazalarında 39. madde hükmü uygulanmaktadır.⁵⁷²

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu m.39/f.2’ye göre, “Malûllük, vazife malûllüğü veya ölüm hali, kamu görevlilerinin veya er ve erbaşlar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmiş ise, bu fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlar hariç olmak üzere, sigortalı veya hak sahiplerine yapılan ödemeler veya bağlanan aylıklar için Kurumca, kurumuna veya ilgililere rücu edilmez.” Yani bu madde kapsamında yer alan kişilere desteğin ölümü sebebi ile SGK tarafından bağlanan dul ve yetim aylıkları destekten yoksun kalma tazminatından indirilmeyecektir.

İş kazası veya meslek hastalığına bağlı olarak gerçekleşen desteğin ölümü halinde geride kalanlara bağlanacak gelirler ise, SSGSSK’nın m. 21/f.1’de

⁵⁷⁰ **Coşun Özbudak**, “Destekten Yoksun Kalma Zararları ile Bedensel Zararlarda Tazminattan Mahsup Sorunu”, *Terazi Dergisi*, Y.8, S. 78, Şubat 2013, s. 55.

⁵⁷¹ “Söz konusu madde kapsamında Kurumun zarar veren 3. Kişiye rücu edebilme olanağı var ise de, 3. Kişinin sorumluluğu için kasıtlı hareketinin varlığı aranmaktadır. Davalının ceza davasında, sevk ve idaresindeki otomobil ile seyri sırasında hatalı doğrultu değiştirme ve karşıdan gelen trafiğin kullandığı yol bölümüne girme kurallarını ihlal ettiği ve bu nedenle kazanın meydana gelmesinde asli kusurlu olduğu tespit edilerek taksirle ölüme ve yaralamaya sebebiyet vermek suçundan cezalandırıldığı da gözetilerek, 5510 sayılı yasa 39. Madde kapsamında irdeleme ve araştırma yapmak suretiyle elde edilecek sonuca göre karar verilmesi gerekmektedir.” *Yarg. 10. H.D. 17.12.2019 T. 2018/3913 E. 2019/9919 K.*(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁷² **Tacın**, Destek, s. 153.

düzenlenmiştir. İlgili hükümde, “İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.” ifadesi ile iş kazası sigorta kolundan yapılacak ödemelerin destekten yoksun kalma tazminatından indirileceği sonucu çıkarılmaktadır.⁵⁷³

Üçüncü kişilerin kusuru sebebi ile meydana gelen ölümlerde ise, işverenlerde olduğu gibi ilk peşin sermaye değeri toplamı rücuya esas alınmayacaktır.⁵⁷⁴ SSGSSK. m. 21/f.4’e göre, “İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilir.” Bu maddenin 39/f.1 maddesinden farkı, maddede sorumluluk için kusurun yeterli olmasıdır.⁵⁷⁵

⁵⁷³ **Gürsoy**, s. 169; “Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından iş kazası veya meslek hastalığı sonucu sigortalının ölümü nedeniyle gelir bağlanması halinde; yapılan ödemeler ve bağlanan gelirin Türk Borçlar Kanununun 55. maddesine göre Kurum tarafından rücu edilebilen kısmı belirlenen destekten yoksun kalma zararından indirilecektir.” Yarg. 21. H.D. 05.03.2020 T. 2019/5758 E. 2020/1460 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁷⁴ “İşveren veya üçüncü kişiye karşı açılan davalarda 5510 sayılı Kanun’un 21. maddesine göre rücu alacağından sorumluluk belirlenirken kural olarak, işveren yönünden 1. fıkraya göre gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri ile yargılamada yönteminde hesaplanacak gerçek (maddi) zarar karşılaştırması yapıp düşük (az) olan tutar esas alınmalı, üçüncü kişi bakımından 4. fıkra gereğince gerçek zarar gözetilmeksizin gelirin ilk peşin sermaye değerinin yarısı benimsenmeli ve bunlara kusur oranları uygulanmalı ise de işveren ve üçüncü kişinin birlikte taraf olarak yer aldığı, başka anlatımla aynı anda 1. ve 4. fıkralara dayalı uyumsuzluklarda, fıkralarda yer alan hükümlerin nasıl anlaşılması ve giderek ne şekilde uygulama yapılması gerektiği önem arz etmektedir.” Yarg. 10. H.D. 02.03.2020 T. 2019/2115 E. 2020/1850 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁷⁵ “Bu düzenlemenin 5510 sayılı Kanunun 21/4. maddesinden en belirgin farkı, 21/4. maddede rücu alacağından sorumluluk kusura dayalı iken 39/1. maddede kasıt koşulu söz konusudur.” Yarg. 10. H.D. 25.04.2019 T. 2016/18898 E. 2019/3884 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Her iş kazası ve meslek hastalığından kaynaklanan ölüm üzerine bağlanan gelirler rücuya tabi değildir.⁵⁷⁶ SSGSSK m.21/f.5'e göre, "İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık; kamu görevlileri, er ve erbaşlar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmiş ise, bu fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlar hariç olmak üzere, sigortalı veya hak sahiplerine yapılan ödemeler veya bağlanan gelirler için kurumuna veya ilgililere rücû edilmez. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, bu Kanun uyarınca hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahiplerine, Kurumca rücû edilmez."

D. Sigorta Şirketlerince Bağlanan Gelirler ve Tazminatlar

Destekten yoksun kalan davacıların lehtar oldukları, desteğin ölüm rizikosuna bağlı özel sigortalarda, ölümün gerçekleşmesi ile yapılan ödemelerin tazminattan indirilmesi konusu doktrinde tartışmalıdır.⁵⁷⁷ Bir görüşe göre, sigorta şirketi ile yapılan sözleşme üzerine ödenen tazminat ile destekten yoksun kalma tazminatı arasında illiyet bağı bulunmadığı için haksız fiil failinin bu sözleşmeden faydalandırılması davacıların mağduriyetine yol açacaktır.⁵⁷⁸ Bir diğer görüşe göre, özel sigorta ödemelerinin destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilmek için gerekli olan bakım ihtiyacını ortadan kaldırdığı oranda destekten yoksun kalma tazminatından indirilmesi gereklidir.⁵⁷⁹

Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen kazaya karşı yapılan hayat sigortaları, sigortacının belirli bir prim karşılığında sigorta ettiren ya da onun belirlediği kişiye,

⁵⁷⁶ "Mahkemece, somut olayda hem müteveffa işçinin işvereni hem de babası olan davalı Bayram Gebeş'in yukarıda açıklanan ilkeler doğrultusunda yapılacak araştırma sonucu şayet kusurlu olduğu belirlenmesi halinde, davalı Bayram hakkında anılan Yasa'nın 21/5 maddesi irdelenip, değerlendirme yapılarak elde edilecek sonuca göre karar verilmelidir." Yarg. 10. H.D. 20.11.2019 T. 2018/90 E. 2019/8882 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁷⁷ Güneren, s. 1153; Gökcan, s. 728; Güleç Uçakhan, s. 766; Gürsoy, s. 168; Kaba, s. 124.

⁵⁷⁸ Tacın, Destek, s. 154; Güneren, s. 1153; Kaba, s. 124.

⁵⁷⁹ Gökcan, s. 728; Güneren, s. 1153; Kaba, s. 124.

sigortalının ölümü halinde bedel ödemeyi üstlendiği özel sigorta türüdür.⁵⁸⁰ Ölenin sağlığında ödediği primler sebebi ile verilen tazminattan, zarardan sorumlu kişinin faydalandırılarak tazminattan indirim yapılması söz konusu olmamalıdır.⁵⁸¹ Çünkü, her iki tazminatın kaynakları birbirinden farklıdır.⁵⁸² Hayat sigortası, davalı 3. kişinin taraf olmadığı bir sözleşmeden kaynaklanmakta iken, destekten yoksun kalma tazminatı ise, haksız fiile dayanmaktadır.⁵⁸³

Ayrıca hayat sigortaları zararla bağlantısı olmayan meblağ sigortasıdır.⁵⁸⁴ Desteğin ölümünün gerçekleşmesi ile oluşacak zarardan bağımsız olarak sigorta sözleşmesinde belirlenen tutar lehtara ödenmektedir.⁵⁸⁵ Hayat sigortası kapsamında sigortalının ödediği tazminat sebebi ile sigortalının rizikonun gerçekleşmesine sebep olan kişiye rücu etme hakkı yoktur ve bu tazminat zenginleşme yasağı kapsamı dışındadır.⁵⁸⁶ Davacılar, lehtar oldukları hayat sigortasında sigortalının ölmesi ile haksız fiil sorumlusundan destekten yoksun kalma tazminatı, sigortacıdan ise, sözleşme gereği tazminat talep edebilecektir.⁵⁸⁷

İşveren tarafından işçinin sigortalı, mirasçılarının ise, lehtar olarak belirlendiği hayat sigortalarında desteğin ölümünün gerçekleşmesi halinde destek gören mirasçılara sigortacı tarafından yapılacak ödeme işveren yararına destekten yoksun kalma tazminatından indirilecektir.⁵⁸⁸ TBK m.130'da yer alan “*Başkasını çalıştıran kişi, çalıştırdığı kişiye karşı hukuki sorumluluğunu güvence altına almak üzere sigorta yaptırmışsa, sigortadan doğan haklar doğrudan doğruya çalışana ait olur(f.1). Ancak,*

⁵⁸⁰ TTK m. 1487/f.1; Hayat sigortaları hakkında detaylı bilgi için bkz. Samim Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap Sigorta Hukuku Cilt 3*, İstanbul, 2017.

⁵⁸¹ Tacın, Destek, s. 154.

⁵⁸² Güleç Uçakhan, s. 766.

⁵⁸³ Güleç Uçakhan, s. 765, 766.

⁵⁸⁴ Mustafa Çeker, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sigorta Hukuku*, 12. bs., Adana 2015, s. 325.

⁵⁸⁵ Ünan, s. 4.

⁵⁸⁶ TTK m.1491/f.3; Ünan, s. 49.

⁵⁸⁷ Kaba, s. 124.

⁵⁸⁸ Güneren, s. 1154; Tacın, Destek, s. 155.

çalışana ödenecek sigorta tazminatı, genel hükümlere göre ödenecek tazminattan indirilir(f.2).” hükmü bu uygulamanın kanuni dayanağını oluşturmaktadır.

Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, KTK m.91’e göre tüm araç işletenlerin yaptırması gereken bir sigortadır.⁵⁸⁹ Karayolları Motorlu Taşıtlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları’nın A.5. bölümünde “Destekten Yoksun Kalma (Ölüm) Teminatı: Üçüncü kişinin ölümü dolayısıyla ölenin desteğinden yoksun kalanların destek zararlarını karşılamak üzere bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek tazminattır. Söz konusu tazminat miktarının tespitinde ölen kişi esas alınır.” ifadesi yer almaktadır. Bu kapsamda destekten yoksun kalma tazminatının hem sigortacıdan hem de kusuru bulunan davalıdan talep edilmesi mümkündür.⁵⁹⁰ ZMSS tarafından ödenen tazminatlar rücu edilebilen ödemelerden olduğu için TBK m.55 gereği zarardan indirilmesi gereklidir.⁵⁹¹

Destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi aşamasında tazminattan indirim yapılması gereken sigorta şirketlerince bağlanan gelirler ve tazminatların neler olduğunun belirlenmesinde temel kural, destekten yoksun kalanlara sağlanan bu menfaatlerin sigorta şirketlerince sorumlulara rücu edilebilir olup olmadığıdır. Bu kapsamda ferdi kaza sigortaları, zorunlu koltuk sigortaları, sorumluluk sigortaları kapsamında yapılan ödemelerin kazaya kusuru ile sebep olan kişiler ile kusursuz sorumlulara rücu edilmesi mümkün olmadığı için tazminattan indirimi söz konusu olmayacaktır.⁵⁹²

Sigorta şirketlerince hak sahiplerine yapılan ödemenin indirimi yapılırken, tazminat hesabının yapıldığı rapor tarihine kadar yasal faizin hesaplanarak güncel

⁵⁸⁹ KTK m.91/f.1’e göre, “İşletenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur.”

⁵⁹⁰ KTK m.85/f.1’e göre, “Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.”

⁵⁹¹ Güleç Uçakhan, s. 767; Kaba, s. 127.

⁵⁹² Yaşar, s. 187; Tacın, Destek, s. 154; Çelik Ahmet Çelik, “Cana Gelen Zararlarda Tazminat ve Sigorta”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 26.03.2020.

tutarın belirlenmesi gerekmektedir. Ödenen ücrete ek olarak, yasal faizin katılmasıyla belirlenecek güncel tutar tazminattan indirilmelidir.⁵⁹³

E. Miras Menfaatleri

Destegin ölmesi ile birlikte destekten yoksun kalacak mirasçılarının, aynı zamanda miras sebebi ile ekonomik yarar sağlamaları da mümkündür. Destekten yoksun kalma tazminatı belirlenirken, sağlanan miras ve miras gelirlerinin indirilmesi gerekip gerekmediği doktrinde tartışma konusudur.⁵⁹⁴

Miras menfaatlerinin destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesinde indirim konusu yapılması gerektiğini savunanlar, desteğin ölmesi ile meydana gelen zararın miras ile birlikte ortadan kalktığı ölçüde miras menfaatlerinin indirilmesi gerektiğini ifade etmektedirler.⁵⁹⁵

Bir diğer görüşe göre, miras menfaatleri, miras ve miras geliri şeklinde ikiye ayırmalı, miras gelirlerinin bakım ihtiyacını ortadan kaldırdığı ölçüde tazminattan indirilmelidir.⁵⁹⁶ Yargıtay ise, miras gelirlerinin destekten yoksun kalma tazminatından indirilmeyeceğini karara bağlamıştır.⁵⁹⁷

⁵⁹³ “Sigorta şirketi tarafından verilen parayı tazminat hesabının yapıldığı günden önce alan davacılar, bu paranın tazminat hesabının yapıldığı güne kadar işleyen yasal faizi kadar kazanım sağlamış olacağından; zarar ve yararın denkleştirilmesi ilkesi gereğince, sigorta şirketi tarafından yapılan ödemenin, tazminat hesabının yapıldığı güne kadar geçen süreye ilişkin yasal faizinin hesaplanması suretiyle güncelleme yapılarak hesaplanan tazminattan indirilmesi gerekir. Nitekim bu husus Hukuk Genel Kurulunun 2011/4-824 esas ve 2012/134 karar sayılı ilamında da belirtilmiştir. Şu halde; davacılar tarafından yapılan sigorta ödemelerinin güncellemesi ile birlikte gerekli mahsup işlemleri yapılmak üzere aktüerya uzmanı bilirkişiden ayrıntılı, açık ve denetime elverişli rapor alınarak sonucuna göre karar verilmek üzere hükmün bozulması gerekmiştir.” Yarg. 4. H.D. 23.12.2019 T. 2019/797 E. 2019/6229 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁵⁹⁴ **Gökcan**, s. 729; **Narter**, Destek, s. 108; **Gürsoy**, s. 165; **Güneren**, s. 1161; **Öztürkler**, s. 70; **Kaba**, s. 114.

⁵⁹⁵ **Gürsoy**, s. 166; **Süzek**, s. 385; **Güleç Uçakhan**, s. 762; **Gökyayla**, Destek, s. 200.

⁵⁹⁶ **Antalya**, s. 485, 486; **Gökcan**, 731; **Öztürkler**, s. 70.

⁵⁹⁷ “Trafik kazası nedeniyle ölüm meydana gelmesi halinde, ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin uğradıkları zarara destekten yoksun kalma zararı denilmektedir. Destekten yoksun kalma zararı miras hakkına dayanmayıp doğrudan BK.nun 45/II maddesinden kaynaklanan bir haktır. Mirasçı olmayan kişilerde destek zararına uğrayabileceklerdir. Miras hakkı mirasçının kanuni bir hakkı olup mahkemece benimsenen bilirkişi raporunda destekten yoksun kalma tazminatından miras gelirinin düşülerek hesap yapılması doğru değildir.” Yarg. 4. H.D. 02.04.2007. 2006/6028 E. 2007/4268 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre ise, destek görenlerin elde ettikleri miras menfaatleri kanuni bir hak niteliği taşıdığı için zarar verenin bu durumdan faydalandırılmaması gerekir.⁵⁹⁸ Desteğin ölümü, zarara sebep olayın gerçekleşmemiş olması halinde, ileride gerçekleşeceği için miras menfaatlerinin bu olayla bir bağlantısı bulunmamaktadır. Sadece mirasın vaktinden daha erken hak sahiplerine geçmesine sebep olmuştur. Destekten yoksun kalanların genel olarak kaybı, desteğin eğer yaşasaydı sağlayacağı faydalar olduğu için bu kayıpların telafisi destekten yoksun kalma tazminatı ile sağlanacaktır. Miras menfaatleri ise, davalıdan bağımsız olarak zamanı geldiğinde davacıların malvarlığına intikal edecektir.⁵⁹⁹ Aynı durum başka kişiden gelen miras için de geçerlidir.⁶⁰⁰ Asıl dikkate alınması gereken husus, miras ve miras gelirlerinden ziyade hayatta olsaydı, desteğin sağlayacağı müstakbel bedensel ve fikri katkıların karşılığıdır.⁶⁰¹

Yargıtay son dönem kararlarında miras gelirlerinin⁶⁰² tazminattan indirilmesini bozma nedeni yapmakta ve desteğin kişisel özellikleri dikkate alınarak ve bedensel katkısı belirlenerek sonuca göre hüküm kurulması gerektiğini vurgulamaktadır.⁶⁰³

⁵⁹⁸ **Kaba**, s. 115.

⁵⁹⁹ **İhsan Darende**, “Destek Tazminatında İçtihat Değişikliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 15.03.2020.

⁶⁰⁰ **Yaşar**, s. 194.

⁶⁰¹ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 270.

⁶⁰² “Mahkemece hükme esas alınan hesap raporunda miras gelirlerinin, destekten yoksunluk maddi zararının belirlenmesinde esas alınmasının zorunlu olduğu gerekçesiyle kira getirisini belirlemek için aldırılan 01.04.2014 tarihli bilirkişi raporunda müteveffadan miras kalan 4 katlı binanın vefat tarihi itibarıyla aylık kira getirisinin 1.000 TL. olduğu belirlenmesi uyarınca, bu tutarın yıllık %10 artışı ve 1/kn formülü ile iskontolu hesabı ile toplam miras geliri hesaplanıp, sonrasında ise davacı eş F. İ. 'ne miras payı oranında 1/4 oranında getirisi ayrılarak bulunan toplam miras geliri 26.079 TL'nin hesaplanan destek tazminatından tenzil edilmesi doğru olmayıp bozmayı gerektirmiştir.” Yarg. 17. H.D. 15.05.2017 T. 2014/25019 E. 2017/5449 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁰³ “...desteğin sağlığında gelir elde ettiği taşınmazlar, işyerleri, dükkanlar, tarım arazileri, büyükbaş, küçükbaş ve kümes hayvanları gibi ticari müessese ve tarımsal işletmeleri de mirasçılara intikal etmektedir. İntikal eden ticari faaliyet ve tarımsal işletme varlıklarının mirasçılar tarafından kullanılması neticesinde gelir elde edilebileceğinden artık destekten yoksun kalma zararı hesaplanırken bu durumun da nazara alınması gerekmektedir. Bu nedenle desteğin vefatından önceki geliri tespit edilirken, söz konusu ticari faaliyet veya tarımsal işletmenin devamı için desteğin sağlığında yapmış olduğu kişisel katkısının belirlenmesi gerekmektedir. Bu durumda mahkemece, yukarıda belirtilen ilkeler ışığında, desteğin ölüm tarihindeki sosyal ve ekonomik durumu ilgili yerlerden araştırılarak, desteğin kişisel özellikleri nedeniyle tarım işine bedensel katkısının ne oranda olabileceği hususunda uzman bilirkişiden

F. Yetiştirme Giderleri ve Yapılamayan Masraflar

Farazi desteğin ölümü durumunda özellikle çocukların desteğinin yitirilmesi sebebine dayanılarak açılan destekten yoksun kalma tazminatı davalarında, destek görececek olanların zararları hesaplanırken yetiştirme ve bakım masrafları sona ermiş olacağından bu giderlerin tazminattan indirilmesi gerektiği kabul edilmektedir.⁶⁰⁴ Zira indirimin yapılmaması halinde, ana ve babanın ölüm nedeni ile yapmış oldukları tasarruflar kadar malvarlıklarında artış olacaktır.

Genellikle bakım giderleri olarak eğitim, giyim, sağlık, barınma, koruma, yeme-içme, evlendirme ve seyahat masrafları gösterilmektedir.⁶⁰⁵ Tasarruf edilen giderlerin tespitinde ailenin sosyal ve ekonomik durumları göz önünde bulundurulacak ve somut olaya göre tazminattan indirim yapılacaktır.⁶⁰⁶

Yargıtay, uygulama olarak çocukların kendi kazançlarını sağlayacakları yaşa kadar %5 oranında yetiştirme ve eğitim gideri indirimi yapılması gerektiğini kabul etmektedir.⁶⁰⁷ Yapılacak indirim, annenin çalışmaması halinde sadece babanın

rapor aldırılmak suretiyle, desteğin tarımsal faaliyetinde fiili emeği ile elde edeceği net gelirin ne kadar olacağı tespit edilip sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde eksik araştırma ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 13.09.2019 T. 2016/13685 E. 2019/7556 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁰⁴ **Öztürkler**, s. 80; **Tacın**, Destek, s. 157; **Gökcan**, s. 728; “Her baba ve annenin çocuğunu belli bir yaşa kadar büyütmek, yetiştirmek ödevi olup çocuğun ölümü nedeni ile artık yapılması gerekmeyecek yetiştirme giderlerinin belirlenecek destekten yoksun kalma tazminatından düşülmesi gerekmektedir. Yarg. 17. H.D. 14.11.2019 T. 2017/4860 E. 2019/10698 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “Zarar ve yararın denkleştirilmesi ilkesi gereği, söz konusu bakım ve yetiştirme giderleri hesaplanarak destekten yoksun kalma tazminatlarından indirilmelidir.” Yarg. 4. H.D. 24.01.2018 T. 2016/6069 E. 2018/357 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Aksi Görüş: **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 309.

⁶⁰⁵ **Güleç Uçakhan**, s. 758; **Narter**, Destek, s. 100; **Gökyayla**, Destek, s. 214.

⁶⁰⁶ **Güleç Uçakhan**, s. 758; **Narter**, Destek, s. 100.

⁶⁰⁷ “Daire ilkelerine göre; yetiştirme gideri oranı %5'tir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda %5 oranında yetiştirme gideri hesaplanması gerekirken %2.5 oranında yetiştirme gideri hesaplanması doğru değildir. O halde mahkemece yapılacak iş; 18 yaşa kadar %5 oranında, bozma öncesi verilen kararı davacı vekilinin temyiz etmemiş olması sonucu davalılar yararına kazanılmış hak olduğu gözetilerek 18 yaş ile 20 yaş arası ise %2.5 oranında yetiştirme gideri indirimi yapılması gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 13.09.2019 T. 2016/13685 E. 2019/7556 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

tazminatından, annenin çalışması halinde hem annenin hem de babanın tazminatından %5 olarak uygulanacaktır.⁶⁰⁸

G. Hatır Taşımacılığı

Destekten yoksun kalma tazminatının uygulamada en çok karşımıza çıkan şekli trafik kazasından kaynaklanan haksız fiil halidir.⁶⁰⁹ Araç sürücüsünün ücretsiz ve karşılıksız olarak birilerini taşıdığı sırada kazanın meydana gelmesi ve taşınanların ölmesi durumunda indirim yapılması, hem Yargıtay uygulamalarında⁶¹⁰ hem de doktrinde kabul edilmektedir.⁶¹¹

Hatır taşıması, karşılık beklemezsizin bir kişinin, bir yerden başka bir yere götürülmesini ifade etmektedir.⁶¹² Hatır taşıması, bir kişinin karşılıksız araca alınarak bir yere götürülmesi şeklinde olabileceği gibi motorlu bir aracın yine karşılıksız olarak verilmesi şeklinde olabilir.⁶¹³ Örneğin, bir arkadaşın ya da komşunun nezaket gereği bir yere taşınması ya da aracın teslim edilmesi, otostop yapanların araca alınması gibi

⁶⁰⁸ “Kaza tarihinde 9 yaşında olan desteğin ölümü sebebi ile annenin çalışıyor olması halinde hem anne hem de baba yönünden hesaplanacak tazminattan, asgari ücretin %5'i oranında, annenin çalışmayıp aile ekonomisine katkısının bulunmadığının tespiti halinde sadece baba yönünden hesaplanacak tazminattan asgari ücretin %5'i oranında yetiştirme giderinin indirilmesi gereklidir.” Yarg. 17. H.D. 14.11.2019 T. 2017/4860 E. 2019/10698 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁰⁹ **Pıtırılı**, s. 163.

⁶¹⁰ “Hatır taşımaları bir menfaat karşılığı olmadığı cihetle, bu gibi taşımalarda tazminattan uygun bir indirim yapılması, gerek öğretide gerekse Yargıtay İçtihatlarında benimsenmiş ve yerleşmiş bulunmaktadır. Hâkim, tazminattan mutlaka indirme yapmak zorunda değilse de, bunun dahi gerekçesini kararında tartışması ve nedenlerini göstermesi gerekir.” Yarg. 17. H.D. 12.12.2019 T. 2019/882 E. 2019/11941 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶¹¹ **Eren**, Genel Hükümler, s. 774; **Kaba**, s. 143; **Yaşar**, s. 165; **Pıtırılı**, s. 163.

⁶¹² “Dosya kapsamından; kazada vefat eden davacıların yakını S... E... 'in davalı sürücü T... B... B... 'in sürdüğü araca ücret karşılığı binmediği, 4 arkadaşın birlikte yemeğe gittiği ve hep birlikte yemek yendikten sonra davalı sürücünün arkadaşlarını eve bırakmak üzere aracına aldığı anlaşılmaktadır. Hatır taşımacılığında yalnızca yolcunun yararının bulunduğu ve taşıyanın karşılıksız olarak onu taşıdığı gözetilerek 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 51. maddesi (818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 43. maddesi) gereğince zararın bir bölümünün tazminat alacaklısı üzerinde bırakılması gerekir. Mahkemece, hatır taşıması nedeniyle TBK 51. maddesi gereğince indirim yapılması gerekirken, bu husus nazara alınmaksızın karar verilmiş olması bozmayı gerektirmiştir.” Yarg. 4. H.D. 28.11.2019 T. 2018/1731 E. 2019/5643 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶¹³ **Eren**, Genel Hükümler, s. 774.

günlük hayatta pek çok hatır taşıması yapılmaktadır.⁶¹⁴ Bu tür taşımalar sırasında meydana gelen zararın ve zarardan sorumluluğun belirlenmesinde, taşıyanın bir beklenti içinde olmadığı dürüstlük kuralı gereği göz önünde bulundurulmalıdır.⁶¹⁵

Hatır taşıması, Karayolları Trafik Kanunu m.87/f.1’de, *“Yaralanan veya ölen kişi, hatır için karşılıksız taşınmakta ise veya motorlu araç, yaralanan veya ölen kişiye hatır için karşılıksız verilmiş bulunuyorsa, işletenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluğu ve motorlu aracın maliki ile işleteni arasındaki ilişkide araca gelen zararlardan dolayı sorumluluk, genel hükümlere tabidir.”* ifadesi ile düzenlenmiştir. Sorumluluğun genel hükümlere tabi olması ile TBK m.51 (Mülga BK m.43) gereği hakkaniyet indiriminin hatır taşımalarında uygulanacağını yorumu yapılmaktadır.⁶¹⁶

Bir taşımanın hatır taşıması olarak kabul edilmesi için mutlaka ücretsiz ve çıkar sağlamaksızın gerçekleştirilmiş olması gereklidir.⁶¹⁷ Taşıyan araç sürücüsü ya da motorlu aracı veren kişi, bunun karşılığında bir menfaat sağlıyor ise, hatır taşıması sebebiyle bir indirim yapılmayacaktır.⁶¹⁸ Ancak her ücretsiz taşıma hatır taşıması

⁶¹⁴ **Güleç Uçakhan**, s. 863; **Eren**, Genel Hükümler, s. 774.

⁶¹⁵ **Güleç Uçakhan**, s. 863; **Pıtırılı**, s. 163.

⁶¹⁶ “2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun “Genel Hükümlerin Uygulanması” başlıklı 87. maddesi “Yaralanan veya ölen kişi, hatır için karşılıksız taşınmakta ise veya motorlu araç, yaralanan veya ölen kişiye hatır için karşılıksız verilmiş bulunuyorsa, işletenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluğu ve motorlu aracın maliki ile işleteni arasındaki ilişkide araca gelen zararlardan dolayı sorumluluk, genel hükümlere tabidir” hükmünü içermektedir. Söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere Yasakoyucu hatır veya nezaket için hiçbir bedel almadan yolcu götüren aracın işleticisini ve buna bağlı olarak sürücü ve işletenin sorumluluğunu yüklenen zorunlu mali sorumluluk sigortasının sorumluluğunu genel hükümlere tabi tutmuştur. Bu bakımdan mahkemece, hatır taşıması nedeni ile de davalılar yararına BK’nın 43. maddesi uyarınca indirim yapılmış ise de davalıların aracında olmayan müteveffanın mirasçıları olan davacılar aleyhine asıl ve birleşen davada hatır taşıması indirimi yapılması doğru görülmemiş ve bu yönden kararın bozulması gerekmiştir.” Yarg. 17. H.D. 13.05.2019 T. 2016/12800 E. 2019/5904 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶¹⁷ **Güleç Uçakhan**, s. 864; **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 353; “Hatır taşımasından ya da kullanmadan söz edebilmek için yaralanan ya da ölen karşılıksız taşınmış olmalıdır.” Yarg. 17. H.D. 13.05.2019 T. 2016/12800 E. 2019/5904 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶¹⁸ **Güleç Uçakhan**, s. 864; **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 353; “Ancak taşıma ve kullanmada işletenin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin bir çıkarı veya yararının bulunması halinde hatır taşımasından söz edilemeyecektir.” Yarg. 17. H.D. 13.05.2019 T. 2016/12800 E. 2019/5904 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

olarak kabul edilemez. Belediyelerin yaşlılara ücretsiz ulaşım sağlaması, uçak veya tren seferlerinde belirli yaş grubu çocukların ücretsiz taşınması hatır taşıması değildir.⁶¹⁹ Ayrıca aile bireylerinin taşınması hatır taşıması olarak kabul edilmemektedir.⁶²⁰ Çünkü aile bireylerinin birbirlerine karşı hak ve ödevleri bulunmaktadır.⁶²¹ Taşıyan kişi, aile bireylerini taşımakla onlara karşı ahlâki ödevini yerine getirmektedir.⁶²²

Hatır taşıması sebebi ile gerçekleşen, ölümden kaynaklanan destekten yoksun kalma tazminatında hâkim, belirlenecek tazminattan indirim yapmak zorunda değildir.⁶²³ Ayrıca davalının hatır taşıması savunmasında bulunması gereklidir.⁶²⁴ Hâkim indirim yapacak olursa bunu somut olayın özelliklerine göre belirli bir ölçüde belirlemelidir.⁶²⁵ Yargıtay uygulamalarında hatır taşıması için yapılacak indirim %20 olarak belirlenmiştir.⁶²⁶

⁶¹⁹ **Güleç Uçakhan**, s. 864.

⁶²⁰ **Yasemin Durak/Turan Şahin**, “Hatır Taşınması”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2015, C. LXXIII, S. 1, s. 339-362, s. 342.

⁶²¹ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 354.

⁶²² “...kardeşin taşınması ücretsiz olsa da, ahlaki bir görevin ifası niteliğinde olup hatır taşıması kabul edilemez.” Yarg. 17. H.D. 16.12.2013 T. 2013/18446 E. 2013/17745 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶²³ **Çelik Ahmet Çelik**, “Hatır Taşınması”, <http://www.tazminathukuku.com/arastirma-yazilari/hatir-tasimasi.htm>, E.T.: 23.03.2020; “Ayrıca hakim tazminattan mutlaka indirim yapmak zorunda değilse de, bunun dahi gerekçesini kararında tartışması ve nedenlerini göstermesi... gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 13.05.2019 T. 2016/12800 E. 2019/5904 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶²⁴ “Hatır taşıması indirimi yapılabilmesi için davalının süresinde hatır taşıması savunmasında bulunmuş olması gereklidir. Davalı A... davaya cevap vermemiş olup diğer davalı sigorta şirketi vekilinin hatır taşıması savunmasında bulunması davaya cevap vermeyen davalı A... lehine indirim yapılması sonucunu doğurmaz. Davalı A... tarafından davaya cevap verilmediği ve hatır taşıması savunmasında bulunulmadığı dikkate alınarak hatır taşıması indirimi yapılmaması gerekirken yazılı gerekçe ile belirlenen tazminattan hatır taşıması nedeniyle indirim yapılması doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 12.12.2019 T. 2018/335 E. 2019/11926 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶²⁵ **Öztürkler**, s. 71; “Yargıtay’ın yerleşik kararlarında, hatır taşımasının söz konusu olduğu durumlarda BK’nın 43-44 maddeleri uyarınca tazminattan belli bir ölçüde hakkaniyet indirimi yapılması öngörülmektedir.” Yarg. 17. H.D. 12.12.2019 T. 2018/335 E. 2019/11926 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶²⁶ “...hakim...indirim yapacak ise de Dairemizin uygulamalarına göre %20 oranında hatır taşıması indirimi yapması gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 13.05.2019 T. 2016/12800 E. 2019/5904 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Hatır taşımasında indirimden sadece taşıyan sürücü, taşıyan aracı işleten ve zorunlu mali sorumluluk sigortacısı faydalanabilir.⁶²⁷ Kazaya karışan diğer araç işletenin veya sürücünün bu indirimden yararlanmaları mümkün değildir. Diğer araç sürücüsü kusur, araç işleteni ise, tehlike esasına göre zarardan sorumlu olacaktır.⁶²⁸

H. İndirimde Sıra

Tazminat miktarı belirlenirken indirimlerin belirli bir sıra takip edilerek uygulanması gerekecektir. Çünkü zarardan yapılan indirimlerin uygulanma sırası değiştikçe ortaya çıkan sonuç farklı olacaktır.⁶²⁹ Ancak indirimde sıra ne genel hükümlerde ne de özel hükümlerde açıkça düzenlenmiş değildir.

Uygulama ve doktrinde indirim sıra düzeninin nasıl olacağına dair birlik bulunmamaktadır. Genel kabule göre öncelikle belirlenmesi gereken davacının zararıdır. Daha sonra tazminat miktarı belirlenecektir. İndirimler ise, sırası ile desteğe ait indirimler, tazminat alacaklısına ait indirimler ve en son tazminat sorumlusuna ait indirimler şeklinde uygulanacaktır.⁶³⁰

Yargıtay zarara ilişkin indirim sebeplerinin tazminata ilişkin indirim sebeplerinden, tazminat alacaklısına ilişkin indirim sebeplerinin de tazminat borçlusuna ilişkin indirim sebeplerinden önce uygulanması gerektiğine karar vermiştir.⁶³¹

⁶²⁷ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 353; **Pıtırılı**, s. 163.

⁶²⁸ “...hatır taşıması indirimi imkânının sadece hatır için taşıyan işleten ve sürücüye bahşedildiği, iki taraflı kazalarda diğer aracın işleteni, tehlike esasına göre zarardan sorumlu olup, hatır ilişkisine yaslanarak mahkemeden tazminattan indirimde gidilmesini talep edemeyeceği gözetildiğinde hatır taşıması indirimi yapılmayışında bir usulsüzlük görülmemesine göre, davalı vekilinin aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.” Yarg. 17. H.D. 11.12.2019 T. 2019/723 E. 2019/11801 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶²⁹ **Güleç Uçakhan**, s. 804.

⁶³⁰ **Yaşar**, s. 213.

⁶³¹ “Yargıtay’ın yerleşik uygulamaları ile de kabul edildiği üzere; tazminatın saptanabilmesi için öncelikle zararın belirlenmesi gerekir. Sorumluluk hukukunda, tazminat denkleştirilirken yapılacak indirimler arasında bir sıra konusudur. İndirim nedenleri genellikle, biri gerçek zararın diğeri de tazminatın belirlenmesine ilişkin olmak üzere ikiye ayrılır. Kural olarak, önce gerçek zararı bulmak gerektiğinden, zararlar ilgili indirim sebepleri önce, tazminatla ilgili indirim sebepleri ise daha sonra uygulanmaktadır. Buna ilaveten, tazminat alacaklısına ilişkin indirim sebeplerinin önce, tazminat borçlusuna ilişkin indirim sebeplerinin ise sonra

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi uygulamasına göre davacının aktif ve pasif dönem zararının belirlenmesinden sonra sırasıyla desteğin kusuru, davacı eşin evlenme ihtimali, kurum ödemeleri ve davacıya yapılan diğer ödemelerin güncelleştirilmiş tutarlarının indirilmesi gerekmektedir.⁶³² Ancak Yargıtay 17. Hukuk Dairesi gerçek zararın hesaplanmasının ardından davacı eşin evlenme ihtimali indiriminin yapılması, kusur indiriminin evlenme ihtimali indiriminin ardından uygulanması gerektiğini karara bağlamıştır.⁶³³

uygulanması gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 26.01.2017 T. 2015/22404 E. 2017/479 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶³² “...davacının maddi zararının hesaplanması noktasında aktif ve pasif dönem zararlarından sırasıyla kusur ve davacı eş için ayrıca evlenme ihtimali oranında indirimin yapıp akabinde Kurum tahsislerinin ve davacıya yapılan ödemenin güncellenmiş tutarının hesaplanan zarardan tenzil edildiği yeni bir hesap raporu almak, bu hesap sonrası çıkacak neticeye göre tüm delilleri bir arada değerlendirip maddi tazminat davası bakımından talep aşılmadan bir karar vermekten ibarettir.” Yarg. 21. H.D. 26.01.2017 T. 2015/22404 E. 2017/479 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “...aktif ve pasif dönem zararlarından sırasıyla kusur, davacı eşin evlenme şansı indirimi yapıp akabinde ilk peşin sermaye değerinin rücu edilebilir kısmının zarardan tenzil edilmesi suretiyle maddi tazminat alacağının belirlenmesinden ibarettir.” Yarg. 21. H.D. 26.11.2019 T. 2019/2293 E. 2019/7209 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶³³ “Yine; Bilirkişi raporunda desteğin eşi için hesaplanan tazminattan, önce desteğe verilen kusur oranında indirim yapılmış ardından evlenme ihtimali indirimi düşülmüş ise de hak sahibi eşin gerçek zararı hesaplandıktan sonra, önce evlenme ihtimali indirimi yapılması en son desteğin müterafik kusurlu olduğu kanaatine varılır ise müterafik kusur indirimi yapılması gerekirken hatalı sıralama ile hesaplama yapılması doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 24.10.2019 T. 2017/1651E. 2019/9929 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

III. BÖLÜM

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI DAVASININ USULE İLİŞKİN HÜKÜMLERİ

I. DAVANIN TARAFLARI

A. Davacı

Destekten yoksun kalma tazminatının davacıları gerçek veya farazi desteğin ölümü sebebi ile destekten yoksun kaldığını iddia eden kişilerdir.⁶³⁴ Bu kişiler, ölen desteğin mirasçıları olabileceği gibi desteğini kaybeden üçüncü kişiler de olabilir.⁶³⁵ Davacı konumunda olanlar genellikle ölen desteğin eşi, çocukları, ana ve babası, kardeşleri ile nişanlılar, birlikte yaşayanlar ve destekten yardım gören diğer kişilerdir.⁶³⁶

Destekten yoksun kalma tazminatında desteğini kaybeden kişi eğer küçük çocuk ise, dava ehliyetine sahip olmadığı için yasal temsilcisi velisi tarafından davalarda temsil edilir.⁶³⁷ Velisinin bulunmaması halinde kendisine bir vasi atanır ve vasi, alınacak husumet izni ile davayı çocuk adına takip edebilir.⁶³⁸

⁶³⁴ **Coşkun Özbudak**, *Destekten Yoksun Kalma Zararları*, Hukuk Davaları, C. 3, Ankara 2016, s. 371; **Mustafa Hayri Tacın**, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Güncel Usul konuları ile Miras Menfaatleri ve TBK md 55’in Değerlendirilmesi”, *Adalet Dergisi*, S. 57, Ocak 2017, s. 27-59, s. 27; **Demircioğlu/Balsever**, s. 1180; **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 364; **Gürsoy**, s. 152; **Cebe**, s. 37; **Yasemin Dönmez Piri**, *Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010, s. 101.

⁶³⁵ **Yaşar**, s. 217; **Tacın**, Usul, s. 27; **Gürsoy**, s. 152, 153.

⁶³⁶ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 364.

⁶³⁷ “...kişinin kendisi tarafından veya yetkili kılacağı temsilci aracılığı ile bir davayı takip etme ve usul işlemlerini yapabilme yeteneği olarak tanımlanan dava ehliyeti, medeni hakları kullanma (fiil) ehliyetinin medeni usul hukukunda büründüğü şekil olup ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar kural olarak dava ehliyetine sahip olmadıklarından davada yasal temsilcileri tarafından temsil edilmeleri gerekmektedir. Dava ve taraf ehliyeti kamu düzenine ilişkin niteliği ile 6100 sayılı HMK’nun 114/1-d maddesinde dava şartı olarak düzenlenmiş olup, mahkemece re’sen göz önünde tutulması gerekir.” Yarg. 17. H.D. 18.04.2019 T. 2016/10545 E. 2019/4987 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶³⁸ **Cansu Atıcı**, *Medeni Usul Hukukunda Dava Ehliyeti*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2020, s. 309; “Davacıyı temsilen vasi tarafından yargılamaya devam edilmiş ise de, husumet izni alınmamıştır. Türk Medeni Kanunu’nun 448. maddesi vesayet altındaki kişinin taraf bulunduğu davalarda onun vasi

Tazminat davası devam ederken davacılarından birisinin ölümü halinde davaya mirasçılarının devam edebilir.⁶³⁹ Bu durumda, ölen davacının destekten yoksun kalma tazminatı ölüm tarihine kadar hesaplanacaktır.⁶⁴⁰

B. Davalı

Destekten yoksun kalma tazminatının davalıları, hukuka aykırı bir davranış ile desteğin ölümüne sebebiyet veren kişiler, ölümden dolayı sorumlulukları bulunan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurumları ya da devlettir.⁶⁴¹

Haksız fiil sorumluluğu, kural olarak kusura dayanmaktadır. Destekten yoksun kalma davası, öncelikle yaşanan ölüm olayına kusuru ile sebep olan kişiye yöneltilecektir.⁶⁴² Ancak kanuni düzenlemeler ile getirilen kusursuz sorumluluk halleri kapsamında diğer sorumluların da davalı olarak gösterilmeleri mümkündür.⁶⁴³ Ölüme

tarafından temsil edileceğini öngörmekle birlikte, vasi, sadece vasi kararına istinaden ayırt etme gücünden yoksun bulunan küçük ya da mahcuru davada temsil etme yetkisine sahip değildir. Vasinin, anılan temsil görevini yerine getirebilmesi için Türk Medeni Kanunu'nun 462/8. maddesi uyarınca vesayet makamı tarafından kendisine husumet izni verilmesi gerekir. Dava ehliyeti Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-d maddesinde dava şartı olarak düzenlenmiş olup, dava şartlarının davanın her aşamasında mahkemeler ve Yargıtay tarafından resen dikkate alınabilecek niteliği dikkate alındığında, mahkemece, davacıya ilişkin olarak husumete izin kararı almak ve dosyaya ibraz etmek üzere vasiye süre tanınmalı, bu noksanlık giderildikten sonra bir karar verilmelidir.” Yarg. 10. H.D. 12.11.2018 T. 2016/8221 E. 2018/9244 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶³⁹ “Dava devam ederken taraflardan birinin ölümü halinde, TMK'nın 28/1. maddesi uyarınca; ölen kişinin taraf ehliyeti son bulur. Bu durumda, mirasçılarının da ilgilendiren, mirasçıların mal varlığı haklarını etkileyen davalar, tarafın ölümüyle konusuz kalmaz. Ölen tarafın mirasını reddetmeyen mirasçıların, davayı mecburi dava arkadaşı olarak hep birlikte takip etmeleri gerekir.” Yarg. 4. H.D. 14.11.2019 T. 2018/1427 E. 2019/5320 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “...yargılama sırasında öldüğü anlaşılan davacı H. N.'nin mirasçıların davaya dahil edilmesi ve taraf teşkilinin sağlanması suretiyle yargılamaya devam edilmesi sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir.” Yarg. 17. H.D. 16.12.2019 T. 2018/11 E. 2019/12010 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁴⁰ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 366; **Tacın**, Usul, s. 28; **Gürsoy**, s. 153; “Davacı E... M... A...’ın yargılama sırasında öldüğü dosyadaki nüfus kayıt örneğinden anlaşılmaktadır. Bu durumda mahkemece davacı çocuk yönünden öldüğü hususunun göz önünde bulundurularak öldüğü tarihe kadar gerçek zararının hesaplanması için bilirkişiden ek rapor alınıp sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 28.06.2018 T. 2015/8089 E. 2018/6527 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁴¹ **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 271; **Tacın**, Usul, s. 28.

⁶⁴² **Gürsoy**, s. 154; **Özbudak**, Destek, s. 372.

⁶⁴³ **Narter**, Destek, s. 33.

kusuru ile sebebiyet veren kişi dışında kusursuz sorumlulukları olan araç işletenler, adam çalıştıranlar, hayvan bulunduranlar, yapı maliki, ev başkanı, taşınmaz maliki ya da sigorta şirketleri şartların oluşması halinde davalı olabilir.⁶⁴⁴

Birden fazla kişinin zarara kusurları ile sebebiyet verdikleri veya aynı zarardan başka sebeplerle sorumlu oldukları takdirde müteselsil sorumluluğa ilişkin hükümlerin uygulanması TBK m. 61 gereğidir.⁶⁴⁵ Destekten yoksun kalan kişi, zararının tamamının veya bir kısmının ifasını, dilerse sorumluların tamamından, dilerse yalnız birinden talep etme hakkına sahiptir. Borcun tamamı ödenene kadar borçluların sorumlulukları devam edecektir.⁶⁴⁶ Zararın müteselsil borçlulardan biri tarafından ödenmesi durumunda diğer borçlulara zararın tazmini için başvurulamayacaktır.⁶⁴⁷

Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan şekli ile *“birlikte bir zarara sebebiyet vermek”*, zarara neden olan kişilerin kast ya da ihmal fark etmeksizin birlikte hareket etmesini, en azından birbirlerinin eylemlerinden haberdar olmalarını ifade etmektedir.⁶⁴⁸ Kusur ortaklığı şeklinde gerçekleşen haksız fiile, zarar verenlerin katılım şekilleri önemli değildir. Birden fazla zarar veren fiile asli fail, teşvik eden veya yardım eden şeklinde katılabilir.⁶⁴⁹ Ancak birbirlerinden habersiz kişiler, hukuka aykırı davranışları ile ortak zarara sebep olmuş iseler müteselsil sorumluluktan bahsedilemeyecektir.⁶⁵⁰

Birden çok kişinin aynı zarardan çeşitli nedenlerle sorumlu olma hali ise uygulamada en çok iş kazaları ve trafik kazalarında karşımıza çıkmaktadır. İş kazası ve meslek hastalığından kaynaklanan destekten yoksun kalma tazminatının davalıları

⁶⁴⁴ **Yaşar**, s. 217.

⁶⁴⁵ TBK m. 61'e göre; *“Birden çok kişi birlikte bir zarara sebebiyet verdikleri veya aynı zarardan çeşitli sebeplerden dolayı sorumlu oldukları takdirde, haklarında müteselsil sorumluluğa ilişkin hükümler uygulanır.”*

⁶⁴⁶ TBK m. 163'e göre; *“Alacaklı, borcun tamamının veya bir kısmının ifasını, dilerse borçluların hepsinden, dilerse yalnız birinden isteyebilir. Borçluların sorumluluğu, borcun tamamı ödeninceye kadar devam eder.”*

⁶⁴⁷ **Kaba**, s. 147.

⁶⁴⁸ **Oğuzman/Öz**, s. 302; **Eren**, Genel Hükümler, s. 812; **Gökyayla**, Destek, s. 283.

⁶⁴⁹ **Eren**, Genel Hükümler, s. 814.

⁶⁵⁰ **Oğuzman/Öz**, s. 302.

işveren veya işverenler, işveren vekilleri ile kazada kusuru bulunan üçüncü kişilerdir.⁶⁵¹ Kaza geçiren işçinin alt işveren nezdinde çalıştığı sırada iş kazası ya da meslek hastalığının meydana gelmesi durumunda alt işverenle birlikte asıl işveren İş Kanunu 2. maddesi gereği müteselsilen sorumludur.⁶⁵²

İşyeri devri halinde devreden ve devralan işverenlerin işletmenin borçlarından iki yıl süre ile müteselsilen sorumluluğu TBK. m.202’de düzenlenmiştir.⁶⁵³ Davacı ya da davacılar bu iki yıllık sürede hem devreden hem de devralan işverene davayı yöneltebileceklerdir.⁶⁵⁴

İş sözleşmesinin devri halinde durum farklı olacaktır. Sözleşme devri ile işçi ve devreden işveren arasındaki iş ilişkisi sona ereceğinden devir tarihinden sonraki borçlardan devreden işveren sorumlu olmayacaktır.⁶⁵⁵ Çünkü iş yeri devrinde işverenlerin müteselsil sorumlu olacaklarına dair düzenleme iş sözleşmesinin devrinde bulunmamaktadır.

Geçici iş ilişkisinin kurulması halinde İş Kanunu’nun⁶⁵⁶ m. 7/f.15’de yer alan “...geçici iş ilişkisi kurulan işveren, ...işçiyi gözetme borcundan... işverenle birlikte sorumludur.” hükmü ile geçici işveren ile esas işverenin müteselsil sorumlulukları belirtilmiştir.⁶⁵⁷ Bu tür bir iş ilişkisi durumunda işçinin ölmesi halinde destekten yoksun kalan davacılar her iki işverene karşı dava açabileceklerdir.

⁶⁵¹ **Gürsoy**, s. 154; **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 382; **Tacın**, Usul, s. 30.

⁶⁵² **Narter**, İş kazası, s. 202; **Tacın**, Usul, s. 30; Alt işverenin sebep olduğu ve asıl işveren işçisinin zarar gördüğü olaylarda İş Kanunu’nda asıl işveren işçisinin uğradığı zararlara karşı alt işverene başvurmasına imkân veren bir yasal düzenleme olmadığı için birlikte sorumluluk hükümleri uygulanmaz.

⁶⁵³ **Mehmet Bahtiyar**, *Ticari İşletme Hukuku*, 19. bs., İstanbul 2018, s. 42.

⁶⁵⁴ “Ticari işletmenin devri halinde, devirden önceki borçlardan devir edenin de, devir alanla birlikte müteselsilen sorumlu olması Yasa gereğidir.” Yarg. 21. H.D. 26.03.2013 T. 2012/17644 E. 2013/5666 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁵⁵ **Mustafa Alp**, “İş Sözleşmesinin Devrinde Bazı Sorunlar”, *DEÜHF Dergisi*, C. 9, Özel Sayı 2007, s:189-209, s. 191.

⁶⁵⁶ 22.05.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu (RG. 10.06.2003/25134)

⁶⁵⁷ **Ertan İren**, “Geçici İş İlişkisinde İşverenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri Alma Yükümlülüğü”, *AÜHFD*, Y. 2011, C. 60, S. 2, s. 288.

Bir diğ er sorumluluk doğuran haksız fiil durumu trafik kazalarıdır. Trafik kazasından kaynaklanan destekten yoksun kalma tazminatı davalarında kural olarak sürücü, araç sahibi, i leten ve sigorta  irketi davalı olarak gösterilmektedir.⁶⁵⁸ Ancak motorlu aracın zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmuyor ise, güvence hesabı davalı olarak gösterilecektir.⁶⁵⁹ Araç i leten, sürücü ve aracın sigortası varsa sigorta  irketi, yoksa güvence hesabı arasında KTK m. 85'e göre müteselsil sorumluluk bulunmaktadır.⁶⁶⁰ Davacı, davasını her    ne yöneltebileceği gibi aralarından yalnızca birisine dava açarak zararının tazminini talep edebilir. Sigortacıların sorumluluğu, sigorta poliçesinde yer alan üst limit ile sınırlıdır.⁶⁶¹

Sigortacıya veya güvence hesabına davanın yöneltilmesinden önce KTK m. 97 gereği ilgili sigorta kurulu una yazılı olarak başvurmak gereklidir.⁶⁶² Başvuru yapılmadan davanın açılması halinde, mahkemece yazılı başvuru için kesin süre verilerek bu eksiklik giderilecektir.⁶⁶³

⁶⁵⁸ **Tacın**, Usul, s. 29.

⁶⁵⁹ “Güvence Hesabı, Güvence Hesabı Yönetmeliğinin 9. maddesine göre, trafik sigortası bulunmayan araçların neden olduğu zararları teminat altına almaktadır... davanın aracın Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortacısına karşı yöneltilmesi gerektiği, davalı Güvence Hesabına karşı husumet y neltilemeyeceği anlaşıldığından; davacının davalı Güvence Hesabına karşı açtığı davanın husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı olduğu biçimde hüküm tesisi doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 28.01.2020 T. 2019/2891 E. 2020/170 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁶⁰ KTK m.85'e göre, “Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu te ebb s  tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın i leteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.”

⁶⁶¹ “Dava, tek taraflı trafik kazasından kaynaklanan destekten yoksun kalma tazminatı istemine ilişkindir. Karayolu Trafik Kanunu'nun 91. maddesi gereği, KTK 85. maddesinde belirtilen, bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olması durumunda, poliçe limiti dahilinde i letenin sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere, mali sorumluluk sigortası yaptırılması zorunludur.” Yarg. 17. H.D. 24.12.2019 T. 2018/1316 E. 2019/12413 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁶² KTK m.97'ye göre, “Zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kurulu una yazılı başvuruda bulunması gerekir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabın talebi kar ılamadığına ilişkin uyumsuzluk olması halinde, zarar gören dava açabilir veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tahkime başvurabilir.”

⁶⁶³ “Somut olayda davacılar destek zararının tazmini için Güvence Hesabı'na yazılı olarak başvurmadan doğrudan doğruya dava açmış iseler de, salt yazılı başvuru hususu belirli bir süre verilerek tamamlanabilecek dava şartı niteliğinde olmakla, mahkemece davacılara davalı

II. GÖREVLİ MAHKEME

Destekten yoksun kalma tazminatında yargılama yapma görevi hukuk mahkemelerinde olup, ölüm olayının taraflarına göre farklılık göstermektedir.⁶⁶⁴ Genel görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesi ise de özel yasal düzenlemeler sebebi ile iş kazası nedenine dayanan, işçiden destek görenlerin taraf olduğu ya da trafik kazası sebebi ile sigorta şirketinin davalı olduğu durumlarda görevli mahkeme değişmektedir.

İş kazasından kaynaklanan davalarda, iş mahkemeleri görevlidir.⁶⁶⁵ İş Mahkemeleri Kanunu'nda⁶⁶⁶ iş mahkemelerinin görev çerçevesi, iş sözleşmesinden kaynaklanan veya İş Kanunu'na dayanan her türlü uyuşmazlık denilerek belirlenmiştir.⁶⁶⁷ Ancak kazaya uğrayan destek ile hizmet ilişkisi bulunmayan işveren veya işveren vekili dışında yalnızca üçüncü bir kişinin davalı olarak gösterilmesi halinde görevli mahkeme, genel yetkili mahkeme olan asliye hukuk mahkemeleri olacaktır.⁶⁶⁸

Güvence Hesabı'na yazılı müracaat etmeleri için kesin süre verilerek yukarıdaki açıklamalar ışığında sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, ... yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 11.12.2018 T. 2018/4932 E. 2018/12056 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁶⁴ **Oğuzman/Öz**, s. 72; **Yaşar**, s. 217.

⁶⁶⁵ “ ...meydana gelen kaza iş kazası olup görevli mahkeme iş mahkemesidir.” Yarg. 17. H.D. 28.01.2019 T. 2018/2555 E. 2019/694 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁶⁶ 12.10.2017 tarih ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu (RG. 25.10.2017/30221)

⁶⁶⁷ İMK m. 5/f.1-a'ya göre, “İş mahkemeleri; 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına...ilişkin dava ve işlere bakar.”

⁶⁶⁸ “...davalılar kazalı işçinin işvereni değildir. O halde davalı F... A... ile M... E... T...’ya yönelik işbu dava B.K.’nın 49.maddesinden kaynaklanan haksız fiil nedeniyle uğranılan zararın giderilmesine yönelik bir dava olup ortada İş Kanunundan kaynaklanan bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Hal böyle olunca da tazminat istemli işbu davanın genel yetkili mahkemelerde görülmesi gerektiği gözetilerek “dava şartı yokluğu sebebiyle açılan davaların usulden reddi” yerine işin esasına girilerek yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu açıktır.” Yarg. 21. H.D. 10.05.2016 T. 2015/20098 E. 2016/8292 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davalarında sigorta şirketi davalı ise, görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir.⁶⁶⁹ Sigorta şirketinin davalı taraf olmadığı durumlarda dava genel mahkemelerde görülür.⁶⁷⁰

Görev konusunda yanılma halinde mahkeme, görev hususunun dava şartı olması sebebi ile itiraza gerek kalmadan dosyayı ele alarak görevsizlik kararı verecektir.⁶⁷¹ Ceza mahkemelerinden farklı olarak görevsizlik kararı üzerine doğrudan görevli mahkemeye dosya gönderilmeyecektir.⁶⁷² Davanın görevli mahkemeye gönderilip yargılamanın devam edebilmesi için kararın kesinleşmesinden sonra taraflardan birinin görevsizlik kararını veren mahkemeye iki hafta içerisinde başvurması gerekir.⁶⁷³ Başvuru yapılmazsa Hukuk Muhakemeleri Kanunu⁶⁷⁴ m. 20/f.1 gereği davanın açılmamış sayılmasına karar verilecektir.⁶⁷⁵ Ancak görevli olduğuna karar verilen mahkeme teşkilatı, görevsiz mahkemenin bulunduğu yerde kurulmamış ise, mahkemece görevsizlik kararı verilmeyip sadece sıfat değişikliği yapılacaktır. Örneğin iş mahkemesinin görevine giren konularda, hukuk mahkemesi sıfatı ile sadece sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemesinin bulunduğu adli yargı çevresinde asliye hukuk mahkemesi, görevsizlik kararı vermeyip davaya iş mahkemesi sıfatı ile devam edecektir.

⁶⁶⁹ **Adem Albayrak**, 6100 Sayılı HMK'ya Göre Hazırlanmış Asliye Hukuk Davaları 3. bs., Ankara 2017, s. 494; "Açılan somut davada davalı ZMSS olup, Sigorta hukuku 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 6. kitabında 1401 ve devamı maddelerinde, zorunlu sorumluluk sigortası ise 1483 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Bu durumda Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen hususlardan olması nedeniyle dava ticari dava olup Asliye Ticaret Mahkemesi görev alanı içinde bulunmakta olduğundan mahkemece HMK'nın 114-115 maddeleri uyarınca görevsizlik kararı verilmesi gerekirken işin esasına girilerek yazılı olduğu şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir." Yarg. 17. H.D. 21.10.2019 T. 2017/747 E. 2019/9693 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Aksi görüş: **Çelik**, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk, s. 446.

⁶⁷⁰ **Yenipınar**, s. 13; **Günay**, s. 90.

⁶⁷¹ **Tacın**, Usul, s. 31, 32.

⁶⁷² **Kuru**, Medeni Usul, s. 98; **Yılmaz**, Medeni Usul, s. 202; **Narter**, Destek, s. 301.

⁶⁷³ **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 439.

⁶⁷⁴ 12.01.2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (RG. 04.02.2011/27836)

⁶⁷⁵ **Zeki Gözütok**, Hukuk Davalarında Hüküm Kurma Esasları ve Gereke, Ankara 2017, s. 213; **Ejder Yılmaz** ve diğerleri, Medeni Usul Hukuku 4. bs., Ankara 2018, s. 202; **Kuru**, Medeni Usul, s. 99.

Görev kuralları dava şartı olmasının yanında aynı zamanda kamu düzenindendir.⁶⁷⁶ Bu nedenle görev hususu yargılamanın her aşamasında mahkeme hâkimi tarafından resen gözetilecektir.⁶⁷⁷

⁶⁷⁶ **Yılmaz**, Medeni Usul, s. 200; **Tacın**, Usul, s. 31; **Narter**, Destek, s. 283.

⁶⁷⁷ “Görev hususu kamu düzeninden olup davanın her aşamasında kendiliğinden göz önüne alınır.” Yarg. 4. H.D. 17.06.2019 T. 2017/514 E. 2019/3384 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

III. YETKİLİ MAHKEME

Yetki, bir davaya hangi yerdeki görevli mahkemenin bakacağını ifade eder.⁶⁷⁸ Her mahkemenin yargı alanı belirli coğrafi alanlarla sınırlandırılmıştır. Sınırlandırılan bu coğrafi alan mahkemenin yargı çevresidir.⁶⁷⁹

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yetki hususu genel ve özel yetkili mahkemeler şeklinde düzenlenmiştir. Genel yetkili mahkeme dava açıldığı tarihteki davalının yerleşim yeri mahkemesidir.⁶⁸⁰ Birden fazla davalının bulunması halinde herhangi birinin yerleşim yeri mahkemesinde dava açılabilir.⁶⁸¹

Özel yetkili mahkemeler ise, kanunun mutlak suretle belirli yerlerde davanın açılmasını öngördüğü mahkemelerdir. Mirastan doğan davalarda, taşınmazın aynından doğan davalarda, sigorta sözleşmelerinden doğan davalarda ve özel hukuk tüzel kişilerinde ortak ve üyelere karşı açılacak davalarda kesin yetki kuralları öngörülmüştür.

Destekten yoksun kalma tazminatı haksız fiile dayanan bir tazminat türü olmasından dolayı, davada genel kuralın yanında fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu ya da zarar görenin yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemeleri de yetkilidir.⁶⁸²

İş Mahkemeleri Kanunu'nda iş kazaları ile ilgili ayrı bir düzenleme ile “İş kazasından doğan tazminat davalarında, iş kazasının veya zararın meydana geldiği yer ile zarar gören işçinin yerleşim yeri mahkemesi de yetkilidir.”⁶⁸³ Ayrıca işin yapıldığı yer ile işyerinin bulunduğu yer mahkemesi aynı kanunda yer alan yetki düzenlemesidir.⁶⁸⁴ Ancak meslek hastalıklarından kaynaklanan davalar için iş

⁶⁷⁸ **Kuru**, Medeni Usul, s. 103; **Yılmaz**, Medeni Usul s. 205.

⁶⁷⁹ **Narter**, Destek, s. 302.

⁶⁸⁰ HMK m.6/f.1.

⁶⁸¹ HMK m.7/f.1.

⁶⁸² **Oğuzman/Öz**, s. 72.

⁶⁸³ İMK m.6/f.3.

⁶⁸⁴ İMK m.6/f.1.

kazalarında olduğu gibi özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, genel kurallar çerçevesinde yetkili yer mahkemesi belirlenecektir.

2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu m.110/f.2’de "*Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentanın bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilceği gibi, kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir.*" ifadesi ile trafik kazalarından kaynaklanan tazminat davalarına ilişkin bir diğer özel yetki hususu düzenlenmiştir.⁶⁸⁵

Kesin yetki hallerinin bulunmadığı durumlarda özel yetki durumu söz konusu ise, genel yetkiye dayanarak da davalının yerleşim yeri mahkemesinde dava görülebilir. Ancak ortak yetkili mahkeme olması durumunda yalnızca ortak olan yerlerde davanın görülmesi gerekir.⁶⁸⁶ Kanunda ortak yetkiyi gösteren hallerden birisi haksız fiilden doğan davalardır.⁶⁸⁷ Ancak ortak yetkili yer, kesin yetki olarak değerdendirilmeyecek ve mahkeme tarafından ortak yetkili yer dışında davanın açılması halinde resen yetkisizlik kararı verilmeyecektir.⁶⁸⁸

Davacı, birden fazla genel ve özel yetkili mahkeme varsa dilediği yerde dava açabilecektir. Eğer ki davasını bu yetkili mahkemelerden birinde açmaz ise, yetki itirazı ile gösterilecek yetkili mahkemenin seçimi davalılara geçecektir.⁶⁸⁹

⁶⁸⁵ Narter, Destek, s. 304; Oğuzman/Öz, s. 72.

⁶⁸⁶ HMK m.7/f.1.

⁶⁸⁷ Yılmaz, Medeni Usul, s. 210.

⁶⁸⁸ "HMK'da kesin yetki halleri açıkça sayılmış olup haksız fiile ilişkin davalardaki yetki kesin yetki olmayıp bir seçimlik yetkidir.(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu,27.05.2015 tarih, Esas No: 2013/11-2359, Karar No: 2015/1443)" Yarg. 17. H.D. 02.05.2019 T. 2016/13577 E. 2019/5454 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁶⁸⁹ "Bir davada, birden fazla genel ve özel yetkili mahkeme varsa, davacı bu mahkemelerden birinde dava açmak hususunda bir seçimlik hakka sahiptir. Davacı, davasını bu genel ve özel yetkili mahkemelerden hiçbirinde açmaz ve yetkisiz bir mahkemede açarsa, o zaman seçme hakkı davalılara geçer." Yarg. 17. H.D. 02.05.2019 T. 2016/13577 E. 2019/5454 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

IV. TAZMİNATIN ÖDEME BİÇİMİ

Destekten yoksun kalanların zararlarının belirlenmesinin ardından hâkim zararın ödeme biçimine karar verecektir. TBK m. 51/f.1'e göre, "*Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.*" Hâkim tazminat biçimini tayin ederken tarafların talepleri ile bağlı değildir.⁶⁹⁰ Tazminatın ödeme biçimi, somut olayın özellikleri ve tarafların menfaatine göre toptan ya da irat şeklinde olabilir. Hâkim, kısmen irat, kısmen toptan şeklinde tazminatın ödenmesine karar verebileceği gibi bir müddet irat, daha sonra toptan olacak şekilde de karar verebilecektir.⁶⁹¹

A. Toptan Ödeme

Mahkeme tarafından muhtemel yaşam süreleri ve ihtiyaç durumu gözetilerek hesaplanan tazminatın destek görenlere peşin olarak ödenmesi biçimine toptan ödeme denilmektedir.⁶⁹² Destekten yoksun kalma tazminatında genellikle toptan ödeme biçimi tercih edilerek zararın tazmin edilmesi yoluna gidilmektedir.⁶⁹³ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve Yargıtay daireleri, tazminatın ödeme biçiminin peşin ve toptan şekilde olması gerekliliğini vurgulamışlardır.⁶⁹⁴

⁶⁹⁰ **Gökyayla**, Destek, s. 298

⁶⁹¹ **Güleç Uçakhan**, s. 886, 887.

⁶⁹² **Eren**, Genel Hükümler, s. 777, **Kaba**, s. 152.

⁶⁹³ **Celeddin Baykın**, *İş Kazası ve Meslek Hastalığında Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 132.

⁶⁹⁴ "Yasa metninden de anlaşıldığı üzere; destekten yoksun kalma tazminatının konusu, desteğin yitirilmesi nedeniyle yoksun kalınan yardımdır. Bu tazminatın amacı, ölüm olayı olmasaydı ölenin yardımda bulunduğu kimselere yardımda bulunmaya devam edeceğinin düşünülmesi ve ölüm olayının bu süreci kesmesi sonucu destekten yararlanan kimselerin uğradıkları zararın peşin ve toptan şekilde tazmin edilmesi, bu kimselerin ölüm olayından önceki durumlarına kavuşturulmasıdır. Eş söyleyişle amaç, destekten yoksun kalanların desteğin ölümünden önceki yaşamlarındaki sosyal ve ekonomik durumlarının korunmasıdır." Yarg. H.G.K. 27.03.2013 T. 2012/21-1047 E. 2013/395 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 21. H.D. 09.06.2020 T. 2019/6311 E. 2020/2142 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 3. H.D. 16.01.2018 T. 2017/16909 E. 2018/146 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı), Yarg. 4. H.D. 05.04.2011 T. 2010/1777 E. 2011/3712 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Destekten yoksun kalma tazminatının toptan şekilde ödenmesi ile tazminat sorumlusunun destek görenlerle bağı uzun süreli olmayacaktır.⁶⁹⁵ Ayrıca zararın tamamı karşılanacağı için tazminatın teminat altına alınması gerekmeyecek, zararın ödenmeme riski ortadan kalkacaktır. Bunların dışında tazminat borçlusunun uzun süre için ödeme gücünün garanti edilememesi, enflasyon sebebi ile paranın değerinde yaşanacak düşüşlerin önüne geçilmek istenilmesi, zarar görenin alacağı toplu ödeme ile hayatına yeni yön verebilme imkânı gibi sebepler toptan ödemenin tercih edilmesine gerekçe gösterilmektedir.⁶⁹⁶

Zararın toptan ödeme biçimi ile karşılanmasına karar verildiğinde bunun taksit veya vadeye bağlanması mümkündür.⁶⁹⁷ Şartlar gerektirdiği takdirde, borçlu toptan ödeme ile zor duruma düşecek ise TBK m.52/f.2 uyarınca hâkim, zararın birkaç taksitle ödenmesine karar verebilecektir.⁶⁹⁸

Toptan ödeme biçiminde önceden alınan sermayenin getireceği gelirlerin tazminat hesabında dikkate alınarak indirim yapılması gereklidir.⁶⁹⁹ Aksi halde destek görenler, destekten yıllar sonra elde edecekleri miktarı çok önceden sağlayacak, tazminat sorumlusu ise hukuken sorumlu olmadığı bir ödeme yapmak zorunda kalacaktır.⁷⁰⁰

B. İrat Şeklinde Ödeme

Tazminatın toptan ödenmesine karar verilebileceği gibi irat şeklinde ödenmesine de karar verilebilir. İrat şeklinde ödemesine karar verildiği takdirde, tazminat borçlusu tazminat alacaklısı ya da alacaklılarına periyodik şekilde bir ödeme yapar.⁷⁰¹

⁶⁹⁵ Eren, Genel Hükümler, s. 778.

⁶⁹⁶ Eren, Genel Hükümler, s. 778, 779; Baykın, s.132, 133.

⁶⁹⁷ Eren, Genel Hükümler, s. 779, Gökyayla, Destek, s. 298.

⁶⁹⁸ Gökyayla, Destek, s. 298, Oğuzman/Öz, s. 117.

⁶⁹⁹ Oğuzman/Öz, s. 117.

⁷⁰⁰ Güleç Uçakhan, s. 892

⁷⁰¹ Baykın, s. 133

İrat şeklinde ödenecek tazminat uzun sürede, belirli aralıklarla ödeneceğinden alacaklının ileride hakkını elde etmesi tehlikeye düşebilecektir.⁷⁰² Bunun önüne geçebilmek için TBK m.51/f.2 gereğince irat şeklinde tazminatın ödenmesine karar verilmesi halinde borçludan teminat alınması zorunlu hale getirilmiştir.⁷⁰³ Kanun hükmü emredici nitelikte olduğundan hâkim resen borçlunun teminat verip veremeyeceğini araştırmak zorundadır.

Tazminatın irat şeklinde ödenmesi destekten yoksun kalma tazminatının amacına, desteğin devamlı ve düzenli yardımlarından mahrum kalınması yönünden daha uygun olsa da uygulamada bazı sakıncaları sebebi ile tercih edilmemektedir.⁷⁰⁴

Özellikle enflasyon karşısında paranın değer yitirmesi ile irat şeklindeki ödemeler, ilerleyen zamanlarda destekten yoksun kalanların ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelecektir.⁷⁰⁵ Ayrıca her ne kadar teminat alınıyor olsa da tazminat borçlusunun ödeme gücü uzun süre garanti edilememektedir.⁷⁰⁶ Son olarak bu ödeme biçiminin tercih edilmeme sebebi psikolojik etkenlerdir. İrat biçiminde ödeme ile sorumlu kişi ile destek gören sürekli yüz yüze gelecek ve yaşanan desteğin ölümü ve acılar tekrar hatırlanacaktır.⁷⁰⁷

⁷⁰² Oğuzman/Öz, s. 117.

⁷⁰³ TBK m.51/f.2'ye göre; "Tazminatın irat biçiminde ödenmesine hükmedilirse, borçlu güvence göstermekle yükümlüdür."

⁷⁰⁴ Güleç Uçakhan, s. 886.

⁷⁰⁵ Gökyayla, Destek, s. 300; Güleç Uçakhan, s. 887.

⁷⁰⁶ Eren, Genel Hükümler, s. 778; Baykın, s. 133, 134.

⁷⁰⁷ Gökyayla, Destek, s. 300; Baykın, s. 134.

V. FAİZ

Destek görenlerin zararı genel olarak desteğin ölümü ile doğduğu için sorumluların bu andan itibaren tazmin borcu doğmuş olacaktır.⁷⁰⁸ Desteğin ölümünden sorumlu olanların zararın giderimi ile birlikte geciken yardımdan dolayı faiz ödeme yükümlülüğü de bulunmaktadır. Destekten yoksun kalma tazminatında talep edilecek olan faiz, temerrüt faizidir (TBK. m.117).⁷⁰⁹ Haksız fiillerde temerrüt hiçbir ihtara gerek kalmaksızın olay tarihinde gerçekleşmektedir.⁷¹⁰ Destekten yoksun kalma tazminatı haksız fiil esasına dayandığı için kural olarak temerrüt ve faiz başlangıcı desteğin ölüm tarihidir.⁷¹¹

Zorunlu mali sorumluluk sigortalarında sigorta şirketleri yönünden genel kuraldan farklı olarak faiz başlangıcı, desteğin ölüm tarihi değil, sigorta şirketine başvuru tarihinden sekiz iş günü sonra olacaktır.⁷¹² Dava açılmadan önce sigorta şirketine başvuru yapılmaması halinde ise, temerrüt koşulları⁷¹³ oluşmadığı için dava tarihinden itibaren tazminata faiz işletilecektir.⁷¹⁴

⁷⁰⁸ **Gökyayla**, Destek, s. 312.

⁷⁰⁹ **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 149; **Tacın**, Usul, s. 52.

⁷¹⁰ TBK m.117'ye göre, "haksız fiilde fiilin işlendiği ... tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur."

⁷¹¹ **Gökyayla**, Destek, s. 313; **Pıtırılı/Aladağlı**, s. 149; **Yaşar**, s. 218; **Güneren**, s. 1167; **Cebe**, s. 354; **Çelik**, Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk, s. 487; **Gökcan**, s. 792; **Narter**, Destek, s. 654; **Oğuzman/Öz**, s. 131; "Haksız fiilden doğan tazminat alacaklarında kural olarak faiz başlangıcı olay tarihidir. Zarar gören, tazminat alacağına zararın doğduğu an hak kazanır. Haksız fiillerde olayın vuku tarihinde alacağın muaccel olduğu ve dolayısıyla borçlunun temerrüde düştüğü kabul edilmekte..." Yarg. 17. H.D. 22.10.2019 T. 2017/1096 E. 2019/9808 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷¹² "...davadan önce usulüne uygun başvuru yapılmış ise bundan 8 iş günü sonrasında... faiz uygulanması gerekir." Yarg. 17. H.D. 24.06.2019 T. 2016/18108 E. 2019/7837 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷¹³ "2918 sayılı KTK'nun 98/1, 99/1. maddeleri ile Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Genel Şartları'nın B.2. maddesi uyarınca rizikonun, bilgi ve belgeleri ile birlikte sigortacıya ihbar edildiği tarihten itibaren 8 iş günü içinde sigortanın tazminatı ödeme yükümlülüğü bulunmakta, bu sürenin sonunda ödememe halinde temerrüt gerçekleşmektedir." Yarg. 17. H.D. 24.06.2019 T. 2016/18108 E. 2019/7837 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷¹⁴ "...başvuru yapılmamış ise dava tarihi itibarıyla, belirlenen tazminat alacağının tamamı için anılan tarihlere uygun faiz uygulanması gerekir." Yarg. 17. H.D. 24.06.2019 T. 2016/18108 E. 2019/7837 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

Dava ya da ıslah dilekçesinde faiz talep edilmesine rağmen faiz başlangıcına yönelik bir açıklamada bulunulmamış ise, uygulanacak faizin başlangıcı dava tarihi ya da ıslah tarihi olacaktır.⁷¹⁵

Destekten yoksun kalanların dava dilekçesi ile birlikte faiz talebinde bulunmamaları halinde, taleple bağlılık ilkesi gereği, mahkemece faize karar verilmeyecektir.⁷¹⁶ Yargılama sırasında yapılan ıslah ile birlikte dava dilekçesinde yer alan faiz talebinin ıslah dilekçesinde bulunmaması halinde ise, ıslah ile arttırılan kısmın da faiz kapsamında olduğu kabul edilmektedir.⁷¹⁷ Dava dilekçesinde yer almayan faizin ıslah dilekçesi ile talep edilmesi mümkündür.⁷¹⁸

Haksız fiilden kaynaklanan davalarda istek halinde karar verilmesi gereken faiz türü yasal faizdir.⁷¹⁹ Zararın kaynağını oluşturan olay ticari bir ilişkiden kaynaklanmakta ise, bu halde alacaklının talepte bulunmuş olması kaydıyla ticari faiz

⁷¹⁵ “Davacılar vekili, dava değerini ıslah ederek ıslah edilen miktarın yasal faizi ile birlikte tahsili talebinde bulunmuş, fakat faiz başlangıcı yönünden herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Şu durumda, ıslah edilen miktara ilişkin faize ıslah tarihinden itibaren hükmedilmesi gerekirken 6100 sayılı HMK’nın 26. maddesinde (1086 sayılı HUMK’un 74. maddesinde) belirtilen hakimın tarafların iddia ve savunmaları ile bağlı olup ondan fazlasına veya başka bir şeye karar veremeyeceğine ilişkin düzenlemeye aykırı olarak ve istek aşılarak ıslah edilen miktara olay tarihinden itibaren faiz yürütülmesi doğru değil...” Yarg. 4. H.D. 26.12.2018 T. 2018/1201 E. 2018/8383 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷¹⁶ **Osman Duran**, *Medeni Usul Hukukunda Taleple Bağlılık İlkesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2020, s. 166; “...davacının faiz isteminde bulunmadığı anlaşılmakta olup, talep dışına çıkılarak HMK’nın 26’ncı maddesinde yer alan taleple bağlılık ilkesine aykırı şekilde karar tesisi, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.” Yarg. 10. H.D. 02.10.2018 T. 2016/9747 E. 2018/7391 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷¹⁷ “Dava dilekçesinde faiz talep edilmiş olmakla birlikte ıslah dilekçesinde faiz hususunun sükutla geçildiği durumlarda dava dilekçesinde talep edilen faizin ıslahla arttırılan kısmı da kapsayacağı Dairemiz’in oturmuş ve yerleşmiş görüşlerindendir.” Yarg. 21. H.D. 25.06.2018 T. 2016/12999 E. 2018/5561 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷¹⁸ **Orhan Eroğlu**, *Islah*, 1. bs., Ankara 2017, s. 149; “Davacı vekili, dava dilekçesinde faiz talebinde bulunmamış ancak ıslah dilekçesinde faiz talebinde bulunmuştur. Mahkemece davacının ıslah dilekçesinde faiz talebi olduğu göz önünde bulundurularak talep gibi dava dilekçesinde talep edilen miktar yönünden haksız fiil tarihinden, ıslah edilen miktar yönünden ıslah tarihinden itibaren faize hükmedilmesi gerekirken, faize hükmedilmemiş olması doğru görülmemiştir.” Yarg. 17. H.D. 15.11.2017 T. 2016/19642 E. 2017/10599 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷¹⁹ “Davanın dayanağı olan eylem, haksız fiil niteliğinde olduğundan haksız eylemden kaynaklanan zararın ödetilmesi amacıyla açılan davalarda, istek halinde hüküm altına alınan tazminata olay tarihinden itibaren yasal faiz yürütülmesi gerekir.” Yarg. 4. H.D. 23.01.2020 T. 2017/2695 E. 2020/241 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

oranının⁷²⁰ uygulanması gereklidir. Örneğin, ticari faaliyet sırasında meydana gelen kaza sonucu ölümlerde destekten yoksun kalanlar ticari faiz talep edebileceklerdir.⁷²¹

⁷²⁰ T.C. Merkez Bankası kısa vadeli avans faiz oranı 13.06.2020 tarihi itibari ile % 10 olarak belirlenmiştir.

⁷²¹ “Davacı vekilince temerrüt faizi olarak ticari faizi istenilmiş, ancak mahkemece yasal faize hükmedilmiştir. Oysa zarara neden olan araç ticari araç olup ticari faaliyet sırasında zarara neden olmuştur. Bu itibarla davada temerrüt faizi olarak ticari faiz niteliğindeki avans faizine hükmedilmesi gerekirken yasal faize hükmedilmesi doğru değil bozma nedenidir.” Yarg. 17. H.D. 22.10.2019 T. 2019/3614 E. 2019/9775 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

VI. ZAMANAŞIMI

A. Genel Olarak

Zamanaşımı bir alacak hakkının belli bir süre içinde kullanılmaması sebebi ile dava edilebilme niteliğinin kaybedilmesi ya da yasada öngörülen sürenin geçmesiyle hakkın dava yolu ile elde edilebilme olanağının zayıflaması şeklinde tanımlanmaktadır.⁷²² TBK m.146’da genel zamanaşımı süreleri belirlenmiştir. Bunun dışında ayrıca genel kuraldan ayrılarak haksız fiil için özel bir düzenleme mevcuttur.⁷²³ Farklılık yalnızca süreler ve bunların başlangıç zamanlarına ilişkin olup, zamanaşımının durması ve kesilmesi gibi konular genel hükümlere tabidir.⁷²⁴

Destekten yoksun kalma tazminatı davalarında zamanaşımı, meydana gelen olayın kaynağına ve davalıların sıfatlarına göre değişiklik göstermektedir.⁷²⁵ Haksız fiilden, iş kazasından ve trafik kazasından kaynaklanan ölüm olaylarına göre ayrı düzenlemeler bulunmaktadır.

B. Haksız Fiillerde Zamanaşımı

Haksız fiilden kaynaklanan davalarda zamanaşımı süreleri Türk Borçlar Kanunu’nda özel olarak 72. maddede düzenlenmiştir. Hükme göre, “Tazminat istemi, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yılın ve her hâlde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Ancak, tazminat ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, bu zamanaşımı uygulanır.” Düzenlemenin içeriğinden de anlaşılacağı üzere üç tür zamanaşımı süresi öngörülmüştür.⁷²⁶

⁷²² Farklı tanımlar için bkz. **Antalya**, s. 765; **Narter**, Destek, s. 552, 553; **Gökcan**, s. 915.

⁷²³ **Gökyayla**, Borçlar Hukuku, s. 319.

⁷²⁴ **Eren**, Genel Hükümler, s. 830; **Narter**, Destek, s. 576.

⁷²⁵ **Tacın**, Usul, s. 43.

⁷²⁶ **Ali Haydar Yağcıoğlu**, *Haksız Fiil Sebebiyle Aynı Zarardan Birden Fazla Kimsenin Müteselsil Sorumluluğu*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2013, s. 195; **Alpaslan Akartepe**, “Türk Borçlar Kanunu’nun Haksız Fiilden Doğan Borç İlişkileri Alanında Getirdiği Yenilikler ve Değişiklikler”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y.2012, C. XVI S. 1-2, s. 159-190, s. 180.

1. Normal Süre (Kısa Süre)

Haksız fiilden kaynaklanan tazminat davalarında dava açma hakkının başlangıcı olarak mağdurun, zararını ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarih kabul edilir.⁷²⁷ Zarar ve tazminat yükümlüsünden hangisi daha sonra öğrenilmiş ise, o tarihten itibaren iki yıllık zamanaşımı süresi işlemeye başlayacaktır.⁷²⁸ Kanunda öngörülen normal (kısa) ve azami (uzun) zamanaşımı süreleri, sürelerin başlangıcı konusunda birbirlerinden bağımsız, diğerinin alternatifini teşkil ediyor olsa da birinin sona ermesi ile alacak hakkı zamanaşımına uğramış olacaktır.⁷²⁹

TBK. m. 72/f.1’de yer alan iki yıllık zamanaşımı süresi, subjektif bir süredir. Çünkü zamanaşımı süresinin başlaması için öngörülen ölçüt, mağdurun zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrenme tarihidir. Burada önemli olan zararın ve tazminat yükümlüsünün kesin olarak öğrenilmesidir. Öğrenecek durumda olmak zamanaşımı süresinin başlaması için yeterli olmayacaktır. Öğrenme olgusunun gerçekleşmesi için, zararın dava edilebilir nitelik kazanması, başka bir deyişle dava açmak için gerekli tüm koşulların gerçekleşmesi gereklidir.⁷³⁰

2. Azami Süre (Uzun Süre)

Türk Borçlar Kanunu’nda öngörülen iki yıllık subjektif sürenin yanında ayrıca on yıllık objektif, mutlak bir zamanaşımı süresi düzenlenmiştir.⁷³¹ Tazminat davası, fiilin işlendiği tarihten itibaren on yılın geçmesi ile zamanaşımına uğrayacaktır (TBK m.72/f.1). İki yıllık kısa süreli zamanaşımından farklı olarak burada zamanaşımının başlangıç tarihi objektif bir şarta bağlanmıştır.

Azami zamanaşımı süresi ile kısa süreli zamanaşımı süreleri birbirlerine bağlı olarak işlemeye devam ederler. Kısa süreli zamanaşımı süresinin bitmesi halinde azami süreli zamanaşımı beklenilmeksizin tazminat talep etme hakkı zamanaşımına

⁷²⁷ Güneren, s. 1267; Yağcıoğlu, s. 196.

⁷²⁸ Oğuzman/Öz, s. 73; Yağcıoğlu, s. 196.

⁷²⁹ Narter, Destek, s. 577.

⁷³⁰ Çelik Ahmet Çelik, “Haksız Eylemlerde Zamanaşımı”, <https://www.tazminathukuku.com/arastirma-yazilari/haksiz-eylemlerde-zamanasimi.htm>, E.T.: 20.07.2020

⁷³¹ Narter, Destek, s. 578.

uğrayacaktır.⁷³² Benzer şekilde azami sürenin bitmesine yakın, kısa süreli zamanaşımı süresi yeni başlasa bile, bitmesine kısa zaman kalan azami zamanaşımı süresinin bitiminde alacak hakkı zamanaşımına uğrayacaktır.⁷³³

3. İstisnai Süre

Özellikle haksız fiile dayalı tazminat davalarında davalının eylemi genellikle, hem hukuki sorumluluk doğuran hem de cezai müeyyideleri olan bir davranıştır. Bu sebeple gerçekleştirilen eylemin her iki yargı türünde davaları söz konusu olmakta ve davalarda verilecek kararlar birbirlerini etkilemektedir. Kanun koyucu bu sebeple hak kayıplarının önüne geçmek amacıyla genel zamanaşımı düzenlemesinden ayrılarak istisnai bir süre öngörmüştür.

Ceza zamanaşımı süresinin, haksız fiil zamanaşımı sürelerinden daha uzun olması durumunda ceza zamanaşımı süreleri geçerli olacaktır.⁷³⁴ Yani destekten yoksun kalan davacı, zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrenmesinden itibaren iki yıllık zamanaşımı süresini kaçırmış olsa bile, eğer fiil, aynı zamanda suç teşkil ediyorsa, daha uzun olan ceza zamanaşımı süreleri uygulanacaktır. Burada söz konusu olan dava zamanaşımı olup ceza veya infaz zamanaşımı değildir.⁷³⁵

Ceza zamanaşımı süresinin on yıldan az olduğu durumlarda, iki yıllık zamanaşımı süresi ceza zamanaşımı süresi dolmadan önce işlemeye başlamaz. On yıllık üst süre ise, ceza zamanaşımına bağlı olmaksızın etkisini sürdürür.⁷³⁶

C. İş Kazası ve Meslek Hastalığında Zamanaşımı

İş kazası veya meslek hastalığı sebebi ile ölüm meydana gelmiş olması halinde işverenin sorumluluğu hem Türk Borçlar Kanunu'na hem de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na⁷³⁷ dayanmaktadır. TBK m.417/f.2-3'e göre, "*İşveren, işyerinde*

⁷³² Yağcıoğlu, s. 197

⁷³³ Oğuzman/Öz, s. 76, Narter, Destek, s. 578.

⁷³⁴ Tacın, Usul, s. 44; Yağcıoğlu, s. 199; Akartepe, s. 182.

⁷³⁵ Narter, Destek, s. 579.

⁷³⁶ Oğuzman/Öz, s. 78.

⁷³⁷ 20.06.2012 tarih ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (RG. 30.06.2012/28339)

iş sağığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür(f.2). İşverenin yukarıdaki hükümler dâhil, kanuna ve sözleşmeye aykırı davranışı nedeniyle işçinin ölümü, vücut bütünlüğünün zedelenmesi veya kişilik haklarının ihlaline bağlı zararların tazmini, sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluk hükümlerine tabidir(f.3). ”

Mevcut düzenleme sayesinde iş kazası veya meslek hastalığı sebebi ile destekten yoksun kalan davacılar isterse sözleşme sorumluluğuna isterse haksız fiil sorumluluğu hükümlerine dayanabilir. Zarar görenler, davasını sözleşme sorumluluğu esasına dayandırdığı takdirde açacağı dava TBK m.146 gereğince on yıllık zamanaşımına tabi olacaktır. Haksız fiil sorumluluğuna dayanan zamanaşımı süresi, iki yıllık kısa süreli zamanaşımına tabi olduğundan, mahkemece destek görenlerin yararına olacak on yıllık zamanaşımı süresinin uygulanması gerekecektir.⁷³⁸

D. Karayolları Trafik Kanunu’na Göre Zamanaşımı

Karayolları Trafik Kanunu’nda Türk Borçlar Kanunu’na paralel olarak zamanaşımı konusunda benzer bir düzenleme getirilmiştir. KTK. m.109’a göre, “*Motorlu araç kazalarından doğan maddi zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve her halde, kaza gününden başlayarak on yıl içinde zamanaşımına uğrar(f.1). Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğar ve ceza kanunu bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörmüş bulunursa, bu süre, maddi tazminat talepleri için de geçerlidir(f.2).*” şeklindeki zamanaşımı süreleri kapsam bakımından farklılık göstermektedir. Motorlu araç kazalarından doğan maddi zararlar denilerek araç işleyen yanında sürücü ve zorunlu mali sorumluluk sigortacısına karşı taleplerde de bu zamanaşımı süreleri işletilecektir.⁷³⁹

⁷³⁸ Narter, İş kazası, s. 463.

⁷³⁹ Çelik Ahmet Çelik, “Trafik Kazaları ve Zamanaşımı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 20.03.2020.

VII. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI DAVASINDA CEZA MAHKEMESİ YARGILAMASININ HUKUK MAHKEMESİNDEKİ YARGILAMAYA ETKİSİ

Destekten yoksun kalma tazminatının sebebinin oluşturan haksız fiil sonucunda oluşan ölüm, hukuk yargılaması kadar ceza yargılamasının da konusunu oluşturmaktadır.⁷⁴⁰ Yaşanan aynı olayla ilgili hem ceza hem de hukuk mahkemelerinde farklı hukuk konularında yargılamalar yapılsa da kusur, illiyet bağı, hukuka aykırılık, ayırt etme gücü ve fiil gibi araştırılan kavramlar benzerlik göstermektedir.⁷⁴¹

Ceza yargılamasında mahkûmiyet kurabilmek için gereken fiilin haksızlık durumu, fail tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği ve kusurunun ağırlığı hukuk mahkemesinde de araştırılan ve önem arz eden konulardır. Bu nedenle, farklı hâkimler tarafından yürütülen yargılamaların birbirlerini etkileyip etkilemeyeceği konusunda TBK’nda hüküm bulunmaktadır.⁷⁴² TBK m. 74’e göre, *“Hâkim zarar verenin kusurunun olup olmadığı ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleri ile bağlı olmadığı gibi ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararı ile de bağlı değildir.”*⁷⁴³ Bu maddenin temelinde her iki hukuk yargılamasının amaçlarının, yargılama usullerinin, delil takdirlerinin farklı olması sebebi ile hukuk hâkiminin belirtilen konularda bağımsızlığı amaçlanmıştır. Ancak yargılamanın birbirinden tamamen farklı bir şekilde yürümesi ise tercih edilmemiştir. Özellikle ceza yargılamasında tespit edilen failin kimliği ve maddi vakıaların hukuk hâkimini bağlayacağı birçok Yargıtay kararında vurgulanmaktadır.⁷⁴⁴

⁷⁴⁰ Eren, Genel Hükümler, s. 827.

⁷⁴¹ Eren, Genel Hükümler, s. 828.

⁷⁴² Antalya, s. 777.

⁷⁴³ Aksi görüşte olan Antalya’ya göre, Suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olduğu gerekçesi ile verilen beraat kararları hukuk hâkimini bağlayacaktır. (Antalya, s. 779.)

⁷⁴⁴ Gökcan, s. 107; “818 sayılı Borçlar Kanunu’nun 53. maddesi (6098 sayılı TBK’nın 74. maddesi) gereğince, ceza mahkemesinin kusur ve zarara ilişkin belirlemesi hukuk hâkimini bağlamazsa da, fail ve olguya ilişkin belirlemesi hukuk hâkimini bağlar.” Yarg. 4. H.D. 10.02.2020 T. 2019/3384 E. 2020/438 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); “6098

Ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararları hukuk hâkimini bağlamayacaktır.⁷⁴⁵ Ancak faili cezaya mahkûm eden ceza mahkemesinin fiilin suç teşkil ettiği ve sanık tarafından işlendiği konularında verdiği kararların hukuk hâkimini bağlayacağı kabul edilmektedir.⁷⁴⁶

Ceza mahkemesinde dava görülmekte iken hukuk davası açılmışsa, hukuk hâkimi tazminat konusunda karar vermek için ceza mahkemesinin kararının kesinleşmesini beklemelidir. Çünkü ceza mahkemesince verilen mahkûmiyet hükmü ve hâkimin maddi olguyu tespiti hukuk hâkimini bağlayıcı niteliktedir.⁷⁴⁷

sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. (eski BK'nun 53.) maddesi gereğince; hukuk hakimi, ceza mahkemesince belirlenmiş ve kesinleşmiş olan maddi olgu ile bağlı ise de; kusurun bulunup bulunmadığı ve oranına ilişkin ceza mahkemesi kararı ile bağlı olmadığı gibi, kusura ilişkin saptamaya dayanan beraat kararı ile de bağlı değildir." Yarg. 17. H.D. 04.12.2019 T. 2018/1941 E. 2019/11483 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı)

⁷⁴⁵ **Oğuzman/Öz**, s. 85; **Antalya**, s. 778; TBK m.74/f.2'ye göre, "Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz."

⁷⁴⁶ **Antalya**, s. 779; **Oğuzman/Öz**, s. 84; **Güleç Uçakhan**, s. 990; "6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesi (Mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu 53. madde) hükmü uyarınca hukuk hakimi ceza davasında alınmış kusur raporu ile bağlı değilse de kesinleşmiş ceza ilamıyla saptanmış maddi olgularla bağlıdır." Yarg. 10. H.D. 15.01.2020 T. 2018/2512 E. 2020/224 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); "Ancak Ceza Mahkemesinin mahkûmiyet kararındaki, fiilin hukuka aykırılığını ve illiyet bağıını saptayan maddi olaya ilişkin kabul, hukuk hakimini de bağlar. Başka bir ifadeyle; Borçlar Kanunu'nun 74. maddesi ve yerleşik yargıtaay uygulamasına göre; hukuk hâkimi, ceza davasındaki kusur oranları ile bağlı değilse de, kesinleşen ceza mahkemesi kararıyla saptanmış maddi olgularla bağlıdır." Yarg. 21. H.D. 24.12.2019 T. 2019/2833 E. 2019/8066 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Aksi Görüş: **Eren**, Genel Hükümler, s. 829.

⁷⁴⁷ "Dava konusu olayın özelliği nedeniyle ceza mahkemesindeki yargılama sonucunda davalı hakkında verilecek kararın iş bu dosya sonucunu etkileyeceği düşünüülerek kesinleşmesi beklenilmeli ve ondan sonra tüm kanutlar birlikte değerlendirilerek varılacak sonuca uygun bir karar verilmelidir." Yarg. 4. H.D. 14.01.2020 T. 2017/1332 E. 2020/13 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); "...ceza dosyasının kesinleşmesi beklenilerek kabul edilen maddi olgular doğrultusunda, kusur oran ve aidiyetleri saptanmalı, bu doğrultuda yeniden kusur raporu alınarak varılacak sonuca göre karar verilmelidir." Yarg. 10. H.D. 09.12.2019 T. 2018/2682 E. 2019/9589 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); "818 sayılı BK'nın 53. (TBK. 74.) maddesi uyarınca, davalı sigortalı araç sürücüsünün kazanın oluşumunda kusursuz olduğuna ilişkin maddi olayların tespiti yönünden, ceza davasının kesinleşmesi beklenerek, gerektiği takdirde rapor da alınarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir." Yarg. 17. H.D. 15.10.2019 T. 2017/2823 E. 2019/9384 K.(UYAP Yüksek Yargı Karar Arama Ekranı); Aksi görüş: **Oğuzman**, s. 85, 86; **Eren**, Genel Hükümler, s. 829.

SONUÇ

Destekten yoksun kalma tazminatı uygulamada sıkça karşılaşılan ancak kanuni düzenleme alanının sınırlı olması sebebi ile uygulama esasları maddi vakalar çerçevesinde doktrindeki görüşler ve mahkeme kararları ile belirlenen bir tazminat türüdür. Çalışmamızda değindiğimiz üzere destekten yoksun kalma tazminatının şartları, tarafları ve belirlenmesi gibi birçok konuda farklı görüş ve uygulamalar yer almaktadır. Bu farklılıkların temel kaynağını, kanuni düzenlemenin yalnızca çerçeve olarak konuyu ele alması, Yargıtay daireleri arasında temel konularda dahi uygulama birliği olmaması ve tazminatın varsayımsal bir hesaplama üzerine belirlenmesi oluşturmaktadır.

Destekten yoksun kalma tazminatı, ölenin desteğinden mahrum kalanların ölüm nedeni ile uğradıkları zararların tazminini amaçlayan bağımsız, istisnai ve maddi bir tazminattır. Bağımsızlığından kaynaklı olarak tazminat talep hakkı, miras veya sözleşme hukukundan ayrı olarak, destek görenlerin kişiliklerinden doğrudan doğruya doğan ve kişiliklerine sıkı sıkıya bağlı bir haktır. Genel kuralın dışında, yansıma yolu ile zarar gören üçüncü kişilerin kanuni düzenleme ile tazminat isteminde bulunma hakları sağlanmıştır.

Destekten yoksun kalma tazminatında amaçlanan, zarar görenin desteğin ölümünden önceki yaşam düzeyinin yakın şartlar altında yeniden sağlanmasıdır. Zarar görenlerin tazminat ile birlikte zenginleşmelerini sağlayacak bir konuma gelmeleri söz konusu ise, destek görenlerin bakım ihtiyacından söz edilemeyeceği için tazminat hakları olmayacaktır. Öte yandan, tazminat talep etme hakları bulunan kişilerin maddi zararlarının toplamı ise, desteğin ölümünden önceki durum ile sonraki durum arasındaki fark olarak kabul edilecektir.

Destekten yoksun kalma tazminatının belirlenme aşamasında öncelikle üzerinde durulması gereken konu destek kavramıdır. Destek, bir başkasının geçimini sürekli ve düzenli sağlayan ya da eğer ölüm olayı vuku bulmasaydı ileride geçimini sağlaması kuvvetle muhtemel olan kişi olarak tanımlanmaktadır. Desteğin fiili yardımlarının kanundan ya da sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğten doğması şart değildir. Ayrıca bakan kişinin, bakılanın hısımlı olması gerekmez. Önemli olan sürekli, düzenli

ve karşılıksız bir şekilde destek sağlamaktır. Destek şeklinin nakdi ya da bedensel olması mümkündür.

Ölen kişinin desteği gerçek ve farazi olmak üzere iki farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Gerçek destek, birlikte yaşadığı kişilere ya da yakınlarına düzenli ve sürekli bir şekilde, farklı yollarla yardım eden, eğer ölmeseydi bu yardımların devam edeceği muhtemel olan kişi olarak tanımlanmaktadır. Farazi destek ise, desteğin ölmemiş olması halinde ileride kurulacak ilişkiler ile kuvvetle muhtemel destek olacak kişilere denilmektedir. Genel olarak eşlerin birbirlerine desteği ile ana ve babanın çocuğuna desteği gerçek destek niteliğindedir. Çocukların ana ve babasına destekleri ise, farazi desteğin en tipik örneğidir.

Destekten yoksun kalma tazminatına hak kazanabilmek için destek ve destek gören arasında bakım ilişkisinin varlığı aranmaktadır. Bakım ilişkisi, mevcut yaşam standartının destek sayesinde sürekli ve düzenli bir şekilde sağlanıyor olmasıdır. Bakımın maddi yardım şeklinde gerçekleştirilmesi mümkün olduğu gibi giyinme, beslenme, barınma gibi ayni ya da hizmet şeklinde olması da mümkündür. Bakım ilişkisinin varlığı için destek gören kişinin tüm masraflarının karşılanması gerekli değildir. Geçimin bir kısmının üstlenilmesi dahi yeterli olacaktır.

Destek ilişkisinin varlığı kadar desteğin bakım gücünün de tespit edilmesi destekten yoksun kalma tazminatının özel koşullarından biridir. Bakım gücü, desteğin maddi veya bedensel olarak destek sağlayabiliyor olmasını ifade etmektedir. Yalnızca parasal yardımlar bakım gücünü ortaya koymaya yeterli değildir. Kaynağının mutlaka desteğin kendi malvarlığından kaynaklanması da gerekmez. Destek tarafından sağlanan bedensel ya da maddi hizmetlerin fiilen ve düzenli bir bakımı gerçekleştirmeye elverişli olması yeterlidir.

Tazminat talebinde bulunan destek gören kişinin bakım ihtiyacı içinde olması destekten yoksun kalma tazminatının bir diğer unsurudur. Bakım ihtiyacı, mevcut yaşam standardının destek ile birlikte sağlanıyor olması, yani desteğin düzenli ve sürekli yardımı olmadan sosyal durumuna uygun bir yaşam seviyesinin sürdürülememesini ifade eder. Desteğin ölümü üzerine yoksulluk içine düşmek şart değildir.

Destekten yoksun kalma tazminatında desteğin süreklilik arz eden geliri ve ekonomik imkânları, zararın belirlenmesinde ve tazminatın doğru tayininde önem arz eden unsurlardandır. Desteğin muhtemel yardım edeceği süre içinde gerçek ve hukuka uygun, meslek içi ve meslek dışı her türlü geliri ile mali imkânları destek ölmemiş olsaydı oluşabilecek muhtemel değişim ve gelişmeler ışığında belirlenerek zararın hesaplanmasında esas alınacaktır. Eğer desteğin hiçbir geliri yoksa veya tespit edilememiş ise, asgari ücret üzerinden tazminat hesaplanmalıdır.

Desteğin gelirinin tespit edilmesinden sonra bu gelirin hangi oranda destekten yoksun kalanlara paylaştırılması gerektiğinin cevabı doktrin ve Yargıtay uygulamaları ile açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır. Eğer destek tarafından destekten yoksun kalanlara yapılan yardımların miktarı belli ise, yardımın muhtemel artma veya azalma durumu dikkate alınarak tazminat hesaplanacaktır. Ancak yardım, hizmet veya para dışında bir edim şeklinde gerçekleştiriliyor ise, bunların parasal değeri tespit edilecektir. Yargıtay dairelerince farklı oranlar üzerinden payların belirlenmesi benzer olaylarda farklı tazminat miktarlarının ortaya çıkmasına sebep olacağı gibi hukuk bütünlüğünü de bozmaktadır.

Destekten yoksun kalan birden fazla kişinin olduğu durumlarda dava açsın ya da açmasın tüm destekten yoksun kalanların payları gözetilerek desteğin gelirinin paylaştırılması yapılmalıdır. Çünkü davada bulunmayan hak sahiplerinin ileride destek alacakları yönünden tazminat talebinde bulunma ihtimalleri vardır.

Uygulamada eğer desteğin yardımı önceden belirlenemiyorsa destek ilişkisi, cinsiyet ve medeni durum gibi ölçütlerden faydalanılarak destek payının belirlenmesi yoluna gidilmektedir. Bu konuda da sınırları belirlenmiş kesin kriterler bulunmamaktadır.

Desteğin gelirinin ve destekten yoksun kalanların paylarının belirlenmesinin ardından yardımın devam edeceği varsayılan sürenin de belirlenmesi gereklidir. Tazminatın belirlenmesinde esas alınan sürelerden ilki, desteğin yardım sağlayacağı süre, diğeri ise destekten yoksun kalanların destek ihtiyacının devam edeceği süredir. Bu iki sürenin ortak zaman dilimi, istisnaları bulunuyor olsa da destekten yoksun kalma tazminatı talep eden davacının tazminat sınırlarını belirleyecektir.

Destek süresinin başlangıcı, gerçek destek için ölümün gerçekleştiği tarih iken, farazi desteğin ölümü halinde bakım gücüne ulaşacağı muhtemel gün ile destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacının başlayacağı günden hangisi daha sonra ise o gün olacaktır. Destekten yoksun kalanın yaşam süresi destek ihtiyacının üst sınırını oluşturur. Destek görenin destek ihtiyacı daha önce bir tarihte sonlanırsa esas alınacak süre bu tarihtir. Desteğin yardım edebileceği süre ile destek görenin ihtiyacının sonlandığı günden hangisi daha önce ise destek süresi o tarihte sona erecektir.

Desteğin ve destek görenlerin muhtemel yaşam süresinin tespiti için Amerikan Yaşam Tablosu C.O.S. 1980, T.R.H. 2010 ve Population Masculine Et-Femine (P.M.F.) tablosu kullanılmaktadır. Yargıtay 21. Hukuk Dairesi, 17. Hukuk Dairesi ve 4. Hukuk Dairesi P.M.F. yaşam tablosunu kullanırken, 10. Hukuk Dairesi T.R.H. yaşam tablosunu kullanmaktadır. Bu farklı uygulamalar benzer vakalarda belirlenen tazminat miktarlarında farklı sonuçlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Kullanılan tüm yaşam tabloları ülkemizdeki ortalama yaşam sürelerini tam olarak yansıtmamaktadır. Bu nedenle öncelikle yapılması gereken ülkemiz şartlarına uygun yeni bir tablo üzerinde çalışılarak gerçeğe en yakın sonuçların tazminatın belirlenmesinde kullanılmasıdır.

Tazminat davasına konu zararın belirlenmesi aşamasında tespit edilen destek ilişkisi, desteğin geliri, destek süreleri ve destek paylarından sonra belirlenen zararı azaltacak durumların varlığı araştırılarak bu oranda indirim uygulanması gerekecektir.

Özellikle bakım ihtiyacının, sağ kalan eşin yeniden evlenmesi ile birlikte ortadan kalkacağı kabul edildiğinden dava devam ederken evlilik gerçekleşmemiş olsa dahi yeniden evlenme ihtimalinin tazminatın belirlenmesinde göz önünde bulundurularak tazminattan indirim yapılması gereklidir.

Desteğin ölümü üzerine gerçekleşen maddi zarar, desteğin fiili ile meydana gelmiş ya da mevcut durum ağırlaşarak ölüm gerçekleşmiş ise desteğin kusuru yapılacak indirimler arasındadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından geride kalan eş, çocuklar, ana ve babaya bağlanan aylıklar ve tazminatlardan rücu edilebilir olanları, tazminat sorumlusundan

ayrıca tahsil edileceği kanuni düzenleme ile indirim sebebi olarak kabul edilmiştir. Öte yandan özel sigorta şirketlerinin desteğin ölümü üzerine lehtarlar tarafından yaptıkları ödemeler ve tazminatlardan sorumlulara rücu edilebilir olanları tazminattan indirilecektir.

Destekten yoksun kalanların miras sebebi ile sağladıkları ekonomik yararın indirilmesi konusunda doktrindeki hakim görüş, zararın miras ile birlikte ortadan kalktığı ölçüde indirilmesi gerektiği yönündedir. Ancak destek görenlerin elde ettikleri miras menfaatlerinin kanuni bir hak olarak zararı doğuran olay gerçekleşmese dahi ileride intikal edeceği düşünülmeden tazminat sorumlusunun faydalandırılması tazminatın niteliğine ve düzenleniş amacına uygun değildir.

Farazi desteğin ölümü durumunda ise, özellikle çocuklarda zarar hesaplanırken yetiştirme ve bakım masrafları indirimine konu olmaktadır. Çünkü indirimin yapılmaması halinde ana ve babanın ölüm nedeni ile yapmış oldukları tasarruflar kadar malvarlıklarında artış olacaktır. Yargıtay, uygulama olarak çocukların kendi kazançlarını sağlayacakları yaşa kadar %5 oranında yetiştirme ve eğitim gideri indirimi yapılması gerektiğini kabul etmektedir.

Destekten yoksun kalma tazminatı uygulamada en fazla trafik kazası sebebinden kaynaklanmaktadır. Araç sürücüsünün ücretsiz ve karşılıksız olarak birilerini taşıdığı sırada kazanın meydana gelmesi ve taşınanların ölmesi durumunda dürüstlük kuralı gereği indirim yapılması hem Yargıtay uygulamalarında hem de doktrinde kabul edilmektedir.

Zararın ve indirim sebeplerinin belirlenmesinin ardından indirimlerin hangi sıra takip edilerek uygulanacağı önemlidir. Çünkü zarardan yapılan indirimlerin uygulanma sırası değiştikçe ortaya çıkan sonuç farklı olacaktır. Ancak indirimde sıra ne genel hükümlerde ne de özel hükümlerde açıkça düzenlenmiş değildir. Yargıtay uygulaması ve doktrinde de indirim sırasının nasıl olacağına dair birlik bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- ALBAYRAK**, Adem, *6100 Sayılı HMK'ya Göre Hazırlanmış Asliye Hukuk Davaları*, 3. bs., Ankara 2017.
- ALP**, Mustafa, “İş Sözleşmesinin Devrinde Bazı Sorunlar”, *DEÜHFD*, C. 9, Özel Sayı 2007, s:189-209.
- AKARTEPE**, Alpaslan, “Türk Borçlar Kanunu’nun Haksız Fiilden Doğan Borç İlişkileri Alanında Getirdiği Yenilikler ve Değişiklikler”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y.2012, C. XVI S. 1-2, s. 159-190.
- ANTALYA**, Gökhan, *6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’na göre: Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 1, İstanbul 2013.
- ATICI**, Cansu, *Medeni Usûl Hukukunda Dava Ehliyeti*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2020.
- BAHTİYAR**, Mehmet, *Ticari İşletme Hukuku*, 19. bs., İstanbul 2018.
- BALCI**, Mesut, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları Uygulaması*, 2. bs., Ankara 2011.
- BAHAR**, Ayşe Düriye, *Tıbbi Hata Kaynaklı Ölümelerde Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- BAYKIN**, Celaleddin, *İş Kazası ve Meslek Hastalığında Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- BERK**, Enes, *Karayolları Trafik Kanunu’nda Destekten Yoksun Kalma Tazminatından Sigorta Şirketlerinin Sorumluluğu*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- BORA**, Sevda, “6098 Sayılı Borçlar Kanununa Göre Manevi Tazminat Davası”, *Terazi Dergisi*, C. 8, S. 83, 2013.
- CEBE**, Memet Sinan, *Destekten Yoksunluk ve İş Göremezlik Tazminatı ile Aktüeryal*

- Hesap Esasları*, Ankara 2019.
- CENGİZ**, İştar, “İş Verenin İş Kazasından Doğan Hukuki Sorumluluğu”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 34, 2018, s. 123-142.
- ÇAKIRCA**, Seda İrem, *Türk Sorumluluk Hukukunda Yansıma Zararı Kuramı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, 2011.
- ÇEKER**, Mustafa, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Sigorta Hukuku*, 12. bs., Adana 2015.
- ÇELİK**, Ahmet Çelik, *Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk*, 2. bs., Ankara 2016.(Çelik, Ölüm Nedeni ile Destekten Yoksunluk)
- DEMİRCİOĞLU** Murat/**BALSEVER**, Sergül, “İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonrası Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, *Dergipark Akademik*, C. 74, 2016, s. 1167-1183.
- DÖNMEZ PİRİ**, Yasemin, *Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- DURAK**, Yasemin/**ŞAHİN**, Turan, “Hatır Taşınması”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2015, C. LXXIII, S. 1, s. 339-362.
- DURAL**, Mustafa/**ÖĞÜZ**, Tufan/**GÜMÜŞ**, Mustafa Alper, *Türk Özel Hukuku C. III Aile Hukuku*, İstanbul 2019.
- DURAL**, Mustafa/**ÖZ**, Tugut, *Miras Hukuku*, 13. bs., İstanbul 2019.
- DURAN**, Osman, *Medeni Usul Hukukunda Taleple Bağlılık İlkesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2020.
- EREN**, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. bs., İstanbul 2013. (Eren, Genel Hükümler)
- EREN**, Fikret, *Türk Borçlar Hukukunda Kişiyeye İlişkin Zararlar*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016,

s. 57-76. (Eren, Kişiyi İlişkin Zarar)

EREN, Fikret/**YÜCER AKTÜRK**, İpek, *Türk Miras Hukuku*, Ankara, 2019

ERLÜLE Fulya, *Türk Borçlar Kanunu'na Göre Bedensel Bütünlüğün İhlali Halinde Manevi Tazminat*, 2. bs., Ankara 2015.

EROĞLU, Orhan, *Islah*, 1. bs., Ankara 2017.

FİDAN, Nurten, *Cismani Zararlara İlişkin 21. Hukuk Dairesinin Görüşleri*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016, s. 207-214.

GÜVEN, Tuba, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatında İşletenin Kusurunun Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortasında Sigortacının Sorumluluğuna Etkisi*, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.

GÖKCAN, Hasan Tahsin, *Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku*, 4. bs., Ankara 2016.

GÖKYAYLA, Emre, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Ankara 2004. (Gökyayla, Destek)

GÖKYAYLA, Hatemi, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, 2. bs., İstanbul 2012. (Gökyayla, Borçlar Hukuku)

GÖZÜTOK, Zeki, *Hukuk Davalarında Hüküm Kurma Esasları ve Gerekçe*, Ankara 2017.

GÜLEÇ UÇAKHAN, Sema, *Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması*, 8. bs., Ankara 2017.

GÜNAY, Erhan, *Trafik Kazalarından Kaynaklanan Davalar*, Ankara 2016.

GÜNEREN, Ali, *İş Kazası Ve Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi Ve Manevi Tazminat Davaları*, 3. bs., Ankara 2018.

GÜRSOY, Kemal Tahir, "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", *AÜHFD.*, Y.1972/1-2, s. 143-193.

- İNCEOĞLU**, Murat/**PAKSOY**, Meliha Sermin, “Bedensel Zararlarda Ve Ölüm Halinde Zararın Belirlenmesi (TBK. M.55)”, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, C.8, Y.2013, s. 1383-1412.
- İREN**, Ertan, “Geçici İş İlişkisinde İşverenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri Alma Yükümlülüğü”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 2011, C. 60, S. 2.
- KABA**, Gizem, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Ankara 2017.
- KARABEY**, Uğur, *Cismani Zarar Hesabında Aktüerya*, Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongre, Ankara 2019, s. 938-942.
- KAYA**, Mine, *Yargı Kararları Yönünden Bedensel Zararların Değerlendirilmesi*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016, s. 153-169.
- KESKİN**, Dilşad, “Doğum Öncesi Gerçekleşen Zarar Verici Fiil Sebebiyle Tazminat: Ceninin Tazminat Talebi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XVII, Y.2013 s. 743-774.
- KILIÇOĞLU**, Mustafa, *Trafik Kazası, İş Kazası, Meslek Hastalığı, Haksız Fiil Sonucu Ölümden Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 2. bs., Ankara 2014.
- KOCABAŞ**, Gediz, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Unsurları”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 20, S. 3, s. 273-302.
- KOÇOĞLU**, Safa, “İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sonucu Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Şartları”, Derleme, *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* S. 19., s. 189-206.
- KOŞAR**, Günhan, *Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2019.
- KURU**, Baki, *İcra İflas Hukuku*, Ankara 2009. (İcra İflas)
- KURU**, Baki, *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku*, İstanbul 2016. (Kuru Medeni Usul)

- NARTER**, Sami, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi Zarar ve Tazminatlar*, 3. bs., Ankara 2017. (Narter, İş Kazası)
- NARTER**, Sami, *Trafik Kazalarında Hukuki ve Cezai Sorumluluk*, 4. bs., Ankara 2016. (Narter, Trafik)
- NARTER**, Sami, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları*, 3. bs., Ankara 2018. (Narter, Destek)
- NOMER**, Haluk N., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. bs., İstanbul 2017.
- OĞUZMAN**, Kemal/ÖZ, Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. 2, 14. bs., İstanbul 2018.
- OKAY TEKİNSOY**, Özge, *Ayım Kararlarında Bedensel Zararların Tazmini*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016, s. 329-346.
- OZANOĞLU**, Hasan Seçkin, *Türk Borçlar Hukuku ve Sorumluluk Hukuku Açısından TBK 55. Madde ve Bedensel Zararlar*, Yeni Gelişmeler Işığında Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre, C. 1, Ankara 2016 s. 121-127.
- ÖZBUDAK**, Coşkun, *Destekten Yoksun Kalma Zararları, Hukuk Davaları*, C. 3, Ankara 2016 (Özbudak, Destek).
- ÖZBUDAK**, Coşkun, “Destekten Yoksun Kalma Zararları ile Bedensel Zararlarda Tazminattan Mahsup Sorunu”, *Terazi Dergisi*, Y. 8, S. 78, Şubat 2013 (Özbudak, Mahsup).
- ÖZCAN**, Durmuş, *Uygulamalı İş Davaları*, 3. bs., Ankara 2016.
- ÖZGENÇ**, İzzet, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 4. bs., Ankara 2009.
- ÖZTÜRKLER**, Cemal, *Uygulamanın İçinden Ölüm ve Bedeni Zararlar Hallerinde Maddi Tazminatın Hesaplanması Teknikleri*, 1. bs., Ankara 2003.
- PITIRLI**, Burak/**ALADAĞLI**, Ayşe Nur, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. 155-156, Y. 2017, s. 115-163.

- PİTİRLİ**, Esin Evsine, *Çalışmayan Kişilerin Vefatında Destekten Yoksun Kalma Zararı*, Ankara 2019.
- SEROZAN**, Rona, *Miras Hukuku*, Ankara 2018.
- SOYSAL**, Hafize Nisan, *Türk İş Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- SUCU**, Meral, *Tazminat Hesaplarına Aktüeryal Yaklaşım*, Akit Dışı Kusursuz Sorumlulukta Bedensel Zararlar Uluslararası Kongre, Ankara 2018, s. 905-920.
- SÜMER**, Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, 2. bs., Ankara 2018.
- SÜZEK**, Sarper, *İş Hukuku*, 5. bs., İstanbul 2009.
- ŞAHİN CANER**, Ayşenur, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Mirasçılar*, 9. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi Bildiriler Kitabı, İzmir 2019.
- ŞAHİN**, Mehmet Yaşar, *Vücut Bütünlüğünün İhlali Halinde Zarar ve Maddi Tazminat Hesabı*, 1. bs., Ankara 2017.
- TACIN**, Mustafa Hayri , “Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Güncel Usul konuları ile Miras Menfaatleri ve TBK md 55’in Değerlendirilmesi” , *Adalet Dergisi* S. 57, Ocak 2017, s. 27-59. (Tacin, Usul)
- TACIN**, Mustafa Hayri, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Tespitinde Göz Önünde Bulundurulacak Hususlar”, *Adalet Dergisi*, S. 61, Y. 2018, s. 123-167. (Tacin, Destek)
- TACIN**, Mustafa Hayri, *Türk Hukukunda Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- ÜNAN**, Samim, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap Sigorta Hukuku*, C.3, İstanbul, 2017.
- YAĞCIOĞLU**, Ali Haydar, *Haksız Fiil Sebebiyle Aynı Zarardan Birden Fazla Kimsenin Müteselsil Sorumluluğu*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2013.

YAŞAR, Halis, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, Ankara 2016.

YENİPİNAR BERBEROĞLU, Filiz, *Trafik Kazalarında Tazminat Davaları*, 1. bs., Ankara 2017.

YILMAZ, Ejder ve diğerleri, *Medeni Usul Hukuku*, 4. bs., Ankara 2018.(Yılmaz, Medeni Usul)

YILMAZ, Ejder, *Hukuk Sözlüğü*, Ankara 2003.

ZORLUOĞLU YILMAZ, Ayça, *Tehlike Sorumluluğunda Bedensel Zararlar ve Tazminat*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2019.

İTERNET KAYNAKLARI

BALKAYA, Tuğba, *Nişanlılık Hukuku ve Nişanlılıktan Doğan Tazminat Davaları*, <http://www.balkaya.av.tr/files/NHNTD.pdf>, E.T.: 22.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Ölüm ve Bedensel Zararlarda Tazminat ve Sigorta”, Mersin Konferansı, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 13.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Dul Eşin Yeniden Evlenme Olasılığını Belirlenme Tarihi”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 17.03.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Çocukların Ana Babalarına Destekliği Nasıl Hesaplanmalı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Kardeşlerin Destekliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Trafik Kazası Nedeniyle Açılan Davalarda Sosyal Güvenlik Gelirleri Tazminattan İndirilmez”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 19.03.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Cana Gelen Zararlarda Tazminat ve Sigorta”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 26.03.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 20.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatında Destek Payları”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 23.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hukuksal Niteliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 20.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Haksız Eylemlerde Zamanaşımı”, <https://www.tazminathukuku.com/arastirma-yazilari/haksiz-eylemlerde-zamanasimi.htm>, E.T.: 20.07.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Hatır Taşınması”, <http://www.tazminathukuku.com/arastirma->

yazilari/hatir-tasimasi.htm, E.T.: 23.03.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “İki veya Daha Fazla Aracın Karıştığı Trafik Kazalarında Kusuru Bulunmayan Zarar Görenlere Karşı Sigorta Şirketlerinin Ortaklaşa Ve Zincirleme Sorumluluğu”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 18.03.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Küçük Yaşta Ölen Çocukların Anne ve Babalarına Destekliği Nasıl Hesaplanmalıdır”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 21.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Ölüm ve Yaralanma Nedeniyle Tazminat Davalarında Ev Hizmetlerinin Değerlendirilmesi”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Tazminat Davalarında Kazanç Kavramı ve Kazançların Araştırılması”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 06.03.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Tazminat Hesaplama Yöntemleri”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 09.03.2020.

ÇELİK, Ahmet Çelik, “Yardım ve Hizmet Ederek Desteklik”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 14.02.2020.

DARENDE, İhsan, “Destek Tazminatında İhtihat Değişikliği”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 15.03.2020.

TURAL, Turabi, “6098 Sayılı Borçlar Kanunu ve Cana Gelen Zararların Gideriminde Zarar Hesabı”, *Kazancı Hukuk Eserleri Bilgi Bankası*, E.T.: 01.03.2020.